

EKONOMISTYRNINGSVERKET

Rapport

Statens resultaträkning,
balansräkning och
finansieringsanalys m.m.

– del av ESV:s underlag för årsredovisning för staten 2020

Publikationen kan laddas ner
från ESV:s webbplats esv.se.

Datum: 2021-03-15

Dnr: 2021-00045

ESV-nr: 2021:13

Copyright: ESV

Rapportansvarig: Lena Malmqvist

Förord

Ekonomistyrningsverket (ESV) överlämnar årligen underlag till årsredovisning för staten till regeringen i enlighet med 2 § förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten. Enligt 3 § består Ekonomistyrningsverkets underlag av sex olika delar, varav denna rapport innehåller tre:

- en resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys och noter
- en redovisning av utveckling av statsskulden
- en resultaträkning och balansräkning avseende EU-medel samt en kassamässig redovisning av anslag och inkomstitlar avseende in- och utbetalningar till och från Europeiska unionen.

Denna rapport innehåller även, mot bakgrund av 23 § förordningen om underlag för årsredovisning för staten, en förteckning över de myndigheter som ingår i den statliga redovisningsorganisationen och därmed i de konsoliderade finansiella dokumenten samt en ordlista.

I en annan rapport lämnar ESV samtidigt de återstående tre delarna av underlaget till statens årsredovisning, i enlighet med förordningen. De är en uppföljning av utfallet av utgiftstaket för staten, uppgifter om utfallet på budgetens inkomstitlar och anslag samt av statens lånebehov och slutligen en redovisning av hur bemyndiganden utnyttjas.

Rapporten Statens resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys m.m. har utarbetats av experterna Curt Johansson och Anne-Marie Ögren, utredarna Christina Bergström, Cecilia Carlson, Anna Castwall, Joulia Cerón, Leticia Velasquez Diaz, Susanne Holmer, Ingemar Härneskog, Katarina Johansson, Matts Karlson, Heidi Söderström Laag, Lars Nordkvist, Åsa Råberg och Margareta Söderhult.

Stockholm
2021-03-15

Clas Olsson

Generaldirektör

Lena Malmqvist

Chef enhet Statsredovisningen

Innehåll

Förord	3
1 Sammanfattning	5
2 Inledning	7
2.1 Olika avgränsningar av staten	8
2.2 Kvalitetsgranskning av årsredovisningen för staten.....	8
3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys	9
3.1 Resultaträkning.....	9
3.2 Balansräkning.....	18
3.3 Finansieringsanalys.....	25
3.4 Samband mellan resultaträkningen och utfallet på statens budget.....	28
4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar	30
4.1 Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning.....	30
4.2 Redovisningsprinciper för statens budget.....	45
4.3 Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget.....	46
5 Noter	48
5.1 Noter till resultaträkningen.....	48
5.2 Noter till balansräkningen.....	99
5.3 Noter till finansieringsanalyser.....	161
6 Utveckling av statsskulden	167
6.1 Definition av statsskulden.....	168
6.2 Statsskuldens fördelning och löptid.....	169
6.3 Statsskuldens kostnader.....	173
7 Resultaträkning, balansräkning och kassamässig redovisning avseende EU-medel	176
7.1 Omfattningen av regeringens nationella intygande.....	176
7.2 Redovisning av samtliga EU-medel.....	180
7.3 Räkenskapsammanställning av EU-medel.....	184
7.4 Uppskattad felnivå i EU programmen 2016–2020.....	189
Bilaga 1 Ordlista	191
Bilaga 2 Statliga myndigheter m.m.	207

1 Sammanfattning

Statens resultaträkning för 2020 visar ett underskott om 110 miljarder kronor vilket är 223 miljarder kronor lägre jämfört med 2019 då det istället var ett överskott om 113 miljarder kronor. Den stora förändringen förklaras främst av minskade skatteintäkter och kraftigt ökade transfereringar under 2020 som en effekt av regeringens och riksdagens åtgärder inom flera områden för att bekämpa spridningen av sjukdomen covid-19 och begränsa dess följdverkningar.

Skatteintäkterna uppgick till 1 322 miljarder kronor vilket är en minskning med 61 miljarder kronor jämfört med föregående år. *Intäkter av bidrag* ökade med 7 miljarder kronor vilket i huvudsak avser AP-fondernas nettobidrag till staten.

Transfereringskostnaderna uppgick till 1 301 miljarder kronor vilket är en ökning med 167 miljarder kronor. Transfereringar till kommuner ökade med 65 miljarder kronor, transfereringar till företag ökade med 51 miljarder kronor, transfereringar till hushåll ökade med 39 miljarder kronor och transfereringar till utlandet ökade med 12 miljarder kronor. *Kostnaderna för statens egen verksamhet* ökade marginellt med 1 miljard kronor. *Kostnader för personal* ökade med 3 miljarder kronor medan *Övriga driftkostnader* minskade med 2 miljarder kronor.

Resultat från andelar i hel- och delägda företag minskade netto med 15 miljarder kronor vilket förklaras av svagare resultat för statens hel- och delägda företag. *Nettokostnaden för statskulden* minskade med 9 miljarder kronor jämfört med föregående år till följd av att kronan har stärkts mot andra valutor samt ett lågt ränteläge.

Balansomslutningen ökade med 105 miljarder kronor jämfört med föregående år och uppgick till 2 049 miljarder kronor 31 december 2020.

Statens materiella anläggningstillgångar ökade med 41 miljarder kronor av vilka Pågående nyanläggningar uppvisar den största ökningen med 27 miljarder kronor och Beredskapstillgångar med 10 miljarder kronor. *Finansiella anläggningstillgångar* ökade med 54 miljarder kronor vilket främst avser *Andelar i hel- och delägda företag* som ökade med 47 miljarder kronor. *Statens utlåning* ökade med netto 5 miljarder kronor varav bland annat avser ökad utlåning av CSN medel till studenter. *Övriga upplupna intäkter* minskade med 8 miljarder kronor vilket främst rör upplupna skatteintäkter. *Kortfristiga placeringar i värdepapper och andelar*, Riksgäldskontorets affärer, s.k. repor, i egna statspapper, ökade med 11 miljarder kronor.

Statens nettoförmögenhet uppgick till -36 miljarder kronor vid utgången av 2020 vilket är en minskning med 111 miljarder kronor jämfört med 2019 då nettoförmögenheten var positiv med 75 miljarder kronor. Förändringen av nettoförmögenheten påverkas främst av årets underskott i resultaträkningen om 110 miljarder kronor.

Statens fonder, främst Kärnavfallsfonden, Resolutionsreserven och Insättningsgarantifonden ökade med 8 miljarder kronor. *Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser* ökade med 41 miljarder kronor. *Statsskulden* ökade med 164 miljarder kronor och uppgick den 31 december till 1 218 miljarder kronor. Det är framförallt lån i form av statsskuldväxlar i svenska kronor som ökat medan skulden i utländsk valuta minskade. Statens budgetsaldo för 2020 uppvisade ett underskott på 221 miljarder kronor vilket medfört ett ökat lånebehov.

Det ekonomiska utfallet och ställningen vid räkenskapsårets utgång framgår i övrigt av efterföljande resultat- och balansräkning, finansieringsanalys samt noter.

2 Inledning

Regeringen ska varje år senast den 15 april året efter budgetåret lämna en årsredovisning för staten till riksdagen.

Årsredovisningen för staten upprättas enligt bestämmelserna i 10 kap. budgetlagen (2011:203) och grundas på de statliga myndigheternas årsredovisningar. Dessa upprättas enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Ekonomistyrningsverket (ESV) lämnar varje år sedan 1993/94 underlag till årsredovisning för staten till regeringen. Denna skrivelse innehåller underlag till de i budgetlagen nämnda resultat- och balansräkningarna samt finansieringsanalysen. Utöver dessa finansiella dokument innehåller detta underlag en redovisning av utvecklingen av statsskulden, en resultaträkning, en balansräkning och en kassamässig redovisning av EU-medel i enlighet med bestämmelserna i förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten.

ESV lämnar samtidigt underlag till andra delar av årsredovisningen, främst redovisningen av det slutliga utfallet för statens budget, i en annan skrivelse till regeringen.

Hur staten ska avgränsas i den konsoliderade resultat- och balansräkningen framgår i grunden av budgetlagen och har preciserats i förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten. Den konsoliderade redovisningen i årsredovisningen omfattar myndigheterna, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen. Dessutom ingår Riksbankens grundfond som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken och AP-fonderna ingår dock inte. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder med dess avkastning i konsolideringen.

Redovisningen omfattar all verksamhet i de ingående organisationerna oavsett finansiering och baseras på information som de statliga myndigheterna och affärsverken lämnar till statsredovisningen och information som presenteras i myndigheternas årsredovisningar. I fall där informationen inte varit tillräcklig har kompletterande information inhämtats. Underlaget har kompletterats med ekonomiska händelser som inte har redovisats av myndigheterna, framför allt beräkningar av skatteintäkter som ännu inte har debiterats.

Redovisningen utgår från vedertagna redovisnings- och värderingsprinciper som i så stor utsträckning som möjligt hålls oförändrade över tiden. En utveckling av den

statliga redovisningen sker dock fortlöpande. Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnittet 4. Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Resultaträkningen ger underlag för bedömning av statens samlade inflöde och förbrukning av resurser. Värdet av statens tillgångar och skulder per den 31 december 2020 redovisas i balansräkningen. Finansieringsanalysen visar statens betalningsflöden. I skrivelsen jämförs utfallet för 2020 i resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalys och noter med utfallet för 2019.

2.1 Olika avgränsningar av staten

Statens ekonomiska utfall redovisas utifrån olika utgångspunkter beroende på att informationen har olika syften. Avgränsningen av staten kan därmed variera. Ett annat skäl till skillnader mellan olika redovisningar är att olika principer tillämpas i räkenskaperna och i statens budget. Beroende på utgångspunkt kan en enskild ekonomisk händelse få delvis olika konsekvenser och utfallet kan därmed skilja sig åt mellan redovisningarna.

Informationen om det ekonomiska utfallet i staten utgör även underlag för nationalräkenskaperna, som är en statistisk sammanställning i kontoform över den samlade svenska ekonomin. Nationalräkenskapernas avgränsning av staten utgår från definitioner etc. som följer rekommendationer från FN samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 549/2013 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i europeiska unionen. Nationalräkenskapernas avgränsning skiljer sig från årsredovisningen bl.a. genom att affärsverken, förutom deras anslagsfinansierade verksamhet, inte ingår i dess avgränsning av staten.

2.2 Kvalitetsgranskning av årsredovisningen för staten

En granskning av kvaliteten i årsredovisningen för staten sker dels genom Riksrevisionens årliga revision av myndigheterna och deras årsredovisningar, vilka ligger till grund för resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalysen samt utfallet på statens budget, dels myndighetsledningarnas intygande om att myndighetens årsredovisning ger en rättvisande bild.

En kvalitetskontroll sker även genom etablerade kvalitetssäkringsrutiner och arbetsprocesser i samband med Ekonomistyrningsverkets konsolideringsarbete och genom Finansdepartementets arbete med att producera skrivelsen. Kvalitetssäkringen innefattar bl.a. kontroller av att myndigheternas rapporterade finansiella information överensstämmer med deras respektive årsredovisningar, formella kontroller, motpartsavstämning av mellanhavanden mellan myndigheter, rimlighetskontroller och analys av poster samt dokumenterade metoder för de beräkningar och förutsättningar som gäller för konsolideringsarbetet.

3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

3.1 Resultaträkning

110 miljarder kronor i underskott

Resultaträkningen för 2020 visade ett underskott om 110 miljarder kronor, vilket är 223 miljarder kronor lägre än 2019 då det istället var ett överskott om 113 miljarder kronor. Skatteintäkterna minskade med 61 miljarder kronor medan intäkter av bidrag ökade med 7 miljarder kronor. Transfereringskostnaderna ökade med 167 miljarder kronor och avsättning till fonder minskade med 5 miljarder kronor. Nettoförändringen före resultat från andelar och finansiella poster jämfört med 2019 minskade med 217 miljarder kronor. Resultat från andelar i hel- och delägda företag minskade med 15 miljarder kronor jämfört med 2019 och nettokostnaden för statskulden minskade med 9 miljarder kronor. Detta, tillsammans med förändringar av övriga poster i resultaträkningen, bidrog sammantaget till en resultatförändring om -223 miljarder kronor.

Konsoliderad resultaträkning

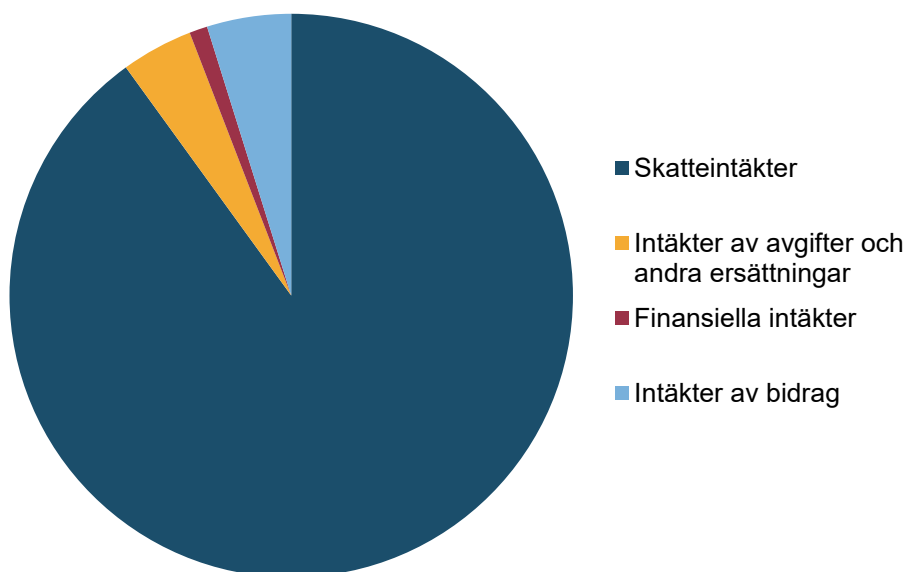
Miljoner kronor

Intäkter	Not	2020	2019
Skatteintäkter	1	1 321 638	1 383 052
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	60 153	59 868
Intäkter av bidrag	3	70 628	63 433
Summa intäkter		1 452 419	1 506 353
Kostnader			
Transfereringar m.m.			
Transfereringar till hushåll	4	-712 949	-673 842
Transfereringar till företag	4	-123 478	-72 526
Transfereringar till kommuner	4	-372 871	-307 621
Transfereringar till utlandet	4	-91 402	-79 567
Avsättning till/upplösning av fonder	5	-8 369	-13 181
Summa transfereringar m.m.		-1 309 069	-1 146 737
Statens egen verksamhet			
Kostnader för personal	6	-142 480	-139 592
Kostnader för lokaler	7	-22 796	-22 351
Vissa garanti- och kreditkostnader	8	-415	-374
Övriga driftkostnader	9	-91 669	-93 424
Avskrivningar och nedskrivningar	10	-29 852	-30 321

Summa statens egen verksamhet		-287 212	-286 062
Summa kostnader		-1 596 281	-1 432 799
Saldo före resultat från andelar och finansiella poster		-143 862	73 554
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	11	27 105	42 510
Finansiella intäkter och kostnader			
Nettokostnad för statsskulden	12	-4 770	-13 565
Övriga finansiella intäkter	13	15 152	12 431
Övriga finansiella kostnader	14	-3 839	-1 618
Summa finansiella poster		6 543	-2 752
<hr/>			
Årets underskott		-110 214	113 312

Intäkter

Diagram Statens intäkter

Skatteintäkterna minskade

Statens skatteintäkter uppgick till 1 322 miljarder kronor vilket motsvarar 90 procent av statens totala intäkter. Skatteintäkterna minskade med 61 miljarder kronor (4 procent) jämfört med 2019.

Tillfälliga skattesänkningar minskade statens intäkter från skatt på arbete

De direkta skatterna på arbete, nettot av inkomstskatter, allmän pensionsavgift och skattereduktioner, ökade med 6 miljarder kronor jämfört med 2019. Kommunernas skatteintäkter ökade med 14 miljarder kronor medan statens intäkter, inkomstskatt och skattereduktioner, minskade med 10 miljarder kronor. Den allmänna pensionsavgiften ökade med 2 miljarder kronor.

De indirekta skatterna på arbete minskade med 26 miljarder kronor. Den stora minskningen förklaras framför allt av en tillfällig sänkning av arbetsgivar- och egenföretagaravgifter under mars till och med juni månad.

Hushållens kapitalskatter minskade med 13 miljarder kronor

Hushållens kapitalskatter uppgick till 57 miljarder kronor vilket är 13 miljarder kronor lägre jämfört med 2019, främst på grund av lägre inkomster från aktieutdelningar.

Företagens inkomstskatt minskade med 21 miljarder kronor

Skatt på företagsvinster minskade med 21 miljarder kronor eller 14 procent jämfört med en ökning om 15 procent 2019.

Svag ökning av intäkterna från mervärdesskatt

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 11 miljarder kronor jämfört med 14 miljarder kronor året innan.

Intäkter från spelverksamhet ökade med 3 miljarder kronor

Sedan 2019 består intäkterna av skatt på spel och inlevererat överskott från Svenska Spel AB. Intäkterna från skatt på spel betalas månadsvis men inleveransen av överskottet sker året efter verksamhetsåret.

Både restförda skatter och övriga skatter ökade

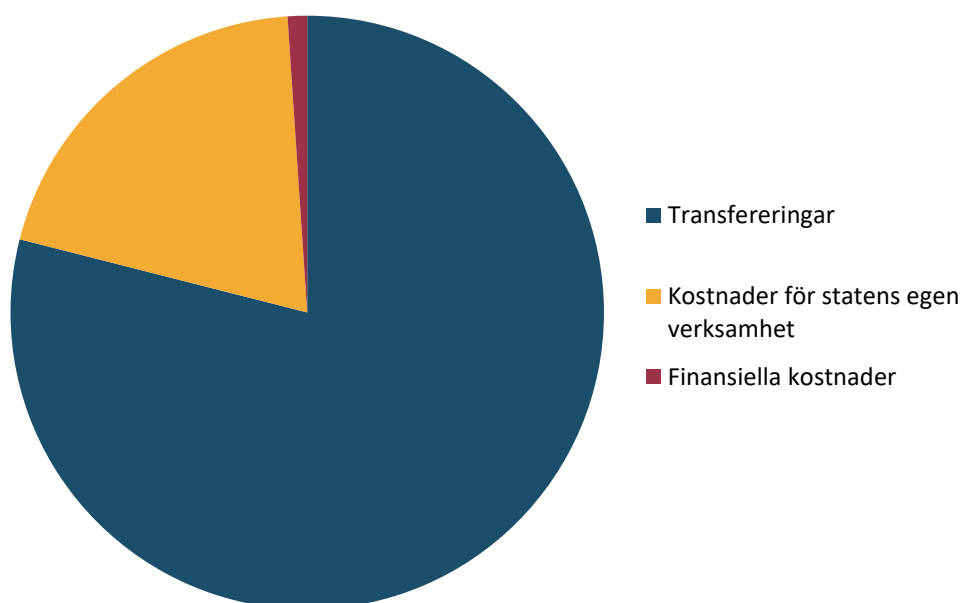
Restförda skatter ökade med 5 miljarder kronor jämfört med 2019. Nästan hela ökningen förklaras av ökade restföringar av mervärdesskatt. Övriga skatter ökade med 3 miljarder kronor. Intäkter som förs till fonder minskade med 6 miljarder kronor.

Intäkter av bidrag ökade

Bland Intäkter av bidrag ökade Allmänna pensionsfondens (AP-fonderna) nettobidrag till staten med knappt 6 miljarder kronor. Intäkter av EU-bidrag som utgörs av återflödet från EU-budgeten ökade för 2020 med 2 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Kostnader

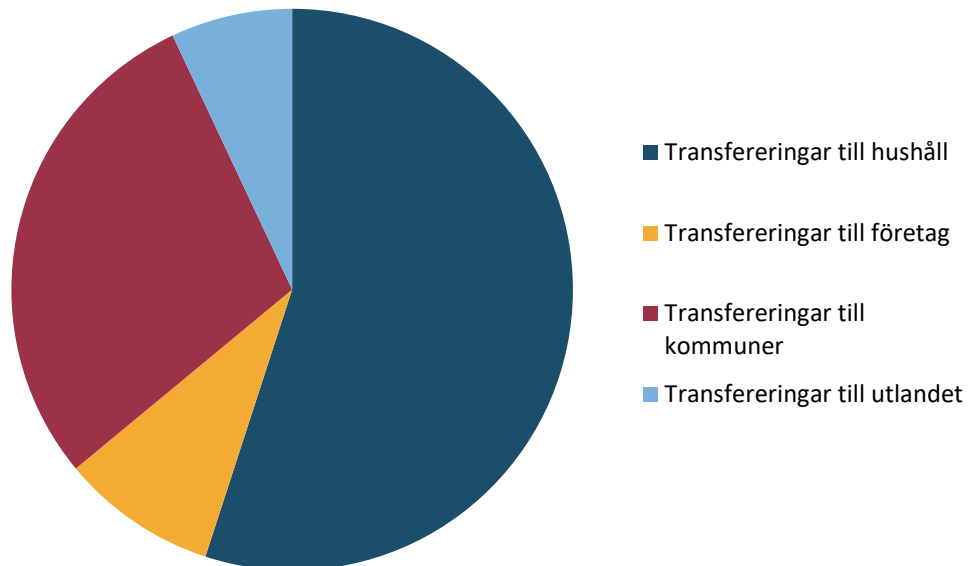
Diagram Statens kostnader

Av statens kostnader utgjordes 81 procent transfereringar till hushåll, företag kommuner och utlandet. Kostnaderna för statens egen verksamhet utgjorde 18 procent och nettokostnaden för statsskulden och övriga finansiella kostnader, 1 procent.

Transfereringar

Diagram Transfereringar per sektor

Totala transfereringar ökade med 167 miljarder kronor

De totala kostnaderna för transfereringar i form av lämnade bidrag m.m. ökade med 167 miljarder kronor mellan 2020 och 2019. I allt väsentligt förklaras ökningen som en effekt av regeringens ekonomiska åtgärder för att mildra effekterna av covid-19.

Transfereringar till hushåll ökade

Transfereringarna till hushåll ökade med 39 miljarder kronor under 2020. De transfereringar som redovisas som transfereringar till hushåll är utbetalningar exklusive statlig ålderspensionsavgift. Den del av den statliga ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet finns med bland transfereringar till hushållssektorn men redovisas separat. Nettoöverföringen till premiepensionssystemet var 30 miljarder kronor 2020, vilket var 3 miljarder kronor lägre än 2019 eftersom pensionsutbetalningarna ökar när fler som omfattas av premiepensionen går i pension.

Högre pensioner

Transfereringar till hushåll inom socialförsäkringen ökade med 39 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 12 miljarder kronor. Premiepensionerna ökade med 3 miljarder kronor eller 28 procent. Bostadstillägget och garantipension till ålderspension ökade med 1 miljard kronor vardera.

Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning ökade

Bidrag från anslaget Sjukpenning och rehabilitering ökade med 4 miljarder kronor. Ökningen beror på tillfälliga regeländringar (bland annat ersättning för karensavdrag) samt ökad sjukfrånvaro under utbrottet av covid-19.

Ökad ersättning för höga sjuklönekostnader

Utgifterna på anslaget Ersättning för höga sjuklönekostnader uppgick till 17 miljarder kronor under 2020 vilket ska jämföras med ett utfall på 1 miljard kronor under 2019. Ersättningen ökade under året för att stödja arbetsgivare vars sjuklönekostnader ökat på grund av sjukdomen covid-19.

Antalet dagar med sjukpenning fortsätter att minska

Sjukpenningtalet anger hur många dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning som betalas ut per försäkrad i Sverige under ett år. I december 2020 var sjukpenningtalet 9,3 dagar, vilket är en minskning med 1,3 procent sedan december 2019. Det beror främst på att fler sjukfall avslutas efter dag 180 i sjukskrivningen. Kvinnor har i likhet med tidigare år ett högre sjukpenningtal (12,1) än män (6,6).

Utgifterna för aktivitets- och sjukersättning minskar

Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 1 miljard kronor (3 procent). Under 2020 minskade antalet personer med sjukersättning med cirka 12 900 och uppgick i december 2020 till strax över 234 000. Minskningen fortsätter eftersom antalet nytillkomna är lågt samtidigt som stora grupper övergår till ålderspension.

Kostnader för föräldraförsäkringen ökade

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1 miljard kronor. Kostnaderna för barnbidragen ökade med 0,1 miljarder kronor.

Högst antal arbetslösa sedan 1997

I slutet av december var 456 000 personer inskrivna som arbetslösa. Det var en ökning med drygt 83 000 personer jämfört med december 2019. Räknat som andel av den registerbaserade arbetskraften uppgick arbetslösheten (16-64 år) till 8,8 procent jämfört med 7,4 procent motsvarande period 2019.

Fler studerar

Studiebidragen ökade med 2 miljarder kronor och uppgick till 19 miljarder kronor 2020. Förändringen berodde främst på att antalet studerande som fått utbetalning av generell bidrag har ökat.

30 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföringen till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna.

Transfereringar till företag ökade med anledning av covid-19

Transfereringarna till företag ökade med 51 miljarder kronor under 2020. Av dessa avsåg 34 miljarder kronor utbetalningar från anslaget *Stöd vid korttidsarbete* med anledning av covid-19 samt 6 miljarder kronor som avsåg omställningsstöd för företag som fått minskad omsättning till följd av covid-19.

Även transfereringar till kommuner ökade med anledning av covid-19

Transfereringarna till kommuner ökade med 65 miljarder kronor under 2020. De allmänna bidragen till kommuner ökade med 43 miljarder kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämnningen som nettoredovisas på statens budget där det generella statsbidraget sammanförts med utjämningsystemet.

Stöd för att stärka välfärden

De högre transfereringarna till kommunerna berodde på ökade statsbidrag via de nya anslagen *Statsbidrag till följd av sjukdomen covid-19* och *Stöd till kommunsektorn för att stärka välfärden* som tillsammans uppgick till 40 miljarder kronor.

Den kommunalekonomiska utjämnningen

Den kommunalekonomiska utjämnningen till kommuner och regioner ökade med 16 miljarder kronor.

Utgifterna för kommunersättning för flyktingmottagande minskade

Migrationsverkets bidrag till kommuner för integration och migration minskade med 7 miljarder kronor. Kommunersättningar vid flyktingmottagande minskade med 4 miljarder kronor. Ersättningar och bostadskostnader minskade med 2 miljarder kronor. Minskningen förklaras delvis av färre antal asylsökande och av att antalet barn och unga har minskat kraftigt mellan åren.

Bidrag till hälso- och sjukvården som en följd av covid-19

Från anslaget *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* fick regioner 24 miljarder kronor vilket var en ökning med 16 miljarder kronor mellan åren. Ökningen berodde på nya tillkommande statsbidrag som tillsammans uppgick till 18 miljarder kronor.

Flertalet satsningar inom skolområdet

Kommunerna fick 4 miljarder kronor under 2020 från anlaget *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling* vilket är en ökning med 1 miljard kronor mellan åren.

Bidrag till kollektivtrafiken

Trafikverket betalade ut *Bidrag för upprätthållande av kollektivtrafik* som uppgick till 3 miljarder kronor. Stödet är en förstärkning för att mildra effekterna av minskat resande med anledning av covid-19.

Transfereringar till utlandet ökade

Transfereringarna till utlandet ökade med 12 miljarder kronor under 2020.

Avgiften till Europeiska unionen

Bland transfereringar till utlandet ökade avgiften till EU med 9 miljarder kronor netto. Den BNI-baserade avgiften minskade med 10 miljarder kronor. Det högre utfallet beror på att EU fattat beslut om flera ändringsbudgetar som framför allt rör spridningen av covid-19 och dess ekonomiska konsekvenser för EU. Ändringsbudgetarna har i sin tur lett till att avgiften till EU blivit högre för Sveriges del.

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med drygt 1 miljard kronor.

Avsättningar till fonder minskade

Totalt uppgick avsättningar till fonder till 8 miljarder kronor, vilket är en minskning med 5 miljarder kronor jämfört med 2019. Avsättning till fonder avser främst Resolutionsreserven, Kärnavfallsfonden och Insättningsgarantifonden.

Kostnader för statens egen verksamhet ökade marginellt

Kostnaderna för statens egen verksamhet uppgick till 287 miljarder kronor vilket är en ökning med 1 miljard kronor jämfört med 2019. Kostnaden beräknas exklusive arbetsgivaravgifter för statsanställda som är en intern statlig kostnad.

Statens lönekostnader ökade med 4,9 procent

Statens kostnader för personal ökade med 3 miljarder kronor eller 2,1 procent jämfört med 2019. Lönekostnader, inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 7 miljarder kronor vilket motsvarar 4,9 procent. Det är både en effekt av ökat antal anställda och ökade lönenivåer. Pensionskostnaderna minskade med 2 miljarder kronor motsvarande 7,3 procent.

Minskningen av pensionskostnader beror på ett förändrat ränteantagande i de försäkringstekniska grunderna för statens tjänstepensioner.

Medan driftkostnaderna i staten minskade

Driftkostnaderna uppgick till 92 miljarder kronor vilket var en minskning med 2 miljarder kronor.

Svagare resultat för statens hel- och delägda företag

Resultatandelarna i statliga företag minskade med 15 miljarder kronor jämfört med 2019 och uppgick sammanlagt till 27 miljarder kronor vid utgången av 2020.

Sveaskog AB redovisade ett ökat resultat med 9 miljarder kronor främst hänförlig till en ändrad redovisningsmetod för värdering av skogstillgångar. Vattenfalls resultat försämrades med 7 miljarder kronor jämfört med föregående år, till en vinst på 6 miljarder kronor. Resultatet för Swedavia AB försämrades med 2 miljarder kronor, vilket främst förklaras av ett väsentligt minskat antal passagerare under 2020 som en direkt effekt av den globala spridningen av sjukdomen covid-19. Resultatet för SJ AB minskade med 2 miljarder kronor vilket även det är en direkt effekt av ett väsentligt lägre antal resenärer under 2020. Även SAS har påverkats av den effekt på flygbranschen som spridningen av sjukdomen covid-19 medfört och redovisade en resultatandel på -2 miljarder kronor för 2020. Telia Company AB redovisade en resultatandel som var 12 miljarder kronor lägre jämfört med 2019 vilket till stor del förklaras av en nedskrivning hänförlig till goodwill i Finland samt en realisationsförlust vid avyttring av verksamhet.

Lägre nettokostnad för statsskulden

Under 2020 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser och valutakursförändringar m.m.) till 5 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden minskade med 9 miljarder kronor från föregående år trots att skulden har ökat. Det beror på att kronan har stärkts mot andra valutor, ett lågt ränteläge samt att ökningen av statsskulden främst skett i instrument med korta löptider.

3.2 Balansräkning

I balansräkningen redovisas värdet av statens samtliga tillgångar, kapital och skulder per den 31 december 2020.

Konsoliderad balansräkning

Miljoner kronor

TILLGÅNGAR	Not	2020-12-31	2019-12-31
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	15	9 175	8 708
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	16	2 055	1 822
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	17	1	1
Summa immateriella anläggningstillgångar		11 231	10 531
Materiella anläggningstillgångar			
Statliga väganläggningar	18	143 392	143 177
Statliga järnvägsanläggningar	19	169 684	169 238
Byggnader, mark och annan fast egendom	20	47 105	45 842
Förbättringsutgifter på annans fastighet	21	7 311	6 405
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	22	40 632	39 053
Pågående nyanläggningar	23	132 950	106 362
Beredskapstillgångar	24	120 224	110 555
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	25	3 697	3 492
Summa materiella anläggningstillgångar		664 995	624 124
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	26	417 706	370 237
Andra långfristiga värdepappersinnehav	27	62 417	59 205
Långfristiga fordringar	28	12 383	9 235
Summa finansiella anläggningstillgångar		492 506	438 677
Summa anläggningstillgångar		1 168 732	1 073 332
Utlåning	29	412 272	407 514
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	30	2 405	2 167
Pågående arbeten	31	441	461
Fastigheter	32	173	173
Förskott till leverantörer	33	2	1
Summa varulager m.m.		3 021	2 802

Fordringar			
Kundfordringar	34	5 671	6 563
Övriga kortfristiga fordringar	35	137 362	134 439
Summa fordringar		143 033	141 002
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	36	9 124	8 540
Upplupna bidragsintäkter	37	3 927	3 996
Övriga upplupna intäkter	38	263 682	272 117
Summa periodavgränsningsposter		276 733	284 653
Kortfristiga placeringar			
Värdepapper och andelar	39	38 364	27 314
Summa kortfristiga placeringar		38 364	27 314
Kassa och bank	40	6 686	6 923
SUMMA TILLGÅNGAR		2 048 841	1 943 540
KAPITAL OCH SKULDER			
	Not	2020-12-31	2019-12-31
Nettoförmögenhet	41	-36 239	74 830
Fonder	42	213 533	205 164
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	43	350 353	308 919
Avsättningar för garantier	44	10 892	10 095
Avsättningar för avhjälpande av miljöskador	45	2 381	1 755
Övriga avsättningar	46	3 690	4 176
Summa avsättningar		367 316	324 945
Statsskulden			
Lån i svenska kronor		943 977	773 035
Lån i utländsk valuta		273 763	280 999
Summa statsskulden	47	1 217 740	1 054 034

Skulder m.m.			
Långfristiga skulder	48	19 854	14 157
Leverantörsskulder	49	20 768	24 098
Övriga kortfristiga skulder	50	166 862	167 696
Depositioner	51	2 960	2 813
Förskott från uppdragsgivare och kunder	52	174	165
Summa skulder m.m.		210 618	208 929
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	53	25 923	25 767
Oförbrukade bidrag	54	13 518	12 189
Övriga förutbetalda intäkter	55	36 432	37 682
Summa periodavgränsningsposter		75 873	75 638
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 048 841	1 943 540
Garantiförbindelser	56	5 949	5 363
Övriga ansvarsförbindelser	57	108 591	101 361

Nettoförmögenheten minskade 111 miljarder kronor

Statens nettoförmögenhet är skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde. Statsskulden svarar för den övervägande delen av skulderna och motsvarar i huvudsak statens budgets ackumulerade underskott över åren. Vid utgången av 2020 var nettoförmögenheten -36 miljarder kronor. Det är en minskning med 111 miljarder kronor jämfört med 2019 då nettoförmögenheten var positiv om 75 miljarder kronor. Det är framförallt en effekt av regeringens ekonomiska åtgärder under 2020 i och med utbrottet av sjukdomen covid-19.

Förändringen av nettoförmögenheten påverkas främst av årets underskott i resultaträkningen om 110 miljarder kronor. Förändrad avsättning till tjänstepensioner påverkar nettoförmögenheten med -37 miljarder kronor samt förändring av vissa poster som redovisas direkt mot eget kapital hos hel- och delägda företag som påverkar med 30 miljarder kronor. Nettoförmögenheten påverkas även av andra transaktioner som förändrar tillgångars eller skuldernas värde utan att de redovisas över resultaträkningen.

Nettoförmögenhetens förändring fördelad på balansräkningens olika delar kan beskrivas så här:

<i>Miljarder kronor</i>	
Ökning av tillgångar	105
Ökning av fonder	-8
Ökning av avsättningar	-42
Ökning av statsskulden	-164
Ökning av övriga skulder	-2
Summa	-111

Förändringen av nettoförmögenheten kan även beskrivas på följande sätt:

<i>Miljarder kronor</i>	
Årets underskott enligt resultaträkningen	-110
Förändrad avsättning till tjänstepensioner	-37
Värdetförändring av aktier och andelar	30
Saldo vid beräkning av skatteperiodiseringar	3
Invärdering av beredskapsvaror	2
Utjämningspost vid eliminering av statspapper	1
Summa	-111

Tillgångar

Materiella anläggningstillgångar ökade

Materiella anläggningstillgångar ökade med 41 miljarder kronor och uppgick vid årsskiftet till 665 miljarder kronor.

Stora pågående nyanläggningar

Årets investeringar uppgick till 44 miljarder kronor vilket är en ökning med 8 miljarder kronor. Trafikverkets investeringar uppgick till 36 miljarder kronor vilket avser många stora väg- och järnvägsprojekt. Affärsverket svenska kraftnäts investeringar uppgick till 3 miljarder kronor och även Fortifikationsverket investerade i pågående nyanläggningar om 4 miljarder kronor.

Beredskapstillgångar ökade

Tillgångarnas värde har ökat med 10 miljarder kronor och uppgår vid årets slut till 120 miljarder kronor. Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgick till 13 miljarder kronor vilket bl.a. innefattar utveckling och anskaffning av JAS 39E och nya generationens ubåt samt anskaffning av ett nytt luftvärnssystem med medellång räckvidd. Av- och nedskrivningar uppgick till 6 miljarder kronor under 2020. Nyanskaffning av civila beredskapsinventarier uppgår till 1 miljard kronor. Anskaffningen består främst av Socialstyrelsens anskaffning av medicinteknisk utrustning och skyddsmateriel.

Beredskapsvarulagrets värde ökade med 2 miljarder kronor under året och beror bl.a. på ökad anskaffning av reservmaterial samt en översyn av prissättningen, främst inom ammunitionsområdet.

Finansiella anläggningstillgångar ökade

De finansiella anläggningstillgångarna ökade med 54 miljarder kronor och uppgick vid årets slut till 493 miljarder kronor.

Andelar i hel- och delägda företag

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande ökade med 58 miljarder kronor till 378 miljarder kronor vid årets slut. Andelsvärdet för *Sveaskog AB* ökade med 36 miljarder kronor. Förändringen förklaras dels av årets resultat på 11 miljarder kronor minskat med utdelning till staten på 1 miljard kronor, men också av en positiv värdeförändring på marktillgångar som redovisats direkt mot eget kapital på totalt 26 miljarder kronor.

Vattenfalls andelsvärde ökade med 4 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets vinst på 7 miljarder kronor minskat med årets utdelning på 4 miljarder kronor och poster redovisade direkt mot eget kapital på 1 miljard kronor. Andelsvärdet för *Akademiska hus* ökade med drygt 3 miljarder kronor, vilket beror på årets resultat på 5 miljarder kronor och en minskning genom utdelning av 2 miljarder kronor. Andelsvärdet för *Almi Företagspartner AB* ökade med 3 miljarder kronor, vilket förklaras av att staten tillfört kapital på motsvarande belopp. *LKAB:s* andelsvärde ökade med 3 miljarder kronor, vilket främst förklaras av nettot av årets vinst på 10 miljarder kronor och årets utdelning på 6 miljarder kronor samt av poster redovisade direkt mot eget kapital på -1 miljard kronor. *SBAB Bank AB* ökade i värde med 2 miljarder kronor jämfört med föregående år, främst som en följd av årets resultat på 2 miljarder kronor.

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande minskade med totalt 10 miljarder kronor till 39 miljarder kronor jämfört med 2019, vilket främst förklaras av att andelsvärdet i *Telia Company AB* minskade med 11 miljarder kronor. Andelsvärdet på statens aktier i *Telia Company AB* uppgick vid årsskiftet till 25 miljarder kronor. Statens ägarandel i *SAS* ökade under året till 21,8 procent till följd av tillförda kapitaltillskott och därmed redovisas innehavet under posten andelar i hel- och delägda företag. *SAS* likviditet och finansiella ställning har påverkats kraftigt av den ändrade situationen på flygmarknaden i samband med utbrottet av sjukdomen covid-19.

Andra långfristiga värdepappersinnehav ökade

Andra långfristiga värdepappersinnehav ökade med 3 miljarder kronor. Nya placeringar av Kärnavfallsfonden har gjorts i företagsobligationer, aktier och värdepapper om 6 miljarder kronor medan innehav i bostadsobligationer har sjunkit med 5 miljarder kronor. Sveriges andelar i internationella investeringsbanker och utvecklingsbanker som redovisas av Kammarkollegiet och Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med knappt 1 miljard kronor. Staten har under 2020 köpt andelar i hybridobligationer som SAS emitterat till ett värde av drygt 2 miljarder kronor. Riksgäldskontorets innehav av nollkuponobligationer som övertogs i samband med avvecklingen av affärsverket Statens järnvägar har minskat med drygt 1 miljard kronor.

Även långfristiga fordringar ökade

Långfristiga fordringar ökade med 3 miljarder kronor och den största ökningen är hänförlig till Luftfartsverket, som ökade med drygt 1 miljard kronor. Även Exportkreditnämnden (EKN) och Trafikverkets långfristiga fordringar ökade med 1 miljard vardera. Ökningen hos EKN avser helt övervägande fordringar för efterskottspremier avseende JAS Brasilien. Trafikverkets fordringar utgörs av en deposition hos Nasdaq som säkerhet för elderivathandel.

Utlåningen från CSN ökade

Statens utlåningsfordringar ökade med 5 miljarder kronor under 2020 och uppgick till 412 miljarder kronor vid årets slut.

CSN:s utlåningsfordringar uppgår till 216 miljarder kronor vilket är 10 miljarder kronor mer än föregående år. Satsningar inom utbildningsområdet för att mildra de ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin, har bidragit till ökade utbetalningar.

Riksgäldskontoret redovisar 196 miljarder kronor i utlåningsfordringar, vilket är netto 5 miljarder kronor mindre än föregående år. Fordran på Riksbanken har minskat med 18 miljarder kronor till följd av valutakursförändringar på lån i dollar och euro. Åt motsatt håll går en låneram hos Svensk Exportkredit om 10 miljarder kronor som under 2020 utnyttjats för första gången samt utlåning till premiepensionssystemet för att tillgodose behovet av likviditet vid handel med fondandelar, som ökade med 3 miljarder kronor.

Ökning av kortfristiga fordringar

Övriga kortfristiga fordringar uppgick till 137 miljarder kronor vilket sammanlagt är en ökning med 3 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Skatteverkets fordringar på skattekontot ökade med 31 miljarder kronor till 70 miljarder kronor. Den stora ökningen beror på beviljade tillfälliga anstånd med betalning av arbetsgivaravgifter, avdragen skatt och moms. Anstånden ges till företag för att lindra negativa ekonomiska följder av sjukdomen covid-19.

Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning minskade däremot med 37 miljarder kronor vilket är effekter av fluktuationer av affärsdagsredovisningen.

Slutavräkning av kommunalskatt samt skatt till trossamfund avseende 2019 resulterade i en fordran på 8 miljarder kronor vid utgången av 2020, till skillnad från föregående år då motsvarande post var en skuld på 2 miljarder kronor.

Upplupna skatteintäkter minskade

Upplupna skatteintäkter utgör den övervägande delen av posten Övriga upplupna intäkter. Upplupna skatteintäkter består av de skatteintäkter som beräknats för 2020 men som vid årets slut ännu inte debiterats. En stor del är de skatter som redovisas i januari 2021. Upplupna skatteintäkter minskade med 4 miljarder kronor och uppgick till 245 miljarder kronor vid utgången av 2020. Posten innehåller även beräknat slutregleringsbelopp för skatter till kommuner, regioner och trossamfund som för 2020 beräknas till 11 miljarder kronor vilket är 4 miljarder kronor lägre än 2019. Posten Övriga upplupna intäkter minskade därmed netto med 8 miljarder kronor.

Värdepapper och andelar ökade

Värdepapper och andelar uppgick till 38 miljarder kronor och ökade därmed med 11 miljarder kronor. Ökningen avser Riksgäldskontorets affärer, s.k. repor, i egna statspapper. Affärerna har ett marknadsvårdande syfte och är också ett sätt att hantera tillfälliga likvida överskott och varierar därför mellan åren.

Kapital och skulder

Fonderna ökade

Fonder ökade med 8 miljarder kronor jämfört med 2019 och uppgick vid årets slut till 214 miljarder kronor. Resolutionsreserven ökade med 3 miljarder kronor, Kärnavfallsfonden ökade med 3 miljarder kronor och Insättningsgarantifonden med 2 miljarder kronor.

Avsättningarna ökade

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser uppgick till 350 miljarder kronor vid utgången av 2020, vilket är en ökning med 41 miljarder kronor. Ökningen beror främst på att räntan i beräkningsgrunderna i tjänstepensionsverksamheten hos Statens tjänstepensionsverk sänktes.

Statsskulden ökade

Statsskulden ökade med 164 miljarder kronor och uppgick vid 2020 års utgång till

1 218 miljarder kronor. Statens skuld i svenska kronor har ökat med 171 miljarder kronor och uppgick till 944 miljarder kronor, medan skulden i utländsk valuta minskade med 7 miljarder kronor och uppgick till 274 miljarder kronor. Statens budgetsaldo för 2020 uppvisar ett underskott på 221 miljarder kronor vilket medfört ett ökat lånebehov.

Långfristiga skulder ökade

Långfristiga skulder ökade med 6 miljarder kronor till 20 miljarder kronor vid årets slut. Det avser främst Affärsverket svenska kraftnät skulder avseende kapacitetsavgifter som ökat med 7 miljarder kronor.

3.3 Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen visar statens betalningar fördelade på avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Finansieringsanalysen visar även förändringen av och respektive avsnitts påverkan på statens nettoupplåning under redovisningsperioden. Statens nettoupplåning definieras som förändringen av statsskulden justerad för orealiserade valutakursförändringar. Justeringar av betalningar i not 62 och not 67 har ändrats i finansieringsanalysen 2020. Klassificeringen i finansieringsanalysen har ändrats jämfört med tidigare år, så att förändringar av fordringar och skulder till följd av affärsdagsredovisning och kortfristiga innehav av värdepapper i statsskuldsvärvalningen hos Riksgäldskontoret har flyttats från Statens verksamhet till Finansiella aktiviteter.

Uppgifterna i finansieringsanalysen har hämtats från resultat- och balansräkningarna samt från den information som myndigheterna rapporterat in till statsredovisningssystemet eller från myndigheternas årsredovisningar med eventuella kompletteringar.

Finansieringsanalys

Miljoner kronor

	Not	2020	2019
Statens verksamhet			
Skatter	58	1 303 242	1 379 012
Avgifter och andra ersättningar	59	79 439	74 021
Intäkter av bidrag		70 628	63 433
<i>Summa justerade intäkter</i>		<i>1 453 309</i>	<i>1 516 466</i>

Transfereringar	60	-1 301 024	-1 133 690
Statens egen verksamhet	61	-253 234	-248 753
<i>Summa justerade kostnader</i>		<i>-1 554 258</i>	<i>-1 382 443</i>
Justeringar till betalningar	62	3 511	-7 641
Saldo statens verksamhet		-97 438	126 382
Investeringar	63		
Finansiella investeringar		-14 913	-13 426
Materiella investeringar		-68 035	-55 947
Immateriella investeringar		-3 376	-3 340
<i>Summa investeringsutgifter</i>		<i>-86 325</i>	<i>-72 713</i>
Försäljning av anläggningstillgångar		7 803	7 822
Summa investeringsverksamhet		-78 522	-64 891
Utlåning	64		
Nyutlåning		-42 786	-22 834
Amorteringar		12 828	80 425
Summa utlåning		-29 959	57 591
Finansiella aktiviteter			
Finansiellt netto för statens upplåning	65	-10 834	-15 707
Övrigt finansiellt netto	66	9 940	8 570
Justeringar till betalningar	67	12 416	30 354
Summa finansiella aktiviteter		11 522	23 217
Summa		-194 395	142 299
Statens nettoupplåning			
Förändring av statsskulden		163 706	-143 000
Orealiserade valutakursförändringar		30 689	701
Summa		194 395	-142 299

Statens verksamhet gav negativt kassaflöde

Kassaflödet i den del som avser statens verksamhet, dvs. intäkter, transfereringar och statens egen verksamhet, var negativt med 97 miljarder kronor, 224 miljarder kronor

lägre än föregående år. Kassaflödet från intäkter var 59 miljarder kronor lägre, främst för att inbetalningar som rör skatter minskade med 76 miljarder kronor.

Utbetalningarna ökade med 172 miljarder kronor varav transfereringar ökade med 167 miljarder kronor och statens egen verksamhet 4 miljarder kronor. Förändringarna av fordringar och skulder under posten justeringar till betalningar påverkade kassaflödet positivt med 4 miljarder kronor netto, vilket var 11 miljarder kronor högre än föregående år.

Högre investeringar och lägre försäljning

Investeringsverksamheten gav ett negativt kassaflöde med 79 miljarder kronor, jämfört med 65 miljarder kronor föregående år. Årets investeringar uppgick till 86 miljarder kronor, en ökning med 14 miljarder kronor jämfört med föregående år. Investeringar i finansiella anläggningstillgångar ökade med 1 miljard kronor och uppgår till 15 miljarder kronor. De består främst av Kärnavfallsfondens investeringar i aktier och värdepapper och vid sidan av detta kapitaltillskott till statliga bolag. Investeringar i materiella anläggningstillgångar har ökat med 12 miljarder kronor och uppgår till 68 miljarder kronor. Positiva kassaflöden från försäljning av främst finansiella anläggningstillgångar uppgick till 8 miljarder kronor.

Statens nyutlåning ökade och amorteringarna minskade

Summa nettoutlåning uppgick till 30 miljarder kronor, vilket var 88 miljarder kronor lägre jämfört med föregående år. Statens nyutlåning uppgick till 43 miljarder kronor, varav 23 miljarder är CSN:s nyutlåning. Riksgäldskontorets nyutlåning var 19 miljarder kronor, vilket var 17 miljarder högre jämfört med 2019. Amorteringarna av lån uppgick till 13 miljarder kronor, vilket var 68 miljarder kronor lägre jämfört med föregående år. Det beror främst på att Riksbanken gjorde stora amorteringar till Riksgäldskontoret på sina lån i euro och amerikanska dollar under 2019.

Kassaflödet från finansiella aktiviteter förbättrades

Nettobetalingar från finansiella aktiviteter gav ett positivt kassaflöde med 12 miljarder kronor, vilket är 12 miljarder kronor lägre än föregående år. Det positiva kassaflödet beror främst på att förändringar i affärsdagsredovisningen minskade statsskulden 2020 med 24 miljarder kronor.

Statens nettouplåning ökade

Statens nettouplåning visar förändringen av statens upplåning justerad för orealiserade valutakursförändringar. Statens nettouplåning var 337 miljarder kronor högre än föregående år och uppgick till 194 miljarder kronor vilket innebär att staten har gjort en nettoökning av sina lån. Statsskulden ökade med 164 miljarder kronor, men vid beräkning av nettouplåningen justeras detta för orealiserade

valutakursförändringar i upplåningsverksamheten vilket påverkar skulden utan att medföra några betalningar. Denna justering var 31 miljarder kronor för 2020.

3.4 Samband mellan resultaträkningen och utfallet på statens budget

I nedanstående tabell framgår sambandet mellan resultaträkningen och saldot i statens budget. Tabellen visar de huvuddelar som skiljer resultaträkningen från statens budget, nämligen poster som finns med i resultaträkningen men inte medför betalningar, förändringar av fordringar och skulder samt övriga transaktioner som medfört betalningar. Posterna finns med i finansieringsanalysen, men i en annan struktur. Genom dessa tre delar är det möjligt att gå från resultaträkningens saldo till finansieringsanalysens saldo. Därefter framgår justeringsposter hänförliga till statsskulden som utgör skillnaden mellan finansieringsanalysens saldo och saldot i statens budget.

Samband mellan resultaträkningen och statens budgetsaldo 2020

Miljoner kronor

Resultaträkningens underskott	-110 214
Justeringar för poster som ej medför betalningar	8 844
Justeringar för förändringar av fordringar och skulder	-2 469
Övriga transaktioner som påverkar betalningar	-90 556
Finansieringsanalysens saldo	-194 395
Justeringar hänförliga till statsskulden	-26 199
Varav förändring av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar	11 406
Varav förändring av inomstatliga innehav av statspapper, affärsdagsredovisning samt övriga poster	-37 605
Summa	-220 594

Transaktionerna som ingår i resultaträkningen men inte medför betalningar uppgår till knappt 9 miljarder kronor. I detta ingår kostnader för avskrivningar och nedskrivningar med knappt 30 miljarder kronor och avsättningar och fondering på 14 miljarder kronor. Resultatandelar i statens hel- och delägda företag som påverkat resultaträkningen positivt utan något kassaflöde avgår med 27 miljarder kronor. Orealiserade valutakursförändringar och marknadsvärdesförändringar på värdepapper om totalt 7 miljarder kronor har förbättrat resultatet utan att påverka betalningar.

Nettoförändringen av fordringar och skulder ger en negativ påverkan på kassaflödet med drygt 2 miljarder kronor jämfört med resultaträkningen. Den består av nettoförändringar av fordringar och skulder för skatter på 18 miljarder kronor som påverkat kassaflödet negativt.

Nettoförändringar av fordringar och skulder hänförliga till finansiella aktiviteter har förbättrat kassaflödet genom att minska statsskulden med 12 miljarder kronor.

Övriga förändringar av fordringar och skulder har påverkat kassaflödet positivt med knappt 4 miljarder kronor, vilket främst är kopplat till minskade kortfristiga fordringar i Riksgäldskontoret.

Övriga transaktioner som påverkar betalningar är främst investeringar som netto med hänsyn till sålda anläggningstillgångar gav ett utflöde av likvida medel på drygt 78 miljarder kronor. Statens utlåning, netto, påverkade kassaflödet negativt med 30 miljarder kronor medan utdelningar från statliga bolag gav ett inflöde med knappt 18 miljarder kronor. Nettot av övriga transaktioner har påverkat kassaflödet negativt med knappt 91 miljarder kronor.

Justeringar som är hänförliga till statsskulden

Finansieringsanalysens saldo visar sammantaget ett negativt kassaflöde på drygt 194 miljarder kronor, vilket är 38 miljarder kronor högre än saldot i statens budget som var negativt med 221 miljarder kronor. Skillnaden mellan statens nettoupplåning och saldot på statens budget beror på att det finns transaktioner som påverkar statsskulden men som inte påverkar budgetens saldo. Det finns även transaktioner som påverkar budgetens saldo, men som påverkar statsskulden först i efterföljande perioder, t.ex. förändring av kortfristiga placeringar.

Riksgäldskontoret har ökat sina kortfristiga placeringar med drygt 11 miljarder kronor, vilket har påverkat statens budgetsaldo men inte statsskulden. Skillnaden i övrigt beror på effekter av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning, förändringar av myndigheters innehav av statspapper, över- och underkurser på kortfristiga placeringar samt skuldskötselåtgärder, vilket sammantaget uppgick till knappt 38 miljarder kronor. Den enskilt största effekten är förändringar i fordringar och skulder vid tillämpning av affärsdagsredovisning som minskat statsskulden vid årets slut med drygt 24 miljarder kronor utan att påverka statens betalningar.

4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Årsredovisningen för staten upprättas enligt bestämmelserna i 10 kap. budgetlagen (2011:203) och grundas på de statliga myndigheternas årsredovisningar. Dessa upprättas enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

4.1 Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning

Räkenskapsåret är kalenderåret. Kostnader och intäkter redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. när den ekonomiska händelsen inträffar, oavsett när betalning sker.

De konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen är uppställda enligt reglerna i 10 kap. 9 och 10 §§ budgetlagen och de mer detaljerade reglerna i 13–15 §§ förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten.

Budgetlagen och förordningen om årsredovisning och budgetunderlag reglerar grundläggande redovisningsprinciper. Dessa utgör, tillsammans med den praxis som utvecklats i årsredovisningen för staten och de praktiska ställningstaganden som varit nödvändiga vid upprättandet, de tillämpade redovisningsprinciperna. Denna praxis består av lösningar som anges nedan under rubrikerna Omklassificeringar av poster och Kommentarer till särskilda poster, om lösningarna inte har bedömts vara oväsentliga.

Ibland redovisas nya företeelser i årsredovisningen för staten, för vilka inomstatlig reglering eller praxis ännu inte utvecklats. Då hämtas vägledning från principer som framgår av internationella redovisningsstandarder för offentlig sektor respektive principer som tillämpas i den privata eller kommunala sektorn. Flera företeelser är dock specifika för statlig verksamhet i Sverige eller så saknas vägledning i internationella standarder och ställning måste därför tas i enskilda fall.

Årsredovisningen för staten upprättas med de statliga myndigheternas årsredovisningar som grund och med information som rapporterats särskilt till statsredovisningen. Principerna för att värdera och klassificera intäkter och kostnader samt tillgångar och skulder utgår därför från bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Undantag kan emellertid finnas om en myndighet har medgetts undantag från dessa regler och för sådana fall där särskilda principer tillämpas på den konsoliderade nivån.

Transfereringar

Transfereringar redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. det år som kostnaden hänförs till. I de flesta fall anses kostnaden sammanfalla med utbetalningen. Utgiften periodiseras när den tydligt går att hänföra till ett visst år.

Skatter

Skatteintäkterna redovisas fullt periodiserade, dvs. det år intäkterna hänförs till. Eftersom många skatter för ett kalenderår beslutas först i efterhand, är utfallet från den årliga beskattningen inte känt förrän drygt ett år efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatter i årsredovisningen för staten grundas därför till viss del på bedömningar av förväntat beskattningsutfall och förväntade inbetalningar.

Metoden för att beräkna periodiserade skatter bygger på modeller för olika skatteslag. Denna beräkningsmetod ger bättre information om skatterna för året än löpande skatteinbetalningar, eftersom den beaktar den makroekonomiska utvecklingen och förändringar i skattereglerna redan under det aktuella året och inte först när betalning görs.

Skatteverket och andra berörda myndigheter redovisar löpande debiterade och betalda skatter. Skatterna kan delas in i två huvudkategorier. Den första huvudkategorin är skatter som hänförs till rätt månad eller kvartal i nära anslutning till inbetalningen eller deklarationen, vilket gäller för mervärdesskatt, socialavgifter och de flesta punktskatter. Den andra huvudkategorin är skatter som beslutas vid den årliga beskattningen men där den löpande debiteringen under året kan avse olika beskattningsår. Det gäller t.ex. hushållens och företagens inkomstskatter inklusive skattereduktioner.

När uppgifterna för årsredovisningen för staten för ett visst år tas fram, finns ett i det närmaste korrekt slutligt utfall för många av de skatter som redovisas månads- eller kvartalsvis. För framför allt hushållens och företagens inkomstskatter som beslutas årsvis bygger det redovisade utfallet däremot på en bedömning som grundas på kontrolluppgifter, redovisade preliminärskatter, den ekonomiska utvecklingen, utvecklingen på aktie- och fastighetsmarknaden och annan information.

Utifrån informationen prognostiseras de intäkter som slutligt kommer att betalas in för året. Prognosen ligger till grund för att beräkna den redovisade intäkten.

Resultaträkningens skatteintäkter skiljer sig från de periodiserade skatterna i statens budget för det aktuella året på några punkter. Skillnaden mellan fjolårets beräknade periodiserade skatt och det utfall som nu finns tillgängligt hänförs i resultaträkningen till det senaste året, medan det periodiserade utfallet per år revideras i budgetens utfall.

För varje skatteslag redovisas dock den senaste beräkningen i not till resultaträkningen. En annan skillnad är att avgifterna till ålderspensionssystemet och premiepensionssystemet läggs till, eftersom dessa avgifter ingår i skatterna såsom de avgränsas i resultaträkningen. Kommunala utjämnings- och inkomstutjämningsavgifter tillförs som följd av principen att bruttoredovisa dessa i årsredovisningen för staten. Slutligen avgår de eliminerings- och skatt från myndigheter som görs i resultaträkningen i årsredovisningen för staten. I not 1 Skatteintäkter, redovisas skillnaderna mellan resultaträkningen och statens budget.

Avgränsningar av redovisningsenheten

Resultat- och balansräkningen samt finansieringsanalysen omfattar statens samtliga intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som påverkar statens nettouplåning. Riksbankens grundfond ses i detta sammanhang som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken samt Första–Fjärde, Sjätte och Sjunde AP-fonden omfattas inte av resultat- och balansräkningen eller finansieringsanalysen. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder eller dess avkastning. Budgetlagens bestämmelser avseende detta har preciserats i förordningen om underlag för årsredovisning för staten. För premiepensionsmedlen gäller det särskilda egendomsskyddet enligt 2 kap. 15 § regeringsformen och de är därmed inte statens medel. Att ta in dem i statens balansräkning skulle medföra att redovisningen inte gav en rättvisande bild. Riksbanken anses vara ett eget rättssubjekt med egna tillgångar och skulder och ska därför inte omfattas av statens resultat- och balansräkning. AP-fonderna, utöver den del som tillhör premiepensionssystemet, undantas dels eftersom ålderspensionssystemet bör hanteras på ett enhetligt sätt, dels eftersom de följer ett annat regelverk för redovisningen än övriga myndigheter, vilket skulle göra det alltför omständligt att konsolidera dem.

Konsolidering

Redovisningen är en konsolidering av årsredovisningarna hos myndigheterna under riksdagen och regeringen, med angivna undantag. Konsolidering innebär att myndigheternas resultat- och balansräkningar slås samman efter det att interna mellanhavanden i form av fordringar, skulder, intäkter och kostnader mellan myndigheterna eliminerats. I konsolideringsarbetet ingår även andra moment som påverkar årsredovisningen som helhet. Finansieringsanalysen upprättas därefter med den konsoliderade resultat- och balansräkningen som underlag.

En förteckning över vilka organisationer som ingår i den konsoliderade resultat- och balansräkningen och finansieringsanalysen finns i bilagan Statliga myndigheter m.m.

Gemensam brytdag

Den 5 januari gäller som gemensam brytdag för myndigheternas räkenskaper. Det är den dag då den löpande bokföringen av händelser som berör räkenskapsperioden avslutas. Den gemensamma brytdagen är i första hand till för att det ska vara möjligt att stämma av mellanhavanden mellan myndigheter, men den påverkar även externa kundfordringar, leverantörsskulder och periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Myndigheterna tillämpar normalt generella värderingsprinciper i enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Det finns myndigheter som på grund av verksamhetens särart, genom dispens, särskilt regeringsbeslut eller av annat särskilt skäl avviker från de generella värderingsprinciperna. Sådana avvikelser förekommer dock i liten omfattning och bedöms därför inte ha någon väsentlig påverkan på årsredovisningen för staten.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas enligt lägsta värdets princip. Detta innebär att de tas upp till anskaffningsvärdet eller till nettoförsäljningsvärdet om detta är lägre än anskaffningsvärdet. Om en omsättningstillgång inte innehas för att ge ekonomiska fördelar används återanskaffningsvärdet i stället för nettoförsäljningsvärdet.

Anläggningstillgångar och avskrivningstider

Anläggningstillgångar (med undantag för vissa finansiella instrument, se nedan) värderas till sitt anskaffningsvärde, med avdrag för av- och nedskrivningar. För materiella och immateriella anläggningstillgångar gäller som huvudregel att endast tillgångar med en förväntad ekonomisk livslängd på lägst tre år, tas upp som anläggningstillgångar.

Avskrivningstiderna varierar mellan olika myndigheter eftersom de anpassas till den förväntade nyttjandeperioden för respektive tillgång. Om skillnaden i förbrukning av betydande komponenter hos en anläggningstillgång är väsentlig, delas tillgången upp på dessa och avskrivning görs för varje komponent för sig.

Myndigheterna tillämpar vanligen 3–5 års avskrivningstid. För byggnader och större anläggningar tillämpas längre avskrivningstid eller komponentavskrivning med hänsyn till myndighetens verksamhet. Även för tillgångsslagen väganläggningar, järnvägsanläggningar och beredskapstillgångar, tillämpas längre avskrivningstider eller komponentavskrivning.

Avskrivningstider tillämpas inom följande intervall:

Anläggningstillgång	Avskrivningstid
Immateriella anläggningstillgångar	3-5 år
Statliga väganläggningar	10-95 år
Statliga järnvägsanläggningar	25-110 år
Byggnader	10-50 år, för vissa komponenter 75 år. En myndighet har upp till 150 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3-25 år
Maskiner, inventarier, installationer mm	3-5 år
Beredskapstillgångar, stridsfordon, fartyg, flygplan och helikoptrar	15-25 år
Beredskapstillgångar, modifiering av materiel	10 år
Beredskapstillgångar, övriga beredskapsinventarier	3-10 år
Beredskapsinventarier, beredskapsvaror	Ingen, omsätts normalt i löpande verksamhet

Utlåning

Finansiella instrument som primärt innehas för att generera avkastning eller värdestegringar värderas till verkligt värde. Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång hos en part och en finansiell skuld eller egetkapitalinstrument hos en annan part. Det verkliga värdet bestäms på grundval av instrumentets marknadsvärde. Finansiella instrument som innehas till förfall eller används för valuta- eller prissäkring värderas dock inte till marknadsvärde.

Aktier och andelar

Finansiella garantiavtal redovisas när garantiåtagandet uppstår, dvs. vid den tidpunkt när ansvaret för garantin har inträtt och de finansiella villkoren kan fastställas.

När myndigheterna tar ut garantiavgifter för förväntade förluster redovisas initialt både en tillgång och en avsättning för garantin som uppgår till samma belopp. Avsättningar för garantier delas upp i tre olika kategorier, risker som kan finansieras av garantiavgifter, kvardröjande risker och oreglerade skador.

Förändring av avsättningar för garantier och garantifordringar under garantins löptid redovisas som Intäkter av avgifter och andra ersättningar. Kostnader för skadeersättningar redovisar myndigheterna när ett infriande av en garanti är befarat eller konstaterat. Kostnaderna för skadeersättningar minskas med återvinningarna för att på så sätt visa statens faktiska kostnader för skador som uppkommer i garantiverksamheten.

Omklassificeringar av poster

Vissa typer av transaktioner omklassificeras i årsredovisningen för staten i förhållande till myndigheternas redovisning. Anledningen till omklassificeringen är att transaktionerna ur statens perspektiv har en annan innebörd än för den enskilda myndigheten. De fall som bedömts påverka årsredovisningen för staten i väsentlig mening beskrivs nedan.

Kostnaderna för tjänstepensioner till statligt anställda redovisas i statens resultaträkning bland personalkostnader, medan Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar kostnaderna för tjänstepensionsrörelsen i ett eget avsnitt i resultaträkningen (se vidare nedan under rubriken Statens tjänstepensionsåtagande redovisas på ett enhetligt sätt).

Pågående arbeten hos Försvarets materielverk läggs samman med militära beredskapstillgångar, till den del det gäller arbeten för Försvarmaktens räkning.

För myndigheter med en uppställningsform för balans- och resultaträkning som avviker från den generellt föreskrivna, hänförs respektive post i resultat- och balansräkningen i årsredovisningen för staten såsom de hade gjort om myndigheten i fråga hade följt de generella uppställningsformerna. Det gäller främst Exportkreditnämnden, affärsverken, SPV och Statens fastighetsverk. Vanligen görs det direkt genom de inrapporteringskoder som används vid rapportering till statsredovisningen.

Ett antal intäktsposter klassificeras om med utgångspunkten att posten Skatteintäkter avgränsas i grunden i enlighet med den definition av skatter som gäller i statens budget och i nationalräkenskaperna. Vissa skillnader som rör avgränsning och periodisering berörs ovan i avsnittet Skatter. Intäkterna redovisas som Skatteintäkter i den konsoliderade resultaträkningen, men i flera fall redovisar berörda myndigheter intäkterna på annat sätt, exempelvis som medel för finansiering av bidrag – intäkt av bidrag – eller finansiell intäkt. Det kan även vara fråga om medel som ingen myndighet tar upp, men som tas upp i modellen för periodiserade skatteintäkter i årsredovisningen för staten.

Finansiella korrigeringar som rör EU-medel redovisas vanligen som kostnader i myndighetens resultaträkning (främst Statens jordbruksverk), eftersom de redovisas som utgifter på anslag i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen omklassificeras de finansiella korrigeringarna i stället till intäktsreduktioner, eftersom de är återbetalningar av eller avdrag på erhållna bidrag från EU.

Ändrade redovisningsprinciper m.m.

Förändrad värdering av aktier och andelar i hel- och delägda företag

Från 1 januari 2020 ska aktier och andelar i hel- och delägda företag värderas enligt förenklad substansvärdering.

Förenklad substansvärdering innebär att tillgångarnas bokförda värde reduceras med skuldernas bokförda värde. Substansvärdet blir därmed detsamma som företagets bokförda egna kapital enligt balansräkningens ekvation. Då den ändrade principen ger samma värden som den tidigare metoden, kapitalandelsmetoden, föranleder förändringen ingen omräkning av jämförelsetalen.

Bestämmelsen tillämpas första gången i fråga om årsredovisning för staten 2020.

Kärnavfallsfondens intäkter från reaktorinnehavare

Från och med 2020 klassificeras inte Kärnavfallsfondens avgifter från reaktorinnehavare som skatteintäkt i resultaträkningen. I enlighet med nationalräkenskaperna och klassificeringen i statens budget redovisas de istället som intäkter av bidrag. Jämförelsetalet för 2019 har justerats med 3,6 miljarder kronor.

Statens intäkter från elcertifikat

Statens intäkter av elcertifikat ingår från och med 2020 som skatteintäkter i statens budget. I resultaträkningen tas beloppet nu upp som skatteintäkter och motsvarande belopp redovisas bland kostnader för transfereringar till företag. Jämförelsetalen för 2019 har därför höjts för elcertifikaten med 2,6 miljarder kronor för dessa poster.

Tydlig princip för värdering av ansvarsförbindelser

Inom linjen i balansräkningen redovisar myndigheter de ansvarsförbindelser de har. Bedömningen av belopp för ansvarsförbindelser kan vara mycket svår och i not till ansvarsförbindelserna beskriver myndigheterna hur stora svårigheterna är. I många fall anger man ett beloppsintervall inom vilket man bedömer att ansvarsförbindelsen ligger. I årsredovisningen för staten tillämpas från och med 2020 försiktighetsprincipen för värdering av beloppet vilket betyder att det alltid är det högsta värdet som tas upp som ansvarsförbindelse.

Fortsatt arbete med metoden för skattefordringar

Under året har ett fortsatt utvecklingsarbete bedrivits rörande metoden för den beräkning av upplupna skatteintäkter i balansräkningen och anslutande poster som infördes i årsredovisningen för staten 2018. Arbetet har syftat till att säkerställa specifikationen av de balansposter som är knutna till de etablerade metoderna för beräkning av årets skatteintäkter.

I sin årsredovisning rapporterar Skatteverkets konstaterade uppbördsförluster och en värdereglering av fordringar. I underlaget till statens budget redovisar Skatteverket restförda skatter. I arbetet med årsredovisningen för staten 2019 bedömdes att den värdereglering som Skatteverket gör av utestående fordringar för restförda skatter även skulle påverka resultaträkningen. Det har nu framkommit att det inte blev korrekt eftersom avdraget för konstaterade och befarade uppbördsförluster till viss del blev dubbelräknade. Värderegleringen har i år därför inte tagits med 2020 och i jämförelsevärdena för 2019 har intäkten sänkts med denna transaktion som då uppgick till 2,5 miljarder kronor. Detta får till följd att ett ospecificerat belopp nu ingår i posten Övriga upplupna intäkter för båda åren. Det belopp som där anges som Upplupna skatteintäkter kan till sin övervägande del specificeras på sina beståndsdelar, men den del som inte kan specificeras motsvarar drygt en procent av beloppet och förs direkt mot nettoförmögenheten.

Andra justeringar i beräkningen av skatter 2019

Vid sidan av denna metodförändring har justeringar gjorts av beräknade upplupna intäkter och nettoförmögenheten. Dessa justeringar i balansräkningen avsåg fordran för kommunal fastighetsavgift för 2018, för utsläppsrätter samt för fysiska personers inkomstskatt på sammanlagt 4,9 miljarder kronor, vilket tillsammans med värderegleringsbeloppet ovan summerar till netto 2,4 miljarder kronor i minskad nettoförmögenhet.

Ändrade redovisningsprinciper hos vissa myndigheter

Utöver ändringar i principerna för årsredovisningen för staten som sådan, förekommer att ändrade principer hos vissa myndigheter påverkar årsredovisningen för staten i mindre omfattning. I de fall en myndighet har ändrat jämförelsetal eller gett motsvarande upplysningar, ändras jämförelsetalen även i årsredovisningen för staten om inte beloppet är oväsentligt. Har myndigheten inte ansett det möjligt att ändra i sin årsredovisning eller lämna kompletterande information har inte heller jämförelsetalen i årsredovisningen för staten ändrats.

För specifikationer i noter förekommer förändringar mellan delbelopp inom noterna i årsredovisningen för staten. De kan bero på omorganisationer av verksamhet, att ny information tillkommit eller andra korrigeringar.

Transportstyrelsen har bytt redovisningsprincip från kontantmetod till faktureringsmetod för uppbörd av fordonskatt, vägavgift, saluvagnsskatt, avgifter för ursprungskontroll, avgifter inom området för tillsyn av yrkestrafik och andra avgifter inom uppbörd. Detta innebär vissa engångseffekter i årets redovisning. Jämförelsetalen för år 2019 har inte förändrats då det inte varit praktiskt genomförbart.

De tre affärsverken, Luftfartsverket, Sjöfartsverket och Affärsverket svenska kraftnät har från och med 2020 anpassat redovisningsprincipen för redovisning av förändring av pensionsskuld till de statliga redovisningsprinciperna, vilka utgår från den internationella redovisningsstandarden IPSAS 39. Det innebär att resultateffekten av försäkringstekniska omvärderingar redovisas direkt mot eget kapital och inte i resultaträkningen. I årsredovisningen för staten har denna princip redan tidigare tillämpats genom att de inrapporterade beloppen för pensionsskuld och pensionsskuldförändring från affärsverken har räknats om. Förändringen påverkar därför inte den konsoliderade redovisningen i årsredovisningen för staten och därför har inte heller någon justering av jämförelsetalen gjorts.

Från och med 2020 särredovisar inte EU-kommissionen utbetalningar för Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF). Migrationsverket kan därför inte längre hänföra erhållna medel till de olika delarna och därför kan inte heller skuld eller fordran per del beräknas vid periodisering. Jämförelsetalet för 2019 för Övriga upplupna intäkter och för Övriga förutbetalda intäkter har därför minskat med 14 miljoner kronor på respektive post hos Migrationsverket.

Andra justeringar av jämförelsetal

De förändringar av jämförelsetal i resultaträkningen som har gjorts vid upprättandet av Årsredovisningen för staten 2020 som innebär omklassificering mellan poster samt förändringar som ökar kostnader och intäkter lika mycket, innebär inga förändringar av jämförelsetal som påverkar det tidigare redovisade överskottet för 2019. Endast för den förändring som beskrivs ovan vad gäller metoden för beräkning av skattefordringar, har jämförelsetalet för 2019 ändrats.

Det innebär att jämförelsetalet för årets överskott 2019 påverkats på följande sätt

Miljoner kronor

Årets överskott i resultaträkningen i Årsredovisningen för staten 2019	115 798
Justering för värdereglering av vissa skattefordringar 2019	-2 486
Årets överskott i resultaträkningen enligt jämförelsekolumnen i Årsredovisningen för staten 2020	113 312

Undantag från generella principer

Några myndigheter har väsentliga undantag från generella redovisningsprinciper som beskrivs nedan.

Skatteverket har enligt regeringsbeslut från den 10 december 1998 dispens från kravet på att redovisa fordringar och skulder för uppbörd som redovisas på annat sätt än via skattekontot. Dispensen utnyttjas för närvarande för ej restförda uppbördsfordringar redovisade genom de gamla uppbördssystemen.

Statens fastighetsverk förvaltar, utvecklar och tillgängliggör statliga byggnadsminnen, såsom slott, fästningar och andra kulturmiljöer som inte är ekonomiskt bärkraftiga. Myndigheten har för dessa s.k. bidragsfastigheter undantag som innebär att kapitalutgifter för bidragsfastigheterna inte betraktas som en anläggningstillgång.

Undantag från regler på finansieringsområdet förekommer, exempelvis rätten eller formerna för att ta ut avgifter, för att ta emot bidrag och donationer eller för att lånefinansiera tillgångar. Eftersom dessa inte påverkar årsredovisningen för staten annat än indirekt, redovisas de dock inte här.

Vissa verksamheter eller vissa balansposter hos myndigheter med koppling till det försvars- och säkerhetspolitiska området är hemliga, och redovisas därför på ett förenklat sätt i årsredovisningen för staten. Så långt det är möjligt görs dock redovisningen i dessa fall på ett sätt som är jämförbart med redovisningen i övrigt, och på samma sätt mellan åren, och därför bedöms de inte påverka årsredovisningen för staten i någon väsentlig grad.

Kommentarer till särskilda poster

Nedan kommenteras vissa poster i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna. Det handlar om poster som i de flesta fall är unika för statens verksamhet och där kännedom om metoden för att ta fram uppgifterna kan ge ökad förståelse för postens innebörd. Samtidigt har beskrivningen bedömts vara alltför omfattande för att passa direkt i kommentarer till utfallet.

Statsskulden

Riksgäldskontoret redovisar statsskulden som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt rådets förordning (EG) nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Undantag görs för skulden till premiepensionssystemet och de skulder som kan uppstå i insättningsgarantifonden. De skulderna, liksom de tillgångar och skulder i övrigt kopplade till statsskuldsförvaltningen som blir följderna av att bokföringsmässiga grunder tillämpas, tas upp under andra poster i balansräkningen. Därutöver görs i årsredovisningen för staten undantag för de skulder som kan uppstå i Kärnavfallsfondens placeringsverksamhet.

Riksgäldskontoret redovisar statsskulden till det belopp som kommer att betalas ut på förfallodagen (nominellt slutvärde) och inte till det belopp som erhållits. Dessutom värderas den inklusive derivatinstrument, som skuldbytesavtal och valutaterminer.

I balansräkningen i årsredovisningen för staten redovisas den konsoliderade statsskulden, dvs. efter avdrag för statliga myndigheters innehav av statspapper, till skillnad från Riksgäldskontorets redovisning av den okonsoliderade statsskulden.

Mervärdesskattekomensation till statliga myndigheter netto redovisas

Statliga myndigheter får komensation för ingående mervärdesskatt i sin verksamhet enligt bestämmelserna i förordningen (2002:831) om myndigheters rätt till komensation för ingående mervärdesskatt. I statens budget och i nationalräkenskaperna bruttoredo visas skatten som en del av statens skatteintäkter.

I den konsoliderade resultaträkningen netto redovisas emellertid skatteintäkten liksom motsvarande ingående mervärdesskatt.

Utbetalningarna av allmän pension bruttoredo visas

I nationalräkenskaperna redovisas premiepensionssystemet i hushållssektorn, i enlighet med principerna för denna typ av system som EU har fastställt. Inkomstpensionssystemet (de pensioner som finansieras via AP-fonderna, med undantag för sjätte AP-fonden) redovisas i sociala trygghetsfonder.

I statens budget dras de arbetsgivaravgifter och egenavgifter som förs till premiepensionssystemet av från skatteintäkterna, så att skatterna redovisas exklusive dessa avgifter. De avgifter som ska föras till inkomstpensionssystemet redovisas brutto på inkomstitlar och ingår i de totala skatteintäkterna, men inte i statens skatteintäkter. Bland utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget redovisas utbetalda pensioner exklusive premiepensioner.

I den konsoliderade resultaträkningen redovisas däremot ålderspensionerna, liksom i Pensionsmyndighetens redovisning, i sin helhet, som en del av statens transfereringar (se not 4 Transfereringar). Avgifterna till både inkomstpensionssystemet och premiepensionssystemet redovisas som skatteintäkter (se not 1 Skatteintäkter). Det har bedömts ha ett värde att ge en bild av de totala pensionsutbetalningarna från staten och motsvarande avgifter på både kostnads- och intäktssidan. I not 1 Skatteintäkter, har sambandet med motsvarande belopp i statens budget tydliggjorts.

Överföringar till och från pensionssystemet

AP-fonderna och premiepensionssystemets medel i övrigt konsolideras inte i årsredovisningen för staten. De överföringar som görs mellan dessa fonder och staten är därför externa transaktioner.

Socialavgifter och allmänna pensionsavgifter som inbetalas till staten redovisas brutto under posten Skatteintäkter i resultaträkningen. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten betalar löpande ut dessa till AP-fonderna och

premiepensionssystemet tillsammans med statliga ålderspensionsavgifter från vissa anslag för främst transfereringar. Detta görs enligt särskilda regler för fördelning av de olika avgifterna. Pensionsmyndigheten rekvirerar därefter löpande medel för utbetalningar av pension. Pensionsutbetalningarna redovisas i sin helhet som transfereringar i resultaträkningen. I den konsoliderade resultaträkningen för staten elimineras de löpande överföringarna till och från pensionsfonderna. För inkomstpensionssystemet är avgifterna lägre än de utbetalda pensionerna och skillnaden mellan avgifter till AP-fonderna och rekvirerade medel från fondsystemet redovisas som en transferering från ålderspensionssystemet – AP-fondernas nettobidrag (se not 3 Intäkter av bidrag). För premiepensionssystemet är avgifterna däremot betydligt högre än de utbetalda pensionerna och mellanskillnaden redovisas därför som en transferering till hushåll, eftersom premiepensionssystemet ses som en del av hushållssektorn (se not 4 Transfereringar).

Statens tjänstepensionsåtaganden redovisas på ett enhetligt sätt

Den statliga tjänstepensionsskulden som SPV redovisar tas upp under posten Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser. Skulden redovisas exklusive särskild löneskatt som är statens skuld till sig själv.

Redovisningsprincipen för statens tjänstepensionsskuld följer i stora delar den internationella redovisningsstandarden, IPSAS 39 Ersättningar till anställda. Enligt IPSAS 39 ska effekten av försäkringstekniska omvärderingar inte påverka årets resultat, utan redovisas direkt mot nettoförmögenheten i balansräkningen. Detta gäller enbart för myndigheternas egna pensionsåtaganden efter avslutad anställning och därmed omfattas inte delpensionsskulder eftersom de avser ersättningar under pågående anställning.

Den redovisade skulden omfattar hela försäkringsrörelsen, vilket även innefattar anställda vid vissa organisationer som inte är statliga myndigheter eller av andra skäl inte konsolideras i årsredovisningen för staten, bl.a. Chalmers tekniska högskola, Riksbanken och Kungliga Operan. De premier som betalas från statliga myndigheter till SPV elimineras i årsredovisningen för staten, medan de premier som kommer från organisationer utanför den konsoliderade enheten redovisas som bidrag till staten (se not 3 Intäkter av bidrag). Kostnaderna i pensionsrörelsen för anställda i de konsoliderade myndigheterna redovisas som personalkostnader, medan kostnaderna för anställda i andra organisationer redovisas som transfereringar (se not 4 Transfereringar). Fördelningen av kostnader görs kalkylmässigt och grundas på den andel av premieintäkterna som kan hänföras till organisationer inom och utom den konsoliderade enheten. Fördelningen påverkar inte resultaträkningens saldo, utan endast fördelningen mellan poster.

Grunderna för beräkning av försäkringstekniska avsättningar fastställs av SPV:s styrelse. Försäkringstekniska antaganden ska vara aktsamma och göras på ett sådant sätt att de säkerställer att försäkringsrörelsen ska kunna fullgöra sina åtaganden. Hänsyn ska tas till Finansinspektionens trygghandgrunder. Statens tjänstepensionsskuld redovisas i årsredovisningen för staten enligt samma försäkringstekniska grunder som de SPV tillämpar för statens försäkringsrörelse. Riksdagsförvaltningen tillämpar sedan 2018 i princip samma försäkringstekniska grunder som SPV och följer redovisningsprincipen om att redovisa försäkringsteknisk omvärdering av pensionsavsättningen direkt mot myndighetskapitalet.

Även Luftfartsverket, Sjöfartsverket och Affärsverket svenska kraftnät tillämpar från och med 2020 i princip samma försäkringstekniska grunder som de SPV tillämpar för försäkringsrörelsen och har också från och med 2020 anpassat redovisningsprincipen till att redovisa försäkringstekniska omvärderingar av pensionsskulden direkt mot eget kapital.

Enligt grunderna som SPV:s styrelse fastställt för försäkringsrörelsen är livförsäkringarnas avsättningar beräknade med följande antaganden:

- Antagande om ränta: Den årliga räntan används för diskontering av framtida, förväntade betalningsflöden. Hänsyn ska tas till Finansinspektionens trygghandgrunder. Per den 31 december 2020 är bruttoräntan -1,4 procent (-0,70 procent).
- Antaganden om driftkostnad: För de flesta åtaganden används ett antagande om driftkostnad på ca 0,10 procent av kapitalet. Därutöver belastas kapitalet med 0,75 procent för att täcka kostnader för framtida utbetalningar. Antagandena är oförändrade jämfört med föregående år.
- Avkastningsskatt: Inget avdrag för avkastningsskatt görs vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna.
- Antagande om livslängd: Olika antaganden om livslängd används för olika generationer och för olika kön. De skilda antagandena om livslängd ska spegla skillnader i förväntad livslängd. En 65-årig man respektive kvinna som är födda på 1950-talet antas leva i ytterligare 22,0 år respektive 23,7 år.

CSN:s värderingsprinciper för lånefordringar

Centrala studiestödsnämnden (CSN) redovisar lånefordringar efter beaktande av reserveringar för förväntade låneförluster. Myndigheten har utvecklat en modell för att beräkna reserveringar för förväntade låneförluster och återkrav för sina olika

lånetyper. Beräkningen i nuvärde görs med hänsyn till bl.a. skuld, betalning och inkomst för varje låntagare.

Beräkningen av reserveringen för förväntade låneförluster i CSN:s lånefordringar utgår i huvudsak från en individbaserad modell och görs utifrån tre värderingsprinciper:

- Förväntade förluster på grund av att personer missköter sina betalningar.
- Förväntade förluster på grund av de trygghetsregler som finns vid återbetalning.
- Förväntade förluster på grund av framtida dödsfall.

Den första värderingsprincipen utgår från låntagarens dokumenterade bristande betalningsbenägenhet när inga eller få betalningar har gjorts under de senaste åren.

Den andra värderingsprincipen bedömer betalningsförmågan hos de låntagare som har avslutat sina studier och är återbetalningsskyldiga. Principen bygger på en bedömning av låntagarens möjligheter att betala tillbaka lånet utifrån sina ekonomiska förutsättningar och skuldens storlek. Det görs därutöver en generell nedskrivning för förväntade låneförluster under studietiden.

Den tredje värderingsprincipen utgår från sannolikheten att dö vid olika åldrar. Underlaget till beräkningen hämtas utifrån köns- och åldersspecifika risker för dödsfall från Statistiska centralbyrån (SCB) och därefter gör CSN vissa justeringar.

Den individuella beräkningen för varje låntagare kompletteras också med en generell reservering för låneförluster avseende de låntagare som fortfarande befinner sig i studier eller har varit återbetalningsskyldig kortare tid än tre år. Den generella reserveringen utgår från den individuella beräkningen. Risker att framtidens återbetalningsskyldiga kommer att missköta sina betalningar eller nyttja trygghetsreglerna förutsätts vara lika stora som den är bland dagens återbetalningsskyldiga.

Stabilitetsfonden hos Riksgäldskontoret

Stabilitetsfonden regleras i lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut. Stabilitetsfondens uppdrag har i och med bildandet av Resolutionsreserven (se nedan) begränsats men den ska även i fortsättningen finansiera stöd för att motverka en allvarlig störning av det finansiella systemet i Sverige. (se vidare not 5 och 42)

Resolutionsreserven hos Riksgäldskontoret

Lagen (2015:1016) om resolution innebär att ett resolutionsförfarande ska användas för de institut som bedöms viktiga för den finansiella stabiliteten och som därför inte bör försättas i konkurs. Resolution innebär att staten tar kontroll över ett institut som är drabbat av problem för att rekonstruera det eller avveckla det under ordnade former. För detta ändamål bildades en ny fond benämnd Resolutionsreserven i början av 2016. Den tillfördes 19 miljarder kronor genom en överföring från Stabilitetsfonden och har därefter tillförts resolutionsavgifter. (se vidare not 5 och 42)

Transfereringar m.m. med koppling till skattesystemet

Kommunernas mervärdesskatt nettoredovisas i statens budget. Kommunernas kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet redovisas på särskild inkomstitel vilket minskar de totala inkomsterna på statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen bruttoredovisas dessa medel som lämnade bidrag och skatteintäkter, vilket bedömts ge den mest rättvisande informationen.

Den kommunalekonomiska utjämningen nettoredovisas under anslag i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen i årsredovisningen för staten har det bedömts mest rättvisande att bruttoredovisa den kommunalekonomiska utjämningen som skatteintäkter och transfereringar till kommuner.

Dessa båda skillnader innebär att både skatteintäkter och transfereringar är högre i resultaträkningen än i statens budget (se not 1 Skatteintäkter och not 4 Transfereringar).

Upplupna skatteintäkter

Den del av posten Övriga upplupna intäkter som benämns Upplupna skatteintäkter utgörs av skillnaden mellan statens och ålderspensionssystemets skatteintäkter för aktuellt inkomstår och de preliminära skatter som redovisats t.o.m. december månad.

Posten beräknas genom att de skatter som löpande har debiterats och avser det aktuella inkomståret dras från de skatteintäkter som ska redovisas för det aktuella inkomståret. Det innebär att skatteintäkter som debiteras under januari till och med december är slutligt utfall medan redovisningen av andra skatter till viss del bygger på prognoser. Utfallet för de skatter som fastställs vid den årliga beskattningen är klart i november året efter inkomståret. Det definitiva utfallet för skatterna på statens budget är klart i april andra året efter inkomståret. Den upplupna intäkten ska i princip överensstämma med summan av föregående års motsvarande upplupna intäkt och det periodiseringsbelopp som framkommer i modellen för periodisering av skatteintäkter. En mindre differens kan uppkomma. Den kommenteras i not 38 Övriga upplupna intäkter.

Staten är ansvarig för all uppbörd, dvs. även uppbörden av skatter som tillhör kommuner och avgifter till trossamfund. Regleringsbelopp som avser kommuner och trossamfund särredovisas för att särskilja dessa från statens fordran/skuld i förhållande till skattskyldiga.

Redovisning av marknadsvärdoförändringar i resultaträkningen

Orealiserade marknadsvärdoförändringar på framför allt långfristiga värdepappersinnehav redovisas i resultaträkningen som finansiella intäkter eller kostnader. I allt väsentligt motsvaras dessa av högre eller lägre avsättningar till Kärnavfallsfonden och Insättningsgarantifonden. En stor del av värdepapperen är statsobligationer och andra instrument utgivna av Riksgäldskontoret.

I resultaträkningen för staten elimineras normalt inomstatliga finansiella intäkter och kostnader. I detta fall skulle detta dock leda till att saldot i resultaträkningen påverkades kraftigt mellan åren av att avsättningar till fonder påverkas av intäkter eller kostnader som elimineras. Därför behålls den orealiserade värdoförändringen i resultaträkningen, samtidigt som avsättningen till fonder redovisas med det belopp som respektive myndighet rapporterat, så att saldot i princip inte påverkas. I balansräkningen elimineras däremot det bokförda värdet av innehavet av statspapper mot Riksgäldskontorets statsskuld. Mellanskillnaden påverkar nettoförmögenheten.

4.2 Redovisningsprinciper för statens budget

Statens budget redovisas enligt de principer som följer av budgetlagen (2011:203) och riksdagens beslut om budgeten.

Enligt budgetlagen omfattar statens budget alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto på inkomstitlar och anslag, med undantag för inkomster som riksdagen har beslutat ska specialdestineras till en viss verksamhet.

Utgifter i statens budget redovisas mot anslag medan inkomsterna redovisas mot inkomstitlar. Utgifter för transfereringar redovisas det år då betalning sker, medan förvaltningsutgifter redovisas det år som kostnaderna hänför sig till. Övriga utgifter redovisas det budgetår som utgifterna hänför sig till. Enligt budgetlagen redovisas inkomster av skatter och avgifter det år intäkterna hänför sig till. Övriga inkomster redovisas det budgetår som inkomsterna hänför sig till.

Universitet och högskolor tillämpar en särskild modell för redovisning mot anslag. Andra avvikelser från generella principer kan förekomma enligt riksdagens beslut. Till skillnad från vad som gäller för resultat- och balansräkningen, där olika redovisningsmetoder och principer för specifika poster förklaras i detta avsnitt, finns

för budgetens anslag och inkomsttitlar riksdagsbeslut och motiveringar som har redovisats för riksdagen i budgetpropositionen eller andra propositioner.

Utöver anslagen och inkomsttitlarna innehåller statens budget en post för Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost. Riksgäldskontorets nettoutlåning utgörs av den totala förändringen av Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder respektive andra stater. Den kassamässiga korrigeringsposten på utgiftssidan är nödvändig för att budgetens saldo ska visa statens lånebehov. Ett negativt budgetsaldo ger ett positivt lånebehov, dvs. en ökning av statsskulden, medan ett positivt budgetsaldo ger ett negativt lånebehov, dvs. i de flesta fall en minskning av statsskulden.

4.3 Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget

Statens budget och resultaträkningen skiljer sig åt såväl i avgränsning och struktur som i redovisningsprinciper. Ett exempel på skillnader i avgränsningen är affärsverken som ingår i resultaträkningen, men som till övervägande del ligger utanför statens budget. Affärsverken och andra verksamheter där avgifter och bidrag får disponeras i verksamheten redovisas i resultaträkningen, medan de endast påverkar budgeten till den del verksamheterna påverkar statens lånebehov.

Redovisningsprinciperna i statens budget är blandade. Vid redovisning mot anslag och inkomsttitlar på statens budget förekommer både redovisning av in- och utbetalningar (kassamässigt), för vissa anslag eller inkomsttitlar kostnader och intäkter och för några utgifter och inkomster. Redovisningen i resultaträkningen sker i sin helhet enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. den består av intäkter och kostnader. Saldot i statens budget redovisas dock helt kassamässigt.

I tabellen nedan sammanfattas några av skillnaderna mellan resultaträkningen och statens budget.

Statens budget har en ändamålsstruktur där anslagen är grupperade i utgiftsområden och inkomsttitlarna i inkomsttyper. Resultaträkningen är däremot indelad i intäkts- och kostnadsslag. Jämförelser av poster i resultaträkningen och statens budget går därför ofta inte att göra, utan dokumenten kompletterar varandra.

	Resultaträkningen	Statens budget
Skatt	Intäkt	Intäkt/Betalning
Offentligrättsliga avgifter på inkomsttitel	Intäkt	Intäkt
Avgift av tillfällig natur eller mindre omfattning	Intäkt	Kostnadsreduktion på anslag
Övriga avgifter	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomsttitlar
Erhållna bidrag som används i verksamheten	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomsttitlar
Transfereringar (lämnade bidrag m.m.)	Kostnad	Utbetalning
Avsättningar för framtida förpliktelser	Kostnad	Kostnad/Utgift
Löner, varor och tjänster	Kostnad	Kostnad
Andel av företagsvinst/förlust	Intäkt/kostnad enligt kapitalandelsmetoden	Inkomst vid utdelning
Orealiserad valutavinst/förlust och upplupen ränta	Intäkt/kostnad	Ingen påverkan på anslag eller inkomsttitlar

Resultaträkningen visar verksamhetens totala intäkter och kostnader under året. Balansräkningen visar den ekonomiska ställningen, dvs. tillgångar och skulder per den 31 december. För vissa kapitaltransaktioner påverkas endast balansräkningen av händelser i statens budget medan resultaträkningen är oförändrad. Exempel på detta är anslag för investeringar och utlåning, eller inkomsttitlar för återbetalning av lån.

En stor principiell skillnad är att i resultaträkningen elimineras alla ekonomiska mellanhavanden mellan myndigheter. I statens budget bruttoredo visas sådana transaktioner i de flesta fall som utgifter på anslag och inkomster på inkomsttitel.

En annan stor skillnad är att ålderspensionsavgifterna från andra än statliga myndigheter redovisas som intäkter i resultaträkningen, samtidigt som de faktiska utbetalningarna av pensioner i ålderspensionssystemet redovisas som kostnader. I statens budget nettoredo visas däremot ålderspensionsavgifterna efter avdrag för utbetalningarna till pensionssystemet, inklusive premiepensionssystemet. Utbetalningarna av pensioner till enskilda framgår inte av statens budget, förutom garantipensionerna.

5 Noter

5.1 Noter till resultaträkningen

Not 1 Skatteintäkter

Miljoner kronor

	2020	2019
Direkta skatter på arbete		
Statlig inkomstskatt	49 943	56 267
Kommunal inkomstskatt	762 013	747 945
Allmän pensionsavgift	130 256	128 161
Skattereduktioner m.m.	-275 612	-271 871
Summa Direkta skatter på arbete	666 600	660 502
Indirekta skatter på arbete		
Arbetsgivaravgifter	560 264	584 829
Särskild löneskatt, egenavgifter m.m.	60 029	61 121
Avgifter till premiepensionssystemet	-41 328	-41 088
Summa Indirekta skatter på arbete	578 965	604 861
Skatt på kapital		
Skatt på kapital, hushåll	56 970	69 577
Skatt på företagsvinster	132 002	153 383
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	34 100	34 382
Övriga skatter på kapital	21 593	24 810
Summa Skatt på kapital	244 664	282 152
Skatt på konsumtion och insatsvaror		
Mervärdesskatt	467 795	461 260
varav kommun moms	74 909	73 550
Skatt på alkohol och tobak	28 191	26 881
Skatt på energi och miljö	79 297	79 559
Skatt på vägtrafik	21 581	20 650
Skatt på spel	6 997	3 799
Skatt på import	6 212	6 864
Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror	765	563
Summa Skatt på konsumtion och insatsvaror	610 837	599 578
Restförda och övriga skatter		
Restförda skatter	-10 042	-5 008
Övriga skatter	3 142	414
Intäkter som förs till fonder	5 829	11 584
Avgifter till public service	9 233	9 028
Summa Restförda och övriga skatter	8 160	16 018

Totala skatteintäkter enligt statens budget	2 109 226	2 163 111
Avgår: Kommunala skatter	-781 375	-766 578
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet (inkomstpension)	-268 304	-266 516
Avgår: EU-skatter	-6 212	-6 864
Statens skatteintäkter enligt statens budget	1 053 335	1 123 153
Justering till totala skatteintäkter enligt ÅRS 2019		-9 302
Totala skatteintäkter enligt årsredovisningen	2 109 226	2 153 808
Justering till statens skatteintäkter enligt ÅRS 2019		-3 258
Statens skatteintäkter enligt årsredovisningen	1 053 335	1 119 895
Tillkommer, avgränsningsskillnader m.m.		
Skatter hänförliga till tidigare år		
varav 2019	3 275	-1 992
varav 2018	1 557	1 621
Avgifter till ålderspensionssystemet	268 304	266 516
Avgifter till premiepensionssystemet	41 328	41 088
EU-skatter	6 212	6 864
Kommunala utjämningsavgifter LSS	4 662	4 506
Inkomstutjämningsavgift, kostnadsutjämningsavgift	22 625	19 145
Elimineringar m.m		
Eliminering av statliga myndigheters avräknade moms	-36 692	-34 077
Eliminering av statens arbetsgivaravgifter	-36 467	-35 166
Eliminering av särskild löneskatt på pensionskostnader	-4 366	-4 202
Eliminering av myndigheters skatter m.m.	-2 136	-135
Summa Total före justering	1 321 638	1 384 062
Justering till belopp enligt ÅRS 2019		-17
Justering för omklassificering Kärnavfallsfonden		-3 591
Justering för omklassificering elcertifikat		2 599
Summa	1 321 638	1 383 052

Skatteintäkterna minskade med 61 miljarder kronor

Statens skatteintäkter såsom de avgränsas i resultaträkningen minskade med 61 miljarder kronor (5 procent) jämfört med 2019. Det kan jämföras med en ökning av skatteintäkterna på 23 miljarder kronor 2019 jämfört med 2018. Den stora minskningen 2020 skulle varit än större utan de stödåtgärder, med bland annat skattepliktiga stöd till personer och företag, som regeringen vidtagit med anledning av sjukdomen covid-19.

Till exempel kan nämnas att stödet till korttidsarbete, som under året uppgick till drygt 35 miljarder kronor, innebar över 20 miljarder kronor i skatteintäkter.

Skatteintäkterna redovisas fullt periodiserade, dvs. det år intäkterna hänför sig till. Eftersom många skatter för ett kalenderår beslutas först i samband med den årliga inkomsttaxeringen, är det slutliga utfallet för skatteintäkterna inte känt förrän drygt ett år efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatter i årsredovisningen för staten grundas därför till viss del på prognoser. Skillnaden mellan det definitiva utfallet och den prognos som redovisas i årsredovisning för staten kan för enstaka skatter vara stor. Det gäller främst bolagens inkomstskatt och hushållens skatt på kapitalvinster. Avvikelsen för de totala skatterna är däremot liten och uppgår som regel till mellan 0,5 till 1 procent av de slutliga skatteintäkterna.

Den övergripande analysen utgår från ”*Totala skatteintäkter enligt statens budget*” som beräknas till 2 109 miljarder kronor för 2020 och som ska jämföras med totalt 2 163 miljarder kronor enligt den nu aktuella bedömningen av skatteintäkter för inkomståret 2019. Det innebär en minskning med 54 miljarder kronor. Statens och ålderspensionssystemets skatteintäkter minskade med 68 miljarder kronor medan den kommunala sektorns intäkter, inkomstskatt och fastighetsavgift, ökade med 15 miljarder kronor. Den stora minskningen av statens och ålderspensionssystemets skatteintäkter 2020 förklaras främst av den ekonomiska nedgången till följd av sjukdomen covid-19 men även av beslutade skattesänkningar.

Tillfälliga skattesänkningar minskade statens intäkter från skatt på arbete

De direkta skatterna på arbete, nettot av inkomstskatter, allmän pensionsavgift och skattereduktioner, ökade med 6 miljarder kronor jämfört med 2019. Kommunernas skatteintäkter ökade med 14 miljarder kronor medan statens intäkter, inkomstskatt och skattereduktioner, minskade med 10 miljarder kronor. Den allmänna pensionsavgiften ökade med 2 miljarder kronor. Statens minskade intäkter förklaras bland annat av att riksdagen under hösten 2019 beslutade att avskaffa den övre skiktgränsen för statlig inkomstskatt, att ytterligare utöka grundavdraget för pensionärer samt att införa en skattereduktion för boende i glesbygdskommuner¹. Sammantaget innebar beslutade skattesänkningar om drygt 11 miljarder kronor varav 4 miljarder kronor påverkade kommunernas inkomstskatter². Den viktigaste skattebasen för inkomstskatten är utbetalda löner som endast ökade med 0,8 procent jämfört med cirka 4,5 procent de tre senaste åren. Utan stödet för korttidsarbete och det slopade karensavdraget vid sjukfrånvaro skulle skattebasen minskat med 1 procent jämfört med 2019.

¹ Stödområde A och B, dvs. främst Norrland och nordvästra Svealand.

² Sammantaget är effekten av regeländringarna neutral för kommunerna eftersom de får kompensation via det generella statsbidraget.

De indirekta skatterna på arbete minskade med 26 miljarder kronor. Den stora minskningen förklaras framför allt av en tillfällig sänkning av arbetsgivar- och egenföretagaravgifter under mars till och med juni månad. Sänkningen medförde cirka 28 miljarder kronor i lägre intäkter. Dessutom slopades den särskilda löneskatten för äldre vilket medförde 2 miljarder kronor i lägre intäkter. Utbetalda löner, exklusive stöd för korttidsarbete, minskade med 1 procent vilket innebar 6 miljarder kronor i lägre arbetsgivaravgifter. Stödet för korttidsarbete innebar dock ökade avgifter med i storleksordningen 11 miljarder kronor.

De statliga myndigheternas arbetsgivaravgifter är inomstatliga och har eliminerats vid beräkning av skatteintäkterna. Elimineringen bruttoredovisas i tabellen ovan.

Hushållens kapitalskatter minskade med 13 miljarder kronor

Hushållens kapitalskatter uppgick till 57 miljarder kronor vilket är 13 miljarder kronor lägre jämfört med 2019. De lägre intäkterna förklaras till största delen av hushållens utdelningsinkomster vilka minskade med drygt 33 miljarder kronor till 112 miljarder kronor. Ökade ränteutgifter och lägre kapitalvinster minskade skatten med 1 miljard kronor vardera.

Företagens inkomstskatt minskade med 21 miljarder kronor

Skatt på företagsvinster minskade med 21 miljarder kronor eller 14 procent jämfört med en ökning om 15 procent 2019. Den ekonomiska osäkerhet som pandemin innebär medförde en kraftig nedgång i både försäljning och orderingång för många företag. I löpande priser minskade exporten med knappt 9 procent och importen med drygt 10 procent.

Svag ökning av intäkterna från mervärdesskatt

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 11 miljarder kronor jämfört med 14 miljarder kronor året innan. Det är intäkterna från mervärdesskatt och energiskatt som förklarar den svagare ökningen. Intäkterna från mervärdesskatt ökade med knappt 7 miljarder kronor jämfört med 15 miljarder kronor året innan. Den lägre ökningstakten förklaras till stor del av en minskad privat konsumtion. I beloppet mervärdesskatt, 468 miljarder kronor, ingår återbetald mervärdesskatt till statliga myndigheter med 37 miljarder kronor som har eliminerats. Detta är en inomstatlig transaktion som elimineras för att inte påverka det konsoliderade utfallet i statens resultaträkning.

Intäkter av skatt på alkohol och tobak ökade

Intäkterna av skatt på alkohol och tobak ökade med 1,3 miljarder kronor.

Oförändrade intäkter från skatt på energi och miljö

Intäkterna av skatt på energi och miljö var oförändrade. Skatt på elektrisk kraft ökade med 1,7 miljarder kronor medan skatt på koldioxid minskade med 1,8 miljarder kronor. Intäkterna från skatt på flygresor minskade med 1,3 miljarder kronor till 0,5 miljarder kronor.

Intäkterna av skatt på vägtrafik ökade

Intäkterna av skatt på vägtrafik ökade med 0,9 miljarder kronor. Ökningen avser fordonsskatten vilket delvis förklaras av det införda bonus-malus-systemet, med en högre fordonsskatt de tre första åren för bilar med CO₂-utsläpp över 95 gram per kilometer.

Intäkter från spelverksamhet ökade med 3,2 miljarder kronor

Sedan 2019 består intäkterna av skatt på spel och inlevererat överskott från Svenska Spel AB. Intäkterna från skatt på spel betalas månadsvis men inleveransen av överskottet sker året efter verksamhetsåret. Intäkterna från skatt på spel var oförändrade mellan åren. AB Svenska Spels överskott uppgick till 1,6 miljarder kronor både 2019 och 2020. På grund av sjukdomen covid-19 beslutade AB Svenska Spel att inte ge någon utdelning under 2020 (överskottet för verksamhetsåret 2019). Utdelningen för både verksamhetsåren 2019 och 2020 görs istället under 2021, totalt 3,2 miljarder kronor. Intäkterna på statens budget redovisas periodiserat vilket innebär att utdelningar redovisas året före det år inleverans sker. På budgeten redovisas därför ingen intäkt 2019 medan 3,2 miljarder kronor redovisas 2020.

Både restförda skatter och övriga skatter ökade

Restförda skatter ökade med 5 miljarder kronor jämfört med 2019. Hushållens restförda skatter minskade med 0,7 miljarder kronor medan företagens ökade med 5,8 miljarder kronor. Nästan hela ökningen, 5,2 miljarder kronor, förklaras av ökade restföringar av mervärdesskatt. Övriga skatter ökade med 2,7 miljarder kronor varva hushållens ökade med 0,9 miljarder kronor och företagens med 1,9 miljarder kronor. Intäkter som förs till fonder minskade med 5,8 miljarder kronor. Den stora minskningen förklaras dels av att avgifter till Kärnavfallsfonden inte längre redovisas som en skatt (jfr särskild justering på en egen rad i tabellen), dels av lägre resolutionsavgifter. Avgifter till public service ökade med 0,2 miljarder kronor.

Ökade intäkter av kommunal inkomstskatt

Kommunernas del av skatteintäkterna, kommunal inkomstskatt och kommunal fastighetsavgift, ökade med 15 miljarder kronor medan ålderspensionssystemets avgifter ökade med 2 miljarder kronor.

Statens arbetsgivaravgifter har eliminerats

Skatteverket sköter uppbördens av skatter och redovisar den både i statens resultaträkning och i statens budget. Staten betalar ut de skatter och avgifter som tillhör kommunsektorn och ålderspensionssystemet löpande för att sedan slutreglera dem när beskattningen är fastställd. Den redovisning av skatteintäkter som görs i resultaträkningen skiljer sig på några punkter från den som görs på inkomstsidan i statens budget. I budgeten görs omföringar och en finare indelning av vissa poster för att tydligare redovisa fördelningen mellan olika skatteslag etc. Den del av ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet läggs i resultaträkningen till skatteintäkterna, trots att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). En annan väsentlig skillnad jämfört med statens budget är att arbetsgivaravgifter som staten betalat till sig själv elimineras i resultaträkningen.

Kommunalekonomisk utjämning och kommunmoms bruttoredovisas

I resultaträkningens skatteintäkter ingår den kommunalekonomiska utjämningen som nettoredovisas på utgiftssidan i statens budget. Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och regioner på sammanlagt 23 miljarder kronor nettoredovisas under anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Det innebär att utgifterna för statsbidrag till kommunerna minskats med motsvarande belopp på statens budget. I resultaträkningens skatteintäkter ingår också mervärdesskatt med 75 miljarder kronor för kommuner och regioner som nettoredovisas på inkomstsidan i statens budget. I resultaträkningen har den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen bruttoredovisats, vilket innebär att både inkomster och transfereringar till kommuner är 98 miljarder kronor högre än i statens budget för 2020.

Tre justeringsbelopp

I kolumnen för jämförelsetalen från 2019 redovisas för varje skatteslag utfall efter det att beskattningen av 2019 års inkomster slutförts. Detta överensstämmer med motsvarande redovisning av utfallet på statens budget. Jämförelsetalen avviker något för varje enskilt skatteslag från de belopp som beräknades när resultaträkningen för 2019 togs fram, eftersom de baseras på senare utfallsinformation. Tre justeringsbelopp har lagts till i ovanstående tabell så att överensstämmelse även uppnås med de periodiserade skatter som redovisades i årsredovisningen för staten 2019.

Skatteintäkterna 2019 blev högre än beräknat

Skatteintäkterna 2019 blev 9 miljarder kronor högre jämfört med den beräkning av 2019 års skatt som gjordes våren 2020. Direkta skatter på arbete blev 5 miljarder kronor högre. Den statliga inkomstskatten blev 1 miljard kronor lägre medan den kommunala inkomstskatten blev 6 miljarder kronor högre. Intäkterna av skatt på kapital blev 8 miljarder kronor högre än beräkningen våren 2020. Hushållens skatt på kapital blev 2 miljarder kronor lägre medan skatt på företagsvinster blev 8 miljarder kronor högre. Svenska Spel AB beslutade i mars 2020 att inte ge någon utdelning till staten på grund av den pågående pandemin. Intäkterna blev därför 3 miljarder kronor lägre.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar*Miljoner kronor*

	2020	2019
Offentligrättslig verksamhet		
Trafikverket	2 528	2 633
Transportstyrelsen	1 814	2 395
Kronofogdemyndigheten	1 522	1 416
Lantmäteriet	1 189	1 027
Finansinspektionen	763	718
Centrala studiestödsnämnden	675	669
Läkemedelsverket	653	662
Bolagsverket	531	511
Polismyndigheten	531	851
Migrationsverket	341	322
Elsäkerhetsverket	335	318
Strålsäkerhetsmyndigheten	330	313
Patent- och registreringsverket	327	330
Post- och telestyrelsen	279	275
Livsmedelsverket	239	178
Regeringskansliet	89	234
Affärsverk		
Luffartsverket	2 332	1 720
Sjöfartsverket	1 619	1 784
Övriga myndigheter	1 606	1 565
Summa offentligrättslig verksamhet	17 703	17 921

Uppdragsverksamhet		
Trafikverket	3 902	4 665
Statens institutionsstyrelse	2 033	1 984
Exportkreditnämnden (-2005 exkl. BA och SI)	1 224	1 442
Försvarets materielverk	1 059	1 085
Pensionsmyndigheten	890	802
Statens fastighetsverk	782	784
Lunds universitet	592	584
Statens jordbruksverk	579	534
Skatteverket	520	490
Sveriges lantbruksuniversitet	427	452
Kungl. Tekniska högskolan	405	442
Uppsala universitet	389	429
Specialpedagogiska skolmyndigheten	379	347
Socialstyrelsen	135	11
Statens maritima och transporthistoriska museer	32	208
Affärsverk		
Svenska kraftnät	9 490	11 394
Luffartsverket	264	755
Sjöfartsverket	12	304
Övriga myndigheter	5 040	5 483
<i>Summa uppdragsverksamhet</i>	<i>28 154</i>	<i>32 195</i>
Andra ersättningar		
Finansinspektionen	5 084	62
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	4 161	3 559
Polismyndigheten	1 021	826
Statens skolverk	777	800
Trafikverket	654	494
Centrala studiestödsnämnden	265	264
Karolinska institutet	236	247
Transportstyrelsen	216	189
Kronofogdemyndigheten	213	236
Brottsoffermyndigheten	188	35
Statens fastighetsverk	69	432
Försvarets materielverk	10	815
Socialstyrelsen	4	163

Affärsverk		
Svenska kraftnät	431	479
Sjöfartsverket	33	3
Övriga myndigheter	934	1 148
<i>Summa andra ersättningar</i>	<i>14 296</i>	<i>9 752</i>
Summa	60 153	59 868

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter och andra ersättningar ökade med 285 miljoner kronor. Intäkter av avgifter i offentligrättslig verksamhet minskade med 218 miljoner kronor och utgör cirka 29 procent av posten. Intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet minskade med 4 041 miljoner kronor och utgör 47 procent av posten. Andra ersättningar ökade med 4 544 miljoner kronor och utgör ca 24 procent av posten.

Staten tar in avgifter för att tillhandahålla varor och tjänster, och den som betalar avgiften får därmed en motprestation. Avgifterna är antingen offentligrättsliga eller avgifter för uppdragsverksamhet.

Offentligrättsliga avgifter är s.k. tvingande eller betungande avgifter som staten med stöd av författning kan ta ut av enskilda.

Avgifter för uppdragsverksamhet är samtliga avgifter som inte är offentligrättsliga. Det omfattar försäljning av varor och tjänster som är frivilligt efterfrågade. Hit räknas också de avgifter som myndigheter under vissa förutsättningar får ta ut enligt det generella bemyndigandet i 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

Andra ersättningar ses inte som avgifter eftersom den som betalar ersättningen i princip inte erhåller någon motprestation såsom för en avgift.

Offentligrättsliga avgifter minskade

De största förändringarna av de offentligrättsliga avgifterna rör Transportstyrelsen, Polismyndigheten och Luftfartsverket.

Transportstyrelsens avgifter har minskat med 581 miljoner kronor, vilket i huvudsak beror på covid-19 som främst har haft en effekt på luftfarten och särskilt på de avgifter som avser säkerhetskontroll som tas ut på svenska flygplatser. Transportstyrelsen tar ut avgifter inom sjöfarts-, luftfarts-, järnvägs- och vägtrafikområdet för bl.a. tillsyn, tillstånd och registerhållning. Inom luftfartsområdet finns också avgifter för säkerhetskontroll vid svenska flygplatser, flygplatsers utrustningskostnader för kommunikation, navigation och övervakning inom flygtrafikledningstjänst och undervägsverksamheten (flygtrafiktjänst en route).

Polismyndigheten tar ut avgifter för utfärdande av pass, nationella ID-kort, stämmningsmannadelgivning, utbildning av ordningsvakter samt tillståndsgivning. Polismyndighetens offentligrättsliga avgifter har minskat med 320 miljoner kronor, vilket främst beror på att intäkterna av pass har minskat. Minskningen förklaras av de reserestriktioner som har införts, nationellt och internationellt till följd av sjukdomen covid-19.

Luftfartsverkets avgifter har ökat med 612 miljoner kronor och hänförs till undervägs- och terminalavgifter. Luftfartsverket har högre kostnader för pensioner till följd av omvärdering av pensionsskulden. Dessa kostnader ska täckas av avgifter via EU:s avgiftssystem för undervägs- och terminalavgifter. Avgifterna beräknas på en kombination av antal flygningar, luftfartygets vikt och flugen sträcka.

Övrigt om intäkter av offentligrättsliga avgifter

Totalt redovisar omkring 120 myndigheter offentligrättsliga avgifter, i en mängd olika verksamheter.

Trafikverket tar framför allt ut banavgifter och provavgifter för körkort. Banavgifterna är obligatoriska för de aktörer som trafikerar järnvägen och intäkterna går till drift och underhåll av järnvägen. Trafikverkets avgifter minskade med 105 miljoner kronor. Det beror främst på att intäkterna för förarprovsavgifter och banavgifter har minskat till följd av covid-19. Persontrafiken på järnväg minskade och det var inte heller möjligt att genomföra lika många körkortsprov som tidigare.

Kronofogdens avgifter ökade med 106 miljoner kronor, vilket framför allt beror på en ökning av grundavgifter för enskilda mål och betalningsföreläggandeavgifter. Den främsta orsaken till ökningen är att myndigheten har kommit ikapp med att hantera ansökningar som inkom 2019 och att många av dessa har gått vidare till verkställighet.

Lantmäteriets avgifter ökade med 162 miljoner kronor, vilket främst beror på en ökning inom förrättningsverksamheten. Lantmäteriet redovisar avgifter inom fastighetsbildningsområdet och expeditionsavgifter för inskrivningsverksamheten, t.ex. ansökan om lagfart vid köp av fastighet.

Regeringskansliets avgiftsintäkter minskade med 145 miljoner kronor och beror på minskade intäkter som tas in med stöd av förordningen om avgifter vid utlandsmyndigheterna, dvs. pass- och viseringsärenden, körkort, vigsel, migration m.m. Minskningen är en följd av covid-19.

Sjöfartsverkets avgifter minskade med 165 miljoner kronor, vilket beror på att antalet lotsningar, anlöp till hamnar, volymer av passagerare och till viss del att volymer av

gods har minskat på grund av sjukdomen covid-19. Sjöfartsverkets avgifter omfattar främst farleds- och lotsavgifter.

Intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet minskade

Det är framför allt Affärsverket svenska kraftnät, Trafikverket, Exportkreditnämnden, Statens maritima och transporthistoriska museer, Luftfartsverket och Sjöfartsverket som visar minskade intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet. Socialstyrelsen har däremot ökade intäkter.

Affärsverket svenska kraftnät tar ut avgifter från regionnätsföretag, stora elproducenter och balansansvariga. Avgifterna minskade med 1 904 miljoner kronor vilket främst beror på lägre intäkter från balansreglering, där de lägre bruttonivåerna på både intäkter och kostnader främst förklaras av att genomsnittspriset för köpt och såld balans- och reglerkraft var markant lägre än 2019.

Avgifterna i Trafikverkets uppdragsverksamhet minskade med 763 miljoner kronor. Det är främst en minskning av intäkter för uppdrag på andras anläggningar i samband med investeringar i statliga vägar och järnvägar. Trafikverkets uppdragsverksamhet består i övrigt huvudsakligen av försäljning av järnvägsmateriel till de entreprenörer som bygger och underhåller de statliga järnvägarna och el till de olika bolag som bedriver tågtrafik. I samband med investeringar i statliga vägar och järnvägar utför även Trafikverket uppdrag på andras anläggningar, främst då åt kommuner.

Exportkreditnämndens intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet består av garantiavgifter. EKN:s intäkter har minskat med 218 miljoner kronor främst till följd av att tidsplanen för vissa låneutbetalningar i garantiåtaganden har ändrats under 2020.

Socialstyrelsens intäkter av uppdragsverksamhet ökade med 124 miljoner kronor. Det beror på vidarefakturering av skyddsmaterial till regioner och kommuner för att på nationell nivå säkra tillgången på skyddsutrustning och fördela skyddsutrustning och annat material till följd av sjukdomen covid-19.

Statens maritima och transporthistoriska museers intäkter av uppdragsverksamhet minskade med 176 miljoner kronor, vilket i huvudsak beror på minskade besökssiffror på Vasamuseet.

Luftfartsverkets intäkter av uppdragsverksamhet avser i huvudsak konsulttjänster, som 2019 till stor del bestod av ersättning från intressebolaget Nordica Unified Air traffic Control (NUAC HB) för tillhandahållande av personal, kontrollcentraler och teknisk utrustning för NUACs utförande av flygtrafiktjänst i det övre luftrummet (en route) på uppdrag av Luftfartsverket. Luftfartsverkets intäkter av

uppdragsverksamhet minskade med 491 miljoner kronor främst till följd av att verksamheten som NUAC AB har bedrivit återfördes till Luftfartsverket per 1 september 2019, varför motsvarande fakturering inte finns för 2020.

Sjöfartsverkets intäkter av uppdragsverksamhet minskade med 292 miljoner kronor.

Övrigt om intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet

Totalt redovisar omkring 172 myndigheter avgifter för uppdragsverksamhet.

Statens institutionsstyrelse tar huvudsakligen ut vårdavgifter för ungdomsvård.

Försvarets materielverks intäkter av uppdragsverksamhet består i huvudsak av fakturering av levererade tjänster och produkter.

Pensionsmyndigheten tar mest ut avgifter från AP-fonderna för administration av inkomstpensionssystemet och administration av premiepensionssystemet.

Statens fastighetsverk tar huvudsakligen ut hyror och arrenden från hyresgäster. De tar även in intäkter hänförliga till hyresgästanpassningar, som vidarefaktureras hyresgäst.

Lunds universitet, Uppsala universitet och Kungliga Tekniska högskolan tar ut studieavgifter från studieavgiftsskyldiga studenter, vissa s.k. tredjelandsmedborgare. De redovisar även intäkter i sin uppdragsverksamhet i samband med uppdragsutbildning och forskning, tidskrifter och publikationer samt rådgivning och annan liknande service.

Statens jordbruksverk tar huvudsakligen ut hyror och arrenden från hyresgäster, men bedriver även annan uppdragsverksamhet, såsom konsultverksamhet.

Skatteverket tar emot avgifter från AP-fonderna och premiepensionssystemet för arbete med uppbörd av ålderspensionsavgifter m.m.

Intäkter av andra ersättningar ökade

Finansinspektionen, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring, Polismyndigheten, Trafikverket och Brottsoffermyndigheten visar de största ökningarna av intäkter av andra ersättningar medan Statens fastighetsverk, Försvarets materielverk och Socialstyrelsen visar en minskning av andra ersättningar.

Finansinspektionens intäkter av andra ersättningar består av olika typer av straffavgifter såsom sanktioner, böter eller förseningsavgifter.

Ökningen med 5 022 miljoner kronor beror på att Swedbank och SEB fick betala 4 000 miljoner kronor respektive 1 000 miljoner kronor i sanktionsavgifter för brister i arbetet med att motverka penningtvättsrisker.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens intäkter av andra ersättningar är finansieringsavgiften som arbetslöshetskassorna betalar. Ökningen med 602 miljoner kronor beror på att arbetslöshetskassorna fick högre finansieringsavgift på grund av att taket i arbetslöshetsförsäkringen blev högre och därmed ökade den genomsnittliga dagpenningen. Även medlemsantalet ökade hos de flesta arbetslöshetskassorna.

Polismyndighetens intäkter av andra ersättningar har ökat med 195 miljoner kronor. Det beror i huvudsak på ökade intäkter av böter.

Trafikverkets intäkter av andra ersättningar ökade med 160 miljoner kronor. Det beror främst på att det under 2020 förekommit stora vitesintäkter kopplade till entreprenadkontrakt.

Brottsoffermyndighetens intäkter av andra ersättningar ökade med 153 miljoner kronor, vilket avser förändring av det beräknade värdet av regressfordringar, dvs. återkrav av tidigare utbetald brottsskadeersättning.

Statens fastighetsverks intäkter av andra ersättningar avser framför allt reavinst från försäljning av fastigheter. Dessa intäkter minskade med 363 miljoner kronor år 2020.

Försvarets materielverks intäkter av andra ersättningar består av viten och skadestånd från leverantörer. Minskningen på 805 miljoner kronor beror på att vissa intäkter från exportåtagandena tidigare bokfördes som andra ersättningar, men nu bokförs som uppdragsverksamhet.

Socialstyrelsens andra ersättningar minskade med 159 miljoner kronor, vilket huvudsakligen beror på att Socialstyrelsen 2019 redovisade stora återbetalningar mot avslutade anslag.

Övrigt om intäkter av andra ersättningar

Totalt redovisar omkring 172 myndigheter intäkter av andra ersättningar.

Statens skolverks andra ersättningar är främst återbetalda statsbidrag.

Centrala studiestödsnämndens (CSN) andra ersättningar är huvudsakligen återkravsintäkter från återkrav som uppstår om en studerande t.ex. avbrutit studierna utan att meddela CSN.

Karolinska institutet redovisar intäkter för fakturerade pensions- och lönekostnader från Karolinska sjukhuset som andra ersättningar.

Transportstyrelsen redovisar bl.a. felparkeringsavgifter, dröjsmålsavgifter och avgifter vid överträdelser av kör- och vilotider som andra ersättningar.

Not 3 Intäkter av bidrag

Miljoner kronor

	2020	2019
AP-fondsmedel	30 733	25 251
<i>EU-bidrag</i>		
<i>EU-bidrag med delat förvaltningsansvar</i>		
<i>Statens jordbruksverk</i>		
Garantifonden för jordbruket, EGFJ	6 977	7 161
Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, EJFLU	3 938	2 674
Havs- och fiskerifonden, EHFF	159	193
Regionala utvecklingsfonden, ERUF ¹	18	12
Socialfonden, ESF ²	24	11
Summa Statens jordbruksverk	11 116	10 051
<i>Tillväxtverket</i>		
Regionala utvecklingsfonden, ERUF ¹	1 205	1 284
<i>Rådet för Europeiska Socialfonden i Sverige</i>		
Socialfonden, ESF ²	1 004	910
Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt, FEAD	10	11
<i>Migrationsverket</i>		
Asyl-, migrations- och integrationsfonden, AMIF	857	607
<i>Polismyndigheten</i>		
Fonden för inre säkerhet, ISF	95	78
Interregionala bidrag (Interreg) ³	502	604
<i>Andra EU-bidrag</i>		
Bidrag till transeuropeiska nätverk, Trafikverket	318	114
Universitet och högskolor	1 328	1 254
Övriga myndigheter ³	1 158	1 021
Summa EU-bidrag	17 593	15 934
<i>Övriga bidrag</i>		

Erhållna bidrag vid universitet och högskolor (exklusive bidrag från EU)	9 853	9 848
Försäkringskassan		
- assistansersättning	4 453	4 417
- underhållsstöd	1 131	1 114
Kärnavfallsfonden	2 794	3 591
Trafikverket (exklusive bidrag från EU)	1 626	1 049
Statens tjänstepensionsverk	661	617
Erhållna bidrag vid övriga myndigheter (exklusive bidrag från EU)	1 784	1 612
Summa	70 628	63 433

¹Medel från ERUF redovisades av Tillväxtverket och Jordbruksverket, totalt för fonden 1 224 miljoner kronor.

²Medel från ESF redovisades av Svenska ESF-rådet och Jordbruksverket, totalt för fonden 1 028 miljoner kronor.

³Jämförelsetal har ändrats pga. justering för interregionala program Öresund-Kattegatt-Skagerrak

Intäkter av bidrag är intäkter som inte är relaterade till utförda prestationer. Bidragsintäkter 2020 har ökat med 7,2 miljarder kronor jämfört med föregående år.

AP-fondsmedel

Posten AP-fondsmedel visar Allmänna pensionsfondens nettobidrag till staten. Beloppet är skillnaden mellan de medel som löpande rekvireras från AP-fonden för utbetalning av ålderspensioner och de ålderspensionsavgifter (socialavgifter från arbetsgivare och egenföretagare), allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som löpande överförs till AP-fonden för förvaltning.

För 2020 uppgick nettobidraget till 30,7 miljarder kronor. Utbetalda pensioner som finansieras från AP-fonderna ökade med 11,5 miljarder kronor, medan avgifterna som tillförs AP-fonderna för att finansiera pensionerna ökade med 6 miljarder kronor. Det innebär att nettoöverföringen från AP-fonderna ökade med 5,5 miljarder kronor.

Intäkter av EU-bidrag

Intäkter av EU-bidrag visar på återflödet från EU-budgeten som för 2020 ökade med 1,7 miljarder kronor jämfört med föregående år. Framförallt ökade bidrag från jordbruksfonderna med 1 miljard kronor.

Övriga bidrag

En stor andel av övriga bidrag hanteras på universitet och högskolor och används främst för forskning. Dessa bidrag kommer från företag inom och utom Sverige och

olika forskningsstiftelser. Bidrag från andra statliga myndigheter, t.ex. forskningsråd, är eliminerade.

Försäkringskassan redovisar intäkter från kommuner för kommunernas andel av kostnaden för statlig assistansersättning samt intäkter för underhållsstöd från bidragsskyldiga.

Kärnavfallsfonden redovisar avgifter från reaktorinnehavarna som har minskat med 0,8 miljarder kronor jämfört med föregående år. Det är framförallt avgifter från Ringhals som har varit lägre.

Trafikverkets bidrag från bl.a. kommuner för investeringar i infrastruktur har ökat med 0,6 miljarder kronor.

Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar premieintäkter m.m. för den statliga tjänstepensionsrörelsen och andra pensionsförmåner för anställda i vissa organisationer, bl. a. statliga bolag, som inte är statliga myndigheter men där SPV ändå hanterar tjänstepensionen.

Not 4 Transfereringar

Miljoner kronor

	2020	2019
Socialförsäkring	577 791	557 292
Allmänna bidrag till kommuner exkl. tillfällig stöd	249 392	203 540
Arbetsmarknad	121 607	59 736
Överföring till premiepensionssystemet	30 074	32 726
Avgiften till Europeiska gemenskapen	48 435	38 972
Bistånd och andra internationella bidrag	41 570	40 097
Migration och integration	18 311	29 448
Utbildning, studiestöd	45 497	42 688
Hälso- och sjukvårdspolitik, till kommuner	57 151	38 673
Övrigt	110 873	90 382
Summa	1 300 700	1 133 554

Transfereringar

Miljoner kronor

Transfereringar till hushåll

inkl. hushållens övriga organisationer

Socialförsäkring**Pensioner (Pensionsmyndigheten)**

Ålderspensioner vid sidan av statens budget	326 262	314 712
Premiepensioner	15 016	11 715
Ersättning vid ålderdom (anslagsfinansierade förmåner)	35 944	33 922

Övrig Socialförsäkring (Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten)

Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning	83 778	81 418
varav sjukpenning och rehabilitering m.m.	38 295	34 330
varav aktivitets- och sjukersättning	37 345	38 485
Assistansersättning m.m.	28 108	28 725
Ekonomisk trygghet för familjer och barn (FK, PM)	88 682	86 799
Summa socialförsäkring till hushåll	577 791	557 292

Arbetsmarknad

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	37 833	24 728
varav Arbetsförmedlingen	24 369	14 173
varav Försäkringskassan	13 464	10 555
Arbetsmarknadspolitiska program och insatser, Arbetsförmedlingen	3 519	2 649
Övrig arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	1 985	1 781
Lönegarantiersättning, Kammarkollegiet	2 912	2 102
Summa arbetsmarknad till hushåll	46 249	31 260

Utbildningspolitik

Studiestöd, Centrala studiestödsnämnden	19 262	17 304
Kostnad resp. återföring av reservation för förluster i utlåningsverksamheten, Centrala studiestödsnämnden	459	592
Bidrag till folkbildningsorganisationer, Kammarkollegiet	4 602	4 460
Summa utbildningspolitik till hushåll	24 322	22 355

Bistånd m.m.,

Bistånd och andra internationella bidrag (bidrag till organisationer), Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	4 450	4 195
---	-------	-------

Migration och integration

<i>Migrationsverket</i>	440	495
<i>Integration, Ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare, Arbetsförmedlingen</i>	0	549
Integration, Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare, Försäkringskassan	2 288	3 563
Särskilda insatser inom folkbildningen, Kammarkollegiet	137	158
Summa migration och integration till hushåll	2 865	4 765

Statens tjänstepensionsverk, pensionskostnader ej statligt anställda	1 729	1 084
--	-------	-------

Nettoöverföring till premiepensionssystemet	30 074	32 726
--	--------	--------

Övriga transfereringar till hushåll	25 469	20 165
-------------------------------------	--------	--------

Summa transfereringar till hushåll	712 949	673 842
---	----------------	----------------

Transfereringar till företag**Arbetsmarknad**

<i>Stöd för korttidsarbete, Tillväxtverket</i>	35 575	1 850
Lönebidrag m.m., Arbetsförmedlingen	7 850	8 493
Lönebidrag till Samhall, Kammarkollegiet	6 316	6 078
Köp av arbetsmarknadsutbildning m.m., Arbetsförmedlingen	206	384
Anställningsstöd, Skatteverket	22 655	8 523
Summa arbetsmarknad till företag	72 602	25 329

<i>Gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m., Statens jordbruksverk</i>	13 672	14 637
Bidrag till public servicebolagen	8 598	8 395
Utbildningspolitik, Bidrag till enskilda utbildningssamordnare, Kammarkollegiet	3 122	3 159
Investeringsstöd m.m., Boverket	4 558	2 300
Forskning och utveckling m.m., Verket för innovationssystem	1 904	1 914
<i>Ersättning till reaktorinnehavarna, Kärnavfallsfonden</i>	2 708	2 164
Regionala tillväxtåtgärder m.m., länsstyrelserna	185	213
Elcertifikat	1 222	2 599
Energiforskning m.m., Statens energimyndighet	1 252	933
Trafikupphandling, Trafikverket	919	883
Miljöpolitik, Naturvårdsverket	1 427	1 195
Kultur, Statens kulturråd	1 422	328
Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning, Mynd för yrkeshögskolan	1 880	1 442
Presstöd, Myndigheten för radio och tv, Presstödsnämnden	1 458	639
<i>Transportstyrelsen</i>	664	885
Övriga transfereringar till företag	5 883	5 510
Summa transfereringar till företag	123 478	72 526
Transfereringar till kommuner		
Allmänna bidrag till kommuner		
Stöd till kommunsektorn för att stärka välfärden Skatteverket	29 486	0
Kommun-och regionmoms, Skatteverket	74 909	73 550
Utjämningsbidrag LSS, kommuner, Skatteverket	4 662	4 506
Kommunalekonomisk utjämning till kommuner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen, Skatteverket	100 694	90 025
Kommunalekonomisk utjämning till regioner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen, Skatteverket	39 640	35 459
Allmänna bidrag till kommuner exkl. stöd med anledning av flyktingsituationen	249 392	203 540
<i>Allmänna bidrag, stöd för migration och integration:</i>		
Stöd med anledning till flyktingsituationen till kommuner och regioner, Skatteverket	3 000	5 000
Del av kommunalekonomisk utjämning, stöd med anledning till flyktingsituationen till kommuner och regioner, Skatteverket	3 500	5 000
Summa allmänna bidrag till kommuner, stöd för migration och integration:	6 500	10 000
Summa allmänna bidrag till kommuner	255 892	213 540

Migration och integration, Migrationsverket

Ersättningar och bostadskostnader inkl. periodiseringar, Migrationsverket	1 706	2 266
Kommunersättningar vid flyktingmottagande, Migrationsverket	6 721	11 508
Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m fl, Migrationsverket	0	195
Summa migration och integration vid Migrationsverket till kommuner och regioner	8 427	13 969

Hälsa- och sjukvårdspolitik

Bidrag till läkemedelsförmånerna m.m., Kammarkollegiet	30 041	28 428
Statsbidrag till följd av sjukdomen covid-19 Socialstyrelsen	10 300	0
Provtagning, smittspårning och utbrottshantering, Socialstyrelsen	4 717	0
Kvalitetshöjande insatser i hälso- och sjukvården, Kammarkollegiet	3 000	1 470
Startbidrag provtagning, smittspårning och utbrottshantering, Kammarkollegiet	700	0
Statsbidrag för kris- och traumastöd, Kammarkollegiet	350	0
Förlösningvård och kvinnors hälsa, Kammarkollegiet	970	1 365
Tandvårdsförmåner m.m., Försäkringskassan	1 551	1 850
Patienmiljarden, Kammarkollegiet	0	1 000
Personalsatsning, Kammarkollegiet	1 980	1 978
Professionsmiljard, Kammarkollegiet	655	972
Prestationsbundna insatser för att korta värdköerna, Kammarkollegiet	2 886	1 610
Summa Hälsa- och sjukvårdspolitik till kommuner	57 151	38 673

Arbetsmarknadspolitik

Arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	2 756	3 147
varav: Lönebidrag m.m.	2 412	2 550
Summa arbetsmarknadspolitik till kommuner	2 756	3 147

Skolverket (Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning):		
Maxtaxa i barnomsorgen	3 707	4 353
Bidrag till lärarlöner	3 418	3 343
Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	2 106	1 939
Fler anställda i lågstadiet	894	1 790
Statligt stöd till vuxenutbildning	3 101	2 205
Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling, Skolverket	4 374	3 136
Övrigt, Skolverket	453	409
Summa Skolverket (Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning)	18 053	17 174
Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning, Försäkringskassan		
	1 398	1 713
Transportpolitik, Trafikverket		
	5 194	2 353
Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m		
	313	673
Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, Socialstyrelsen		
	1 153	486
Bidrag till kultur, Statens kulturråd		
	2 011	1 794
Övriga transfereringar till kommuner		
	20 524	14 100
Summa transfereringar till kommuner	372 871	307 621
Transfereringar till utlandet		
BNI-baserad avgift, Kammarkollegiet		
	39 581	29 826
Mervärdesskattebaserad avgift, Skatteverket		
	3 203	3 181
Storbritanniens budgetreduktion, Kammarkollegiet		
	576	482
Tullavgift, Tullverket		
	5 074	5 483
Avgiften till Europeiska unionen	48 435	38 972
Bistånd och andra internationella bidrag, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete		
	37 120	35 902
Dagersättning till asylsökande m.m., Migrationsverket		
	519	715
Övriga transfereringar till utlandet		
	5 329	3 978
Summa transfereringar till utlandet	91 402	79 567
Summa	1 300 700	1 133 556

Transfereringar är medel som staten förmedlar till olika mottagare via myndigheterna. I huvudsak betalas transfereringar från anslag på statens budget. Transfereringar kännetecknas av att staten inte får någon motprestation.

Många transfereringar är dock förknippade med någon form av villkor. Ett exempel är aktivitetsstöd inom arbetsmarknadspolitiken där kravet är att mottagaren deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Noten inleds med en sammanfattande tabell med transfereringar uppdelade i delområden. Därefter specificeras transfereringarna utifrån mottagarkategori, syfte och utbetalande myndighet. Mottagarkategorierna visar de sektorer som fått transfereringen och är hushåll, företag, kommuner och utlandet. Hushåll innefattar enskilda personer, ideella organisationer och föreningar tillhörande hushållssektorn samt premiepensionssystemet.

Till området socialförsäkring räknas transfereringar till hushåll som Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan hanterar. Här ingår ålderspensioner, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning som sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning samt assistansersättning m.fl. stöd till personer med funktionsnedsättning.

De totala kostnaderna för transfereringar i form av lämnade bidrag m.m. ökade med 167 miljarder kronor mellan 2020 och 2019.

Transfereringar till hushåll

Transfereringarna till hushåll ökade med 39 miljarder kronor under 2020. De transfereringar som redovisas är utbetalningar exklusive statlig ålderspensionsavgift. Statlig ålderspensionsavgift ingår i budgetens utgifter för t.ex. sjukpenning och är en betalning från anslag till pensionssystemet för att finansiera pensionsrätterna för bl.a. de personer som får sjukpenning och andra sociala förmåner. Den del av den statliga ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet (14,1 procent 2020) finns med bland transfereringar till hushållssektorn men redovisas separat. Nettoöverföringen till premiepensionssystemet var 30 miljarder kronor 2020, vilket var 2,6 miljarder kronor lägre än 2019. Överföringarna till och från AP-fonderna ingår inte i transfereringar till hushåll, utan nettoöverföringen redovisas som bidrag från AP-fonden (socialförsäkringssektorn), se not 3 Intäkter av bidrag.

Högre pensioner

Transfereringar till hushåll inom socialförsäkringen ökade med 39 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 12 miljarder kronor. Ålderspensioner ökade eftersom den genomsnittliga inkomstrelaterade ålderspensionen är högre för yngre och nyblivna pensionärer.

I december 2020 fick 2 227 560 pensionärer inkomstgrundad ålderspension, vilket var 19 512 personer fler än i december 2019.

Premiepensionerna ökade med 3 miljarder kronor eller 28 procent. Det främsta skälet till utbetalningsökningen är den s.k. tjugondelsinfasningen som gör att varje ny årskull som går i pension har en större andel i det nya pensionssystemet. Dessutom ökar antalet årskullar med rätt till premiepension varje år eftersom bara pensionärer födda år 1938 eller senare kan ha rätt till premiepension.

Ersättning vid ålderdom, som är anslagsfinansierade pensioner och stöd, ökade totalt med 2 miljarder kronor. Efterlevandepensioner till vuxna minskade med 0,4 miljarder kronor eftersom änkepensionen är under avveckling. Bostadstillägget och garantipension till ålderspension ökade med 1,2 miljarder kronor vardera.

Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning ökade

Bidrag från anslaget *Sjukpenning och rehabilitering* ökade med 4 miljarder kronor. Ökningen beror på tillfälliga regeländringar (bland annat ersättning för karensavdrag) samt ökad sjukfrånvaro med anledning av covid-19. Regeringen har beslutat att införa en tillfällig ersättning för anställda som fått karensavdrag på sin sjuklön samt egenföretagare med karens i sjukperiodens början. De tillfälliga reglerna började tillämpas i april 2020. Från och med 1 juni har ersättningsnivån höjts från 700 kronor per dag till 804 kronor per dag.

Utgifterna på anslaget *Ersättning för höga sjuklönekostnader* uppgick till 17 miljarder kronor under 2020 vilket ska jämföras med ett utfall på 1 miljard kronor under 2019. Ersättningen avser att stödja arbetsgivare vars sjuklönekostnader ökat på grund av sjukdomen covid-19. Arbetsgivarna fick ersättning för hela den sjuklönekostnad som de redovisade i arbetsgivardeklarationen under perioden april till juli. Från augusti till december har sedan kostnaden för sjuklön ersatts enligt olika procentsatser beroende på hur höga de varit. Ersättningen betalas ut via företagens skattekonto.

Sjukpenningtalet anger hur många dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning som betalas ut per försäkrad i Sverige under ett år. För december var sjukpenningtalet 9,3 dagar vilket var en minskning med 1,3 procent jämfört med december 2019. Sjukpenningtalet för kvinnor i december var 83,2 procent högre än sjukpenningtalet för män. I december 2019 var sjukpenningtalet för kvinnor 87,4 procent högre än sjukpenningtalet för män.

Utgifterna för aktivitets- och sjukersättning minskar

Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 1,1 miljarder kronor (2,9 procent). Sjukersättning kan beviljas till personer i åldrarna 19-64 år om arbetsförmågan

bedöms vara stadigvarande nedsatt på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Under 2020 minskade antalet personer med sjukersättning med cirka 12 900 och uppgick i december 2020 till strax över 234 000. Minskningen fortsätter eftersom antalet nytilkomna är lågt samtidigt som stora grupper övergår till ålderspension. Det låga inflödet är en följd av att regelverket ställer höga krav på stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan. Numera förekommer endast beslut om sjukersättning som gäller tills vidare eftersom ersättningsformen tidsbegränsad sjukersättning har fasats ut. Borttagandet av den borte gränsen i sjukpenningen minskar också inflödet.

Aktivitetsersättning kan beviljas till personer i åldrarna 19 till 29 år som har långvarigt nedsatt arbetsförmåga eller på grund av en funktionsnedsättning behöver längre tid för att avsluta sin skolgång. Ersättningen är alltid tidsbegränsad och kan beviljas för maximalt tre år i taget. Antalet personer som får ersättningen minskar eftersom många av dem har fyllt 30 och inte längre kan ansöka om stödet.

Statlig assistansersättning minskade

Kostnaderna för assistansersättning inkluderar även kommunernas andel av kostnaden för assistansersättning. Utgifterna minskade med 0,6 miljarder kronor (2,1 procent) vilket beror på att färre personer får förmånen. Orsaken är framför allt att personer med ersättning har avlidit. Även antalet personer som beviljas ersättning har minskat. I december 2020 hade 13 867 personer assistansersättning vilket är en minskning med 2,1 procent jämfört med 2019.

Kostnader för föräldraförsäkringen ökade

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1 miljard kronor. Kostnaderna för barnbidragen ökade med 0,1 miljarder kronor. Ökningen av föräldrapenning och barnbidrag beror på att både antalet barn och medelersättningen från föräldraförsäkringen stiger.

Högst antal arbetslösa sedan 1997

I slutet av december var 456 000 personer inskrivna som arbetslösa. Det var en ökning med drygt 83 000 personer jämfört med december 2019. Räknat som andel av den registerbaserade arbetskraften uppgick arbetslösheten (16-64 år) till 8,8 procent jämfört med 7,4 procent motsvarande period 2019. De som främst drabbas av arbetslöshet är personer som haft tillfälliga anställningar och personer som är nya på arbetsmarknaden och saknar arbetslivserfarenhet. Det sistnämnda berör bland annat ungdomar. I december ökade antalet inskrivna arbetslösa ungdomar 18–24 år till 63 000 personer, det är 13 000 fler jämfört med samma period föregående år. I genomsnitt under 2020 var totalt 437 000 personer inskrivna arbetslösa. Det är den högsta siffran sedan 1997 enligt Arbetsförmedlingen.

Fler studerar

Studiebidragen ökade med 2 miljarder kronor och uppgick till 19 miljarder kronor 2020. Förändringen berodde främst på att antalet studerande som fått utbetalning av generellt bidrag har ökat.

Volymökningen förklaras av olika faktorer; många av dem som invandrat till Sverige de senaste åren har börjat studera med studiemedel. Många av de barn och ungdomar som kommit till Sverige har fyllt 20 år och har därmed möjlighet att få studiemedel. Den nya gymnasielagen innebär en möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga.

Andra faktorer är fler utbildningsplatser inom ett flertal skolformer, att arbetslösheten har ökat samt tillfälligt slopat fribelopp. Medel till fler utbildningsplatser har tillförts till följd av covid-19.

Minskade utgifter för nyanlända invandrare

Arbetsförmedlingens ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare har upphört vilket förklarar minskningen med 0,5 miljarder kronor. Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare minskade med 1,3 miljarder kronor. Antalet asylsökande och kommunmottagna flyktingar beskrivs under kommunersättning för flyktingmottagande.

30 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföring till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar).

Beloppet består av de socialavgifter, allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som överförts till premiepensionssystemet, med avdrag för utbetalda premiepensioner (15 miljarder kronor), som ingår i utbetalda ålderspensioner.

Transfereringar till företag ökade

Transfereringar till företag ökade med 51 miljarder kronor. Av dessa avsåg 34 miljarder kronor utbetalningar från anslaget *Stöd vid korttidsarbete* med anledning av covid-19. Korttidsarbete innebär att arbetstagare tillfälligt går ned i arbetstid och lön. Syftet med stödet är att kunna stödja sysselsättningen och dämpa arbetslösheten. Reglerna för statligt stöd vid korttidsarbete innebär att staten, arbetsgivaren och arbetstagaren delar på kostnaderna för korttidsarbete.

Riksdagen har infört ett omställningsstöd för företag som fått minskad omsättning till följd av covid-19. Stödet kan användas av fysiska och juridiska personer som

bedriver näringsverksamhet i Sverige och är registrerade för F-skatt. Skatteverket är den myndighet som beslutar om omställningsstöd och stödet betalas ut genom en kreditering av skattekontot. Stödet uppgick till 6 miljarder för året 2020.

Transfereringar finansierade med EU-medel för gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m. minskade med 1 miljard kronor. Bidraget till Samhall ökade med 0,2 miljarder kronor.

Public service-avgift

Public servicebolagens tillhörighet har ändrats. Från att tidigare redovisats i näringslivet (privata sektorn) redovisas de nu inom offentlig förvaltning, statlig sektor. Förändringen sker till följd av tydligare EU-regler och för att uppnå jämförbarhet mellan länder då alla länder ska redovisa på samma sätt. Avgiften tas in av Skatteverket som betalar ut avgiftsmedlen till ett särskilt public service-konto i Riksgäldskontoret. Public service-kontot förvaltas av Kammarkollegiet och används för att tilldela medel till programföretagen genom transfereringar. Bidragen uppgick till drygt 8 miljarder kronor under 2020 vilket var en ökning med 0,2 miljarder kronor

Tillfälligt stöd för hyreskostnader

Bidragen till privata företag och kommunala bolag ökade med 2,3 miljarder kronor jämfört med föregående år. Ökningen beror delvis på utbetalningar på anslaget *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* som ökade med 0,6 miljarder kronor. Från de nya anslaget *Tillfälligt stöd för hyreskostnader för vissa företag* och *Stöd till enskilda näringsidkare* har företagen fått 1 miljard kronor. Stöden får användas för tillfälligt stöd inom vissa branscher som har fått ekonomiska svårigheter med anledningen av covid-19.

Elcertifikat

Elcertifikat är ett stöd för att främja förnybar energiproduktion i Sverige, som till exempel sol-, vind och vågkraft. De elproducenter som finns på marknaden får elcertifikat då de producerar förnybar el. När en elleverantör köper el från producenten får de, utöver själva elen, även betala för elcertifikatet. Transfereringar för elcertifikat uppgick till 1,2 miljarder kronor under 2020 vilket var en minskning med 1,4 miljarder jämfört med utfallet 2019 som blev 2,6 miljarder kronor.

Stöd till kultur

Statens kulturråd betalade ut 1,4 miljarder kronor från anslaget *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete*. Stödåtgärderna betalades ut främst med anledningen av covid-19. Transfereringar till kommuner ökade med anledning till covid-19

Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 65 miljarder kronor eller 21 procent. De allmänna bidragen till kommuner ökade med 43 miljarder kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämningen som nettoredovisas på statens budget där det generella statsbidraget sammanförts med utjämningsystemet.

Stöd för att stärka välfärden

De högre transfereringarna till kommunerna berodde på ökade statsbidrag via de nya anslagen *Statsbidrag till följd av sjukdomen covid-19* och *Stöd till kommunsektorn för att stärka välfärden* som tillsammans uppgick till 40 miljarder kronor.

Ökad ersättning till kommunerna för ingående mervärdesskatt

Kommunernas ersättning för ingående mervärdesskatt ökade med 1,4 miljarder kronor till följd av ökad konsumtion.

Stöd till kommuner

Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och regioner ökade med 15,8 miljarder kronor. Kommuner och regioner fick 3,0 miljarder kronor från anslaget *Stöd med anledning av flyktingsituationen* vilket var 2,0 miljarder kronor lägre än 2019.

Utgifterna för kommunersättning för flyktingmottagande minskade

Migrationsverkets bidrag till kommuner för integration och migration minskade med 6,9 miljarder kronor. Kommunersättningar vid flyktingmottagande minskade med 4,5 miljarder kronor. Ersättningar och bostadskostnader minskade med 2,2 miljarder kronor. Minskningen förklaras delvis av färre antal asylsökande och av att antalet barn och unga har minskat kraftigt mellan åren.

Kommunerna får också kommunersättning under två år när de tar emot nyanlända med uppehållstillstånd. När beslut om uppehållstillstånd har beviljats skrivs de asylsökande ut ur mottagningssystemet och blir i stället placerade i kommuner. Ersättningar till kommuner vid flyktingmottagande minskade med 0,2 miljarder kronor.

Läkemedelsförmånerna ökade

Bidrag för läkemedelsförmånerna ökade med 1,6 miljarder kronor. Utgifterna avser statens bidrag till regionerna för läkemedelsförmånernas kostnader. Bidragen betalas ut med två månaders fördröjning. Utfallet i december avser bidragen för läkemedelsförmånerna för oktober 2020.

Bidrag till hälso- och sjukvården ökade

Från anslaget *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* fick regioner 24 miljarder kronor vilket var en ökning med 16 miljarder kronor mellan åren. Ökningen berodde på statsbidrag via de nya anslagsposterna *Statsbidrag till följd av sjukdomen covid-19, Provtagning, smittspårning och utbrottshantering och Statsbidrag för kris- och traumastöd* som tillsammans uppgick till 17,6 miljarder kronor.

Anslagsposterna *Förlossningsvård och kvinnors hälsa, Patientmiljarden och Professionsmiljarden* minskade tillsammans med 1,7 miljarder kronor under året.

Från anslaget *Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna* betalades ut 2,9 miljarder kronor vilket var en ökning med 1,2 miljarder. Från anslaget för *Kvalitetshöjande insatser inom sjukvården* betalades ut 3 miljarder vilket var en ökning med 1,5 miljarder kronor.

Arbetsmarknadspolitiska program

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser minskade med 0,4 miljarder kronor 2020. Antalet personer med anställningsstöd som finansieras från anslaget har minskat jämfört med 2019. Enligt Arbetsförmedlingens månadsstatistik uppgick det genomsnittliga antalet personer med anställningsstöd till 11 000 personer per månad under 2020. Det är en minskning med 38,1 procent jämfört med 2019. Minskningen avser framför extratjänster respektive introduktionsjobb.

Satsningar inom skolområdet

Kommunerna fick 4,4 miljarder kronor under 2020 från anslaget *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling* vilket är en ökning med 1,2 miljarder kronor mellan åren. Bidraget ska användas till insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklass och grundskolan. Anslagen *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* och *Statligt stöd till vuxenutbildning* ökade med 1,1 miljard tillsammans medan anslagen *Fler anställda i lågstadiet* och *Maxtaxa i barnomsorg* minskade tillsammans med 1,5 miljarder kronor.

Trafikverket betalade ut *Bidrag för upprätthållande av kollektivtrafik* som uppgick till 2,9 miljarder kronor. Stödet är en förstärkning för att mildra effekterna av minskat resande med anledning av covid-19.

Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet ökade med 0,7 miljarder kronor. *Bidrag till utveckling av socialt arbete* och *Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning* minskade med 0,7 miljarder kronor sammanlagt.

Avgiften till Europeiska unionen

Bland transfereringar till utlandet ökade avgiften till EU med 9,5 miljarder kronor netto. Den BNI-baserade avgiften minskade med 9,8 miljarder kronor. Till skillnad mot redovisningen på statens budget redovisas avgiften här periodiserad. Det högre utfallet beror på att EU fattat beslut om flera ändringsbudgetar som framför allt rör spridningen av covid-19 och dess ekonomiska konsekvenser för EU. Ändringsbudgetarna har i sin tur lett till att avgiften till EU blivit högre för Sveriges del.

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med 1,2 miljarder kronor. Det är framför allt utbetalningarna till multilaterala utvecklingsbanker och fonder samt skuldavskrivningar som ökade under 2020

Migrationsverkets utbetalning av dagersättning till asylsökande redovisas i enlighet med nationalräkenskaperna som bidrag till övriga länder. Dagersättning betalas från anslaget Ersättningar och bostadskostnader, anslagsposten Ersättningar till asylsökande. Även ersättningar från anslaget Utresor för avvisade och utvisade redovisas som bidrag till övriga länder. Dessa ersättningar minskade med 0,2 miljarder kronor.

Not 5 Avsättning till/upplösning av fonder

Miljoner kronor

	2020	2019
Resolutionsreserven	3 451	5 741
Kärnavfallsfonden	2 881	4 945
Insättningsgarantifonden	2 119	2 510
Stabilitetsfonden	-8	-109
Övriga fonder	-74	94
Summa	8 369	13 181

Avsättning till fonder i staten avser främst Resolutionsreserven och Insättningsgarantifonden, vilka förvaltas av Riksgäldskontoret, samt Kärnavfallsfonden.

Resolutionsreserven bildades 2016 och tillförs nu resolutionsavgifter och avkastning på fonderade medel. Fonden har ökat med 3 451 miljoner kronor, vilket i allt väsentligt avser resolutionsavgifter med 3 453 miljoner. Dessa var lägre än föregående år och därför är avsättningen lägre.

Avsättningen till Kärnavfallsfonden minskade med 2 064 miljoner kronor jämfört med 2019. En stor faktor bakom detta är minskade avgifter från reaktorinnehavarna.

Dessa betalas i förhållande till levererad energi och bestäms årligen av regeringen. De minskade för 2020 med cirka 700 miljoner kronor, till övervägande del på grund av lägre avgifter från kärnkraftverket i Ringhals. Kostnaderna för ersättningar till reaktorinnehavarna ökade med 541 miljoner kronor till 2 706 miljoner kronor, fördelat på de olika mottagarna. Fonden påverkas även av andra lämnade bidrag samt av finansiella intäkter och kostnader. Det finansiella nettot försämrades från 3 624 till 2 893 miljoner kronor, bl.a. beroende på lägre realisationsvinster och lägre positiva marknadsvärdeökningar.

Avsättningen till Insättningsgarantifonden beror på det ekonomiska resultatet i garantiverksamheten. Avsättningarna till fonden minskade från 2 510 till 2 119 miljoner kronor. Insättningsgarantiavgifterna ökade med 267 miljoner kronor till 1 772 miljoner kronor. Det finansiella nettot försämrades däremot från 1 004 till 347 miljoner kronor, där en avgörande post är negativa marknadsvärdeförändringar.

Stabilitetsfonden bildades 2008 med 15 000 miljoner kronor från anslag på statens budget. Under 2020 har den förändrats endast marginellt. De tidigare stabilitetsavgifterna har upphört efter bildandet av resolutionsreserven (se not 42).

Övriga fonder i staten är numera förhållandevis små och det gäller därmed även avsättningar till och upplösning av dessa fonder. Mer information om vilka fonder som redovisas av statliga myndigheter finns i not 42.

Bilaga till not 6 kostnader för personal*Miljoner kronor*

	2020	2019
Lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter		
Polismyndigheten	19 006	17 230
Försvarsmakten	13 752	13 314
Försäkringskassan	6 695	6 546
Trafikverket	6 521	6 063
Kriminalvården	5 715	5 372
Skatteverket	5 647	5 434
Arbetsförmedlingen	5 545	5 847
Lunds universitet	4 911	4 668
Domstolsverket	4 386	4 327
Regeringskansliet	4 343	4 144
Uppsala universitet	4 340	4 146
Göteborgs universitet	3 720	3 599
Stockholms universitet	3 360	3 267
Karolinska institutet	3 112	3 023
Migrationsverket	2 827	2 940
Kungl. Tekniska högskolan	2 662	2 533
Umeå universitet	2 446	2 327
Linköpings universitet	2 291	2 177
Statens institutionsstyrelse	2 208	2 098
Sveriges lantbruksuniversitet	2 042	1 956
Försvarets materielverk	1 365	1 258
Tullverket	1 300	1 215
Lantmäteriet	1 204	1 157
Transportstyrelsen	1 186	1 165
Linnéuniversitetet	1 185	1 159
Åklagarmyndigheten	1 136	1 044
Kronofogdemyndigheten	1 056	1 040
Malmö universitet	1 034	967
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	1 062	1 019
Luffartsverket	1 025	1 051
Svenska kraftnät	440	369
Övriga myndigheter	37 400	35 212
Summa lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter	154 924	147 667
Eliminering av arbetsgivaravgifter	-36 977	-35 257
Summa lönekostnader efter eliminering av arbetsgivaravgifter	117 947	112 410

Pensionskostnader

Försvarmakten	2 842	2 553
Polismyndigheten	2 781	2 403
Trafikverket	1 135	1 010
Regeringskansliet	908	838
Domstolsverket	863	795
Lunds universitet	839	754
Försäkringskassan	785	725
Skatteverket	771	690
Arbetsförmedlingen	738	701
Uppsala universitet	719	638
Göteborgs universitet	659	604
Stockholms universitet	552	490
Karolinska institutet	532	491
Kriminalvården	525	483
Kungl. Tekniska högskolan	451	401
Umeå universitet	431	391
Riksdagsförvaltningen	411	294
Linköpings universitet	411	386
Migrationsverket	358	349
Sveriges lantbruksuniversitet	314	299
Åklagarmyndigheten	263	238
Försvarets materielverk	250	223
Statens institutionsstyrelse	222	201
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	673	588
Sjöfartsverket	227	217
Svenska kraftnät	156	135
Övriga myndigheter	7 046	6 272
Statens tjänstepensioner:		
Utbetalda pensioner	10 986	10 814
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	3 947	5 635
Eliminering av premieintäkt för statliga tjänstepensioner m.m.	-19 563	-16 711
Summa pensionskostnader	21 230	22 907

Övriga personalkostnader

Regeringskansliet	467	483
Försvarmakten	352	430
Polismyndigheten	274	292
Trafikverket	154	238
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	117	113
Arbetsförmedlingen	104	123
Kriminalvården	103	113
Skatteverket	90	99
Domstolsverket	77	86
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	37	55
Svenska kraftnät	28	34
Luffartsverket	23	31
Övriga myndigheter	1 477	2 179
Summa övriga personalkostnader	3 302	4 274
Summa	142 480	139 592

Statens kostnader för personal ökade med 2,9 miljarder kronor eller 2,1 procent jämfört med 2019. Löner, inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,9 procent medan pensionskostnaderna minskade med 7,3 procent.

Lönekostnaderna ökade med 4,9 procent

Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 7,3 miljarder kronor, vilket motsvarar en ökning på 4,9 procent jämfört med föregående år. Lagstadgade arbetsgivaravgifter uppgick under 2020 till 31,42 procent av lönesumman, vilket är samma procentsats som för 2019. Myndigheternas inbetalda arbetsgivaravgifter, löneskatter m.m. avser statsinterna transaktioner och utgör därmed inga kostnader för staten och elimineras i sin helhet.

Lönekostnaderna hos Polismyndigheten ökade med 10,3 procent jämfört med föregående år vilket huvudsakligen beror på ökade lönenivåer för poliser som ett resultat av de av riksdagen extra tillskjutna medlen för detta syfte. De ökade lönekostnaderna beror även på ett ökat antal anställda inom Polismyndigheten.

Lönekostnaderna hos Försvarets materielverk (FMV) ökade med 8,5 procent under 2020, vilket är en direkt konsekvens av den tillväxtfas som FMV är inne i med anledning av satsningen och de höjda anslagsnivåerna i det nya försvarsbeslutet.

Trafikverkets lönekostnader fortsatte att öka även under 2020, med 7,6 procent, vilket främst förklaras av ett ökat antal anställda.

Arbetsförmedlingens lönekostnader minskade med 5,2 procent under 2020. Under 2019 genomgick Arbetsförmedlingen en omorganisation med nedstängda kontor och ett stort antal uppsägningar som följd. Under 2020 har omställningen fortsatt vilket har lett till att antalet anställda har reducerats ytterligare.

Kriminalvårdens lönekostnader ökade med 6,4 procent jämfört med 2019. Ökningen beror främst på löneökningar och ett ökat antal anställda, men också på ett lägre uttag av semesterdagar under 2020 vilket resulterat i en högre semesterlöneskuld.

Lönekostnaderna hos Migrationsverket fortsatte att minska, under 2020 med 3,8 procent, vilket är en konsekvens av fortsatta omställningsåtgärder till följd av minskade anslagsmedel.

Affärsverket svenska kraftnäts lönekostnader ökade med 19,1 procent under 2020 vilket till stor del förklaras av en stor ökning av antalet anställda främst inom verksamhetsgrenarna Transmissionsnät och Systemansvar. Personalökningen är ett resultat av den energiomställning som Sverige står inför och där Affärsverket svenska kraftnät har en betydande roll, både som ägare av transmissionsnätet men också som systemansvarig myndighet.

Pensionskostnaderna minskade med 7,3 procent

Pensionskostnaderna i staten minskade med 1,7 miljarder kronor till totalt 21,2 miljarder kronor under 2020. Förändringen förklaras främst av att bruttoräntan i beräkningsgrunden vid beräkning av pensionsskulden sänktes från -0,7 procent för 2019 till -1,4 procent för 2020. Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar statens tjänstepensionsåtagande. Skulden för de förmånsbestämda tjänstepensionerna som SPV redovisar ökade med 38,8 miljarder kronor jämfört med 2019 då den ökade med 17,9 miljarder kronor. Av 38,8 miljarder kronor har endast 3,9 miljarder påverkat årets pensionskostnader eftersom staten tillämpar redovisningsprincipen om att förändringar av pensionsskulden som avser försäkringstekniska omvärderingar inte redovisas i resultaträkningen utan istället direkt mot nettoförmögenheten i balansräkningen (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). En mer detaljerad beskrivning av de faktorer som ingår i förändringen av statens pensionsavsättning finns i not 43 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

Riksdagsförvaltningen och de tre affärsverken är de myndigheter som vid sidan av SPV redovisar väsentliga pensionsåtaganden. Årets förändring av de tre affärsverkens och Riksdagsförvaltningens pensionsskulder uppgår sammanlagt till

2,7 miljarder kronor. Av dessa har 0,7 miljarder kronor, vilket motsvarar 25 procent, påverkat årets pensionskostnader. En närmare beskrivning av detta återfinns i avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar samt i not 43 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

Myndigheternas pensionskostnader består främst av premier för statens avtalsenliga tjänstepensioner, vilket utöver premien till SPV för anställda födda före 1988 även innefattar premier till kompletterande ålderspension (Kåpan) och till valbar premie (individuell ålderspensionsavgift). Pensionsavtalet PA 16 i staten innebär att tjänstepensionerna för anställda födda från och med 1988 är så gott som helt premiebestämda. Storleken på pensionspremierna för de förmånsbestämda tjänstepensionerna beror på åldersfördelning samt löneläge hos personalen vid respektive myndighet. Under 2020 har myndigheternas pensionspremier, i likhet med föregående år, höjts relativt kraftigt vilket främst är ett resultat av de fortsatt låga räntenivåerna. Premier för förmånsbestämda avtalsförsäkringar betalas till och hanteras till största delen av SPV och den delen har därför eliminerats i resultaträkningen. Däremot har särskilda organisationer som inte är myndigheter hand om den kompletterande och individuella ålderspensionen samt de nya premierna enligt PA 16. Myndigheternas premier för dessa elimineras därför inte. Detsamma gäller också för några myndigheter som gör egna pensionsavsättningar. Kostnaderna för dessa ingår i statens pensionskostnader och elimineras inte.

Övriga personalkostnader minskade med 22,8 procent

Övriga personalkostnader består bland annat av kostnader för personalutbildning, konferenser och traktamenten. Årets övriga personalkostnader har minskat med 22,8 procent jämfört med föregående år. Minskningen beror till stor del på de åtgärder som vidtagits i syfte att minska spridningen av sjukdomen covid-19. Bland annat har många utbildningar, konferenser och resor ställts in vilket har resulterat i lägre kostnader hos myndigheterna.

Not 6 Årsarbetskrafter

Myndighet

	2020	2019
Polismyndigheten	30 280	27 688
Försvarmakten	22 170	21 333
Försäkringskassan	12 671	12 341
Kriminalvården	10 295	9 937
Arbetsförmedlingen	9 671	10 705
Skatteverket	9 361	9 356
Trafikverket	8 678	8 296
Lunds universitet	7 333	7 055
Uppsala universitet	6 403	6 251

Domstolsverket	6 087	6 182
Göteborgs universitet	5 471	5 870
Stockholms universitet	4 929	4 908
Migrationsverket	4 868	5 096
Karolinska institutet	4 735	4 549
Regeringskansliet	4 505	4 446
Kungl. Tekniska högskolan	3 895	3 760
Umeå universitet	3 809	3 529
Statens institutionsstyrelse	3 771	3 620
Linköpings universitet	3 360	3 223
Sveriges lantbruksuniversitet	3 155	3 062
Lantmäteriet	2 027	1 992
Tullverket	2 024	1 895
Kronofogdemyndigheten	1 976	2 063
Linnéuniversitetet	1 835	1 809
Transportstyrelsen	1 823	1 792
Försvarets materielverk	1 744	1 591
Malmö universitet	1 564	1 485
Statens jordbruksverk	1 494	1 461
Luleå tekniska universitet	1 429	1 365
Pensionsmyndigheten	1 371	1 180
Åklagarmyndigheten	1 365	1 264
Örebro universitet	1 357	1 313
Statens servicecenter	1 323	893
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 195	1 107
Karlstads universitet	1 086	1 065
Specialpedagogiska skolmyndigheten	1 081	1 045
Statistiska centralbyrån	1 043	1 044
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	1 159	1 109
Luffartsverket	986	992
Svenska kraftnät	724	638
Övriga myndigheter	40 283	38 875
Totalt	234 336	227 185

Måttet årsarbetskrafter ska visa de anställdas arbetsvolym under ett räkenskapsår räknat i antalet heltidstjänster. Som anställd räknas inte den som är uppdragstagare (konsult) även om denna arbetar med samma uppgifter som anställda. Anställda i utlandet, vars löner betalas med myndighetens medel, ska ingå när antalet årsarbetskrafter räknas fram. Den arbetstid som räknas in ska vara den tid som myndigheten utbetalt lön eller annan ersättning för i utbyte mot arbete.

Omräkning till heltidstjänster innebär att deltidsanställd personal ingår i summa antal årsarbetskrafter med den procentandel av en heltidstjänst som deras tjänstgöring utgör. Uppgifterna i tabellen bygger på myndigheternas rapportering i statens informationssystem Hermes. Under 2020 ökade antalet årsarbetskrafter totalt med 7 151 vilket motsvarar 3,1 procent.

Statens servicecenters årsarbetskrafter ökade i år med 430 stycken vilket motsvarar 48,2 procent. Denna kraftiga ökning beror på att Statens servicecenter övertog verksamhet gällande lokala servicekontor 1 juni 2019. Detta innebar en kraftig ökning av antalet medarbetare. Eftersom övertagandet skedde när nästan halva året gått fick ökningen inte full helårseffekt gällande årsarbetskrafter 2019. Det är först under 2020 som effekten på antalet årsarbetskrafter blir synligt.

Hos Pensionsmyndigheten har antalet årsarbetskrafter ökat med 191 stycken eller med 16,2 procent. Ökningen beror främst på att en helt ny förmån beslutades under första kvartalet 2020, inkomstpensionstillägget. För att kunna hantera denna nya förmån har myndigheten rekryterat 140 stycken nya handläggare över hela landet.

Antalet årsarbetskrafter hos Affärsverket svenska kraftnät har ökat med 86 stycken vilket motsvarar 13,5 procent. Ökningen av antalet årsarbetskrafter är en följd av den stora energiomställningen, mot ökad elförsörjning, som sker i Sverige. Affärsverket kommer även framöver att ha stora rekryteringsbehov.

Not 7 Kostnader för lokaler

Miljoner kronor

	2020	2019
Polismyndigheten	2 830	2 548
Försvarmakten	2 788	2 530
Kriminalvården	1 658	1 626
Regeringskansliet	1 581	1 632
Lunds universitet	1 100	1 083
Domstolsverket	985	967
Karolinska institutet	982	970
Kungl. Tekniska högskolan	963	945
Migrationsverket	816	1 106
Uppsala universitet	788	782
Stockholms universitet	778	753
Göteborgs universitet	648	617
Arbetsförmedlingen	641	709
Försäkringskassan	612	628
Linköpings universitet	547	545
Skatteverket	516	514
Statens institutionsstyrelse	478	398

Fortifikationsverket	475	433
Umeå universitet	463	458
Trafikverket	463	432
Sveriges lantbruksuniversitet	391	396
Malmö högskola	261	234
Affärsverk		
Sjöfartsverket	58	57
Svenska kraftnät	54	46
Luffartsverket	34	30
Övriga myndigheter	6 715	6 708
Eliminering av inomstatliga lokalkostnader	-4 829	-4 795
Summa	22 796	22 351

Kostnader för lokaler avser myndigheternas kostnader för hyrda lokaler. Redovisningen per myndighet är brutto och inkluderar även hyra till andra statliga myndigheter. Elimineringar av inomstatliga lokalkostnader avser lokalkostnader för de myndigheter som hyr sina lokaler av Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk.

Polismyndighetens kostnader för lokaler ökade med 282 miljoner kronor eller 11 procent. Det beror framför allt på utökade lokalytor, men även på indexuppräkning. Även städkostnaderna har ökat till följd av indexuppräknningen och de större ytorna.

Försvarsmaktens lokalkostnader ökade med 258 miljoner kronor. Det beror i huvudsak på att upplåtelseavtalen med Fortifikationsverket har omförhandlats vilket har lett till högre hyror, då bland annat de administrativa kostnaderna och underhållskostnaderna har ökat. Även investeringar och andrahandshyrning har bidragit till de högre kostnaderna.

Migrationsverkets kostnader för lokaler minskade med 290 miljoner kronor. Det beror på ett minskat behov av bostadsplatser, eftersom genomsnittligt antal inskrivna personer i Migrationsverkets mottagningssystem minskade med cirka 10 000 personer.

Not 8 Vissa garanti- och kreditkostnader*Miljoner kronor*

	2020	2019
Exportkreditnämnden	438	384
Riksgäldskontoret	- 10	- 36
Boverket	- 13	26
Summa	415	374
<i>Varav utbetalda skadeersättningar inklusive skaderelaterade kostnader*</i>		
Exportkreditnämnden	1 637	1 861
Riksgäldskontoret	1	33
Boverket	14	
Summa	1 652	1 894
<i>Varav återvunna förluster för skadeersättningar inklusive skaderelaterade kostnader*</i>		
Exportkreditnämnden	- 571	- 613
Riksgäldskontoret		- 25
Boverket	- 3	- 4
Summa	- 574	- 642
<i>Varav förändring av skadeersättningar och regressfordringar*</i>		
Exportkreditnämnden	- 628	- 863
Riksgäldskontoret	- 11	- 44
Boverket	- 24	29
Summa	- 663	- 878
<i>Varav Riksgäldskontorets nedskrivningar för förväntade låneförluster</i>	-	-
Summa	415	374

Under posten vissa garanti- och kreditkostnader redovisas kostnader för statlig garanti- och utlåningsverksamhet som inte redovisas bland transfereringar. Bland transfereringar redovisas garanti- och utlåningskostnader där det finns ett väsentligt inslag av subventioner.

I avsnittet för statens verksamhet redovisas garanti- och kreditkostnader i en egen post eftersom de har annan karaktär än övriga driftkostnader och att de kan variera mellan år och alltså vara jämförelsestörande. Kostnaderna delas upp i utbetalade skadeersättningar, återvunna förluster för skadeersättningar som minskar kostnaderna samt värdeförändringar av oreglerade skador (skadeersättningar) och regressfordringar.

Vissa garanti- och kreditkostnader uppgick till 415 miljoner kronor, vilket var en ökning med 41 miljoner kronor jämfört med 2019. Ökningen beror främst på att Exportkreditnämndens (EKN) garantikostnader ökade med 54 miljoner kostnader jämfört med 2019.

Kostnaderna för EKN uppgick till 438 miljoner kronor, vilket var en ökning med 54 miljoner kronor jämfört med 2018. Skadeutbetalningar har minskat från 1 861 miljoner kronor 2019 till 1 637 miljoner kronor 2020. Skadeutbetalningar 2020 har främst gjorts i affärer i Spanien, Indien och Förenade Arabemiraten där det har gjorts tidigare utbetalningar. En större skadeutbetalning har tillkommit i Zambia där finansministeriet är garant. EKN:s återvunna förluster för skadeersättningar har minskat från 613 miljoner kronor 2019 till 571 miljoner kronor 2020. Årets återvunna förluster för skadeersättningar var främst från Chile, Saudiarabien och Förenade Arabemiraten. EKN:s värdeförändringar av oreglerade skador och regressfordringar har minskat kostnaderna från 863 miljoner kronor 2019 till 628 miljoner kronor 2020.

Kostnaderna för Riksgäldskontoret uppgick till -10 miljoner kronor, vilket var en ökning med 25 miljoner kronor jämfört med 2019. Ökningen förklaras främst av att återflöden från Orion AB (tidigare Saab Automobile Parts AB) i form av utdelningar har minskat med 25 miljoner kronor. Skadeutbetalningar i garantiverksamheten uppgick till 1 miljoner kronor 2020, vilket var en minskning med 32 miljoner kronor. Riksgäldskontorets värdeförändringar av regressfordringar har minskat kostnaderna från 44 miljoner kronor 2019 till 11 miljoner kronor 2020. Riksgäldskontoret redovisade inga förändringar av nedskrivningar för förväntade låneförluster 2020 eller 2019.

Kostnaderna för Boverket uppgick till -13 miljoner kronor, vilket var en minskning med 39 miljoner kronor jämfört med 2019. Att kostnaderna minskade 2020 beror främst på värdeförändringar av utestående skadeersättningar och regressfordringar.

Not 9 Övriga driftkostnader*Miljoner kronor*

	2020	2019
<i>Övriga driftkostnader - tjänster</i>		
Trafikverket	48 973	43 884
Försvarmakten	16 089	15 717
Försvarets materielverk	4 903	5 673
Polismyndigheten	3 189	3 041
Statens fastighetsverk	2 060	2 107
Folkhälsomyndigheten	1 982	191
Skatteverket	1 640	1 615
Karolinska institutet	1 602	1 648
Arbetsförmedlingen	1 427	1 288
Göteborgs universitet	1 394	1 378
Naturvårdsverket	1 255	1 314
Försäkringskassan	1 143	1 204
Lunds universitet	1 135	1 190
Fortifikationsverket	1 112	1 047
Regeringskansliet	1 009	1 094
Övriga myndigheter	25 210	25 432
Summa tjänster	114 123	107 823
<i>Övriga driftkostnader - varor</i>		
Försvarets materielverk	12 638	12 126
Trafikverket	4 999	4 402
Försvarmakten	3 641	688
Polismyndigheten	1 282	1 613
Fortifikationsverket	592	591
Kriminalvården	584	444
Karolinska institutet	549	480
Övriga myndigheter	4 928	4 729
Summa varor	29 213	25 073
<i>Affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>		
Svenska kraftnät	7 364	9 606
Sjöfartsverket	1 041	1 627
Luffartsverket	441	1 019
Summa affärsverk, övrig drift – varor och tjänster	8 846	12 252
<i>Övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.</i>		
Försvarmakten	3 862	3 543
Trafikverket	2 692	821
Riksdagsförvaltningen	578	265
Kriminalvården	309	370

Kustbevakningen	282	233
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	228	230
Polismyndigheten	178	338
Försvarets materielverk	172	246
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	506	460
Luffartsverket	89	90
Sjöfartsverket	79	73
Övriga myndigheter	1 534	3 038
Summa övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.	10 509	9 707
<i>Aktivering utveckling av anläggningstillgångar i egen regi</i>		
Trafikverket	-35 783	-29 175
Myndigheter i försvarssektorn	-13 249	-12 058
Statens fastighetsverk	-1 096	-1 077
Riksdagsförvaltningen	-555	-226
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	-311	-802
Luffartsverket	-6	-18
Övriga myndigheter	-1 656	-1 418
Summa aktivering utveckling av anläggningstillgångar i egen regi	-52 656	-44 774
Eliminering av inomstatliga transaktioner	-18 366	-16 657
Summa	91 669	93 424

Övriga driftkostnader är myndigheternas köp av tjänster, varor, reparationer och diverse andra driftkostnader. Redovisning görs brutto under varje avsnitt och raden eliminering gäller köp av varor och tjänster mellan myndigheter. Totala övriga driftkostnader minskade med 1 755 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Tabellen ovan är uppdelad på kostnader för tjänster respektive varor för de myndigheter där detta är möjligt, reparationer och övrigt samt aktivering av anläggningstillgångar i egen regi. Med aktivering menas att inköpta varor eller tjänster tas upp som tillgångar i balansräkningen, vilket reducerar den totala kostnaden. Genom denna uppdelning kan man för respektive myndighet se hur kostnaderna fördelar sig på respektive del för de myndigheter som har störst

driftkostnader. Här kommenteras sedan totalbeloppet för några av dessa myndigheter.

Trafikverket upphandlar entreprenader och konsulter för byggande och underhåll av vägar och järnvägar samt för planering och projektering. Trafikverkets övriga driftkostnader påverkas av de aktiveringar som görs såväl för köp av tjänster som för köp av varor. Trafikverkets kostnader för varor och tjänster har ökat med 7 557 miljoner kronor. Under året har Trafikverket aktiverat 6 608 miljoner kronor mer än föregående år för utveckling av anläggningstillgångar i egen regi vilket minskade de totala driftkostnaderna. Aktiveringarna gäller järnvägsanläggningar, produktionsanläggningar samt väganläggningar. Dessa kostnader för köp av varor och tjänster förs bort från resultaträkningen och tas upp som investering i balansräkningen. Detta medförde att de totala driftkostnaderna hos Trafikverket ökade med 949 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Försvarsmaktens totala driftkostnader ökade med 3 644 miljoner kronor. Det beror i huvudsak på kostnader för omvärderad materiel (materiel som värderats till noll), inköp av ammunition och pågående arbeten hos FMV. De ökade kostnaderna beror även på lagerförändring av beredskapsvaror.

Försvarets materielverks driftkostnader minskade med 332 miljoner kronor. De minskade driftkostnaderna beror huvudsakligen på att posten materielförsörjningstjänster har minskat då Försvarsmakten inom vidmakthållandeverksamheten numera beställer direkt från leverantör.

Polismyndighetens driftkostnader minskade med 343 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det förklaras bl.a. av att inköp av varor och tjänster har minskat till stor del beroende på att stora planerade inköp av it-utrustning gjordes föregående år. Även kostnaden för passböcker har minskat. Kostnader för resor, representation, information m.m. har minskat främst med anledning av reserestriktioner på grund av sjukdomen covid-19.

Folkhälsomyndighetens ökade kostnader med 1 791 miljoner kronor beror framför allt på kostnader för provtagning av covid-19.

Under året har myndigheter i försvarssektorn aktiverat 1 191 miljoner kronor mer jämfört med föregående år.

Not 10 Avskrivningar och nedskrivningar*Miljoner kronor*

	2020	2019
Trafikverket	11 794	11 368
Försvarsmakten	6 346	7 931
Fortifikationsverket	1 098	918
Polismyndigheten	1 031	930
Försäkringskassan	667	664
Statens fastighetsverk	575	559
Lunds universitet	537	536
Kriminalvården	407	385
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	346	318
Karolinska institutet	341	328
Regeringskansliet	290	279
Arbetsförmedlingen	288	243
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	865	808
Sjöfartsverket	182	189
Luffartsverket	158	175
Övriga myndigheter	4 927	4 690
Summa	29 852	30 321

I posten ingår avskrivningar och nedskrivningar på anläggningstillgångar.

Trafikverkets av- och nedskrivningar ökade med 426 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det beror främst på avskrivningar på väg- och järnvägsanläggningar (se not 18 och 19).

Försvarsmaktens avskrivningar minskade med 1 585 miljoner kronor vilket främst beror på lägre avskrivningskostnader för beredskapsinventarier.

Fortifikationsverkets avskrivningar ökade med 180 miljoner kronor vilket främst beror på direktavskrivna byggnader och markanläggningar. Även Polismyndighetens avskrivningar har ökat jämfört med 2019, ökningen är 101 miljoner kronor.

Not 11 Resultat från andelar i hel- och delägda företag*Miljoner kronor*

	2020	2019
<i>Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande</i>		
Sveaskog Holding AB	10 867	1 558
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	9 757	10 173
Vattenfall AB	6 489	13 173
Akademiska Hus AB	5 440	5 658
SBAB Bank AB	1 839	1 788
Svenska Spel AB	1 474	-
PostNord AB	1 037	-146
AB Svensk Exportkredit	968	1 027
Specialfastigheter Sverige AB	888	1 717
Saminvest AB	384	566
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	382	653
Apoteket AB	285	332
Samhall AB	283	74
Svevia AB	272	172
Systembolaget AB	212	60
Teracom Group AB	135	85
Jernhusen AB	128	1 122
AB Svensk Bilprovning	66	19
Almi Företagspartner AB	63	70
Kungliga Operan AB	21	5
Arlandabanan Infrastructure AB	15	6
VisitSweden AB	8	-2
Kungliga Dramatiska Teatern AB	5	-9
Infranord AB	2	-57
Voksenåsen A/S	2	-2
AB Göta Kanalbolag	0	0
Miljömärkning Sverige AB	0	-3
Swedesurvey AB	-1	-
Metria AB	-8	-19
Lernia AB	-11	-82
Statens Bostadsomvandling AB	-16	26
Vasallen AB	-16	-12
Svenska Rymdaktiebolaget	-31	10
Apotek Produktion & Laboratorier AB	-44	-83
RISE Research Institutes of Sweden AB	-92	38
Green Cargo AB	-229	-129
Swedfund International AB	-375	41
Swedavia AB	-1 282	583
SJ AB	-1 491	619

<i>Summa Kammarkollegiet</i>	37 426	39 031
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät - Svenska Kraftnät Gasturbiner AB	0	15
Sjöfartsverket - Sjöfartsverket Holding AB	0	-12
Luffartsverket - Lfv Holding AB	-6	22
Övriga myndigheter	25	48
<i>Summa resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande</i>	37 445	39 104
<i>Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande</i>		
Nordiska Investeringsbanken NIB	572	602
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	26	13
Sweden House	2	2
AB Bostadsgaranti	-	-1
SAS	-2 022	-
Telia Company AB	-9 046	2 783
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät – TSO Holding ASA m.fl.	128	7
<i>Summa resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande</i>	-10 340	3 406
<i>Resultat från andelar i hel- och delägda företag - totalt</i>		
Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	37 445	39 104
Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	-10 340	3 406
Summa	27 105	42 510

Med bestämmande statligt inflytande avses när statens ägarandel överstiger 50 procent.

Med väsentligt statligt inflytande avses när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent.

Det resultat som redovisas ovan baseras på det redovisade nettoresultatet hos företagen enligt årsbokslut för respektive år, utom i några fall då ett tidigare delårsbokslut använts. Resultatandelarna har minskat med 15,4 miljarder kronor jämfört med 2019 och uppgår sammanlagt till 27,1 miljarder kronor för 2020.

Sveaskog AB redovisade ett ökat resultat med 9,3 miljarder kronor främst hänförligt till en ändrad redovisningsmetod för värdering av skogstillgångar.

Resultatet för LKAB försämrades med 0,4 miljarder kronor jämfört med 2019. Förändringen förklaras av en lägre dollarkurs samt av högre kostnader, främst kopplade till förlängda underhållsstopp och fortsatta satsningar på projektering och utvecklingsprogram. Produktionsvolymerna håller samma nivå som föregående år medan leveransvolymen för järnmalm och pellets har ökat.

Vattenfalls resultat försämrades med 6,7 miljarder kronor jämfört med föregående år till en vinst på 6,5 miljarder kronor. Det lägre resultatet förklaras främst av höga nedskrivningar inom rörelsesegmenten Heat och Wind som till viss del motverkades av positiva realiserade marknadsvärdeförändringar för energiderivat och varulager samt försäljning av produktionsrättigheter för kärnkraft i Tyskland. En annan förklaring till det lägre resultatet är ett högre finansnetto till följd av lägre ränta för avsättningar samt en ökad skattekostnad.

Svenska Spel AB redovisade ett resultat på 1,5 miljarder kronor för 2020, vilket är 1,2 miljarder kronor sämre än föregående år. I årsredovisningen för staten omförs den del av resultatet som betraktas som utdelning till skatteintäkt istället för resultat från andelar. För 2020 uppgår andelsvärdet till 1,5 miljarder kronor av det totala egna kapitalet om 4,7 miljarder kronor, vilket också är den resultatandel som redovisas i årsredovisningen för staten.

Postnord AB redovisade ett ökat resultat med 1,2 miljarder kronor jämfört med föregående år. Ökningen förklaras främst av en förbättrad intern effektivitet och prishöjningar inom det pågående förbättringsprogrammet samt en kraftig tillväxt inom paketaffären.

Specialfastigheter Sverige AB redovisade ett minskat resultat med 0,8 miljarder kronor jämfört med föregående år, vilket främst beror på en lägre realiserad värdeförändring på förvaltningsfastigheter.

Resultatet för Swedavia AB försämrades med 1,9 miljarder kronor. Förändringen förklaras främst av ett väsentligt minskat antal passagerare under 2020 som en direkt effekt av den globala spridningen av sjukdomen covid-19. Samtidigt har kostnader hänförliga till befarade och konstaterade kundförluster ökat under 2020.

Resultatet för SJ AB minskade med 2,1 miljarder kronor. Det försämrade resultatet är en direkt effekt av ett väsentligt lägre antal resenärer under 2020. Antalet passagerare minskade med 51 procent i jämförelse med 2019, vilket ledde till väsentligt lägre intäkter samtidigt som de fasta kostnaderna inte minskade i samma snabba takt.

SAS redovisade en resultatandel på -2,0 miljarder kronor för 2020. Resultatet har påverkats kraftigt av den effekt på flygbranschen som spridningen av sjukdomen covid-19 medfört. Föregående år redovisades innehavet i SAS till anskaffningsvärde under posten Andra långfristiga värdepappersinnehav och därmed redovisades ingen resultatandel för 2019.

Telia Company AB redovisade en resultatandel som var 11,8 miljarder kronor lägre jämfört med 2019. Den negativa förändringen förklaras till stor del av en nedskrivning hänförlig till goodwill i Finland samt en realisationsförlust från försäljningen av Turkcell, främst kopplad till omklassificerade ackumulerade valutakursförluster.

Resultatet för Nordiska Investeringsbanken (NIB) uppgår till 0,6 miljarder kronor och avser perioden 1 oktober 2019 till 31 december 2020. Jämförelseåret avser 13 månader till följd av byte av rapporteringsperiod för delårsrapportering.

Not 12 Nettokostnad för statsskulden

Miljoner kronor

	2020	2019
<i>Finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden</i>		
Ränteintäkter avseende upplåning i svenska kronor	9 667	13 515
Ränteintäkter avseende upplåning i utländsk valuta	749	1 393
<i>Summa ränteintäkter</i>	<i>10 416</i>	<i>14 908</i>
Räntekostnader avseende upplåning i svenska kronor	-21 421	-26 379
Räntekostnader avseende upplåning i utländsk valuta	-2 605	-4 879
<i>Summa räntekostnader</i>	<i>-24 026</i>	<i>-31 258</i>
Realiserade valutakursförändringar (netto)	-2 329	-5 562
Orealiserade valutakursförändringar (netto)	6 064	2 142
Över-/underkurs vid emission (netto)	11 233	10 781
Intäktsförda, preskriberade obligationer m.m.	0	0
Realiserade kursförändringar (netto)	-5 997	-4 482
Provisioner till banker m.fl.	-131	-94
<i>Nettokostnad för förvaltning av statsskulden</i>	<i>-4 770</i>	<i>-13 565</i>

Riksgäldskontoret redovisar finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden. De innefattar även intäkter och kostnader för skuldskötselåtgärder.

Under 2020 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser och valutakursförändringar m.m.) till 4,8 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden minskade med 8,8 miljarder kronor från föregående år trots att skulden har ökat. Det beror på att kronan har stärkts mot andra valutor samt ett lågt ränteläge. Dessutom har ökningen av statsskulden främst skett i instrument med korta löptider. Påverkan från valutakursförändringar har förbättrats med 7,2 miljarder kronor och räntekostnaderna har minskat med 7,2 miljarder kronor.

Den största kostnadsökningen avser realiserade kursförändringar som försämrats med 1,5 miljarder kronor. Ränteintäkterna har minskat med 4,5 miljarder kronor och avser främst upplåning i svenska kronor.

Not 13 Övriga finansiella intäkter

Miljoner kronor

	2020	2019
Riksbankens inlevererade överskott	5 300	3 800
Exportkreditnämnden	2 382	1 113
Skatteverket	2 229	1 910
Kärnavfallsfonden	1 972	2 102
Statens Fastighetsverk	804	13
Centrala studiestödsnämnden	426	432
Försäkringskassan	168	131
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	112	42
Riksgäldskontoret	74	32
<i>Orealiserade värdeförändringar finansiella instrument</i>		
Kärnavfallsfonden	1 357	1 763
Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan, Karolinska institutet, Göteborgs universitet m.fl.	70	167
Riksgäldskontoret	-	588
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	11	13
Svenska kraftnät	7	27
Sjöfartsverket	0	15
Övriga myndigheter	240	283
Summa	15 152	12 431

Övriga finansiella intäkter ökade med 2 721 miljoner kronor jämfört med 2019 främst på grund av Riksbankens inlevererade överskott samt valutakursförändringar hos Exportkreditnämnden (EKN).

Riksbanken levererade in ett överskott på 5 300 miljoner kronor 2020, vilket är en ökning med 1 500 miljoner kronor jämfört med 2019.

Exportkreditnämndens (EKN) finansiella intäkter ökade med 1 269 miljoner kronor jämfört med föregående år. Ökningen förklaras främst av realiserade kursvinster hänförliga till garantifordringar i utländsk valuta. Under posten Övriga finansiella kostnader redovisas öknningar av kursförluster på motsvarande belopp.

Skatteverkets finansiella intäkter är främst räntor i skattekontosystemet, vilka ökade med 319 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Kärnavfallsfondens finansiella intäkter omfattar främst orealiserade värdeförändringar hänförliga till utländska och svenska aktier samt ränteintäkter för nominella placeringar. Intäkterna har minskat med sammanlagt 536 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Statens Fastighetsverk (SFV) har företrätt staten och för statens räkning förvärvat andelarna i Fysikhuset Stockholm Kommanditbolag. SFV har under 2020 också avyttrat andelarna i kommanditbolaget till Akademiska hus, som är ett statligt aktiebolag som förvaltar fastigheter som universitet och högskolor använder i sin verksamhet. Statens realisationsvinst vid försäljningen av kommanditbolaget uppgick till drygt 800 miljoner kronor.

Centrala studiestödsnämndens finansiella intäkter består av räntor på studielån och ränteintäkter på återkrav gällande hemutrustningslån m.m. Dessa har minskat med 6 miljoner kronor netto. Den främsta orsaken till förändringen är att uppräkningsstalet för lånetypen studiemedel har sänkts.

Riksgäldskontorets orealiserade vinster för finansiella instrument minskade med 588 miljoner kronor jämfört med 2019. Riksgäldskontoret redovisar 2020 orealiserade värdeförändringar på finansiella instrument under posten Övriga finansiella kostnader.

Not 14 Övriga finansiella kostnader

Miljoner kronor

	2020	2019
Exportkreditnämnden	2 320	1 096
Kärnavfallsfonden	190	242
Trafikverket	110	38
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	92	27
Regeringskansliet	49	26
<i>Orealiserade värdeförändringar finansiella instrument</i>		
Riksgäldskontoret	912	282
Göteborgs universitet, Karolinska institutet m.fl.	46	4
Kammarkollegiet	9	0
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	15	13
Sjöfartsverket	8	31
Svenska kraftnät	1	12

Övriga myndigheter	126	77
Aktivering av finansiella kostnader	-39	-230
Summa	3 839	1 618

Övriga finansiella kostnader ökade med 2 221 miljoner kronor jämfört med föregående år främst på grund av valutakursförändringar hos EKN och realiserade värdeförändringar hos Riksgäldskontoret.

Exportkreditnämndens finansiella kostnader har ökat med 1 224 miljoner kronor jämfört med 2019. Ökningen förklaras främst av realiserade kursförluster vid omvärderingar av skulder och avsättningar i utländsk valuta. Under posten Övriga finansiella intäkter redovisas ökning av kursvinster på motsvarande belopp.

Riksgäldskontorets realiserade värdeförändringar på finansiella instrument har ökat med 630 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Kärnavfallsfondens finansiella kostnader består främst av räntekostnader på placeringar samt realisationsförluster. Kärnavfallsfonden redovisar 2020 liksom året innan realiserade värdeökningar på finansiella instrument under posten Övriga finansiella intäkter.

Trafikverkets finansiella kostnader består främst av räntekostnader hänförliga till reverser som ställts ut till Svensk-Danska Broförbindelsen AB samt valutakursförluster på fordringar och skulder.

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sidas) finansiella kostnader avser främst valutakursförluster som beräknas på Sidas skulder i garantiverksamheten.

Regeringskansliets finansiella kostnader avser främst valutakursförluster.

Några myndigheter har aktiverat räntekostnader i samband med anläggningsprojekt, eftersom räntan är en del av de utgifter myndigheten tar upp som tillgång för att bygga anläggningen.

5.2 Noter till balansräkningen

Not 15 Balanserade utgifter för utveckling

Miljoner kronor

	2020	2019
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	30 662	28 891
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	762	612
Årets investeringar, egen utveckling	1 940	1 978
Försäljning/utrangering	-591	-823
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	32 773	30 658
Ingående ackumulerade avskrivningar	-21 953	-20 503
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-2 172	-2 208
Minskning av ack avskrivn vid utrangering/försäljning	527	761
Utgående ackumulerade avskrivningar	-23 598	-21 950
Summa	9 175	8 708

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet

Miljoner kronor

	2020	2019
Försäkringskassan	1 327	1 453
Trafikverket	1 123	1 052
Skatteverket	607	537
Polismyndigheten	595	519
Kronofogdemyndigheten	470	479
Migrationsverket	317	256
Pensionsmyndigheten	296	227
Transportstyrelsen	276	246
Arbetsförmedlingen	252	342
E-hälsomyndigheten	233	144
Centrala studiestödsnämnden	208	182
Försvarets materielverk	190	106
Affärsverk		
Svenska kraftnät	544	460
Sjöfartsverket	53	57
Övriga myndigheter	2 684	2 648
Summa	9 175	8 708

I posten Balanserade utgifter för utveckling ingår främst egenutvecklade it-system och program. Totalt ökade tillgångarna för balanserade utgifter för utveckling med 467 miljoner kronor 2020. De största tillgångarna finns hos Försäkringskassan, Trafikverket, Skatteverket och Polismyndigheten.

Försäkringskassan har balanserade utgifter för utveckling av it-system om 1 327 miljoner kronor. Den största delen avser it-stöd för ärendehantering, självbetjäning och automatisering. Försäkringskassan har kvar vissa it-stöd för pensionshantering för Pensionsmyndighetens räkning. På uppdrag av Pensionsmyndigheten vidareutvecklar Försäkringskassan dessa system och fakturerar för kostnader för avskrivningar på dessa tillgångar.

Trafikverket och Skatteverket har balanserade utgifter för utveckling av it-system om 1 123 miljoner kronor respektive 607 miljoner kronor.

Av de totala investeringarna under 2020 på 2 702 miljoner kronor står Försäkringskassan för 360 miljoner kronor, Skatteverket för 238 miljoner kronor och Polismyndigheten för 217 miljoner kronor.

Not 16 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2020	2019
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	5 543	5 010
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	659	707
Årets investeringar, egen utveckling	15	44
Försäljning/utrangering	-162	-249
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 055	5 512
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 699	-3 484
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-443	-426
Minskning av ack avskrivn vid utrangering/försäljning	142	220
Utgående ackumulerade avskrivningar	-4 000	-3 690
Summa	2 055	1 822

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet

Miljoner kronor

	2020	2019
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	390	355
Polismyndigheten	118	110
Arbetsförmedlingen	114	118
Trafikverket	35	39
Kriminalvården	28	34
Skatteverket	25	36
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	567	488
Svenska kraftnät	362	239
Sjöfartsverket	9	12
Övriga myndigheter	407	391
Summa	2 055	1 822

Under posten Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar redovisas i första hand köpta it-system och program. Posten ökade med 233 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Den största ökningen, 123 miljoner kronor, avser Svenska kraftnäts investeringar i bland annat i systemlösningar som behövs i det framtida kraftsystemet och införandet av en elmarknadshubb. Svenska kraftnäts rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar uppgår till 362 miljoner kronor och består främst av markrättigheter i form av servitut och ledningsrätter samt nyttjanderättigheter för optoförbindelser, licenser och balanserade utgifter för dataprogram.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tillgångar på 390 miljoner kronor. Tillgångarna har ökat med 35 miljoner kronor jämfört med 2019.

Tillgångarna avser främst investeringar i det nationella radiokommunikationssystemet Rakel.

Luffartsverkets tillgångar har ökat med 79 miljoner kronor. Fortsatta investeringar har gjorts inom ramen för programmet robust flygtrafiktjänst.

Not 17 Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar*Miljoner kronor*

	2020	2019
Mittuniversitetet	1	1
Summa	1	1

Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar förekommer i mycket liten utsträckning.

Not 18 Statliga väganläggningar

Miljoner kronor

	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	249 674	241 336
Årets anskaffning	-7	31
Årets färdigställande från pågående investering	6 218	8 307
Försäljning/utrangering	-3	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	255 882	249 674
Ingående ackumulerade avskrivningar	-106 498	-100 754
Årets avskrivningar	-5 992	-5 743
Utgående ackumulerade avskrivningar	-112 490	-106 497
Summa	143 392	143 177

Trafikverket redovisar investeringar i statliga väganläggningar. Anskaffningskostnad för mark för väganläggningsändamål ingår i redovisat värde för väganläggningar. Komponentavskrivning tillämpas för samtliga väganläggningar och avskrivningstiden är mellan 10 och 95 år

Värdet av väganläggningar som färdigställdes under 2020 var 6 218 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar).

Det negativa värdet på årets anskaffning beror på rättelser under året som avser tidigare års anskaffningar av utgifter för byggnader och andra intrångsersättningar.

Bland färdigställda projekt ingår till exempel Vädermotet-Syrhålamotet inklusive Sörredsmotet och Väg 73, Älgviken-Fors samt Väg 51 Svennevad-Kvarntorpskorset-Pålsboda.

Not 19 Statliga järnvägsanläggningar*Miljoner kronor*

	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	247 027	240 946
Årets anskaffning	58	42
Årets färdigställande från pågående investering	5 765	6 048
Försäljning/utrangering	-57	-9
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	252 793	247 027
Ingående avskrivningar	-77 789	-72 589
Årets avskrivningar	-5 320	-5 200
Försäljning/utrangering	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	-83 109	-77 789
Summa	169 684	169 238

Trafikverket redovisar investeringar i järnvägsanläggningar. Anskaffningskostnad för mark för järnvägsändamål ingår i redovisat värde. Trafikverket tillämpar differentierade avskrivningstider, mellan 25 och 110 år, på samtliga järnvägsanläggningar.

Värdet av järnvägsanläggningar som färdigställdes under 2020 var 5 765 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar). I objekt som färdigställdes under 2020 ingår bl. a. kapacitetsförstärkning Trelleborgsbanan, Öxnered-Håkantorps spår och växelbyte, upprustning av kontaktledning och hjälpkraft på sträckan Gällivare-Kiruna C samt upprustning av spårväxelvärmestyrning.

Not 20 Byggnader, mark och annan fast egendom*Miljoner kronor*

	2020	2019
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	76 330	72 543
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	1 290	1 918
Årets investeringar, egen utveckling	1	2
Färdigställande av pågående nyanläggningar	2 125	2 016
Försäljning/utrangering	-327	-149
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	79 419	76 330
Ingående ackumulerade avskrivningar	-30 568	-28 837
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-1 969	-1 798
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	146	67
Utgående ackumulerade avskrivningar	-32 391	-30 568

Ingående ackumulerade uppskrivningar	80	80
Minskning av ack uppskrivningar vid försäljning	-3	-
Utgående ackumulerade uppskrivningar	77	80

Summa	47 105	45 842
--------------	---------------	---------------

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2020	2019
Statens fastighetsverk	16 720	16 783
Fortifikationsverket	12 563	11 709
Naturvårdsverket	12 055	11 945
Riksdagsförvaltningen	1 181	1 180
Sveriges lantbruksuniversitet	1 017	1 053
Trafikverket	846	897
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	1 032	855
Luffartsverket	929	609
Sjöfartsverket	717	761
Övriga myndigheter	45	50
Summa	47 105	45 842

Cirka 15 myndigheter förvaltar byggnader, mark och annan fast egendom för statens räkning.

Statens fastighetsverk förvaltar den del av statens fasta egendom som regeringen bestämmer. Större delen av fastigheterna tillhör det nationella kulturarvet. Exempel på fastigheter är de kungliga slotten, fästningar, nationalteatrarna, museerna, regeringens byggnader, landshövdingarnas residens och ambassadbyggnader i utlandet samt ett antal kungsgårdar och vissa markområden. Naturvårdsverket redovisar främst nationalparker och naturreservat. Många markområden är bokförda till ett värde som är långt under marknadsvärdet.

Fortifikationsverket förvaltar fastigheter avsedda för försvarsändamål samt ett antal byggnader klassade som statliga byggnadsminnen.

Riksdagsförvaltningen förvaltar bland annat riksdagsbyggnaderna.

Det bokförda värdet för statens byggnader, mark och annan fast egendom är 47 105 miljoner kronor vilket är en ökning med 1 263 miljoner kronor jämfört med 2019.

Det bokförda värdet för Statens fastighetsverks byggnader, mark och annan fast egendom minskade med 63 miljoner kronor under 2020 till 16 720 miljoner kronor. Detta beror främst på att årets avskrivningar är större än årets aktiveringar. De högre avskrivningarna avser till stor del avskrivningar för Adelswärdska huset som anskaffades under 2019. Av årets totala av- och nedskrivningar på 1 969 miljoner kronor står Fortifikationsverket för 1 057 miljoner kronor och Statens fastighetsverk för 561 miljoner kronor.

Fortifikationsverkets bokförda värde ökade med 854 miljoner kronor till 12 563 miljoner kronor. Värdet av nyanskaffningar uppgick 2020 till 1 950 miljoner kronor inklusive direktavskrivna anläggningar. Fortifikationsverkets av- och nedskrivningar för 2020 uppgick till 1 057 miljoner kronor.

Not 21 Förbättringsutgifter på annans fastighet

Miljoner kronor

	2020	2019
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	15 855	14 906
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	2 103	1 632
Årets investeringar, egen utveckling	68	12
Försäljning/utrangering	-734	-698
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	17 292	15 852
Ingående ackumulerade avskrivningar	-9 450	-8 892
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-1 239	-1 159
Minskning av ack avskrivn vid utrangering/försäljning	708	604
Utgående ackumulerade avskrivningar	-9 981	-9 447
Summa	7 311	6 405

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2020	2019
Polismyndigheten	1 522	933
Regeringskansliet	829	801
Försvarsmakten	415	356
Domstolsverket	349	360
Kungl. Tekniska högskolan	338	293
Kriminalvården	254	199
Försvarets materielverk	239	232
Stockholms universitet	223	178
Karolinska institutet	218	218

Lunds universitet	214	249
Uppsala universitet	213	244
Göteborgs universitet	208	181
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	1	1
Övriga myndigheter	2 288	2 160
Summa	7 311	6 405

Förbättringsutgifter på annans fastighet avser sådana utgifter som myndigheten har haft för att anpassa hyrda lokaler till den egna verksamheten, exempelvis om- och tillbyggnationer, kabeldragningar för nätverk, larmanordningar samt reparationer och underhåll i fall där utgifterna uppgått till väsentliga belopp. Totalt ökade statens förbättringsutgifter på annans fastighet med 906 miljoner kronor 2020.

Balanspostens ökning har varit störst hos Polismyndigheten som har ökat med 589 miljoner kronor. Ökningen beror främst på att hyrda fastigheter anpassas till verksamhetsförändring och en kontinuerlig satsning på ökad säkerhet. Ett exempel på ett större projekt är det nya polishuset i Rinkeby.

Not 22 Maskiner, inventarier, installationer m.m

Miljoner kronor

	2020	2019
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	104 622	100 254
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	5 296	5 286
Årets investeringar, egen utveckling	57	8
Årets överföringar från Pågående nyanläggningar	2 731	2 566
Försäljning/utrangering	-3 243	-3 493
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	109 463	104 621
Ingående ackumulerade avskrivningar	-65 516	-62 687
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-6 451	-6 134
Minskning av ack avskrivn vid utrangering/försäljning	3 136	3 253
Utgående ackumulerade avskrivningar	-68 831	-65 568
Summa	40 632	39 053

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor	2020	2019
Polismyndigheten	2 175	1 889
Kustbevakningen	1 963	2 106
Försvarmakten	1 872	1 766
Lunds universitet	1 457	1 703
Trafikverket	1 275	1 214
Karolinska institutet	1 140	1 117
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 054	1 095
Kriminalvården	896	892
Sveriges lantbruksuniversitet	835	868
Moderna Museet	784	761
Domstolsverket	661	569
Affärsverk		
Svenska kraftnät	16 134	14 983
Sjöfartsverket	1 183	1 289
Luffartsverket	7	6
Övriga myndigheter	9 196	8 795
Summa	40 632	39 053

Datorer och kringutrustning, möbler, maskiner, installationer, bilar, fartyg, flyg och transportmedel är exempel på tillgångar som myndigheterna redovisar under denna post. Även tillgångar som innehåses genom finansiell leasing ingår. Årets totala investeringar uppgår till 5 353 miljoner kronor.

Affärsverket Svenska kraftnäts tillgångar består främst av kraftledningar, stationer, sjökablar, kontrollanläggningsdelar, optoanläggningar och tele- och informationssystem. Årets investeringar uppgår till 37 miljoner kronor.

Årets investeringar för Polismyndigheten uppgår till 914 miljoner kronor. Under året har anskaffning gjorts av ett stort antal fordon anpassade för polishundar. Även inköp av datorer och kringutrustning har gjorts för uppbyggnad av en förstärkt nationell förmåga inom till exempel it-brott, it-forensiska och mobila arbetssätt. Polismyndighetens fortsatta tillväxt har också medfört ökade inköp av inredning och utrustning av lokaler.

Innehavet för Kustbevakningen består bl. a. av övervakningsfartyg, vattenskotrar och flygplan och årets investeringar uppgår till 48 miljoner kronor. Årets anskaffningar omfattar bland annat anskaffning av två nya rib-båtar, komponenter till KBV312-serien och kustlänsor.

Not 23 Pågående nyanläggningar*Miljoner kronor*

	2020	2019
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	106 339	90 266
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	7 981	6 643
Årets investeringar, egen utveckling	35 806	28 968
Årets överföring till färdig tillgång	-16 909	-19 300
Försäljning/utrangering	-8	-9
Årets nedskrivningar	-259	-206
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	132 950	106 362
Summa	132 950	106 362

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor

	2020	2019
Trafikverket	112 140	89 037
Fortifikationsverket	3 935	3 071
Statens fastighetsverk	1 922	1 334
Riksdagsförvaltningen	779	261
Domstolsverket	257	286
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	9 761	8 860
Sjöfartsverket	2 179	1 879
Luffartsverket	524	526
Övriga myndigheter	1 454	1 108
Summa	132 950	106 362

Av det totala bokförda värdet på 133 miljarder kronor för Pågående nyanläggningar finns 112,1 miljarder kronor hos Trafikverket, 9,8 miljarder kronor hos Affärsverket svenska kraftnät och 3,9 miljarder kronor hos Fortifikationsverket.

Årets investeringar uppgår totalt till 43,8 miljarder kronor. Trafikverkets investeringar uppgår till 35,6 miljarder kronor. Här ingår många mycket stora väg- och järnvägsprojekt såsom till exempel E4 Förbifart Stockholm, Västsvenska väg- och järnvägspaketet, ökad kapacitet för järnväg på sträckan Tomtebodavägen-Kallhäll, nytt dubbelspår för sträckan Järna-Linköping samt projektet ERTMS som avser nytt signalsystem i hela Sverige. Affärsverket svenska kraftnät har 9,8 miljarder kronor som pågående nyanläggningar och årets investeringar på 3 miljarder kronor avser

främst investeringar inom program Stockholm Ström såsom stationen vid Skanstull, Anneberg-Skanstull tunneln och förbindelsen mellan Snäsätra-Ekudden. Även projekt inom Program Västkusten ingår i årets investeringar, exempelvis förbindelserna mellan Lindbacka-Östansjö samt Hurva-Sege. Fortifikationsverkets pågående nyanläggningar på 3,9 miljarder kronor avser bland annat fortsatt byggnation av regementet på Tofta på Gotland samt projektet med det nya elevhemmet vid Karlberg.

Under 2020 har Trafikverket färdigställt projekt på totalt 12,3 miljarder kronor som har överförts till färdig tillgång. Dessa avser bland annat kapacitetsförstärkning järnväg för Trelleborgsbanan, spår- och växelutbyte för sträckan Öxnered-Håkantorp, upprustning av kontaktledning samt hjälpkraft avseende sträckan Gällivare-Kiruna, upprustning av spårväxelvärmestyrning och vägprojekt såsom Vädermotet-Syrhålamotet inklusive Sörredsmotet, väg 73 Älgviken-Fors, väg 51 Svennevad-Kvarntorspskorset-Pålsboda samt E16 Dala Järna-Vansbro.

Not 24 Beredskapstillgångar

Miljoner kronor

	2020	2019
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	197 117	183 121
Förändring IB på grund av omklassificering	-370	2 017
Årets anskaffning	13 907	11 979
Årets försäljningar/utrangeringar	-422	0
UB Anskaffningsvärde beredskapsinventarier	210 233	197 117
IB Beredskapsvaror i lager	28 721	26 229
Förändring IB på grund av omklassificering	2 386	333
Årets anskaffning	1 270	1 152
Årets övriga förändring	-1 562	1 007
UB Beredskapsvaror i lager	30 815	28 721
UB Anskaffningsvärde beredskapstillgångar	241 047	225 838
IB Ackumulerade avskrivningar	-115 282	-107 957
Förändring IB på grund av omklassificering	5	5
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-5 959	-7 330
Årets försäljningar/utrangeringar	414	-
UB Ackumulerade avskrivningar (avser beredskapsinventarier)	-120 823	-115 282
Summa	120 224	110 555

Beredskapstillgångar består av tillgångar både för civil och militär beredskap. Tillgångar för civil beredskap är t.ex. läkemedel, fordon samt medicinsk utrustning.

Posten omfattar främst Försvarsmaktens tillgångar för militär beredskap och som delar in sina beredskapstillgångar i beredskapsinventarier och beredskapsvaror

Statens totala beredskapsinventarier uppgår till 89,4 miljarder kronor och består av t.ex. flygplan, fartyg och stridsvagnar. Beredskapsvaror som t.ex. ammunition, reserv- och beklädnadsmateriel uppgår till 30,8 miljarder kronor.

I posten ingår även tillgångar under uppbyggnad i Försvarets materielverk. Sammanlagt är 119,1 miljarder kronor av det utgående värdet militära beredskapstillgångar inklusive tillgångar under uppbyggnad.

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgår till 12,9 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgår till 5,8 miljarder kronor. Anskaffningen innefattar bl.a. utveckling och anskaffning JAS 39E och nya generationens ubåt samt anskaffning av ett nytt luftvärnssystem med medellång räckvidd.

Nyanskaffning av civila beredskapsinventarier uppgår till 0,9 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgår till 0,2 miljarder kronor. Anskaffningen består främst av Socialstyrelsens anskaffning av medicinteknisk utrustning och skyddsmateriel.

Beredskapsvarulagrets värde ökade med 2 miljarder kronor under året och beror bl.a. på ökad anskaffning av reservmaterial samt en översyn av prissättningen, främst inom ammunitionsområdet.

Not 25 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2020	2019
Försvarets materielverk	2 311	1 517
Trafikverket	1 343	1 970
Övriga myndigheter	43	5
Summa	3 697	3 492

Under denna post redovisas förskott som lämnats vid anskaffning av materiella anläggningstillgångar.

Posten hos Försvarets materielverk består av förskott till både utländska och svenska leverantörer. Förskotten till svenska leverantörer uppgår till 537 miljoner kronor och förskotten till utländska leverantörer uppgår till 1 774 miljoner kronor. Förändringen avser främst förskott för inköp av försvarsmateriel från försvarsmyndigheter i USA.

Trafikverkets förskott avser byggande av väg- och järnvägsanläggningar. Större förskott hos myndigheten finns i järnvägsprojekten Västlänken, Varbergstunneln, Getingmidjan i Stockholm, Olskroken, Ängelholm - Maria, dubbelspårutbyggnad och Hamnbanan i Göteborg samt vägprojekten Förbifart Stockholm och Umeåprojektet.

Not 26 Andelar i hel- och delägda företag*Miljoner kronor*

	2020	2019
Summa andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	377 525	319 937
Summa andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	39 181	49 300
Riksbankens grundfond	1 000	1 000
Summa	417 706	370 237

Andelar i hel- och delägda företag är uppdelad på de företag där staten har ett bestämmande inflytande (när statens ägarandel överstiger 50 procent) och på väsentligt statligt inflytande (när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent).

Förutom de förändringar vilka specificeras nedan är postens totala förändring en följd av förändringar i företagens justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande*Miljoner kronor*

	2020	2019	Statens ägarandel
Vattenfall AB	97 724	93 631	100,0%
Sveaskog Holding AB	59 493	23 574	100,0%
Akademiska Hus AB	50 292	46 760	100,0%
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	48 412	45 528	100,0%
SBAB Bank AB	20 282	18 081	100,0%
AB Svensk Exportkredit	20 064	19 082	100,0%
Specialfastigheter Sverige AB	12 409	12 091	100,0%
Almi Företagspartner AB	10 853	7 440	100,0%
Swedavia AB	9 552	8 444	100,0%
Jernhusen AB	7 979	8 070	100,0%
Swedfund International AB	6 094	5 669	100,0%
Saminvest AB	5 942	5 558	100,0%
Apoteket AB	5 294	4 291	100,0%
Teracom Group AB	3 701	3 571	100,0%
SJ AB	3 652	5 170	100,0%
PostNord AB	2 976	2 216	60,7%
Systembolaget AB	1 794	1 583	100,0%
Samhall AB	1 629	1 346	100,0%
Svevia AB	1 529	1 353	100,0%
Svenska Spel AB	1 474	0	100,0%
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	946	1 341	100,0%
RISE Research Institutes of Sweden AB	871	971	100,0%
Statens Bostadsomvandling AB	816	532	100,0%

Infranord AB	728	736	100,0%
Svenska Rymdaktiebolaget	431	475	100,0%
Lernia AB	296	169	100,0%
Apotek Produktion & Laboratorier AB	286	180	100,0%
Green Cargo AB	243	473	100,0%
Vasallen AB	224	366	100,0%
AB Svensk Bilprovning	155	108	100,0%
Metria AB	79	87	100,0%
Kungliga Operan AB	60	39	100,0%
AB Göta Kanalbolag	39	39	100,0%
Arlandabanan Infrastructure AB	31	16	100,0%
Kungliga Dramatiska Teatern AB	27	22	100,0%
VisitSweden AB	22	7	100,0%
Miljömärkning i Sverige AB	17	17	100,0%
Voksenåsen A/S	5	3	100,0%
Swedesurvey AB	-	1	100,0%
Affärsverk			
Luffartsverket - LfV Holding AB	357	152	100,0%
Svenska kraftnät - Svenska Kraftnät Gasturbiner AB	247	247	100,0%
Sjöfartsverket - Sjöfartsverket Holding AB	10	9	100,0%
Övriga andelar	490	489	-
Summa	377 525	319 937	

Andelsvärdet ovan är baserat på det justerade egna kapitalet hos företagen enligt bokslut per 31 december, utom i några fall då senaste delårsbokslutet använts.

Staten har under året deltagit i kapitalinsatser i statligt ägda företag om totalt 10,3 miljarder kronor. Kapitaltillskotten har framför allt finansierat olika åtgärder för att motverka negativa effekter för företag i samband med spridningen av sjukdomen covid-19.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande ökade med 57,6 miljarder kronor. Förra årets jämförelsebelopp har korrigerats till följd av att VisitSweden AB från och med 2020 ägs till 100 procent av staten och redovisas därmed som andel i företag med bestämmande statligt inflytande.

Vattenfalls andelsvärde ökade med 4,1 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets vinst på 6,5 miljarder kronor minskat med årets utdelning på 3,6 miljarder kronor. Ökningen förklaras också av poster redovisade direkt mot eget kapital såsom resultat av kassaflödes- och valutasäkringar på 9,1 miljarder kronor, negativa omräkningsdifferenser på 3,7 miljarder kronor, negativ omvärdering relaterad till

pensionsskulden på 1,5 miljarder kronor, negativ effekt avseende inkomstskatter på 2,2 miljarder kronor och övriga poster på -0,5 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Sveaskog AB ökade med 35,9 miljarder kronor. Förändringen förklaras dels av årets resultat på 10,9 miljarder kronor minskat med utdelning till staten på 1,1 miljarder kronor, men också av en positiv värdeförändring på marktillgångar som redovisats direkt mot eget kapital på totalt 26,1 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Akademiska hus ökade med 3,5 miljarder kronor, vilket beror på årets resultat på 5,4 miljarder kronor och en minskning genom utdelning av 1,9 miljarder kronor.

LKAB:s andelsvärde ökade med 2,9 miljarder kronor, vilket främst förklaras av nettot av årets vinst på 9,8 miljarder kronor och årets utdelning på 6,1 miljarder kronor samt av poster redovisade direkt mot eget kapital på -0,8 miljarder kronor.

SBAB Bank AB ökade i värde med 2,2 miljarder kronor jämfört med föregående år, främst som en följd av årets resultat på 1,8 miljarder kronor samt en direkt ökning av eget kapital med 0,4 miljarder kronor som framför allt avser kassaflödessäkringar.

AB Svensk Exportkredits andelsvärde ökade med 1,0 miljarder kronor, vilket i sin helhet förklaras av årets resultat.

Andelsvärdet för Almi Företagspartner AB ökade med 3,4 miljarder kronor, vilket förklaras av att staten tillfört kapital på motsvarande belopp. Kapitaltillskottets syfte var att underlätta tillgången till finansiering för små och medelstora företag genom att stärka utlåningskapaciteten. Tillskottet var en av åtgärderna för att motverka negativa effekter för företag i samband med spridningen av sjukdomen covid-19.

Swedavia AB ökade i värde med 1,1 miljarder kronor. Ökningen förklaras främst av statens tillförda kapital om 2,5 miljarder kronor minskat med årets resultat på -1,3 miljarder kronor samt en mindre post redovisad direkt mot eget kapital på -0,1 miljarder kronor. Situationen på flygmarknaden till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 har medfört betydande intäktsbortfall för Swedavia. Kapitaltillskottet ska bidra till att företaget kan genomföra investeringar och underhålla flygplatsnätet.

Andelsvärdet för SJ AB minskade med 1,5 miljarder kronor, vilket i sin helhet förklaras av årets negativa resultat på -1,5 miljarder kronor.

Svenska Spel AB redovisade ett eget kapital som uppgick till 4,7 miljarder kronor vid årsskiftet. I årsredovisningen för staten redovisas 3,2 miljarder kronor av dessa som upplupen skatteintäkt. Andelsvärdet för Svenska Spel uppgår därmed till

resterande 1,5 miljarder kronor för 2020. Föregående år redovisades företaget till värdet av aktiekapital och reservfond (värdet uppgick till 260 000 kronor som i tabellen avrundats till noll miljoner kronor) då kvarvarande kapital hanterades som blivande skatteintäkter.

Apotek Produktion & Laboratorier AB, Lernia AB och Statens Bostadsomvandling AB fick också ett kapitaltillskott på sammanlagt 0,6 miljarder kronor.

Swedesurvey AB har likviderats under året.

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande

Miljoner kronor

	2020	2019	Statens ägarandel
Telia Company AB	24 808	35 727	39,5%
Nordiska Investeringsbanken (NIB)	13 408	13 258	34,6%
SAS	627	-	21,8%
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	190	165	50,0%
Sweden House	10	9	36,0%
<i>Affärsverk</i>			
Svenska kraftnät – TSO Holding As m.fl.	138	141	-
Summa	39 181	49 300	

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande minskade med totalt 10,1 miljarder kronor jämfört med 2019. Förra årets jämförelsebelopp har korrigerats till följd av att VisitSweden AB från och med 2020 ägs till 100 procent av staten och redovisas därmed som andel i företag med bestämmande statligt inflytande.

Andelsvärdet i Telia Company AB minskade med 10,9 miljarder kronor jämfört med föregående år. Förändringen förklaras till stor del av andelen av årets resultat som uppgår till -9,0 miljarder kronor samt av till staten betald utdelning som uppgår till 4,0 miljarder kronor. Övriga poster som har redovisats direkt mot eget kapital uppgår till 1,9 miljarder kronor och består främst av positiva valutakursdifferenser samt negativa omvärderingar av pensionsskulden. Staten har ökat ägarandelen i samband med företagets återköp av aktier vilket ökade andelsvärdet med 0,2 miljarder kronor. Marknadsvärdet på statens aktier i Telia Company AB uppgick vid årsskiftet till 54,8 miljarder kronor.

Nordiska Investeringsbanken ökade med 0,1 miljarder kronor. Periodens resultatandel uppgick till 0,6 miljarder kronor och ändrad valutakurs medförde en minskning av andelsvärdet med 0,3 miljarder kronor.

En utdelning till staten på 0,2 miljarder kronor reducerade andelsvärdet. Uppgifterna avser värdet enligt bokslut per den 31 december för 2020 respektive per den 30 september för 2019.

Statens ägarandel i SAS ökade under året till 21,8 procent till följd av tillförda kapitaltillskott. SAS likviditet och finansiella ställning har påverkats kraftigt av den ändrade situationen på flygmarknaden i samband med utbrottet av sjukdomen covid-19. För att möjliggöra SAS fortlevnad deltog staten i en rekapitalisering. Totalt uppgick lämnade kapitaltillskott och köp av hybridobligationer emitterade av SAS till 4,2 miljarder kronor. Andelarna i hybridobligationer uppgår till 2,5 miljarder kronor och redovisas under posten Andra långfristiga värdepappersinnehav. Föregående år redovisades innehavet i SAS i sin helhet under posten Andra långfristiga värdepappersinnehav då ägarandelen understeg 20 procent. Marknadsvärdet på statens aktier i SAS uppgick vid årsskiftet till 2,9 miljarder kronor.

Not 27 Andra långfristiga värdepappersinnehav*Miljoner kronor*

	2020	2019
<i>Kärnavfallsfonden</i>		
Företagsobligationer, aktier, värdepappersfonder	25 864	19 529
Bostadsobligationer	22 889	27 805
<i>Investerings- och utvecklingsbanker, Kammarkollegiet och Sida</i>		
Europeiska investeringsbanken EIB	3 856	3 856
Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken, IBRD	1 113	846
Asiatiska banken infrastrukturinvest, AIIB*	1 107	872
Europeiska utvecklingsbanken EBRD	1 040	1 040
Afrikanska utvecklingsbanken, AfDB	816	698
Internationella finansbolaget, IFC	436	181
Interamerikanska utvecklingsbanken IDB	147	147
Asiatiska utvecklingsbanken, AsDB	136	136
Interamerikanska investeringsbolaget, IIC	107	99
Multilaterala investeringsgarantiorganet, MIGA	22	22
Europarådets utvecklingsbank CEB	7	7
<i>Summa investerings- och utvecklingsbanker ¹</i>	<i>8 787</i>	<i>7 904</i>
<i>Kammarkollegiet, övrigt</i>		
Hybridobligationer, SAS	2 500	-
SAS	-	203
Orio AB (Saab Automobile Parts AB)	448	430
Andelar i aktie- och räntekonsortiet m.m.	225	230
Riksgäldskontoret, obligationer m.m.	500	1 837
Karolinska institutet, aktier, andelar och obligationer	389	498
Övriga myndigheter	815	769
Summa	62 417	59 205

¹I regeringens skrivelse 2020/21:76 Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanksgruppen samt regionala utvecklings- och investeringsbanker 2019 och 2020 redovisas inbetalt kapital för utvecklings- och investeringsbankerna: EIB, EBRD, IBRD, AIIB, IFC och MIGA. Inbetalt kapital beräknas i skrivelsen som Sveriges andel av ägarkapitalet omräknat till aktuell valutakurs, vilket ger ett belopp som överstiger anskaffningsvärdet med 5,6 miljarder kronor. Skillnaden består till stor del av internt överförda medel på 3 miljarder kronor för EIB, 1,7 miljarder kronor för IFC och 0,2 miljarder kronor för EBRD. Resterande del av skillnaden avser valutakursförändringar och uppgår till 0,7 miljarder kronor.

Det största innehavet av långfristiga värdepapper avser Kärnavfallsfondens innehav av företagsobligationer, aktier, värdepappersfonder och bostadsobligationer (säkerställda obligationer). Under året fortsatte och avslutade Kärnavfallsfonden den övergång till ny placeringsmodell som påbörjades 2018. Under denna övergång har finansiella instrument i den s.k. basportföljen sålts för att möjliggöra placeringar i en s.k. långsiktig portfölj bestående av företagsobligationer, aktier och värdepappersfonder. Basportföljen består främst av statsobligationer som elimineras i Årsredovisning för staten samt bostadsobligationer. För 2020 uppgick statsobligationerna som eliminerades till 26 108 miljoner kronor, vilket är en ökning med 801 miljoner kronor jämfört med 2019.

Kärnavfallsfondens finansiella instrument värderas till verkligt värde eftersom syftet med innehavet är att ge avkastning och värdeökning. Avkastningen på totalnivå har varit positiv både för 2020 och den senaste femårsperioden. Den realiserade värdeökningen hänförlig till den långsiktiga portföljens innehav uppgick till 3 350 miljoner kronor per balansdagen, vilket är en ökning med 1 427 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Sveriges andelar i internationella investeringsbanker och utvecklingsbanker redovisas av Kammarkollegiet och Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), så att den myndighet som gör utbetalningar av kapitaltillskott och eventuella bidrag till respektive bank också tar upp andelsvärdet. Under året har Sida redovisat kapitaltillskott till utvecklingsbanker med 648 miljoner kronor. I detta belopp ingår en korrigering med 141 miljoner kronor avseende en utbetalning som skedde under 2019 till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken, IBRD. Kammarkollegiet har redovisat ett kapitaltillskott till Asiatiska banken infrastrukturinvest AllB om 235 miljoner kronor.

Kammarkollegiet redovisar innehavet i Orio AB som Andra långfristiga värdepappersinnehav eftersom det är en del av statens garantitillgångar. Alla inkomster från Orio AB ska användas för att finansiera förluster i Riksgäldskontorets garantiverksamhet.

Föregående år redovisades SAS under denna post. Ägarandelen i SAS ökade under året till 21,8 procent till följd av årets kapitaltillskott. Innehavet i SAS redovisas därmed under posten Andelar i hel- och delägda företag för 2020 och värderas enligt förenklad substansvärdering.

Utöver de kapitaltillskott som staten tillfört SAS under året, har staten köpt andelar i hybridobligationer som SAS emitterat. Dessa andelar redovisas under posten Andra långfristiga värdepappersinnehav.

Kammarkollegiets övriga värdepapper är främst de andelar i Kammarkollegiets aktiekonsortium och räntekonsortium som innehas av fonder som Kammarkollegiet redovisar.

Riksgäldskontorets innehav består till största delen av nollkupongobligationer som övertogs i samband med avvecklingen av affärsverket Statens järnvägar. Syftet med obligationerna är att återbetala resterande lån som ursprungligen avsåg finansiering av anläggningstillgångar uthyrda till SJ AB och Green Cargo AB.

Not 28 Långfristiga fordringar

<i>Miljoner kronor</i>	2020	2019
<i>Exportkreditnämnden</i>		
- Fordringar efterskottspremier garantiavgifter	5 314	4 318
- Skadefordringar	1 743	1 859
- Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och skadefordringar	363	507
Summa Exportkreditnämnden	7 420	6 684
Trafikverket	1081	125
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	232	251
Riksgäldskontoret	171	178
Göteborgs universitet	77	81
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	2 676	1 395
Svenska kraftnät	602	439
Sjöfartsverket	68	16
Övriga myndigheter	56	67
Summa	12 383	9 235

Långfristiga fordringar ökade med 3 148 miljoner kronor och den största ökningen är hänförlig till Luftfartsverket, som ökade med 1 281 miljoner kronor.

Exportkreditnämndens (EKN) fordringar ökade med 736 miljoner kronor och uppgår till totalt 7 420 miljoner kronor. Fordringarna för efterskottspremier ökade med 996 miljoner kronor, och avser till helt övervägande del JAS Brasilien. EKN värderar sina skadefordringar till 1 743 miljoner kronor, vilket motsvarar EKN:s förväntade återvinningsmöjligheter av fordringarna, som nominellt uppgår till 13 120 miljoner kronor. EKN kan minska riskerna genom att teckna återförsäkringar.

EKN:s nettofordringar hänförliga till återförsäkringsavtal uppgår till 363 miljoner kronor i slutet av 2020, vilket är en minskning med 144 miljoner kronor jämfört med 2019.

Trafikverkets fordringar har ökat med 956 miljoner kronor till 1 081 miljoner kronor, vilket beror på att fordran som utgörs av depositionen som Trafikverket har hos Nasdaq, som säkerhet för elderivathandel, är högre än föregående år. Under 2020 har marknadspriserna på elterminerna sjunkit i jämförelse med inköpspriserna, vilket har gjort att depositionen har behövt utökas. Det höjer värdet av de finansiella tillgångarna.

Sidas fordringar gäller garantiverksamheten och uppgår till 232 miljoner kronor, varav största delen är skadefordringar. I posten ingår även fordringar mot Miga som är en organisation inom Världsbanken.

Riksgäldskontorets regressfordringar minskade med 7 miljoner och uppgick till 171 miljoner kronor som en följd av en värdereglering av fordran på Saab Automobil AB i konkurs.

Göteborgs universitets fordringar uppgår till 77 miljoner kronor och avser placering av donationsmedel i Akademiska Hus AB.

Luftfartsverkets (LFV) fordringar har ökat med 1 281 miljoner kronor till 2 676 miljoner kronor. LFV:s intäkter för en route och terminal Arlanda styrs av EU-regelverk som innebär riskdelning mellan LFV och flygbolagen. Vissa kostnadsökningar hänförliga till s.k. okontrollerbara förändringar finansieras också via det EU-gemensamma avgiftssystemet. För Sveriges del utgör förändringar i pensionsskuld en sådan. Från och med 2020 gäller nya redovisningsprinciper för LFV:s åtaganden rörande pensionsavsättningar vilket bidrar med 794 miljoner kronor till ökningen av LFV:s långfristiga fordringar. Det är en engångseffekt för 2020.

Svenska kraftnäts fordringar uppgår till 602 miljoner kronor och består bl.a. av lånefordringar på dotter- och intresseföretag. Posten inkluderar också långfristiga förutbetalda kostnader som avser lämnade investeringsbidrag.

Sjöfartsverkets fordringar uppgår till 68 miljoner kronor, vilket är en ökning med 52 miljoner kronor. Ökningen är hänförlig till en långfristig fordran på Eurocontrol, det europeiska avgiftssystemet för flygtrafiktjänst. Posten inkluderar också kapitalförsäkringar för pensioner för vissa lotsar.

Not 29 Utlåning*Miljoner kronor*

	2020	2019
<i>Centrala studiestödsnämnden</i>		
Annuitetslån (beviljade efter 30 juni 2001), brutto	208 243	194 388
Reserveringar för låneförluster	-12 261	-11 844
Netto, bokfört värde Annuitetslån	195 982	182 544
Studielån (beviljade 1989 - 30 juni 2001), brutto	30 263	34 174
Reserveringar för låneförluster	-10 996	-11 669
Netto, bokfört värde Studielån	19 267	22 505
Studiemedel (beviljade före 1989), brutto	934	1 170
Reserveringar för låneförluster	-515	-598
Netto, bokfört värde Studiemedel	419	572
Hemutrustningslån, brutto	1 143	1 309
Reserveringar för låneförluster	-728	-891
Netto, bokfört värde Hemutrustningslån	415	418
Körkortslån, brutto	122	76
Reserveringar för låneförluster	-25	-15
Netto, bokfört värde Körkortslån	97	61
Övriga lån (Skuldsaneringslån och äldre lån), brutto	349	297
Reserveringar för låneförluster	-330	-277
Netto, bokfört värde, Övriga lån	19	20
<i>Summa Centrala studiestödsnämnden</i>	<i>216 201</i>	<i>206 120</i>
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Riksbanken	174 001	192 560
Svensk Exportkredit	10 000	-
Premiepensionssystemet	5 462	2 362
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	5 240	5 051
A-train AB	819	865
Kungliga Operan	111	91
Royaltylån till flygindustrin	70	83
Övriga	64	65
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>195 767</i>	<i>201 077</i>
<i>Statens energimyndighet, utlånat belopp</i>	<i>531</i>	<i>563</i>
Reserveringar för låneförluster	-383	-385
<i>Netto, bokfört värde, Statens energimyndighet</i>	<i>147</i>	<i>178</i>

<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	127	93
Övriga myndigheter	30	45
Summa	412 272	407 514

Statens utlåningsfordringar ökade med 4,8 miljarder kronor eller 1 procent.

CSN:s utlåningsfordringar uppgår till 216,2 miljarder kronor efter avdrag för reservering för förväntade förluster, vilket är 10,1 miljarder kronor mer än föregående år. Det är 52 procent av statens utlåningsfordringar och består främst av annuitetslån, som är benämningen på CSN:s lån till studenter sedan 2001. CSN administrerar ett flertal lånetyper; annuitetslån, studielån, studiemedel, hemutrustningslån, skuldsaneringslån och äldre lån samt körkortslån. Hemutrustningslån är lån till utländska medborgare som genom dessa lån ges möjlighet att köpa möbler och köksutrustning. I tabellen fördelas reserveringarna på respektive lånetyp. Ökningen av CSN:s utlåningsfordringar beror i allt väsentligt på att nyutlåningen var större än amorteringarna. Nyutlåningen uppgår till 23,4 miljarder kronor vilket är en ökning med 2,8 miljarder kronor jämfört med föregående år och beror främst på att nyutlåningen för lånetypen annuitetslån ökat. Satsningar inom utbildningsområdet för att mildra de ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin, har bidragit till ökade utbetalningar. Amorteringarna, vilka uppgår till 13 miljarder kronor har minskat något jämfört med tidigare år. CSN:s reservering för låneförluster är 0,4 miljarder lägre än föregående år och uppgår vid utgången av 2020 till 25 miljarder kronor, vilket utgör 11 procent av CSN:s totala utlåning.

Riksgäldskontoret redovisar 195,8 miljarder kronor i utlåningsfordringar, vilket är 5,3 miljarder kronor mindre än föregående år. Det är 47 procent av statens utlåningsfordringar och består främst av fordran på Riksbanken för utlåning i dollar och euro, som minskade med 18,6 miljarder kronor. Det beror huvudsakligen på valutakursförändringar vid omsättning av delar av lånet jämfört med den kurs till vilken lånet ursprungligen gavs ut och värderingen av hela det utestående beloppet till balansdagens kurs. Svensk Exportkredit har en låneram som under 2020 utnyttjats för första gången. Det har ökat utlåningsfordringarna hos Riksgälden med 10 miljarder kronor. Som en del av finansieringen av Öresundsförbindelsen har Riksgäldskontoret även lånat ut medel till det statliga bolaget Svensk-Danska Broförbindelsen AB (Svedab). Det lånet har ökat något jämfört med föregående år. I Riksgäldskontorets utlåning ingår också utlåning till premiepensionssystemet eftersom pensionssystemets tillgångar och skulder inte konsolideras i årsredovisningen för staten. Ökningen med 3,1 miljarder kronor jämfört med föregående år rör främst utlåning för att tillgodose behovet av likviditet vid handel

med fondandelar. Riksgäldskontorets utlåning till Kungliga Operan avser renovering och ombyggnation.

Statens energimyndighets utlåningsfordringar avser villkorslån, tillväxtlån och utvecklingskapital/royaltylån till företag inom energiområdet för att främja affärsutveckling och kommersialisering.

Svenska kraftnäts utlåningsfordringar avser lån till nätföretag för att underlätta att anläggningar för produktion av förnybar el ansluts till elnätet.

I posten Övriga myndigheter ingår bl. a. Tillväxtverket och några länsstyrelser.

Not 30 Varulager och förråd

Miljoner kronor

	2020	2019
Trafikverket	1 158	1 010
Försvarsmakten	477	511
Polismyndigheten	230	172
Försvarets materielverk	121	72
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	90	86
Kriminalvården	54	51
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	69	67
Övriga myndigheter	206	198
Summa	2 405	2 167

Varulager och förråd är råmaterial, råvaror, halvfabrikat och färdiga produkter samt förnödenheter som förbruknings- och tillsatsmaterial. Ökningen av varulagervärdet beror främst på att posten hos Trafikverket har ökat.

Trafikverkets varulager och förråd består av material för underhåll, reparation och byggnation av järnvägsanläggningar.

Försvarsmaktens varulager och förråd är till största delen drivmedelslager som används till Försvarsmaktens fordon. Varulagret består även av trycksaker.

Polismyndighetens varulager innehåller huvudsakligen vapen och ammunition samt beklädnad.

Varulager och förråd hos Försvarets materielverk består främst av reservdelar till målrobotsystem.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps varulager består huvudsakligen av ett internationellt lager (bistånd) och ett lager som är ett stöd till EU:s strategiska lager för civila krishanteringsinsatser (Strategic Warehouse II).

Sjöfartsverkets varulager och förråd innehåller främst reservdelar till räddningshelikoptrar och drivmedel.

Not 31 Pågående arbeten

Miljoner kronor

	2020	2019
Lantmäteriet	245	238
Försvarets materielverk	185	208
Övriga myndigheter	11	15
Summa	441	461

Pågående arbeten hos Lantmäteriet består i huvudsak av fastighetsbildning, vilket innebär t.ex. avstyckning och reglering med gränsdragning mellan fastigheter. Ett större uppdrag är omarronderingsprojektet Västra Leksand som berör ett stort antal skiften och sakägare.

Pågående arbeten hos Försvarets materielverk består av uppdragsbeställningar som ännu inte levererats till kund. Större uppdrag består av upparbetade kostnader för försäljning av ubåtar till Singapore.

Not 32 Fastigheter

Miljoner kronor

	2020	2019
Länsstyrelsen i Dalarnas län	151	151
Länsstyrelsen i Värmlands län	21	21
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1	1
Summa	173	173

Länsstyrelsen i Dalarnas län har ett stort antal fastigheter lokaliserade till omarronderingsområden i den s.k. Jordfonden, där byggnadsprojekt pågår eller är planerade. Fastigheterna ska användas för att främja utveckling av företag inom jordbruket, skogsbruket och trädgårdsnäringen samt främja bosättning och sysselsättning i glesbygd.

Även posterna hos de andra länsstyrelserna gäller jordfondsfastigheter.

Not 33 Förskott till leverantörer

Miljoner kronor

	2020	2019
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	1	0
Övriga myndigheter	1	1
Summa	2	1

Det är endast några få myndigheter som redovisar förskott till leverantörer.

Not 34 Kundfordringar

Miljoner kronor

	2020	2019
Trafikverket	2 071	1 787
Livsmedelsverket	387	323
Försvarmakten	225	63
Statens institutionsstyrelse	204	296
Karolinska institutet	183	207
Lantmäteriet	126	127
Lunds universitet	125	94
Exportkreditnämnden	116	179
Transportstyrelsen	109	161
Försvarets materielverk	41	932
Kammarkollegiet	15	191
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	770	910
Sjöfartsverket	289	187
Lufffartsverket	37	63
Övriga myndigheter	973	1 042
Summa	5 671	6 563

Myndigheternas kundfordringar avser främst försäljning av tjänster. Postens storlek varierar över tid beroende på fordringarnas kortfristiga karaktär.

Jämfört med föregående år har posten minskat med 892 miljoner kronor. Försvarets materielverk står för en minskning på 891 miljoner kronor som beror på att fakturering vid årsskifte har skett tidigare jämfört med föregående år.

Kammarkollegiet har under året reglerat övertagna kundfordringar från Radiotjänst i Kiruna AB med 157 miljoner kronor.

Trafikverkets kundfordringar har ökat med 284 miljoner kronor på grund av att kunder med trafikeringsavtal erbjöds förmånligare betalningsvillkor till följd av spridningen av sjukdomen covid-19.

Förändringarna hos övriga myndigheter är av mer begränsad omfattning.

Not 35 Övriga kortfristiga fordringar

Miljoner kronor

	2020	2019
Fordringar på skattekonto, inkl. restförda samt värdering (Skatteverket)	70 553	39 790
<i>Reglering av skatter till andra sektorer för äldre år</i>		
Skatt till kommuner och regioner (Skatteverket)	8 671	-
Kommunal fastighetsavgift och avgifter till trossamfund	-422	-
<i>Summa reglering till andra sektorer</i>	<i>8 249</i>	<i>-</i>
<i>Riksgäldskontoret</i>		
- Affärsdagsredovisning	31 579	68 231
- CSA-avtal	1 361	2 726
- OMX-säkerheter	1 012	1 433
- Övrigt	165	159
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>34 117</i>	<i>72 549</i>
Statens jordbruksverk	9 228	9 140
Försäkringskassan	4 043	3 266
E-hälsomyndigheten	2 532	2 446
Transportstyrelsen	2 003	1 382
Centrala studiestödsnämnden	1 250	1 231
Kronofogdemyndigheten	1 032	1 117
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	360	153
Sjöfartsverket	66	165
Svenska kraftnät	62	60
Övriga myndigheter	3 867	3 140
Summa	137 362	134 439

Övriga kortfristiga fordringar uppgick till 137 miljarder kronor vilket var en ökning med 3 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Skatteverkets fordringar på skattekontot ökade med 31 miljarder kronor till 70,6 miljarder kronor. Den stora ökningen beror på beviljade tillfälliga anstånd med betalning av arbetsgivaravgifter, avdragen skatt och moms. Anstånden ges till företag för att lindra negativa ekonomiska följder av sjukdomen covid-19. I princip alla debiteringar av skatter och avgifter som Skatteverket gör ingår i skattekontosystemet. Preliminära medel som Skatteverket betalar ut till kommuner och regioner under inkomståret slutavräknas i januari månad andra året efter inkomståret. Då justeras de totala slutliga kommunalskattemedel mot de preliminära utbetalningar som Skatteverket har gjort till kommuner och regioner. Posten varierar mellan åren beroende på hur väl förskottsutbetalningarna till kommunerna stämmer med slutliga skatter till kommunsektorn. Slutavräkning av kommunalskatt samt skatt till trossamfund avseende 2019 resulterade i en fordran på 8 miljarder kronor vid utgången av 2020, till skillnad från slutavräkning föregående år då en skuld på 2 miljarder kronor redovisades (jfr not 50).

Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning minskade med 37 miljarder kronor. Det är normalt att det är stora fluktuationer i effekten av affärsdagsredovisningen, eftersom avtal om försäljning av värdepapper genererar en fordran som sedan nollställs några dagar senare när betalningen görs.

Försäkringskassans kortfristiga fordringar har ökat med 0,8 miljarder kronor, vilket framförallt förklaras av ökade återkravsfordringar.

Transportstyrelsens fordringar för gemensam avgift för säkerhetskontroll (GAS) har ökat med 0,3 miljarder kronor. Uppbördsfordringar har ökat med 0,1 miljarder kronor till följd av att redovisning har ändrats från kontantmetod till faktureringsmetod.

Not 36 Förutbetalda kostnader*Miljoner kronor*

	2020	2019
Polismyndigheten	875	808
Kriminalvården	589	463
Trafikverket	588	321
Försäkringskassan	424	365
Försvarsmakten	366	233
Försvarets materielverk	331	599
Domstolsverket	278	258
Lunds universitet	276	265
Skatteverket	261	224
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	249	258
<i>Riksgäldskontoret</i>		
- underkurser, upplåning i svenska kronor	30	103
- underkurser, upplåning i utländsk valuta	131	169
- övrigt	88	13
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>249</i>	<i>285</i>
Kungl. Tekniska högskolan	247	226
Karolinska institutet	240	235
Migrationsverket	236	239
Uppsala universitet	221	195
Stockholms universitet	220	218
Arbetsförmedlingen	211	204
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	43	62
Svenska kraftnät	55	54
Sjöfartsverket	29	41
Övriga myndigheter	3 136	2 987
Summa	9 124	8 540

En förutbetald kostnad är en utgift som har betalats under året men som avser outnyttjade resurser eller tjänster. Normalt blir det en kostnad kommande år. Syftet med att periodisera förutbetalda kostnader är att resultaträkningen enbart ska visa årets kostnader för förbrukade resurser och utnyttjade tjänster.

Förutbetalda kostnader i övrigt är exempelvis hyror eller licensavgifter för kommande kvartal eller år. Förutbetalda lokalhyror uppgår totalt till 4 521 miljoner kronor, dvs. omkring hälften av det totala beloppet.

Polismyndigheten redovisar förutbetalda kostnader främst för hyror på 554 miljoner kronor. Kriminalvårdens förutbetalda hyreskostnader uppgår till 437 miljoner kronor. Lunds universitets förutbetalda hyreskostnader uppgår till 227 miljoner kronor.

Hos Försvarets materielverk har de förutbetalda kostnaderna minskat avseende Ubåt A26.

Posten förutbetalda kostnader vid Kriminalvården utgörs huvudsakligen av förutbetalda lokalyror. Beloppet har ökat beroende på nya hyresavtal och årlig indexuppräknning.

Försäkringskassans förutbetalda kostnader utgörs till stor del av förutbetalda hyror med 132 miljoner kronor.

I posten förutbetalda kostnader för Trafikverket ingår bl.a. förutbetalda IT-kostnader och licenser, förutbetalda hyror och förutbetalda investeringar i järnvägar och vägar. De förutbetalda kostnaderna har under året ökat med 267 miljoner kronor. Av dessa avser 133 miljoner kronor investeringar i järnväg.

Hos Riksgäldskontoret uppstår underkursen när myndigheten emitterar obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden utgör underkurs och bokförs som en förutbetald kostnad som periodiseras över lånets löptid. För 2020 är underkurserna lägre än föregående år både för upplåning i svensk- och utländsk valuta.

Not 37 Upplupna bidragsintäkter*Miljoner kronor*

	2020	2019
Trafikverket	632	568
Karolinska institutet	448	433
Kungl. Tekniska högskolan	432	462
Lunds universitet	410	399
Uppsala universitet	329	316
Göteborgs universitet	268	303
Stockholms universitet	237	235
Linköpings universitet	205	177
Sveriges lantbruksuniversitet	138	102
Umeå universitet	129	107
Försäkringskassan	113	280
Övriga myndigheter	586	614
Summa	3 927	3 996

Upplupna bidragsintäkter är överenskommen ersättning för genomförd verksamhet som ännu inte betalats till myndigheten.

Upplupna bidragsintäkter vid universitet och andra lärosäten gäller främst pågående forskningsprojekt.

Trafikverkets upplupna bidragsintäkter är främst bidrag för investeringar som till största delen medfinansieras av kommuner.

Not 38 Övriga upplupna intäkter*Miljoner kronor*

	2020	2019
Upplupna skatteintäkter	244 865	249 055
Upplupna intäkter regl kommuner o trossamfund	10 645	14 772
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Upplupna ränteintäkter, svenska kronor	1 288	1 666
Upplupna ränteintäkter, utländsk valuta	37	124
Övriga upplupna intäkter	1 229	1 354
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>2 554</i>	<i>3 144</i>

Kärnavfallsfonden	752	1 016
Migrationsverket	744	451
Försäkringskassan	616	510
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	607	493
Trafikverket	578	237
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	374	299
Transportstyrelsen	259	243
Statens tjänstepensionsverk	160	125
Polismyndigheten	76	47
Fortifikationsverket	70	83
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	615	513
Luffartsverket	147	224
Sjöfartsverket	75	53
Övriga myndigheter	545	852
Summa	263 682	272 117

Den upplupna intäkten enligt tabellen nedan utgörs av skillnaden mellan de totala skatteintäkterna för inkomståret och de debiterade (preliminära) skatterna avseende samma inkomstår som redovisats till och med december månad.

Miljoner kronor

Skattskyldig/ skatteslag	Upplupen		Upplupen intäkt som kvarstår		Förändring. 2020/2019
	intäkt 2020		Efter uppbörden i jan 2021	Upplupen intäkt 2019	
	Belopp	Andel	Belopp	Belopp	Belopp
Fysiska personers skatter	104 924	43	38 004	119 507	-14 584
Juridiska personer skatter	14 477	6	-808	8 307	6 170
Arbetsgivaravgifter m.m.	53 484	22	797	51 907	1 577
Mervärdesskatt	73 681	30	43 484	74 929	-1 248
Övriga skatter	19 965	8	10 172	18 191	1 774
Förskottsdebiteringar F-skatt	-12 525	-5	-12 525	-13 363	838
Förskott utsläppsrätter	-1 552	-1	-1 552	-1 785	233
Elimineringar m.m.	-7 589	-3	-7 589	-8 636	1 047
Totalt upplupna skatteintäkter	244 865	100	69 983	249 055	-4 190

Den upplupna skatteintäkten vid utgången av 2020 uppgår till knappt 245 miljarder kronor, vilket är en minskning med cirka 4 miljarder kronor jämfört med 2019. Den enskilt största upplupna intäkten avser fysiska personers skatter.

Jämfört med 2019 har den upplupna intäkten för fysiska personer minskat medan den upplupna intäkten för juridiska personer har ökat.

Större delen av den upplupna intäkten förklaras av att de debiterade (preliminära) skatterna som avräknas endast omfattar elva månader. Efter avräkning av uppbörden i januari 2021, som avser verksamhetsmånad december, minskar den upplupna intäkten avseende 2020 till 70 miljarder kronor.

Det är framför allt fysiska personers skatter och mervärdesskatten som förklarar det återstående beloppet. För fysiska personer förklaras det av inkomster som inte preliminärbeskattas, exempelvis vinster vid försäljning av bostäder och värdepapper (kapitalvinster), schablonintäkter för sparande på investeringssparkonto och fastighetsavgifter. För mervärdesskatten förklaras den kvarvarande upplupna intäkten till stor del av att skattskyldiga med kvartalsuppbörd redovisar den mervärdesskatt som avser årets sista kvartal i februari månad. Efter uppbörden i februari har den upplupna intäkten avseende mervärdesskatt minskat till drygt 7 miljarder kronor.

Fysiska personers inkomstskatter har minskat med 13 miljarder kronor jämfört med årsredovisningen 2019. Minskningen förklaras framför allt av lägre intäkter från skatt på kapital. Den upplupna intäkten har minskat med ungefär samma belopp.

Juridiska personers inkomstskatter har minskat med 5 miljarder kronor medan den upplupna intäkten har ökat med 6 miljarder kronor. Över tid varierar den upplupna intäkten betydligt mer, för både juridiska och fysiska personer. För juridiska personer beror variationen på att företagens inkomstskatter är volatila och att de löpande debiteringarna baseras på företagens slutliga skatt två år tillbaka i tiden. För fysiska personers skatter förklaras variationen i den upplupna intäkten främst av variationen i kapitalinkomsterna.

Arbetsgivaravgifterna har minskat med 24 miljarder kronor. Det beror bland annat på att arbetsgivaravgifterna var tillfälligt nedsatta under april till och med juni. Nedsättningen innebar minskade intäkter om cirka 28 miljarder kronor. Den upplupna intäkten är näst intill oförändrad.

Intäkterna från mervärdesskatt har ökat med 6 miljarder kronor jämfört med årsredovisningen för 2019 medan den upplupna intäkten har minskat med 1 miljard kronor. Den upplupna intäkten är ungefär lika stor som året innan.

Vid jämförelse mellan den skatteperiodisering i resultaträkningen som i princip leder till postens ökning jämfört med 2019 och de upplupna intäkter som anges i noten finns ett skillnadsbelopp som för 2020 uppgår till 3,5 miljarder kronor och som även påverkar nettoförmögenheten. Det beloppet kan inte i nuläget fördelas på skatteslag.

Att en skillnad uppstår kan bl.a. bero på periodiseringar hos enskilda myndigheter som inte kunnat beaktas i årsredovisningen för staten, på justeringar för äldre år för juridiska personers skatter som kan identifieras först senare eller på brister i modellerna för beräkning av upplupen intäkt.

Resterande övriga upplupna intäkter

Riksgäldskontorets upplupna ränteintäkter i svenska kronor och utländsk valuta är ränteintäkter förknippade med statsskulden som är intjänade under året men som ännu inte är inbetalda till Riksgäldskontoret. Övriga upplupna intäkter innehåller till största delen upplupna ränteintäkter på utlåning till Riksbanken.

Kärnavfallsfondens upplupna intäkter är i huvudsak upplupna avgifter på 555 miljoner kronor som reaktorinnehavarna betalar i efterskott. Resterande del är upplupna ränteintäkter på placeringar.

Migrationsverket redovisar upplupna intäkter på 744 miljoner kronor som främst avser betalningar från EU-kommissionens Asyl-, migrations- och integrationsfond i dess olika delar fond-, vidarebosättnings- och omplaceringsmedel.

Försäkringskassan redovisar upplupna intäkter för vård inom EU på 353 miljoner kronor, vilka har ökat med 111 miljoner kronor. Beloppet varierar mellan åren beroende på när krav på ersättning framställs till respektive berört land. I övrigt består beloppet främst av upplupna ränteintäkter för återkrav på 256 miljoner kronor.

Rådet för europeiska socialfonden i Sverige har upplupna intäkter för EU-medel från Socialfonden med 607 miljoner kronor vilket är en ökning med 114 miljoner kronor från föregående år.

Upplupna intäkter hos Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen består av finansieringsavgifter från arbetslöshetskassor. Ökningen från 2019 är 75 miljoner kronor.

Svenska kraftnät redovisar upplupna intäkter främst från balans- och systemansvariga på 251 miljoner kronor, upplupna nätintäkter på 236 miljoner kronor och upplupna intäkter för kapacitetsavgifter på 126 miljoner kronor.

Not 39 Värdepapper och andelar*Miljoner kronor*

	2020	2019
Riksgäldskontoret	34 614	23 207
Försäkringskassan	1 303	1 197
Pensionsmyndigheten	346	359
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	2 084	2 534
Övriga myndigheter	17	17
Summa	38 364	27 314

Riksgäldskontorets värdepapper och andelar är pågående affärer med återköpsavtal (repor) i egna statspapper och kortfristiga placeringar. Affärerna har marknadsvårdande syfte och är också ett sätt att hantera tillfälliga likvida överskott och varierar därför mellan åren. Reporna har ökat med drygt 26 miljarder kronor och utgör för 2020 hela beloppet 34,6 miljarder kronor. Föregående år innehöll posten även kortfristiga placeringar hos Riksgäldskontoret med 15 miljarder kronor som avvecklats under året, vilket förklaras av lägre placeringsbehov 2020 jämfört med föregående år.

Försäkringskassans värdepapper och andelar är huvudsakligen hypoteksobligationer i de fonder Försäkringskassan redovisar, främst Trafiklivräntefonden.

Pensionsmyndigheten redovisar värdepapper, främst i form av andelar i värdepappersfonder hos Kammarkollegiet, som hör till den frivilliga pensionsförsäkringen.

Luftfartsverket redovisar kortfristiga placeringar i företagscertifikat som värdepapper och andelar.

Not 40 Kassa och bank*Miljoner kronor*

	2020	2019
Universitets- och högskolerådet	502	354
Kärnavfallsfonden	282	49
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	224	245
Länsstyrelsen i Västerbottens län	191	174
Regeringskansliet	175	202
Länsstyrelsen i Norrbottens län	150	144
Karolinska institutet	138	118
Uppsala universitet	125	132
Försvarsmakten	117	46
Försäkringskassan	116	132
Kungl. Tekniska högskolan	115	63
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	2 690	3 105
Sjöfartsverket	551	419
Svenska kraftnät	66	86
Övriga myndigheter	1 244	1 655
Summa	6 686	6 923

Posten Kassa och bank består i allt väsentligt av bankmedel på konton utanför det statliga betalningssystemet. Den har minskat med 237 miljoner kronor. Det är främst bankmedel hos Luftfartsverket som har minskat på grund av att myndigheten haft lägre fakturerade luftfartsintäkter till följd av lägre trafikvolym.

Not 41 Nettoförmögenheten*Miljoner kronor*

	2020	2019
Uppskrivningskapital	53	54
Donationskapital	1 233	1 200
Resultatandelar i hel- och delägda företag	300 951	247 468
Balanserad kapitalförändring	-228 263	-287 204
Årets över-/underskott enligt resultaträkningen	-110 214	113 312
Summa	-36 239	74 830

Nettoförmögenheten är skillnaden mellan tillgångar och skulder. En positiv nettoförmögenhet innebär att statens tillgångar är större än statens skulder. Förändringen av nettoförmögenheten mellan två år samvarierar i huvudsak med statsskuldens förändring. Nettoförmögenheten påverkas i första hand av

resultaträkningens överskott. Därutöver påverkas nettoförmögenheten av andra transaktioner som förändrar tillgångarnas eller skuldernas värde utan att de redovisas i resultaträkningen. Utgående balansen från 2019 uppgick till 74,8 miljarder kronor. Under 2020 minskade nettoförmögenheten med 111,1 miljarder kronor och uppgick vid årets slut till -36,2 miljarder kronor och har därmed övergått från en positiv till en negativ nettoförmögenhet. Nedan redogörs för förändringar av poster som ingår i nettoförmögenheten. Vissa händelser som i sig inte innebär att nettoförmögenheten påverkas utgör ändå förklaringar till förändringar av ingående delposter.

Ändringar av utgående balansen 2019

För att få jämförbarhet mellan åren ändras i vissa fall den utgående balansen från föregående år. Detta gäller främst vid införande av nya redovisningsprinciper.

Upplupna skatteintäkter har justerats och medfört en minskad balanserad kapitalförändring med 4,9 miljarder kronor. Justeringarna avsåg fordran för kommunal fastighetsavgift för 2018, för utsläppsrätter samt för fysiska personers inkomstskatt.

Metoden för beräkning av periodiserade skatteintäkter har kompletterats, vilket vid tillämpande på föregående års skatteintäkter har ökat den balanserade kapitalförändringen med 2,5 miljarder kronor samt minskat årets överskott med -2,5 miljarder kronor.

Uppskrivningskapital

Uppskrivningskapitalet har minskat med 1 miljon kronor under året. Kapitalet minskar med avskrivningsbeloppen på uppvärderade anläggningar samt med omföring till balanserad kapitalförändring vid försäljning av tillgångar.

Donationskapital

Donationskapitalet har ökat med 33 miljoner kronor under året. Ökningen består till största delen av donationer av konst och likvida medel till Nationalmuseet och Moderna museet.

Resultatandelar i hel- och delägda företag

Kammarkollegiet svarar för merparten av posten. Andelsvärdet är vid årets beräkning till största delen baserat på företagens egna kapital enligt årsbokslut. Ökningen på 53,5 miljarder kronor under året består av föregående års resultatandelar (42,5 miljarder kronor), utdelningar betalda under 2020 (-18,8 miljarder kronor), övriga förändringar av eget kapital i företagen (29,7 miljarder kronor) samt övriga förändringar om 0,1 miljarder kronor.

Den del av Systembolaget AB:s resultat, motsvarande årets utdelning, och som redovisas som skatteintäkt förs om från balanserad kapitalförändring till resultatandel påföljande år (0,2 miljarder kronor).

Sveaskog AB har redovisat en ökning med 26,1 miljarder kronor av det egna kapitalet vid sidan av resultatet. Förändringen består av en positiv värdeförändring av marktillgångar.

Telia Company AB har rapporterat 1,9 miljarder kronor i ökning av eget kapital vid sidan av resultatet, vilket främst avser positiva valutakursdifferenser samt negativa omvärderingar av pensionsskulden.

Balanserad kapitalförändring

Den balanserade kapitalförändringen minskade med 58,9 miljarder kronor under året. Den del av föregående års underskott som inte är hänförligt till resultatandelar har ökat kapitalförändringen med 70,8 miljarder kronor.

Utdelningar från hel- och delägda företag enligt föregående stycke har ökat denna delpost med motsvarande belopp d.v.s. 18,8 miljarder kronor.

Den del av förändrad avsättning för pensionsskuld som avser försäkringstekniska omvärderingar redovisas direkt mot nettoförmögenheten och medför en minskning med 36,9 miljarder kronor.

Systembolaget AB:s resultat förs till en del som skatteintäkt, vilket påföljande år omförs till resultatandel från kapitalförändring (- 0,2 miljarder kronor).

Vid beräkningen av skatteperiodiseringar uppstår ett skillnadsbelopp som inte kan fördelas på olika skatteslag och som förs till balanserad kapitalförändring. Beloppet uppgår till 3,5 miljarder kronor för 2020.

Försvarsmakten redovisar invärdering av beredskapsvaror i lager direkt mot eget kapital till en summa av 2,0 miljarder kronor.

Skilda principer vid värdering av inomstatliga värdepapper medför en utjämningspost på 1,0 miljarder kronor som redovisas som balanserad kapitalökning.

Eliminering av inomstatliga ensidiga periodiseringar samt diverse fordringar och skulder medför ett saldo på 0,1 miljarder kronor som ökar nettoförmögenheten.

Nedanstående tabell visar de poster som lett fram till nettoförmögenhetens förändring.

Nettoförmögenhetens förändring*Miljoner kronor*

	Uppskrivnings- kapital	Donations- kapital	Resultat- andelar i hel och delägda företag	Balanserad kapital- förändring	Årets över- /underskott	Summa
Utgående balans 2019	54	1 200	247 468	-284 755	115 798	79 765
Justeringar av skatteperiodiseringar				-4 935		-4 935
Utvecklad metod för beräkning av skatteperiodiseringar				2 486	-2 486	0
Ingående balans 2020	54	1 200	247 468	-287 204	113 312	74 830
Föreg. års kapitalförändring	-1		42 510	70 803	-113 312	0
Utdelning från hel- och delägda företag			-18 817	18 817		0
Förändrad avsättning till tjänstepensioner				-36 853		-36 853
Förändring av eget kapital hos hel- och delägda företag			29 658			29 658
Omföring av resultatandel från Systembolaget redovisad som skatteintäkt			240	-240		0
Saldo vid beräkning av skatteperiodiseringar				3 462		3 462
Invärdering av beredskapsvaror i lager m.m., Försvarmakten				2 013		2 013
Utjämningspost vid eliminering av statspapper				961		961
Saldo inomstatlig betalningsavräkning				182		182
Saldo vid eliminering av ensidiga inomstatliga periodavgränsningsposter samt diverse fordringar och skulder				74		74
Eliminering av inomstatliga balansposter avseende moms				-429		-429
Övriga förändringar		33	-108	151		77
Årets över-/underskott					-110 214	-110 214
Summa årets förändring	-1	33	53 483	58 941	-223 526	-111 069
Utgående balans	53	1 233	300 951	-228 263	-110 214	-36 239

Not 42 Fonder*Miljoner kronor*

	2020	2019
Kärnavfallsfonden	77 475	74 594
Resolutionsreserven (Riksgäldskontoret)	46 949	43 498
Insättningsgarantifonden (Riksgäldskontoret)	46 409	44 290
Stabilitetsfonden (Riksgäldskontoret)	39 919	39 927
Trafiklivräntefonden (Försäkringskassan)	1 097	1 077
Kammarkollegiet, försäkringsverksamheten m.m.	453	471
Bygdemedel m.m. (länsstyrelser)	415	416
Försäkringskassans övriga fonder	280	280
Batterifonden (Naturvårdsverket)	167	256
Övriga	369	355
Summa	213 533	205 164

Som fonder i staten redovisas medel som är reserverade för särskilda ändamål, men där det reserverade beloppet inte beror direkt på en fastställd skuld eller en försäkringstekniskt beräknad risk. De viktigaste förändringarna i fondkapitalet beskrivs i not 5 Avsättning till/upplösning av fonder.

Kärnavfallsfonden redovisas av myndigheten Kärnavfallsfonden och förvaltas av Kammarkollegiet. Fonden består av avgifter från kärnkraftsföretagen, baserade på produktionen av elektrisk kraft. Avgifterna ska täcka alla kostnader nu och i framtiden för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och annat avfall. Kärnavfallsfonden har fortsatt att öka under 2020 liksom de senaste åren. Fondmedlen har historiskt varit placerade i statsobligationer och reala placeringar, men sedan många år även i s.k. säkerställda obligationer utgivna av bostadsfinansieringsinstitut, och till en mindre del på konto i Riksgäldskontoret. Efter utvidgning av placeringsmandatet har sedan 2018 även något som benämns en långsiktig portfölj med större risk börjat byggas upp, med företagsobligationer, aktier och andelar i värdepappersfonder, vid sidan av den tidigare s.k. basportföljen. Den nya delen av fondens tillgångar ökade under 2020 liksom föregående år. Fondens reala avkastning var i det närmaste oförändrad och uppgick till 3,44 procent. Vid utgången av 2020 utgjordes ca 30 procent av tillgångarnas bokförda värde av säkerställda obligationer och drygt 33 procent av den långsiktiga portföljen.

Riksgäldskontoret förvaltar tre stora fonder inom ramen för krishantering inom det finansiella systemet. Ramverket för krishantering ska säkerställa att den finansiella sektorn står för de direkta kostnaderna för finansiella kriser.

Om ett instituts egna resurser inte räcker till finns medel avsatta i förväg som staten kan använda om den finansiella stabiliteten är hotad. Medlen har finansierats genom avgifter och är uppdelade på resolutionsreserven, insättningsgarantifonden och stabilitetsfonden.

Resolutionsreserven har vuxit under 2020 och är nu den största av dessa. Sedan 2016 gäller lagstiftning som innebär att ett resolutionsförfarande ska användas för institut som bedöms viktiga för den finansiella stabiliteten och som därför inte bör försättas i konkurs. Resolution innebär att staten tar kontroll över ett institut som är drabbat av problem för att rekonstruera det eller avveckla det under ordnade former. Resolutionsreserven bildades 2016 för detta ändamål och tillfördes då 19 miljarder kronor genom överföring från Stabilitetsfonden. Den har därefter tillförts resolutionsavgifter samt avkastning på fondens medel. Resolutionsavgifter ska betalas så länge Resolutionsreservens behållning är lägre än tre procent av de berörda institutens sammanlagda garanterade insättningar. I slutet av 2020 uppgick reserven till 46,9 miljarder kronor, vilket motsvarar cirka 2,75 procent av de garanterade insättningarna.

Insättningsgarantifonden har byggts upp av avgifter från institut som omfattas av garantin. Avgiften används till att bygga upp en fond för att kunna betala ut ersättning till kunder i kreditinstitut eller värdepappersbolag som går i konkurs. Insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som företag och andra juridiska personer. Insättningsgarantimedlen är placerade i statspapper och till mindre del på konto i Riksgäldskontoret. Fonden uppgick vid utgången av 2020 till 46,4 miljarder kronor. Insättningsgarantin totalt uppgår till 1 734 miljarder kronor (se not 56).

Stabilitetsfonden inrättades enligt riksdagens beslut i samband med finanskrisen 2008 för att finansiera framtida stödåtgärder. Inledningsvis tillfördes den 15 miljarder kronor genom särskilt anslag på statens budget. Avsikten var tidigare att fonden genom avgifter och avkastning skulle öka upp till motsvarande 2,5 procent av BNP. Stabilitetsavgiften har tagits bort efter införandet av resolutionsreserven, men fonden finns kvar och kan användas för stödåtgärder i vissa fall.

Försäkringskassan redovisar några fonder som förvaltas av Kammarkollegiet och från vilka bl.a. vissa livräntor enligt äldre bestämmelser betalas ut. Den största är Trafiklivräntefonden och övriga fonder vid Försäkringskassan består av Frivilliga yrkesskadefonden och Affärsverksfonden.

Kammarkollegiets fonder avser främst kollegiets försäkringsverksamhet och Kulturfonden för Sverige och Finland, men även Viltvårdsfonden.

Länsstyrelserna redovisar s.k. bygdemedel (vattenregleringsmedel) och älgvårdsfonder med den övervägande delen hos länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län.

Batterifonden redovisas av Naturvårdsverket och har byggts upp av miljöavgifter på batterier. Sedan många år gäller numera producentansvar för batterier och fonden tar inte in några avgifter. Återstående medel används till batteriforskning och fonden minskar successivt.

Bland fonder som inte specificeras i tabellen finns främst medel från vattendomar m.m. hos Havs- och vattenmyndigheten och Brottsofferfonden.

Not 43 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Miljoner kronor

	2020	2019
Statens tjänstepensionsverk	333 424	294 665
Riksdagsförvaltningen	5 453	4 585
Försvarsmakten	219	184
Regeringskansliet	54	63
Polismyndigheten	44	47
Lunds universitet	28	33
Umeå universitet	24	28
Trafikverket	22	25
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	7 032	5 743
Sjöfartsverket	2 694	2 372
Svenska kraftnät	1 138	918
Övriga myndigheter	221	256
Summa	350 353	308 919

Statens pensionsåtagande vid SPV

SPV ansvarar och gör avsättningar för de förmånsbestämda tjänstepensionerna och de övriga avtalsförsäkringar som myndigheterna har betalat premier för, vilket utgör merparten av statens pensionsåtagande. Undantag från denna ordning är de myndigheter som gör egna avsättningar för pensioner, främst affärsverken och

Riksdagsförvaltningen. Skulden för de förmånsbestämda tjänstepensionerna som SPV redovisar ökade med 38,8 miljarder kronor jämfört med 2019.

Förklaring till förändring av den försäkringstekniska avsättningen i SPV:s tjänstepensionsverksamhet

Miljoner kronor

	2020	2019
Ingående skuld	294 037	276 250
Justering av ingående skuld	-14	37
Ändrade beräkningsgrunder, bruttoränta	34 826	4 331
Ändrade beräkningsgrunder, övrigt	0	7 891
Nyintjänande	14 162	11 640
Utbetald pension	-10 611	-10 363
Indexering	5 527	6 189
Grundränta, brutto	-4 679	-2 071
Grundränta, frigjorda driftkostnader	-334	-295
Utfall av antaganden om livslängd	-81	59
Nya och tillfälliga sjukpensioner	92	86
Förändrad avsättning för premiebefrielse	-77	120
Nya icke aktuella, temporära efterlevandepensioner	113	135
Förändring av antastbar förmån	14	65
Nya temporära efterlevandepensioner	99	111
Utbetalning, frigjorda driftkostnader	-83	-81
Aktualisering	-162	-101
Övrigt	25	34
Summa utgående skuld ¹	332 854	294 037

¹ Till detta kommer tjänstegruppliv- och personskadeersättningar med 570 miljoner kronor (618 miljoner kronor föregående år) vilket förklarar avvikelserna mot beloppet i not 43.

Ändrade beräkningsgrunder visar den skuldeffekt som uppstår när de försäkringstekniska beräkningsgrunderna ändras. Statens redovisningsprincip är anpassad till den internationella redovisningsstandarden IPSAS 39 vilket innebär att resultateffekten av försäkringstekniska omvärderingar redovisas direkt mot nettoförmögenheten och inte i resultaträkningen. (Se redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Effekten av de ändrade beräkningsgrunderna i tabellen ovan, 34,8 miljarder kronor, har därför inte påverkat årets pensionskostnader. Den effekten beror på att räntan i beräkningsgrunderna sänkts till -1,4 procent från -0,7 procent föregående år vilket gav effekten på 34,8 miljarder kronor. Nyintjänande består av den skuldförändring som beror på att de aktiva har tjänat in ytterligare rätt till ålderspension och kompletterande efterlevandepension/familjepension under året. Utbetald pension motsvarar den skuldminskning som utbetalningarna medfört. Posten är en beräkning utifrån tillgängliga data och det kan finnas avvikelser mellan postens värde och bokförda betalningar exempelvis när retroaktiva utbetalningar

gjorts. Indexering avser omräkning med förändringen av prisbasbeloppet som görs av pensioner som betalas ut och av fribrev. Mellan 2019 och 2020 höjdes prisbasbeloppet med 1,72 procent vilket gav en ökning av skulden med 5,5 miljarder kronor. Grundränta visar den uppräknings av skulden som enligt de försäkringstekniska riktlinjerna ska göras med antagen ränta, som under 2020 var -1,4 procent. Eftersom räntan är negativ har skulden minskat med nästan 4,7 miljarder kronor. I Övrigt ingår effekter som uppstår i skulden när förmånsbelopp förändras under utbetalningsperioden till exempel på grund av samordning.

Övriga avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Riksdagsförvaltningen tar upp avsättning för pensioner och inkomstgarantier och omställningsstöd till tidigare och nuvarande ledamöter. Riksdagsförvaltningen tillämpar sedan 2018 i princip samma försäkringstekniska grunder som de SPV tillämpar för försäkringsrörelsen och redovisningsprincipen har anpassats till den internationella redovisningsstandarden IPSAS 39. Det innebär att resultateffekten av försäkringstekniska omvärderingar redovisas direkt mot myndighetskapitalet och inte i resultaträkningen. Av Riksdagsförvaltningens förändring av pensionsskulden, 868 miljoner kronor, avser 710 miljoner kronor försäkringstekniska omvärderingar som enbart redovisats i balansräkningen och 157 miljoner kronor har påverkat årets resultat. Av Riksdagsförvaltningens totala skuld avser 549 miljoner kronor inkomstgarantier och omställningsstöd. 60 procent av den totala pensionsavsättningen avser avgångna ledamöter, medan återstoden avser aktiva ledamöter.

Från och med 2020 tillämpar även Luftfartsverket, Sjöfartsverket och Affärsverket svenska kraftnät i princip samma försäkringstekniska grunder som de SPV tillämpar för försäkringsrörelsen. Affärsverken har också från och med i år anpassat redovisningsprincipen till att redovisa resultateffekten av försäkringstekniska omvärderingar direkt mot eget kapital och inte i resultaträkningen. Av affärsverkens totala förändring av pensionsskulden, 1 831 miljoner kronor, avser 1 320 miljoner kronor försäkringstekniska omvärderingar som enbart redovisats i balansräkningen medan 511 miljoner kronor har påverkat årets resultat.

Not 44 Avsättningar för garantier*Miljoner kronor*

	2020	2019
<i>Avsättningar för garantier</i>		
- risker som kan finansieras av garantiavgifter	8 519	7 214
- kvardröjande risker	1 068	857
- oreglerade skador	1 305	2 024
Summa	10 892	10 095

<i>Miljoner kronor</i>	2020	2019
Exportkreditnämnden	9 461	8 689
Riksgäldskontoret	1 114	985
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	210	291
Boverket	107	130
Summa	10 892	10 095

Under posten avsättningar för garantier redovisas reserveringar för förväntade garantiförluster där det finns ett krav att värdera garantier. I not 56 *Garantiförbindelser* finns en sammanställning av statens totala garantiåtaganden fördelat på de åtaganden för vilka avsättningar görs och de åtaganden för vilka avsättningar inte görs.

Avsättningar för garantier är uppdelat på risker som kan finansieras av garantiavgifter, kvardröjande risker som inte kan finansieras från garantiavgifter och skadeersättningar som inte är utbetalade vid bokslut (oreglerade skador).

Avsättningar för garantier uppgick till 10 892 miljoner kronor 2020 jämfört med 10 095 miljoner kronor 2019. Det innebär att avsättningar för garantier ökade med 797 miljoner kronor jämfört med 2019. Den främsta orsaken är att risker som kan finansieras av garantiavgifter har ökat från 7 214 miljoner kronor 2019 till 8 519 miljoner kronor 2020. Oreglerade skador minskade med 719 miljoner kronor jämfört med 2019 och kvardröjande risker ökade med 211 miljoner kronor jämfört med 2019.

Det är Exportkreditnämnden (EKN), Riksgäldskontoret, Sida och Boverket som har ingått finansiella garantiavtal där det finns ett krav att redovisa avsättningar för garantier.

EKN redovisar 87 procent av statens totala avsättningar för garantier. Vid utgången av 2020 hade EKN utestående garantier i 145 länder och avsättningar uppgick till 9 461 miljoner kronor, vilket var en ökning med 772 miljoner kronor jämfört med 2019. EKN har till följd av sjukdomen covid-19 erbjudit stora och medelstora företag att teckna rörelsekreditgarantier under perioden mars 2020 till juni 2021, vilket har

ökat avsättningarna med 1 438 miljoner kronor 2020. Efterfrågan har varit stor under året på rörelsekreditgarantier som täcker 75 procent av bankens risk vid rörelsefinansiering till företag. Av EKN:s avsättningar för garantier 2020 var 7 585 miljoner kronor hänförliga till risker som kan finansieras av garantiavgifter.

Riksgäldskontorets avsättningar för garantier uppgick till 1 114 miljoner kronor, vilket var en ökning med 129 miljoner kronor jämfört med 2019. Ökningen förklaras främst av ökade förväntade förluster i garantiåtagandet till Öresundsbrokonsortiet. Av Riksgäldskontorets avsättningar för garantier 2019 var 726 miljoner kronor hänförliga till risker som kan finansieras med garantiavgifter.

Sidas avsättningar för garantier uppgick till 210 miljoner kronor, vilket var en minskning med 81 miljoner kronor jämfört med 2019. Minskning kan främst härledas till att kvardröjande risker minskade med 56 miljoner kronor. Av Sidas avsättningar för garantier 2020 var 100 miljoner kronor hänförliga till risker som kan finansieras med garantiavgifter.

Boverkets avsättningar för garantier uppgick till 107 miljoner kronor, vilket var en minskning med 23 miljoner kronor jämfört med 2019. Av Boverkets avsättningar för garantier 2020 var 107 miljoner kronor hänförliga till risker som kan finansieras med garantiavgifter.

Not 45 Avsättningar för avhjälpande av miljöskador

Miljoner kronor

	2020	2019
<i>Trafikverket</i>		
- Miljöansvar för miljögaranti statliga bolag	667	611
- Impregneringsplatser	283	240
- Övrigt	157	6
- Bangårdar och stationsområden	111	123
- Tankställen	-	2
Summa Trafikverket	1 218	982
<i>Försvarmakten</i>		
- Pågående rättsliga tvister miljöärenden	490	345
- Ammunitionsrester	92	77
- Deponier och vrak	71	66
- Drivmedel och olja	50	39
- Övrigt, avhjälpande verksamhet	39	26
Summa Försvarmakten	742	553

*Affärsverk**Svenska kraftnät*

- Sanering av kreosot- eller saltimpregnerade fundament	392	130
Sjöfartsverket	2	3
Övriga myndigheter	27	87
Summa	2 381	1 755

Avsättningar för avhjälpande av miljöskador avser framtida utgifter för avhjälpande av en föroreningskada eller en allvarlig miljöskada enligt miljöbalken. Posten består i huvudsak av Trafikverkets och Försvarmaktens avsättningar.

Not 46 Övriga avsättningar*Miljoner kronor*

	2020	2019
Försvarmakten	567	450
Statens jordbruksverk	466	713
Pensionsmyndigheten	351	364
Trafikverket	300	507
Polismyndigheten	157	209
Migrationsverket	155	265
Arbetsförmedlingen	118	124
Skogsstyrelsen	117	89
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	60	132
Luffartsverket	44	35
Svenska kraftnät	12	13
Övriga myndigheter	1 343	1 275
Summa	3 690	4 176

Övriga avsättningar består bl.a. av omstruktureringskostnader. En omstrukturering kan avse försäljning, avveckling eller omlokalisering av en verksamhet, förändringar i ledningsstruktur eller genomgripande omorganisation.

Försvarmakten har bl.a. avsättningar för avveckling och återställande av materiel.

Statens jordbruksverks avsättningar består till stor del av avsättningar för EU:s garantifond för jordbruket (EGFJ) och EU:s landsbygdsfond 2014-2020 (EJFLU).

Pensionsmyndigheten har en avsättning för frivillig pensionsförsäkring som är en verksamhet enligt äldre lagstiftning. Nyteckning till försäkringen upphörde i början

av 1980-talet och avsättningen minskar successivt, eftersom inga premier inbetalas, med skillnaden mellan kapitalavkastning och pensionsutbetalningar.

Trafikverkets avsättningar avser främst skadestånd och regress.

Not 47 Statsskulden
Lån i svenska kronor

Miljoner kronor

	2020	2019
Nominella statsobligationer	573 483	569 773
Real skuld i svenska kronor	178 298	192 419
Statsskuldväxlar	172 711	20 000
Likviditetsförvaltningsinstrument	135 781	104 795
Gröna obligationer	20 000	-
Privatmarknadslån	2 889	2 919
Säkerheter i svenska kronor	2 788	3 142
Valutaderivat	-79 321	-61 251
<i>Summa</i>	<i>1 006 629</i>	<i>831 797</i>
Eliminering, myndigheters innehav av statspapper	-62 652	-58 762
Summa	943 977	773 035

I Riksgäldskontorets definition av den svenska statsskulden ingår de låneinstrument som Riksgäldskontoret använder i sin finansiering av statens lånebehov (se Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Lån i svenska kronor redovisas till nominellt slutvärde, dvs. de marknadsvärderas inte med hänsyn till förändringar i marknadsräntorna.

I årsredovisningen för staten används Riksgäldskontorets definition av statsskulden minskad med elimineringar av de statliga myndigheternas innehav av statliga obligationer.

Det är endast ett fåtal myndigheter som har statsobligationer. Kärnavfallsfondens innehav var vid årsskiftet 22,9 miljarder kronor och Riksgäldskontorets innehav för Insättningsgarantifonden var 39,7 miljarder kronor värderade till nominellt värde samt upplupen inflationskompensation.

Lån i utländsk valuta*Miljoner kronor*

	2020	2019
Obligationer m.m. i utländsk valuta	189 605	211 549
Valutaderivat	83 682	69 172
Säkerheter i utländsk valuta	476	278
Summa	273 763	280 999

Lån i utländsk valuta upptas i balansräkningen till sitt aktuella värde, dvs. de räknas om till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen. De redovisade lånen i utländsk valuta har under året minskat med 7,2 miljarder kronor.

Statsskulden totalt*Miljoner kronor*

	2020	2019
Lån i svenska kronor	943 977	773 035
Lån i utländsk valuta	273 763	280 999
Summa	1 217 740	1 054 034

Statsskulden har ökat med 163,7 miljarder kronor totalt jämfört med 2019. Statens budgetsaldo för 2020 blev ett underskott på 220,6 miljarder kronor, vilket har medfört ett ökat lånebehov. Sambanden mellan statsskuldens förändring och statens budgetsaldo beskrivs närmare i tabell 3.4 Samband mellan resultaträkningen och statens budgetsaldo 2020. Lån i form av statsskuldväxlar i svenska kronor svarar för den största ökningen med 152,7 miljarder kronor. Dessutom har lån i form av likvidförvaltningsinstrument i svenska kronor ökat med 30,0 miljarder kronor och lån i form av gröna obligationer med 20,0 miljarder kronor. Den största minskningen avser obligationer m.m. i utländsk valuta som har minskat med 21,9 miljarder kronor.

Not 48 Långfristiga skulder*Miljoner kronor*

	2020	2019
Trafikverket	959	1 601
Riksgäldskontoret	187	1 226
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	101	0
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	18 538	11 113
Luffartsverket	66	215
Övriga	3	2
Summa	19 854	14 157

Långfristiga skulder vid sidan av statsskulden förekommer endast hos ett fåtal statliga myndigheter, förutom de lån i Riksgäldskontoret som är interna i staten och därför elimineras i årsredovisningen för staten.

Trafikverket redovisar en betalningsutfästelse till Svensk-danska broförbindelsen AB med 882 miljoner kronor och därutöver innehållna garantibelopp på 77 miljoner kronor.

Riksgäldskontoret redovisas skulder om 155 miljoner kronor knutna till tillgångar som övertogs från affärsverket Statens järnvägar i samband med att affärsverket upphörde. Det är en minskning med 134 miljoner kronor från föregående år. Därutöver redovisas skulder om knappt 28 miljoner kronor avseende terminskontrakt Statens internbank. Det är en minskning från föregående år med 908 miljoner kronor och förklaras till stor del av terminskontraktens valutavärdering.

Affärsverket svenska kraftnät består av skulder avseende kapacitetsavgifter och uppgår till 18 538 miljoner kronor. Kapacitetsavgifter uppkommer som en följd av överföringsbegränsningar i stamnätet och Svenska kraftnät använder dem till mothandel eller till att finansiera investeringar som förstärker eller bibehåller överföringskapaciteten i stamnätet.

Luftfartsverkets långfristiga skulder består främst av skulder till Eurocontrol, en europeisk organisation som arbetar med flygtrafikledning och flygsäkerhetsfrågor. Skulden till Eurocontrol uppgår till 176 miljoner kronor.

Not 49 Leverantörsskulder

Miljoner kronor

	2020	2019
Trafikverket	8 840	8 008
Försvarets materielverk	2 008	2 313
Försvarmakten	1 637	3 151
Kriminalvården	749	621
Polismyndigheten	560	1 036
Statens fastighetsverk	448	351
Folkhälsomyndigheten	428	27
Fortifikationsverket	301	532
Skatteverket	274	177
Lunds universitet	231	238
Försäkringskassan	216	288
Transportstyrelsen	158	186
Karolinska institutet	150	314
Socialstyrelsen	145	63
Domstolsverket	137	214

Riksdagsförvaltningen	132	101
Uppsala universitet	130	176
Arbetsförmedlingen	129	242
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	114	341
Tullverket	108	81
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	685	773
Sjöfartsverket	207	365
Luffartsverket	115	210
Övriga myndigheter	2 866	4 290
Summa	20 768	24 098

Leverantörsskulder är skulder som uppkommer vid köp av varor och tjänster. Posten kan variera mycket på grund av skuldernas kortfristiga karaktär.

Försvarsmaktens post har minskat med 1 514 miljoner kronor. Föregående år var posten ovanligt hög. Fördröjningar i avtalshanteringen resulterade i många leverantörsfakturor i december istället för tidigare under året vilket var en övergångseffekt utifrån att ny finansiell styrmodell infördes under 2019.

Not 50 Övriga kortfristiga skulder

Miljoner kronor

	2020	2019
<i>Skatteverket</i>		
- Kontoöverskott, skattekonto	88 576	78 074
- Övrigt, Skatteverket	588	651
<i>Summa Skatteverket</i>	<i>89 164</i>	<i>78 725</i>
Reglering av skatter till andra sektorer för tidigare år	-	2 113
<i>Riksgäldskontoret</i>		
- Affärsdagsredovisning	37 035	49 213
- Skuld till premiepensionssystemet	17 228	13 674
- EU-avgifter	3 227	4 091
- Övrigt, Riksgäldskontoret	52	241
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>57 542</i>	<i>67 219</i>
Pensionsmyndigheten	6 562	6 252
Försäkringskassan	3 592	3 352
E-hälsomyndigheten	2 630	2 520
Trafikverket	921	912
Polismyndigheten	678	523
Exportkreditnämnden	676	887

Statens tjänstepensionsverk	448	428
Transportstyrelsen	342	235
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	396	441
Svenska kraftnät	43	35
Sjöfartsverket	30	30
Övriga myndigheter	3 838	4 024
Summa	166 862	167 696

Posten Övriga skulder är totalt i det närmaste oförändrad och uppgår till 167 miljarder kronor.

En del av Skatteverkets skuld för kontoöverskott på skattekonto utgörs av skattebetalares kompletteringsinbetalningar för att täcka den slutliga skatten, vilken avräknas först 2021. En annan del är oreglerade skulder avseende överskjutande ingående mervärdesskatt eller andra återbetalningar som inte hunnit effektueras per balansdagen. Förändringar av kontoöverskott på skattekonto hos Skatteverket motsvarar en ökning på 10,5 miljarder kronor.

Nettobeloppet för skatter att reglera med andra sektorer för tidigare år gäller kommunal fastighetsavgift och skatt till trossamfund. Det var vid slutet av 2020 en fordran och redovisas i not 35 Övriga kortfristiga fordringar.

Effekterna av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning var 12,2 miljarder kronor lägre 2020 än föregående år. Vid affärsdagsredovisning uppstår en skuld när ett avtal om köp av värdepapper ingås, som sedan nollställs några dagar senare när betalningen görs. Det är normalt att det är stora fluktuationer i effekten av affärsdagsredovisningen. Motsvarande effekt förekommer på fordringssidan i samband med försäljning av värdepapper, se not 35 Övriga kortfristiga fordringar.

Riksgäldskontorets skuld till premiepensionssystemet består huvudsakligen av inbetalda ålderspensionsavgifter som övergångsvis har placerats på konto i Riksgäldskontoret för finansiering av framtida pensioner.

Medel för EU-avgiften består av medel som har satts in på EU-kommissionens konto i Riksgäldskontoret, men som ännu inte har rekvirerats av kommissionen och betalats från statens centralkonto i Riksbanken. Beloppet varierar över tid beroende på EU-kommissionens aktuella likviditetsbehov.

Pensionsmyndigheten redovisar en skuld för innehållen skatt på pensionsförmåner.

Skulderna hos Försäkringskassan består av innehållen skatt på sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning m.fl. skattepliktiga socialförsäkringsförmåner.

E-hälsomyndighetens övriga skulder består främst av en skuld till apoteksaktörer avseende den läkemedelsförmån som E-hälsomyndigheten har i uppdrag att förmedla till apoteksaktörer.

Not 51 Depositioner

Miljoner kronor

	2020	2019
Kronofogdemyndigheten	1 866	1 832
Länsstyrelserna	542	509
Tullverket	439	379
Övriga myndigheter	113	93
Summa	2 960	2 813

Depositioner består bl.a. av indrivna medel hos Kronofogdemyndigheten och av hyror som privatpersoner deponerat hos länsstyrelserna i samband med tvist med fastighetsägare. Av Länsstyrelsernas depositioner finns ungefär 68 procent hos Länsstyrelsen i Stockholms län. Tullverkets depositioner är i huvudsak ställda säkerheter för kredittillstånd för tullärenden och liknande kontanta säkerheter i uppbördsverksamheten.

Not 52 Förskott från uppdragsgivare och kunder

Miljoner kronor

	2020	2019
Sveriges lantbruksuniversitet	30	30
Kemikalieinspektionen	22	21
Patent- och registreringsverket	21	18
Bolagsverket	19	18
Högskolan i Gävle	11	13
Högskolan i Dalarna	5	12
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	63	50
Övriga myndigheter	3	3
Summa	174	165

Uppdragsgivare och kunder lämnar medel till myndigheter i förskott för finansiering av större projekt, t.ex. infrastrukturprojekt eller forsknings- och utvecklingsprojekt. Dessa projekt pågår under en längre tid och arbetet är ännu inte avslutat eller projektet slutavräknat.

Myndigheterna redovisar medlen som förskott från uppdragsgivare och kunder. Förskott från kunder kan även avse förskott i samband med pågående försäljning.

Sveriges lantbruksuniversitetets förskott består av handpenning från Uppsala kommun vid försäljning av fastighet.

Affärsverket svenska kraftnäts förskott består av avtal med kunder inom optoverksamheten, dvs. infrastruktur för tele- och datakommunikation. Avtalstiden varierar mellan 15 och 25 år. Svenska kraftnät redovisar intäkten i takt med att tjänsten tillhandahålls.

Not 53 Upplupna kostnader

Miljoner kronor

	2020	2019
Riksgäldskontoret	6 627	7 976
Trafikverket	2 825	2 577
Försvarmakten	1 791	1 513
Migrationsverket	1 612	2 476
Polismyndigheten	1 315	1 371
Försvarets materielverk	1 169	1 123
Kammarkollegiet	1 151	287
Försäkringskassan	820	765
Arbetsförmedlingen	756	487
Skatteverket	439	381
Kriminalvården	336	313
Regeringskansliet	272	245
Göteborgs universitet	265	266
Lunds universitet	245	237
Domstolsverket	226	194
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	1 002	932
Sjöfartsverket	8	137
Luffartsverket	173	105
Övriga myndigheter	4 891	4 382
Summa:	25 923	25 767

Upplupna kostnader i staten har till stor del med statsskuldsförvaltningen att göra, men redovisas i övrigt för tjänster som utförts under redovisningsperioden och för varor som levererats men faktureras eller betalas först under nästkommande räkenskapsår. Upplupna kostnader består även av semester- och löneskulder, konsult- och revisionsarvoden m.m. som redovisas av de flesta myndigheter. Riksgäldskontorets upplupna kostnader består av räntekostnader för upplåning i

svenska kronor och utländsk valuta samt skuldskötselinstrument som kostnadsförts men ännu inte betalats.

Migrationsverkets upplupna kostnader gällande placering av barn, ersättning för ensamkommande barn och schablonersättningar har minskat med 1 357 miljoner kronor.

Trafikverkets största delposter avser markinlösen samt investeringar i väg och järnväg med 811 respektive 1 017 miljoner kronor. Semesterlöneskuld och andra personalrelaterade kostnader utgör 700 miljoner kronor vilket är en ökning med 100 miljoner kronor från föregående år.

Kammarkollegiets upplupna kostnader har ökat med 865 miljoner kronor. Det förklaras främst av EU-avgiften GNI/BNI på 910 miljoner kronor avseende 2020 som betalas i januari 2021. Andra poster som förklarar förändringen årets minskning av ersättningsreserven i försäkringsverksamheten som är 48 miljoner kronor.

Not 54 Oförbrukade bidrag

Miljoner kronor

	2020	2019
Lunds universitet	2 232	2 038
Karolinska institutet	2 098	1 942
Göteborgs universitet	1 513	1 443
Uppsala universitet	963	829
Kungl. Tekniska högskolan	626	546
Universitets- och högskolerådet	505	364
Stockholms universitet	467	386
Sveriges lantbruksuniversitet	344	333
Umeå universitet	336	329
Linköpings universitet	296	256
Luleå tekniska universitet	178	115
Södertörns högskola	169	166
Kustbevakningen	132	140
Linnéuniversitetet	125	114
Mälardalens högskola	125	112
Örebro universitet	97	122
Malmö universitet	89	86
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	1 648	1 542
Sjöfartsverket	219	33
Övriga myndigheter	1 355	1 292
Summa:	13 518	12 189

Som oförbrukade bidrag redovisas bidragsmedel som erhållits, men som ännu inte förbrukats för sitt ändamål.

I första hand universitet och högskolor redovisar oförbrukade bidragsmedel, främst för finansiering av olika forskningsprojekt. Lunds universitet, Karolinska institutet och Göteborgs universitet är de lärosäten som har de största oförbrukade bidragen från icke statliga finansiärer.

Totalt oförbrukade bidrag

Miljoner kronor

	2020	2019
<i>Universitet och högskolor</i>	20 897	19 191
Inomstatligt	10 832	10 000
Utomstatligt	10 065	9 191
 <i>Länsstyrelser</i>	 1 575	 1 414
Inomstatliga	1 353	1 235
Utomstatliga	222	179
 <i>Övriga</i>	 6 901	 5 744
Inomstatliga	3 670	2 925
Utomstatliga	3 231	2 819
 Totala inomstatliga ¹⁾	 15 855	 14 160
Totala utomstatliga	13 518	12 189
Summa	29 373	26 349

¹⁾ Därutöver finns ett inomstatligt oförbrukat bidrag hos Kammarkollegiet på 1 118 miljoner kronor (480 miljoner kronor föregående år) som är hänförligt till public servicebolag.

Oförbrukade inomstatliga bidrag, dvs. bidrag som myndigheter har fått från andra statliga myndigheter, elimineras i årsredovisningen för staten, men redovisas här som tilläggsinformation. Dessa bidrag har i de flesta fall redovisats mot anslag hos den givande myndigheten.

De totala oförbrukade bidragen ökade med 3 024 miljoner kronor. De utomstatliga oförbrukade bidragen ökade med 1 329 miljoner kronor och de inomstatliga oförbrukade bidragen ökade med 1 695 miljoner kronor.

Högskolesektorn står för 68 procent av inomstatliga oförbrukade bidrag, vilket är i stort sett samma andel som föregående år. Det är vanligtvis fråga om forskningsmedel, ofta från Vetenskapsrådet, andra forskningsråd eller myndigheter med uppgift att fördela sådana medel.

Lunds universitet redovisade högst belopp för oförbrukade inomstatliga bidrag vid utgången av 2020. Beloppet uppgick till 2 019 miljoner kronor vilket var 19 procent av de totala inomstatliga oförbrukade bidragen för universitet och högskolor på 10,8 miljarder kronor. Karolinska institutet redovisar drygt 13 och Uppsala universitet cirka 12 procent av detta totala belopp.

Bland övriga myndigheter redovisar Sjöfartsverket 1 649 miljoner kronor, vilket avser oförbrukade bidrag för farledsprojekt som finansieras med bidrag från Trafikverket.

Inomstatliga bidrag hos länsstyrelserna avser vanligen medel från centrala myndigheter som ska förmedlas till olika regionala projekt.

Oförbrukade inomstatliga bidrag

Inomstatliga oförbrukade bidrag uppgick till totalt 15,9 miljarder kronor.

Oförbrukade inomstatliga bidrag

Miljoner kronor

Förväntad förbrukningstakt inomstatliga oförbrukade bidrag	Totalt	Inom 3 månader	Mer än 3 månader till 1 år	Mer än 1 år till 3 år	Mer än 3 år
Inomstatliga oförbrukade bidrag (med förbrukningstakt)	14 870	4 773	8 048	1 650	399
varav Universitet och högskolor	10 819	2 644	6 942	1 092	142
varav Länsstyrelser	1 095	244	521	257	73
varav Övriga	2 956	1 885	586	302	183
Övriga (utan uppgift om förbrukningstakt)	2 103				
Totala inomstatliga oförbrukade bidrag¹	15 855				

¹ Därutöver finns ett inomstatligt oförbrukat bidrag hos Kammarkollegiet på 1 118 miljoner kronor som är hänförligt till public servicebolag

I tabellen ovan visas hur 94 procent av inomstatliga oförbrukade bidrag förväntas tas i anspråk inom angivna tidsintervaller. Redovisade belopp bygger på uppgifter som berörda myndigheter lämnat utifrån gjorda uppskattningar om förväntad förbrukningstakt.

Not 55 Övriga förutbetalda intäkter*Miljoner kronor*

	2020	2019
Riksgäldskontoret	27 958	28 862
Försvarets materielverk	2 623	2 161
Post- och telestyrelsen	2 330	2 446
Myndigheten för press, radio och TV	911	1 075
Statens jordbruksverk	641	665
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	344	345
Karolinska institutet	251	234
Lunds universitet	201	188
Statens fastighetsverk	150	168
Göteborgs universitet	98	93
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	25	24
Luffartsverket	20	12
Sjöfartsverket	9	2
Övriga myndigheter	871	1 408
Summa	36 432	37 682

Övriga förutbetalda intäkter är till stor del poster som uppkommer i statskuldsförvaltningen och poster som hänger ihop med modellen för periodisering av skatteintäkter. Förutbetalda intäkter i övrigt uppstår på grund av att varor och tjänster faktureras i förskott eller förskottsbetalas innan prestationer har utförts.

Den största posten gäller överkurser som uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden är överkurs och bokförs som förutbetald intäkt som periodiseras över lånets löptid. Efter justering för andra myndigheters innehav har den sjunkit jämfört med föregående år med 0,9 miljarder kronor och uppgår till 28 miljarder kronor. Riksgäldskontorets förutbetalda intäkter innehåller även underkurser och förutbetalda avgifter

Försvarets materielverk redovisar förutbetalda intäkter som rör pågående arbeten för andra än Försvarmaktens räkning.

Post- och telestyrelsen har under året genomfört spektrumauktion för tilldelning av radiospektrum i 700 MHz-bandet. Regeringen beslutade 2017 att en stor del av sändningsutrymmet är tillgängligt för andra ändamål än marksänd TV. Förutbetalda auktionsintäkter uppgick vid årsskiftet till drygt 2,4 miljarder kronor.

Myndigheten för press- radio och TV har fått in avgifter för tillstånd att sända analog kommersiell radio som betalats i förskott för hela tillståndsperioden 2018 – 2026. De avgifter som avser kommande år tas upp som förutbetalda intäkter och uppgick vid årsskiftet till knappt 0,9 miljarder kronor.

Statens jordbruksverk redovisar förutbetalda intäkter från EU:s fonder med drygt 0,6 miljarder kronor, i första hand från EU:s landsbygdsfond 2014 – 2020.

Not 56 Garantiförbindelser

Miljoner kronor

	2020	2019
<i>Trafikverket</i>		
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	4 169	3 527
Arlandabanan Infrastructure AB	1 780	1 836
Summa	5 949	5 363

Trafikverket har för statens räkning förbundit sig att när så behövs lämna villkorat aktieägartillskott till Svensk-Danska Broförbindelsen AB för att bolagets egna kapital vid varje tillfälle ska uppgå till det registrerade aktiekapitalet. Det finns även en kapitaltäckningsgaranti till Arlandabanan Infrastructure AB som i första hand belastar Riksgäldskontorets garantireserv, men som under vissa förutsättningar kan belasta Trafikverket. Trafikverket redovisar också långfristiga skulder som kopplar till dessa garantiförbindelser på 1,0 miljarder kronor, se även not 48.

Bland garantiförbindelser inom linjen finns inte de garantier med där förlustrisken har värderats och avsättning för förväntade förluster görs. Årets tillkommande avsättningar för garantier uppgick till sammanlagt 10,9 miljarder kronor varav huvuddelen rör Exportkreditnämndens garantier. Avsättningarna kommenteras i viss mån i not 44, avsättningar för garantier.

Förutom garantiförbindelser görs inte heller avsättningar för insättningsgarantin, investerarskyddet eller garantikapital.

I nedanstående tabell redovisas statens totala garantiåtaganden fördelat på de åtaganden för vilka avsättningar görs och de åtaganden för vilka avsättningar inte görs.

Garantier för vilka avsättningar görs*Miljoner kronor*

	2020	2019
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Grundfondsförbindelser, Riksgäldskontoret	405	405
<i>Exportgarantier m.m.</i>		
Exportgarantier m.m., Exportkreditnämnden	238 556	195 862
U-kreditgarantier, Sida	488	683
Fristående krediter, Sida	4 888	4 871
<i>Kreditgarantier</i>		
Infrastruktur, Riksgäldskontoret	13 607	15 716
Internationella åtaganden, Riksgäldskontoret	1 081	2 911
Internationella åtaganden, Sida	946	943
Bostadskrediter, Boverket	2 731	3028
Övrigt, Riksgäldskontoret	6	7
Garantier till företag	1 796	
<i>Övriga garantier</i>		
Pensionsgarantier, Riksgäldskontoret	7 322	7 674
Summa	271 826	232 100

Åtgärder relaterade till sjukdomen covid-19 innefattar även garantiförbindelser. Såväl Exportkreditnämnden som Riksgäldskontoret har under året fått i uppdrag att ställa ut olika former av garantier. Exportkreditnämnden ställer bland annat ut en tillfällig rörelsekreditgaranti för stora företag. Utestående åtaganden för denna uppgår till 54,2 miljarder kronor. Riksgäldskontoret ställer ut garantier under den s.k. Företagsakuten, där staten tar risken vid utlåning till ekonomiskt påverkade företag. Utestående garantier uppgår till 1,8 miljarder kronor vid utgången av 2020. Utöver det förvaltar Riksgäldskontoret bland annat statens åtagande gällande EU:s sysselsättningsfond SURE. Utestående åtagande för SURE uppgår till 7,7 miljarder kronor.

Garantier för vilka avsättningar inte görs*Miljoner kronor*

	2020	2019
Insättningsgarantin och investerarskyddet	1 734 196	1 631 359
Garantier om tillförsel av kapital		
Garantikapital	169 402	148 577
Garanti till Europeiska unionen för SURE	7 694	
Garantiförbindelser	5 949	5 363
Summa	1 917 241	1 785 299
Summa garantiåtaganden	2 189 068	2 017 398

Not 57 Övriga ansvarsförbindelser*Miljoner kronor*

	2020	2019
<i>Ansvarsförbindelser för avhjälpande av miljöskador</i>		
Trafikverket	40 000	40 000
Försvarmakten	6 000	6 000
Sveriges geologiska undersökning	1 040	506
Naturvårdsverket	175	32
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	15 000	15 060
Luffartsverket	-	-
Sjöfartsverket	44	44
Övriga myndigheter	-	-
<i>Summa Ansvarsförbindelser för avhjälpande av miljöskador</i>	<i>62 259</i>	<i>61 642</i>
<i>Andra övriga ansvarsförbindelser</i>		
Riksgäldskontoret	20 487	14 185
Riksantikvarieämbetet	8 319	-
Justitiekanslern	6 723	18 000
Skatteverket	4 003	2
Försvarets materielverk	3 006	-
Kriminalvården	1 534	487
Statens jordbruksverk	1 282	2 353
Kammarkollegiet	-	2 681

<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	-	-
Luftfartsverket	51	51
Sjöfartsverket	-	-
Övriga myndigheter	927	1 960
<i>Summa andra övriga ansvarsförbindelser</i>	<i>46 332</i>	<i>39 719</i>
Summa	108 591	101 361

Ansvarsförbindelser är förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Som Övriga ansvarsförbindelser redovisas de ansvarsförbindelser som inte är garantiförbindelser.

Trafikverket redovisar flera åtaganden. Ansvarsförbindelserna innefattar ansvar för avhjälpande enligt 10 kap. miljöbalken (1998:808) i vissa fall till följd av den flygplatsverksamhet som Luftfartsverket har bedrivit och den verksamhet som Trafikverket har bedrivit. Trafikverket redovisar även åtaganden för den av staten utställda miljögarantin i avtalet om bolagisering av Statens järnvägar.

Affärsverket svenska kraftnäts framtida åtagande för avhjälpande enligt 10 kap. miljöbalken (1998:808) till följd av föroreningskada som uppstått i verksamheten. Impregnerade slipersfundament med tillhörande stag tas upp vid avslutad verksamhet.

Försvarsmaktens post består bl.a. av framtida åtaganden för avhjälpande av miljöskador för förorenade områden som har uppkommit på grund av Försvarsmaktens verksamhet.

Riksgäldskontorets ansvarsförbindelser är skuldbevis för utbetalningar från anslag till kapitalhöjning i internationella finansieringsinstitutioner.

Riksantikvarieämbetet redovisar från och med 2020 ansvarsförbindelser för statliga utställningsgarantier. Motsvarande redovisades hos Kammarkollegiet 2019.

Justitiekanslern har i uppdrag från regeringen att företräda staten med anledning av bl.a. ett anspråk på ersättning där skadan uppskattas till 5,2 miljarder kronor. Den ansvarsförbindelse som förelåg förra året har tagits bort utifrån förändrade förutsättningar vilket förklarar minskningen mellan åren.

5.3 Noter till finansieringsanalyser

Not 58 Skatter

Miljoner kronor

	2020	2019
Enligt resultaträkningen	1 321 638	1 383 052
Tillkommer/avgår:		
Förändring av fordringar och skulder	-18 396	-4 040
Summa	1 303 242	1 379 012

Statens betalningar från skatter minskade med 76 miljarder kronor jämfört med föregående år. Skatteintäkterna enligt resultaträkningen minskade med 61 miljarder kronor, se not 1. Vid periodiseringen av skatteintäkterna tas upplupna eller förutbetalda intäkter upp för de skatter som är hänförliga till året, men ännu inte betalats eller omvänt, se not 38. Betalningarna beräknas vara 18 miljarder kronor lägre än skatteintäkterna enligt resultaträkningen.

Beloppet är en nettoeffekt av de förändringar av fordringar och skulder som rör skatter. Bl.a. har både upplupna skatteintäkter och Skatteverkets skulder för överskott på skattekontot minskat under året.

Not 59 Avgifter och andra ersättningar

Miljoner kronor

	2020	2019
Enligt resultaträkningen	60 153	59 868
Avsättning för garantier	1 515	-262
Tillkommer: utdelningar och kapitaljustering	17 924	15 079
Avgår: realisationsvinster	-153	-664
Summa	79 439	74 021

Statens betalningar från avgifter och andra ersättningar ökade med 5 miljarder kronor vilket huvudsakligen beror på att utdelningar är 3 miljarder kronor mer än föregående år.

I finansieringsanalysen tillkommer erhållna utdelningar i avsnittet för statens verksamhet eftersom hel- och delägda företag redovisas enligt den s.k. substansvärdemetoden och utdelningarna därmed inte redovisas i resultaträkningen. Statens utdelningar redovisas i allt väsentligt av Kammarkollegiet. De största

ökningarna gäller Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB) och Vattenfall AB. Högst utdelningar gav LKAB och Telia.

Avgifter och andra ersättningar ökade något jämfört med föregående år, se not 2. Avgifter och andra ersättningar justeras med delen av förändringen av avsättningar för garantier som redovisas som intäkter, eftersom förändring av avsättningar inte medför något kassaflöde. Från avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen avgår realisationsvinster eftersom dessa inte innebär några betalningar.

Not 60 Transfereringar

Miljoner kronor

	2020	2019
Enligt resultaträkningen	1 309 069	1 146 737
Avgår:		
Avsättningar till fonder	-8 369	-13 181
Omvärdering och avskrivning av lån, CSN m.fl.	324	133
Summa	1 301 024	1 133 690

Utbetalningarna av transfereringar ökade med 167 miljarder kronor. Den största ökningen är transfereringar till kommuner. Utbetalningarna är lägre än kostnaderna för transfereringar enligt resultaträkningen eftersom avsättningar till fonder och omvärderingar av lån inte medför några betalningar. Avsättning till fonder avser främst Resolutionsreserven och Kärnavfallsfonden

Not 61 Statens egen verksamhet

Miljoner kronor

	2020	2019
Enligt resultaträkningen	287 212	286 062
Avgår:		
Avskrivningar	-29 852	-30 321
Avsättningar	-4 003	-6 766
Nedskrivning av andra långfristiga värdepappersinnehav	18	-23
Realisationsförluster	-141	-199
Summa	253 234	248 753

Utbetalningarna från statens egen verksamhet ökade med 4 miljarder kronor. Utbetalningarna är lägre än kostnaderna enligt resultaträkningen på grund av att kostnader för avskrivningar och avsättningar inte medför några betalningar. Kostnaderna för statens verksamhet justeras även för realisationsförluster vid

försäljning av egendom som redovisats som kostnad utan att medföra någon betalning.

Not 62 Justeringar till betalningar

Miljoner kronor

	2020	2019
Förändring av långfristiga fordringar	-3 148	-132
Förändring av omsättningstillgångar	997	-9 336
Förändring av kassa och bank	236	1 976
Förändring av skulder	5 426	-149
Summa	3 511	-7 641

Justeringar till betalningar för statens verksamhet förbättrade kassaflöde med sammantaget 4 miljarder kronor, jämfört med att försämrat kassaflödet med 8 miljarder kronor föregående år.

Förändringen av omsättningstillgångarna påverkade kassaflödet positivt med 1 miljarder kronor, vilket kan jämföras med försämrat kassaflödet med 9 miljarder föregående år.

Förändring av skulder påverkade betalningsflödet positivt med 5 miljarder kronor.

Den del av förändring av fordringar och skulder som avser skatter redovisas under not 58, poster och förändring av periodiseringsposter som tillhör statsskultsförvaltningen redovisas under not 67.

Not 63 Investeringar

Miljoner kronor

	2020	2019
Finansiella investeringar		
Aktier och andra värdepapper	14 913	13 426
Materiella investeringar		
Beredskapstillgångar	15 177	13 131
Väganläggningar	15 480	12 690
Järnvägsanläggningar	19 909	15 806
Maskiner och inventarier	5 353	5 294
Fastigheter och markanläggningar	1 291	1 920
Övriga investeringar	10 824	7 106
<i>Summa materiella investeringar</i>	<i>68 035</i>	<i>55 947</i>
Immateriella investeringar		
Datasystem, rättigheter m.m.	3 376	3 340

Summa	86 324	72 713
--------------	---------------	---------------

Investeringar uppgick till 86 miljarder kronor, en ökning med 14 miljarder kronor jämfört med föregående år.

De finansiella investeringarna uppgick till 15 miljarder kronor, vilket innebär en ökning med drygt 1 miljard kronor. I investeringarna ingår kapitaltillskott till statliga bolag och kapitalplaceringar hos Kärnavfallsfonden. Kapitalskott har skett till bland annat Almi Företagspartner med 3,4 miljarder kronor och Swedavia med 2,5 miljarder kronor. Staten har gjort kapitaltillskott och anskaffat hybridobligationer i SAS till ett värde av 4,3 miljarder kronor. Utöver detta har Kärnavfallsfonden gjort investeringar med placeringar i aktier och andra värdepapper.

Investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till 68 miljarder kronor vilket är 12 miljarder kronor mer än föregående år.

Investeringar i väganläggningar ökade med knappt 3 miljarder kronor och investeringar i järnvägsanläggningar med drygt 4 miljarder kronor, se not 18, 19 och 23.

Investeringar i maskiner och inventarier och i fastigheter och markanläggningar har sammantaget minskat med knappt 1 miljard kronor, se not 22 och 20.

Övriga investeringar ökade med 4 miljarder kronor. I övriga investeringar ingår pågående nyanläggningar, förbättringsutgifter på annans fastighet och förändring av förskott för materiella anläggningstillgångar, se not 21, 23 och 25.

Investeringar i immateriella tillgångar som i huvudsak avser it-system uppgick till drygt 3 miljarder kronor, liksom föregående år, se not 15 och 16

Not 64 Utlåning

Miljoner kronor

	2020	2019
Centrala studiestödsnämnden, studielån och hemutrustningslån	23 392	20 553
Riksgäldskontoret	19 376	2 258
Övriga myndigheter	18	24
Summa nyutlåning	42 786	22 834

Amorteringar

Miljoner kronor

	2020	2019
Centrala studiestödsnämnden	12 752	12 947
Riksgäldskontoret	60	67 451

Övriga myndigheter	16	27
Summa	12 828	80 425

CSN:s nyutlåning, som till största delen består av studielån i form av annuitetslån, uppgick till 23 miljarder kronor, vilket är 3 miljarder kronor mer än föregående år. Amorteringarna till CSN uppgick liksom föregående år till knappt 13 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets nyutlåning avser framför allt en fordran på 10 miljarder kronor på Svensk Exportkredit som under 2020 för första gången utnyttjat en del av sin låneram. Resterande del av nyutlåningen består främst av refinansiering av Riksbankens lån hos Riksgälden.

Not 65 Finansiellt netto för statens upplåning

Miljoner kronor

	2020	2019
Ränteintäkter	10 416	14 908
Räntekostnader	-24 026	-31 258
Övriga poster, netto	8 840	2 785
Tillkommer/Avgår:		
Orealiserade valutadifferenser	-6 064	-2 142
Summa	-10 834	-15 707

Det finansiella nettot som är hänförbart till statens upplåning gav ett negativt kassaflöde med 11 miljarder kronor, jämfört med ett negativt kassaflöde med 16 miljarder kronor föregående år. Minskningen förklaras främst av lägre räntekostnader och nettoutflöde för realiserade valutakursförändringar jämfört med föregående år, se not 12. Finansiellt netto för statens upplåning justeras för orealiserade poster eftersom de inte medför något kassaflöde.

Not 66 Övrigt finansiellt netto

Miljoner kronor

	2020	2019
Finansiella intäkter enligt resultaträkningen	15 152	12 431
Finansiella kostnader enligt resultaträkningen	-3 839	-1 617
Marknadsvärdesförändringar	-1 372	-2 232
Nedskrivning av andra långfristiga värdepappersinnehav		
Reaförlust vid försäljning av aktier m.m.	0	-11
Summa	9 940	8 570

Övrigt finansiellt netto har påverkat kassaflödet positivt med 10 miljarder kronor vilket är drygt 1 miljard mer än föregående år.

Under Övrigt finansiellt netto redovisas räntor och andra finansiella transaktioner som inte är hänförliga till statsskuldsförvaltningen, se not 13 och 14.

Övrigt finansiellt netto justeras för marknadsvärdesförändringar på statens innehav av obligationer m.m. eftersom de inte medför några betalningar. Realisationsvinster vid försäljning av aktier och andra värdepapper ingår i posten försäljning av anläggningstillgångar i finansieringsanalysen och dras därför av från de finansiella intäkterna.

Not 67 Justeringar till betalningar

Miljoner kronor

	2020	2019
Förändring av tillgångar hänförliga till statens upplåning	723	1 304
Förändring av skulder hänförliga till statens upplåning	-1 375	-6 271
Förändring i fordringar och skulder till följd av affärsdagsredovisning	24 474	14 543
Förändringar i kortfristiga placeringar i statsskuldsförvaltningen	-11 406	20 778
Summa	12 416	30 354

Justeringar till betalningar har förbättrat kassaflödet och därmed minskade statsskulden med 12 miljarder kronor, jämfört med 30 miljarder kronor föregående år. Det beror främst på nettot av förändringar i fordringar och skulder i affärsdagsredovisningen, vilket ökade kassaflödet med 24 miljarder kronor.

Förändringar av kortfristiga placeringar har påverkat kassaflödet negativt och därmed ökade statsskulden med 11 miljarder kronor. Föregående år minskade statsskulden med 21 miljarder kronor till följd av förändringar i kortfristiga placeringar i statsskuldsförvaltningen.

Upplupna och förutbetalda räntor som är hänförliga till statens upplåning redovisas i balansräkningen under periodavgränsningsposter och påverkar således inte statsskulden. Förändringar av dessa tillgångar och skulder har försämrat kassaflödet med 1 miljard kronor, jämfört med 5 miljarder kronor föregående år.

6 Utveckling av statsskulden

Statens budget visade ett underskott på 221 miljarder kronor 2020. Det innebär att budgetsaldot försämrades med 333 miljarder kronor jämfört med 2019, då budgeten visade ett överskott på 112 miljarder kronor. Statens nettolånebehov är lika med saldoto på statens budget fast med omvänt tecken.

Den konsoliderade statsskulden ökade från 1 054 miljarder kronor 2019 till 1 218 miljarder kronor 2020, dvs. med 164 miljarder kronor. Huvudorsaken till att statsskulden ökade var budgetunderskottet.

Coronapandemins effekter på statens budget medförde att statens upplåningsbehov växte snabbt och osäkerheten under året var stor. Riksgäldskontoret mötte det nya läget genom att höja emissionsvolymerna i alla statspapper och introducerade en ny 25-årig statsobligation. För första gången gav Riksgäldskontoret också ut så kallade gröna obligationer. Den gröna obligationen utgör ett komplement till de traditionella statsobligationerna och pengarna som lånas upp kopplas till utgifter på statens budget som rör hållbara investeringar och projekt.

Riksgäldskontoret lånar för statens räkning dels för att täcka underskott i statens budget, dels för att refinansiera lån som förfaller. Det totala upplåningsbehovet, inklusive behovet av att ersätta lån som förfaller, uppgick till 481 miljarder kronor 2020, jämfört med 158 miljarder kronor 2019. Volymen av statsskuldväxlar drogs upp kraftigt under året från den låga nivån 2019. Den utestående stocken av statsskuldväxlar uppgick till 173 miljarder kronor i slutet av året, att jämföra med 20 miljarder kronor 2019 (se tabell 4.3). Under 2020 var upplåningen i nominella statsobligationer 100 miljarder kronor, den högsta nivån sedan finanskrisen. Under 2018 – 2019 var den årliga emissionsvolymen av nominella statsobligationer nere på cirka 30 miljarder kronor. Upplåningen i nya gröna obligationer var 20 miljarder kronor. Riksgäldskontoret gav även ut två obligationer i utländsk valuta under 2020 för refinansiering av lån till Riksbanken, motsvarande 43 miljarder kronor. Under 2020 sålde Riksgäldskontoret realobligationer för 13 miljarder kronor.

Den statsskuld som redovisas i årsredovisningen för staten (ÅRS) är konsoliderad och skiljer sig från den statsskuld som Riksgäldskontoret redovisar, som är okonsoliderad. Skillnaden utgörs av eliminerings av myndigheters innehav av svenska statspapper. Vissa myndigheter som hanterar medel avsatta för ändamål vid sidan av statens budget har rätt att placera på den svenska statspappersmarknaden. Dessa tillgångar räknas bort vid beräkningen av den konsoliderade statsskulden.

Elimineringen av statliga myndigheters innehav av statspapper i balansräkningen i årsredovisningen för staten uppgick till 62,7 miljarder kronor 2019 (se tabell). Nästan hela beloppet är Insättningsgarantifondens och Kärnavfallsfondens innehav. Övriga myndigheters innehav var knappt 0,1 miljarder kronor. Pensionsmyndighetens innehav av statspapper för premiepensionssystemet elimineras inte i den konsoliderade statsskulden, eftersom dessa tillgångar inte ingår i den konsoliderade balansräkningen för staten. Sammantaget innebär detta att den okonsoliderade statsskulden som Riksgäldskontoret redovisar var 62,7 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen för staten.

Myndigheters innehav av svenska statspapper har ökat från 58,8 miljarder kronor 2019 till 62,7 miljarder kronor 2020. Insättningsgarantifondens och Kärnavfallsfondens innehav av statsobligationer ökade med 2,3 respektive 1,6 miljarder kronor 2020.

Tabell 6.1 Statliga myndigheters innehav av statspapper vid utgången av 2020

Miljarder kronor

	Insättnings- garantifonden	Kärnavfalls- fonden	Övriga myndigheter	Elimineras i ÅRS
Nominella statsobligationer	39,7	10,0	0,1	49,8
Reala statsobligationer		12,9		12,9
Summa	39,7	22,9	0,1	62,7

6.1 Definition av statsskulden

Statsskulden redovisas på bokslutsdagen till nominellt belopp inklusive upplupen inflationskompensation för realobligationer. Att statsskulden redovisas till nominellt belopp betyder att nollkuponglån och statsskuldväxlar tas upp till det belopp som Riksgäldskontoret kommer att betala på förfallodagen. Även derivatinstrument inkluderas i statsskulden, t.ex. de skuldbytesavtal (swappar) som Riksgäldskontoret ingår för att styra sammansättningen och löptiden av statsskulden. Instrumenten i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde den 30 december 2020, årets sista bankdag.

Regeringen har beslutat att Riksgäldskontoret ska redovisa statsskulden som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt rådets förordning (EG) nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Undantag ska göras för skulden till premiepensionssystemet och de skulder i insättningsgarantifonden som kan uppstå. De skulderna liksom de tillgångar och skulder i övrigt kopplade till statsskuldsvärdningen som blir följden av att bokföringsmässiga grunder tillämpas, ska därmed tas upp under andra poster i balansräkningen.

6.2 Statsskuldens fördelning och löptid

Det lagfästa målet för statsskultsförvaltningen är att långsiktigt minimera kostnaden för statsskulden under beaktande av risk. Därutöver ska förvaltningen ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer.

Riksgäldskontoret sköter upplåningen genom att ge ut värdepapper. Huvuddelen är i form av nominella statsobligationer och statsskuldväxlar i kronor. En del av upplåningen sker i reala statsobligationer (realobligationer), som ger investerarna ett inflationsskydd. Riksgäldskontoret lånar även på den utländska räntemarknaden genom att ge ut värdepapper i utländsk valuta. Under 2020 genomförde Riksgäldskontoret i enlighet med ett regeringsuppdrag en emission av gröna obligationer. Köpare av statspapper var i första hand inhemska och utländska fonder, försäkringsbolag och finansiella institutioner. Under 2020 motsvarade Riksbankens innehav av statspapper i genomsnitt omkring en tredjedel av statsskulden.

Regeringen lämnar vartannat år en skrivelse till riksdagen som innehåller en utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning. Utvärderingen görs över rullande femårsperioder. En utvärdering för 2015 – 2019 lämnades i april 2020 (skr. 2019/20:104).

Regeringens styrning av statsskultsförvaltningen

Det övergripande målet för statsskultsförvaltningen konkretiseras genom de riktlinjer som regeringen årligen fastställer efter förslag från Riksgäldskontoret. Riktlinjerna styr hur statsskulden ska fördelas mellan de tre skuldslagen nominell skuld i kronor, real skuld i kronor och valutaskuld. Av riktlinjerna framgår också vilken löptid statsskulden ska styras mot.

Riktlinjer för sammansättning av statsskulden

- Andelen real kronaskuld ska långsiktigt vara 20 procent av statsskulden
- Statsskuldens exponering i utländsk valuta ska vara oförändrad
- Resterande del ska bestå av nominell kronaskuld.

Regeringen har jämfört med 2019 tydliggjort att statsskuldens exponering i utländsk valuta ska vara oförändrad. Den gradvisa minskning av valutaexponeringen som har skett sedan 2015 ska upphöra. Riktlinjerna för sammansättningen av kronaskulden var oförändrad från föregående år.

Inom ramen för regeringens riktlinjer fattar Riksgäldskontoret beslut om förvaltning och upplåning. Det gäller t.ex. vilka valutor som ska ingå i valutaskulden och valutornas inbördes fördelning. Riksgäldskontoret har även möjlighet att inom givna mandat fatta beslut om ränte- och valutapositioner i utländsk valuta. Positionerna tas med derivatinstrument på likvida marknader.

Andelen realskuld sjönk under riktvärdet på 20 procent av den totala skulden under 2020 efter att ha legat påfallande mycket över de senaste tre åren. Den minskade realandelen beror främst på att statsskulden ökade i högre takt än upplåningen i realränteobligationer under 2020. Marknaden för realobligationer är relativt liten och likviditeten är sämre än för nominella statsobligationer. Därmed är det svårt att göra stora förändringar i upplåningen utan att kostnaden blir hög. Riktvärdet för realskulden är långsiktigt och med den planerade ökningen av emissionsvolymen av realobligationer de närmast åren bedöms andelen gå mot 20 procent.

Statsskuldens exponering i utländsk valuta ska vara oförändrad enligt riktlinjerna. Exponeringen ska beräknas så att förändringar i kronans växelkurs exkluderas. Valutaexponeringen var i stort sett oförändrad jämfört med 2019. Andelen av valutaexponeringen har dock minskat under 2020 som en konsekvens av att statsskulden har ökat.

Den genomsnittliga räntan som Riksgäldskontoret lånade till vid upplåning genom nominella statsobligationer 2020 var - 0,1 procent, jämfört med 0,0 procent 2019. Minskningen beror inte enbart på att räntorna sjönk utan även att upplåningen spreds över flera löptider. Det gjorde att andelen tioåriga obligationer som emitterades vara lägre, medan andelen obligationer med kortare löptid ökade. För realobligationer steg den genomsnittliga räntan i auktionerna från - 1,8 procent 2019 till -1,4 procent 2020. Utvecklingen för statsskuldväxlar var liknande och den genomsnittliga räntan i auktionerna steg från -0,5 procent 2019 till -0,2 procent 2020.

Riktlinjer för statsskuldens löptid

De senaste åren har styrningen av löptiden gått mot att bli mer övergripande. I riktlinjerna för 2020 beslutades att de tidigare separata löptidsmålen för kronaskuld respektive valutaskuld skulle slås ihop till ett gemensamt löptidsmål för hela statsskulden. Enligt regeringens riktlinjer skulle löptiden för statskulden 2020 vara 3,5 – 6 år. Statsskulden löptid höll sig inom riktlinjernas styrintervall under året trots de stora förändringarna i upplåningen.

Historiskt har det över tid varit billigare att låna i instrument med kort löptid än med lång. Den förväntade besparingen av att låna i korta löptider har emellertid minskat de senaste åren. Mot den bakgrunden har löptiden i statsskulden successivt förlängts.

Statsskuldens löptid påverkar både kostnaden och risken. Riktvärdet för löptiden bestäms genom att väga nyttan av att minimera kostnaden (ha kort löptid) mot nyttan av att ha låg ränteomsättningsrisk (ha lång löptid).

Även om löptiden styrs på en övergripande nivå i riktlinjer fastställs fortfarande styrintervall för respektive skuldslag i Riksgäldskontorets finans- och riskpolicy. De

senast årens utveckling mot en mer övergripande styrning av löptiden gjorde att Riksgäldskontoret hade god flexibilitet att snabbt anpassa de separata styrintervallerna och upplåningen för respektive skuldslag.

Statsskuldens sammansättning

Andelarna nominell skuld, real skuld respektive valutaskuld beräknas baserat på nominella belopp, inklusive upplupen inflationskompensation och till aktuell växelkurs. De procentuella andelarna enligt riktlinjerna som beskrivs ovan överensstämmer inte med andelarna i nedanstående tabell då riktlinjernas andelar beräknas på okonsoliderad skuld inklusive fordringar i vidareutlåning och inklusive förvaltningstillgångar.

Tabell 6.2 Statsskuldens utveckling och sammansättning

Miljarder kronor

	2016	2017	2018	2019	2020
Nominella lån i svenska kronor	694	712	629	593	779
varav nominella lån i svenska kronor, okonsoliderat	734	758	680	639	829
varav statliga myndigheters innehav	-40	-47	-51	-46	-50
Reala lån i svenska kronor	185	184	198	180	165
varav reala lån i svenska kronor, okonsoliderat	200	200	212	192	178
varav statliga myndigheters innehav	-15	-16	-14	-13	-13
Nominella lån i utländsk valuta	413	370	371	281	274
Summa konsoliderad statsskuld	1 292	1 265	1 197	1 054	1 218

Den konsoliderade statsskulden ökade med 164 miljarder kronor jämfört med föregående år. De nominella lånen i svenska kronor var 779 miljarder kronor 2020, vilket är en ökning med 186 miljarder kronor jämfört med 2019. Den reala lånestocken uppgick till 165 miljarder kronor, vilket är en minskning med 15 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Valutaskulden minskade med 7 miljarder kronor under 2020. Minskningen beror huvudsakligen på att den stärkta kronan sänkte värdet på lånen och därmed lånekostnaderna i utländsk valuta. Valutaskulden består delvis av lån i utländsk valuta. Riksgäldskontoret skapar även valutaskuld med hjälp av derivat.

Det innebär att Riksgäldskontoret ingår avtal om att byta åtaganden i kronor mot åtaganden i utländsk valuta.

Sedan 2009 har Riksgäldskontoret tagit upp lån i utländsk valuta för att finansiera vidareutlåning till Riksbanken. Under 2020 refinansierade Riksgäldskontoret vissa lån, vilket skapade valutakursförändringar som påverkade utfallet på statens budget. Vidareutlåningen till Riksbanken i utländsk valuta var dock oförändrad. Riksbanken

ersätter Riksgäldskontoret för de räntekostnader och administrativa kostnader som uppstår i samband med vidareutlåningen.

Tabell 6.3 Nominella lån i svenska kronor

Miljarder kronor

	2016	2017	2018	2019	2020
Nominella statsobligationer	590	565	587	524	523
Gröna obligationer	0	0	0	0	20
Statsskuldväxlar	84	88	20	20	173
Likviditetsförvaltningsinstrument	69	118	94	105	136
Säkerheter i svenska kronor	11	7	4	3	3
Privatmarknadslån	15	11	5	3	3
Valutaderivat i svenska kronor	-75	-76	-82	-61	-79
Nominella lån i svenska kronor	694	712	629	593	779

Den nominella skulden i svenska kronor var 186 miljarder kronor högre vid utgången av 2020 jämfört med föregående år. Nominella statsobligationer minskade med knappt 1 miljard kronor jämfört med 2019. Upplåning i nya gröna obligationer uppgick till 20 miljarder kronor 2020. Den utestående stocken av statsskuldväxlar var 173 miljarder kronor vid utgången av 2020, vilket är 153 miljarder högre jämfört med 2019. Likviditetsförvaltningsinstrument ökade med 31 miljarder kronor jämfört med 2019.

I nominella lån i svenska kronor ingår också privatmarknadslån. Upplåningen på privatmarknaden är under avveckling och vid utgången av 2020 återstod endast knappt 3 miljarder kronor, vilket är stocken i premieobligationer. Under året förföll de sista kontona i Riksgäldsspar med fast ränta.

Att låna upp på privatmarknaden i stället för på kapital- och penningmarknaderna ökade kostnaderna för statsskulden under 2020 med 8 miljoner kronor. För femårsperioden 2016–2020 uppgick merkostnaden till totalt 79 miljoner kronor. Utvecklingen beror framförallt på att Riksgäldskontoret har fasta kostnader för systemstöd och tjänster som krävs för att upprätthålla verksamheten till dess att den sista premieobligationen förfaller år 2021.

Positionstagning

Riksgäldskontoret tar positioner för att sänka statens kostnader och risker baserat på bedömningar av den framtida ränte- och växelkursutvecklingen. Positioner tas med hjälp av derivat i utländsk valuta som gör att skuldens löptid och fördelning mellan valutor justeras. Riksgäldskontoret kan ta valutapositioner och räntepositioner, men räntepositioner får endast tas i utländsk valuta. En vinst i positionerna minskar statens räntekostnader med samma belopp. Utrymmet för positionstagande styrs av regeringens årliga riktlinjer.

När Riksgäldskontoret bedömer att ett marknadspris markant avviker från en långsiktigt motiverad nivå, kan myndigheten ta större positioner. Sådana positioner tar Riksgäldskontoret dock sällan. Dessutom bedriver Riksgäldskontoret en löpande positionstagning där det normalt handlar om relativt små positioner. Enligt regeringens riktlinjer ska Riksgäldskontoret fastställa interna riktlinjer för den löpande positionstagningen.

För 2020 visade den löpande positionstagningen en vinst på 39 miljoner kronor, vilket kan jämföras med en vinst på 14 miljoner kronor 2019. Resultatet för Riksgäldskontorets totala positionstagning varierar mellan åren och utvärderas därför i femårsperioder. Under åren 2016–2020 var det genomsnittliga resultatet 67 miljoner kronor per år, inklusive den externa förvaltningen som numera är avvecklad.

Under 2020 utökades positionen för en starkare krona från 6,5 miljarder kronor till nästan 6,8 miljarder kronor. Vid utgången av året var det orealiserade resultatet 371 miljoner kronor. Det slutliga, realiserade resultatet kan beräknas först när positionen är avslutad.

6.3 Statsskuldens kostnader

Utgifterna på anslaget *Räntor på statsskulden* inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. på statens budget uppgick till 19,5 miljarder kronor 2020. Jämfört med 2019 minskade ränteutgifterna med 2,7 miljarder kronor. Beloppen i statens budget redovisas enligt utgiftsmässiga principer och är ett netto av inkomster och utgifter i upplåningsverksamheten. Den utgiftsmässiga redovisningen är dock bristfällig när det gäller att beskriva statsskuldens kostnader. Exempelvis har valet av upplåningsteknik stor påverkan på anslagsbelastningen ett visst år. En kostnadsmässig redovisning, där samtliga kostnader och intäkter hänförliga till året tas med, ger därför en bättre bild av hur räntekostnaderna utvecklas över tiden.

I resultaträkningen för staten redovisas räntor enligt kostnadsmässiga principer efter eliminering av räntor till eller från statliga myndigheter. I kostnaderna ingår även en omvärdering av skulden i utländsk valuta. I nedanstående tabell visas statsskuldens kostnader, vilket är en sammanfattning och specificering av uppgifterna i resultaträkningen (se not 12 till resultaträkningen).

Tabell 6.4 Statsskuldens kostnader

Miljarder kronor

	2016	2017	2018	2019	2020
Räntekostnader på lån i svenska kronor	27,7	27,6	29,8	26,5	21,6
Räntekostnader på lån i utländsk valuta	3,0	3,2	4,8	4,9	2,6
Realiserade valutakursförändringar	-2,5	-1,9	0,8	5,6	2,3
Realiserade kursförändringar	9,7	9,5	3,4	4,5	6,0
Orealiserade valutakursförändringar	9,8	-31,4	11,9	-0,8	-26,3
Över- /underkurs vid emission m.m.	-10,5	-13,2	-11,3	-10,8	-11,2
Summa kostnader	37,2	-6,1	39,3	29,8	-5,0
Ränteintäkter i upplåningsverksamheten	-15,7	-14,2	-14,5	-14,9	-10,4
Nettokostnader efter intäkter, exklusive skuldskötselåtgärder	21,6	-20,4	24,8	14,9	-15,4
Orealiserade valutakursförändringar hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning	-0,4	31,1	-5,0	-1,4	20,2
Nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder	21,2	10,8	19,9	13,6	4,8

Enligt resultaträkningen för 2020 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser, valutakursförändringar m.m.) till 4,8 miljarder kronor, vilket är en minskning med 8,8 miljarder kronor jämfört med 2019. Den främsta orsaken till att nettokostnaden för statsskulden minskade 2020 var att utfallet på räntor på lån i svenska kronor och orealiserade valutakursförändringar förbättrades jämfört med 2019.

Realiserade valutakursförändringar påverkas framför allt av kronans växelkurs mot andra valutor när ett lån förfaller, men också av inbördes förändringar mellan andra valutors växelkurser eftersom Riksgäldskontoret i förvaltningen av valutaskulden använder olika derivatinstrument. Utfallet för de realiserade valutakursförändringarna blev en valutakursförlust på 2,3 miljarder kronor 2020, vilket är en minskning med 3,3 miljarder kronor jämfört med 2019.

Nettokostnaden för realiserade kursförändringar var 6,0 miljarder kronor 2020, vilket är en ökning med 1,5 miljarder kronor jämfört med 2019. Kursförändringar uppstår när Riksgäldskontoret köper tillbaka obligationer och marknadsräntan avviker från kupongräntan.

De totala orealiserade valutakursförändringarna minskade nettokostnaden för statsskulden med 6,1 miljarder kronor 2020, vilket var en förbättring med 3,9 miljarder kronor jämfört med 2019. Valutakursförändringen är uppdelat på en orealiserad valutakursförlust på 20,2 miljarder kronor hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning och en orealiserad valutakursvinst på 26,3 miljarder kronor för övrig statsskuld förvaltning.

Över- och underkurser vid emission av statspapper m.m. bidrog till att sänka statsskuldens kostnader med 11,2 miljarder kronor 2020.

Skillnaden 2020 mellan statsskuldens nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder och utfallet på anslaget *Räntor på statsskulden* var 14,7 miljarder kronor. Skillnaden förklaras av olika principer för utgiftsmässig redovisning mot anslag och den kostnadsmässiga redovisningen i resultaträkningen. Det är endast realiserade utgifter som redovisas mot anslaget, medan orealiserade räntor och orealiserade valutakursdifferenser ingår i resultaträkningens nettokostnad. För 2019 var motsvarande skillnad 8,5 miljarder kronor.

7 Resultaträkning, balansräkning och kassamässig redovisning avseende EU-medel

7.1 Omfattningen av regeringens nationella intygande

Genom medlemskapet i EU hanterar svenska myndigheter olika slags medel från och till EU:s budget. De medel som Sverige tar emot i form av återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från EU:s jordbruksfonder och EU:s strukturfonder. Sverige tar även emot stöd till transeuropeiska nätverk samt forsknings- och utbildningsprogram. För den senare bidragskategorin ligger dock ansvaret för att administrera och förvalta medlen på kommissionen och andra institutioner inom EU, inte på medlemsstaten. Dessa medel omfattas därför inte av regeringens intygande.

Nationellt intygande

Endast de medel som Sverige tar emot och förvaltar gemensamt med kommissionen omfattas av regeringens intygande. Ett delat förvaltningsansvar innebär i korthet att kommissionen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av EU:s budget, men att medlemsstaten är ansvarig för att nationellt bygga upp ett förvaltnings- och kontrollsystem som garanterar en god ekonomisk förvaltning av EU:s medel. För programperioden 2014–2020 har regeringen utsett totalt åtta myndigheter att förvalta medlen.³ De förvaltande myndigheterna bruttoredovisar EU-medel på statens budget. Bruttoredovisning innebär att betalningar från EU redovisas mot inkomstitel medan myndigheternas bidragsutbetalningar redovisas mot anslag i statens budget.

Program som ingår i territoriellt samarbete, s.k. Interregprogram är undantagna från bruttoredovisning på statens budget. Territoriellt samarbete innebär att programmen genomförs inom flera länder för att utveckla samarbetet över nationsgränserna. Uppgifter från dessa program för perioden 2014–2020 ingår dock i resultat- och balansräkningarna för programperioden, genom att de förvaltande myndigheterna upprättar resultat- och balansräkningar särskilt för dessa medel.

Intygandet för 2020 gäller den svenska förvaltningen av EU-medel från:

- Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ)
- Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)
- Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)
- Europeiska socialfonden (ESF)

³ Länsstyrelserna i Jämtlands, Norrbottens samt Västerbottens län, Migrationsverket, Polismyndigheten, Statens jordbruksverk, Svenska ESF-rådet och Tillväxtverket.

- Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF)
- Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF)
- Fonden för inre säkerhet (ISF)
- Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt (FEAD).

Nedan följer en kort beskrivning av fonderna samt vilka myndigheter som är förvaltningsansvariga under programperioden 2014–2020.

Europeiska garantifonden för jordbruket

Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) finansierar olika direktstöd till jordbrukare och marknadsstöd i syfte att stabilisera jordbruksmarknaden. Finansieringen av dessa åtgärder kommer enbart från EU, dvs. de kompletteras inte av nationell medfinansiering.

Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) är ansvarig myndighet och behörigt utbetalningsställe och har därmed det yttersta ansvaret för att dessa medel används på ett korrekt och effektivt sätt. Ekonomistyrningsverket (ESV) är attesterande organ.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) finansierar insatser för att främja miljön och verka för ökad konkurrenskraft och livskvalitet på landsbygden. Åtgärderna finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Jordbruksverket är förvaltande myndighet och utbetalande organ för fonden och har därmed det yttersta ansvaret för att dessa medel används på ett korrekt och effektivt sätt. ESV är attesterande organ.

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) finansierar åtgärder för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan regioner och invånare. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Fonden finansierar åtta regionala program, ett nationellt program och fem program inom territoriellt samarbete, samt delar av programmet Lokalt ledd utveckling. Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet för åtta regionala program, ett nationellt program samt förvaltande myndighet för ett program inom territoriellt samarbete (Öresund-Kattegatt-Skagerrak). För de fyra övriga territoriella programmen är Länsstyrelserna i Norrbottens (Nord), Västerbottens (Botnia-Atlantica samt Norra Periferin och Arktis) respektive Jämtlands län (Sverige-Norge) förvaltande myndigheter. Jordbruksverket är förvaltande myndighet för programmet Lokalt ledd utveckling, som finansieras via ERUF och ESF. Samtliga myndigheter är

ansvariga för att respektive program genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Myndigheterna svarar även för utbetalningar av fondmedel.

ESV är revisionsmyndighet för samtliga program som finansieras genom ERUF och förvaltas i Sverige.

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfonden (ESF) finansierar åtgärder som syftar till att främja sysselsättningen och social delaktighet. Åtgärderna i det nationella socialfondsprogrammet och delar av programmet Lokalt ledd utveckling finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är förvaltande myndighet för det nationella socialfondsprogrammet och har därmed ansvar för att programmet genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Myndigheten svarar för utbetalningar av fondmedlen. Svenska ESF-rådet är även attesterande myndighet. För programmet Lokalt ledd utveckling som finansieras via ERUF och ESF är Jordbruksverket förvaltande myndighet och ansvarar för att programmet genomförs på ett korrekt och effektivt sätt.

ESV är revisionsmyndighet för programmen som ESF finansierar.

Europeiska havs- och fiskerifonden

Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) finansierar åtgärder som understödjer såväl genomförandet av den nya gemensamma fiskeripolitiken, som en hållbar utveckling av fiske och vattenbruk, samt närliggande verksamhet. Åtgärder inom programmet finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Jordbruksverket är förvaltande myndighet för fonden och ansvarar för att programmet genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. ESV är revisionsmyndighet.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och underlättar rörlighet inom ramen för den reglerade invandringen. AMIF finansierar projekt inom asyl, integration och laglig migration samt återvändande. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Migrationsverket är ansvarig myndighet för fonden och ansvarar för att programmet genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. ESV är revisionsmyndighet.

Fonden för inre säkerhet

Fonden för inre säkerhet (ISF) finansierar aktiviteter som stärker EU:s inre säkerhet. ISF består av ett gränsinstrumentet och ett polisinstrumentet. Gränsinstrumentet finansierar åtgärder inom gränskontroller och viseringar. Polisinstrumentet stödjer polissamarbete, brottsförebyggande arbete, bekämpning av brott och krishantering. Myndigheter och organisationer som är verksamma inom dessa områden kan söka stöd för olika projekt. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Polismyndigheten är ansvarig myndighet för fonden och ansvarar för att programmet genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. ESV är revisionsmyndighet.

Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt

Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt (FEAD) syftar till att minska fattigdom och social utslagning. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Svenska ESF-rådet är förvaltande och attesterande myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

7.2 Redovisning av samtliga EU-medel

I detta avsnitt redogörs för samtliga medel till och från EU-budgeten som redovisades mot inkomstitlar och anslag på statens budget under 2020. Utöver utfallet för 2020 redovisas de fyra närmast föregående årens utfall kassamässigt. Kassamässig redovisning innebär att man redovisar mot anslag och inkomstitlar vid betalningstillfället, oavsett vilken period som betalningen gäller. Redovisningen omfattar samtliga medel oavsett till vilken fond eller vilken flerårig budgetram som medlen är hänförliga till. Detta avsnitt ger därmed en översikt över hur EU-budgeten påverkar statens budget. Därutöver berörs sådana EU-bidrag till statliga myndigheter som inte redovisas mot statens budget, men som redovisas i resultaträkningen i årsredovisningen för staten.

Avgiften till EU

EU:s budget upprättas med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. EU-budgetens utgifter och inkomster ska balansera och det är budgetens utgifter som styr behovet av inkomster. Inkomsterna utgörs huvudsakligen av egna medel i form av avgifter från medlemsstaterna. Egna medel fastställs enligt regelverket i rådets beslut 2014/335/EU, Euratom av den 26 maj 2014 om systemet för Europeiska unionens egna medel. De egna medlen består fr.o.m. 2018 av tre delar.

Den första delen är tullavgiften som består av handelstullar som tas ut enligt den gemensamma tulltaxan vid handel med länder utanför EU. Dessa inkomster tillfaller EU-budgeten. Medlemsstaterna får dock behålla 20 procent av intäkterna för att finansiera administrativa kostnader.

Den andra delen av avgiften är den s.k. mervärdesskattebaserade avgiften som beräknas som en procentuell andel av respektive medlemsstats harmoniserade mervärdesskattebas. Att mervärdesskattebasen är harmoniserad innebär att medlemsstaternas inkomster från mervärdesskatt justeras för att uppnå likabehandling mellan medlemsstaterna.

Den tredje delen av avgiften baseras på bruttonationalinkomsten (BNI). Medlemsstaternas sammanlagda BNI-avgifter är en restpost och storleken fastställs för att säkra att EU-budgetens inkomster och utgifter balanserar. Avgiftens storlek för respektive medlemsstat beräknas som medlemsstatens andel av EU:s BNI, multiplicerad med den del av EU-budgetens utgifter som inte täcks av de övriga egna medlen.

Inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken tog man ut en särskild produktionsavgift för socker t.o.m. 2017. Dessa inkomster tillföll EU:s budget, med avdrag för finansiering av administrativa kostnader enligt samma procentsats som för tullavgifterna. Den s.k. sockeravgiften är nu borttagen.

Europeiska unionen har medgett särskilda nedsättningar av ett antal medlemsstaters avgifter. Nedsättningarna finansieras av övriga medlemsstater. Nedsättningarna ska kompensera de länder som relativt sett får lite tillbaka från EU-budgetens utgiftssida, jämfört med storleken på deras avgifter. Dessa nedsättningar hanteras retroaktivt från den 1 januari 2014, sedan Europeiska unionens beslut om egna medel trädde i kraft i oktober 2016. Kassamässigt reglerades nedsättningarna i januari 2017.

Redovisningen i och vid sidan om statens budget

Betalningar från EU redovisas samlat under inkomsttypen 6000 Bidrag från EU m.m. och specificeras på separata inkomstitlar. EU-avgiften redovisas under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.

Utgifterna inom utgiftsområdet består av Sveriges betalningar till kommissionen för EU-budgeten, som beslutas årligen inom en flerårig budgetram. EU-budgetens utgiftsnivå styr i hög grad utgiftsnivån under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen, eftersom EU-budgetens inkomster och utgifter ska balansera och merparten av inkomsterna utgörs av avgifter från medlemsstaterna. Sveriges avgift kan förändras under året och avvika från beräkningen i statens budget beroende på ett flertal faktorer, t.ex.

- faktisk uppbörd av tullar och importavgifter
- revideringar av medlemsstaternas BNI
- revideringar av baser för mervärdesskatt
- utfallet av EU-budgeten för tidigare år
- ändringsbudgetar på unionsnivå.

Högre avgift till EU än beräknat i budgeten

Sveriges avgift till EU uppgick 2020 till 47 193 miljoner kronor. Avgiften blev därmed 5 203 miljoner kronor (12,4 procent) högre än vad riksdagen hade anvisat i statens budget.

Högre EU-avgift 2020

Avgiften till EU ökade med 9 510 miljoner kronor (25,2 procent) 2020, jämfört med 2019. Merparten av ökningen beror på att den BNI-baserade avgiften har blivit högre till följd av EU:s ändringsbudgetar. Dessutom har den BNI-baserade avgiften för 2019 justerats under 2020 med drygt 2 000 miljoner kronor. Motsvarande justering 2019 var en minskning med ca 1 500 miljoner kronor.

Periodiserad EU-avgift i resultaträkningen

Kostnaden för Sveriges avgift till EU 2020 uppgick till 48 435 miljoner kronor (se not 4). Det är 1 242 miljoner kronor högre än det kassamässiga utfallet som uppgick till 47 193 miljoner kronor. Det beror framförallt på att 910 miljoner kronor av den BNI-baserade avgiften 2020 har betalats januari 2021.

Återflödet från EU ökade

Betalningarna från EU ökade med 1 649 miljoner kronor 2020, jämfört med 2019. De medel som Sverige får som återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från Garantifonden och Landsbygdsfonden. I Tabell 1 sammanfattas det kassamässiga flödet mellan EU-budgeten och den svenska statens budget under perioden 2016–2020.

Uppgifterna i Tabell 1 ger inte en fullständig bild av effekterna på statens budget av EU-medlemskapet. Utöver anslagen som helt eller delvis finansieras av EU-bidrag måste man ta hänsyn till att det förekommer utgifter genom den medfinansiering som staten står för genom anslag på statens budget, t.ex. under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, utgiftsområde 19 Regional tillväxt och utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Tabell 7.1 Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt)*Miljoner kronor*

	2016	2017	2018	2019	2020	Förändring 2020-2019
Tullavgift	4 609	5 800	5 079	5 483	5 075	-408
Sockervavgifter	25	34	-	-	-	-
Mervärdesskattebaserad avgift	5 398	-4 650	3 097	3 181	3 203	22
BNI-baserad avgift	19 953	22 365	26 362	28 537	38 339	9 802
Storbritannien-avgift	365	675	422	482	576	94
Summa betalningar till EU¹	30 350	24 224	34 960	37 683	47 193	9 510

Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	6 480	6 775	6 962	7 435	7 289	-146
Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen	2 372	1 004	1 923	2 356	3 467	1 111
Bidrag från EU till fiskenäringen	58	15	237	143	64	-79
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	721	1 213	1 557	792	1 449	657
Bidrag från Europeiska socialfonden	324	578	1 312	1 123	1 009	-114
Bidrag till transeuropeiska nätverk	383	215	104	114	318	204
Övriga bidrag från EU	642	675	272	594	610	16
Summa bidrag m.m.²	10 980	10 475	12 367	12 557	14 206	1 649
Nettoflöde från statens budget till EU	19 370	13 749	22 593	25 126	32 987	7 861

¹ Redovisat mot anslag 1:1 Avgiften till Europeiska unionen

² Redovisat mot inkomstitlar under inkomsttyp 6000 Bidrag från EU m.m.

Medfinansieringen är en förutsättning för att Sverige ska kunna tillgodogöra sig medel från de flesta av fonderna i EU-budgeten. EGFJ finansieras emellertid helt genom EU-budgeten, bortsett från valutakursdifferenser och finansiella korrigeringar.

Utgifter hänförliga till Sveriges medlemskap i EU förekommer även under olika myndigheters förvaltningsanslag. Dessa utgifter är svåra att särredovisa, eftersom samarbetet inom EU är integrerat i den nationella verksamheten. Utgifter för europeiskt samarbete förekom dessutom även före Sveriges anslutning 1995.

Anslagen för EU-bidrag på statens budget uppgick 2020 till 13 952 miljoner kronor. Dessa utgifter ska motsvaras av medel från respektive fond inom EU-budgeten. År 2020 uppgick inkomsterna från EU-budgeten till 14 206 miljoner kronor, (se Tabell 1). Utfallet på anslagen är alltså lägre än vad som har redovisats som bidrag från EU på inkomstitlar. Det beror på periodiserings- och valutakursdifferenser samt finansiella korrigeringar.

Periodiseringseffekterna uppkommer eftersom kommissionen oftast ersätter utbetalningar av stöd i efterhand. För EGFJ och övriga strukturfonder förskottas dock en viss del av det belopp som varje medlemsland tilldelas för programperioden. Statens budget står dessutom för den valutarisk som uppstår i och med att stöden betalas ut i kronor medan kravet på ersättning från EU-budgeten ställs i euro, enligt gällande regler för valutaomräkning. Kommissionen gör därefter sina utbetalningar i euro.

Redovisning i resultaträkningen

I resultaträkningen för staten (se avsnitt 3) redovisas avgiften till EU under posten Transfereringar till utlandet. Återflödet från EU redovisas under posten Intäkter av bidrag. Dessa intäkter redovisas det år som stödet betalas ut till bidragsmottagarna, vilket motsvarar det år kostnaden uppstår. Det kan därför finnas skillnader mellan resultaträkningen och den kassamässiga redovisningen i statens budget.

Bidrag vid sidan av statens budget

Det finns också bidrag från EU-budgeten, exempelvis från ramprogrammen för forskning, som inte redovisas på statens budget, utan endast i resultaträkningen. Under 2020 tog statliga myndigheter, inklusive universitet och högskolor, emot 2 486 miljoner kronor i bidrag från EU-budgeten som enbart har redovisats som intäkter av bidrag i resultaträkningen (se not 3).

7.3 Räkenskapssammanställning av EU-medel

Räkenskapssammanställningen av EU-medel omfattar resultaträkning, balansräkning och kassamässig redovisning av utfall på anslag och inkomstitlar. Redovisningen för kalenderåret 2020 omfattar den fleråriga budgetramen 2014–2020. Enstaka transaktioner för programperioden 2007–2013 kommenteras under respektive tabell.

Redovisningsprinciper för räkenskapssammanställningen

Endast EU-medel med delat förvaltningsansvar ingår i räkenskapssammanställningen. Medfinansiering ingår inte.

Sammanställningen bygger på uppgifter från de förvaltande myndigheterna. ESV har stämt av de inlämnade uppgifterna mot dessa myndigheters årsredovisningar. Redovisningsprinciperna för dessa medel är därmed desamma som för årsredovisningen för staten i övrigt, när det gäller kostnader, intäkter, fordringar och skulder samt utgifter och inkomster på statens budget. Principerna sammanfattas nedan.

I resultaträkningen redovisas intäkter av EU-medel och kostnader för EU-stöd enligt bokföringsmässiga grunder. Det innebär att intäkter och kostnader redovisas det år de är hänförliga till, oavsett tidpunkten för betalning. Intäkter av uppörd respektive kostnader för transfereringar uppkommer normalt under samma period som betalningen sker. Men om dessa intäkter eller kostnader är hänförliga till en annan period än betalningen periodiseras de.

Om en betalning är förväntad men inte mottagen redovisas en fordran eller en periodavgränsningspost på balansräkningens tillgångssida. Om myndigheten har ställt anspråk på betalning från EU redovisas en fordran.

Om betalningen är mottagen men gäller en senare period eller om myndigheten bedömer att den kommer att behöva betalas tillbaka, redovisas en skuld eller periodavgränsningspost på balansräkningens skuldsida.

Utgifterna i statens budget som finansieras från EU-budgeten består till största delen av transfereringar. Dessa redovisas mot anslag det år betalningen sker. Undantag gäller för mindre belopp som omfattar förvaltningskostnader, som i stället redovisas mot anslag det år som kostnaderna hänförs till. Inkomsterna i statens budget består av bidrag från EU. EU-bidragen redovisas mot inkomstitel på statens budget det år betalningen sker.

Resultaträkning

Resultaträkningen visar i sammandrag återflödet från EU-budgeten och hur pengarna använts.

Tabell 7.2 Resultaträkning för fleråriga budgetramen 2014–2020

Miljoner kronor

	2020	2019
Intäkter av bidrag från EU		
Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ)	6 977	7 161
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) ¹	3 938	2 690
Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) ¹	195	193
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)	1 224	1 296
Europeiska socialfonden (ESF)	1 028	921
Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF)	857	607
Fonden för inre säkerhet (ISF)	95	78
Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD)	10	11
Interregionala Öresund-Kattegatt-Skagerrak ²	182	299
Interregionala Nord	96	77
Interregionala Norra Periferin och Arktis	84	90
Interregionala Botnia-Atlantica	71	59
Interregionala Sverige-Norge	69	79
Summa intäkter av bidrag från EU m.m.	14 826	13 561
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal	-172	-176
Kostnader för lokaler	-6	-9
Övriga driftkostnader	-151	-139
Summa verksamhetens kostnader	-329	-324

Lämnade bidrag		
Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ)	-7 334	-7 531
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)	-3 656	-2 981
Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF)	-135	-186
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)	-1 143	-1 270
Europeiska socialfonden (ESF)	-917	-816
Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF)	-52	-46
Fonden för inre säkerhet (ISF)	-38	-33
Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD)	-9	-10
Interregionala Öresund-Kattegatt-Skagerrak	-150	-257
Interregionala Nord	-89	-71
Interregionala Norra Periferin och Arktis	-80	-87
Interregionala Botnia-Atlantica	-69	-57
Interregionala Sverige-Norge	-66	-74
Summa lämnade bidrag	-13 738	-13 419
Summa kostnader	-14 067	-13 743
Nettokostnad/intäkt	759	-182

¹ Under 2020 redovisade Jordbruksverket finansiella korrigeringar och återbetalningar för programperioden 2007-2013 för EHFF om ca 36 mnkr samt för EJFLU om ca 0,6 mnkr.

² Jämförelsetal för interregionala program Öresund-Kattegatt-Skagerrak har ändrats med 17,6 miljoner kronor.

Intäkter – återflödet från EU-budgeten ökade

De totala intäkterna från EU ökade med 1 265 miljoner kronor under 2020. Det beror främst på att intäkterna från EJFLU ökade med 1 248 miljoner kronor. Även intäkterna från ESF och AMIF ökade med 107 miljoner kronor respektive 250 miljoner kronor. Däremot minskade intäkterna från Interregprogrammen med 102 miljoner kronor.

Kostnader – lämnade bidrag finansierade från EU-budgeten ökade

De totala kostnaderna för lämnade bidrag som har finansierats med EU-medel ökade med 319 miljoner kronor under 2020, jämfört med 2019. Jordbruksverket är den myndighet som betalar ut störst andel av dessa bidrag, och utbetalningarna av bidrag som var finansierade från jordbruksfonderna ökade med 427 miljoner kronor under året.

Även Svenska ESF-rådet har redovisat en ökning av lämnade bidrag på 101 miljoner kronor. Däremot minskade lämnade bidrag från ERUF med 127 miljoner kronor, enligt Tillväxtverkets redovisning. Lämnade bidrag för Interregprogrammen minskade med 92 miljoner kronor.

Balansräkning

Balansräkningen visar i sammandrag fordringar och skulder avseende medel från EU-budgeten.

Tabell 7.3 Balansräkning för fleråriga budgetramen 2014-2020*Miljoner kronor*

	2020-12-31	2019-12-31
Tillgångar		
Övriga kortfristiga fordringar	9 200	9 406
Upplupna intäkter	1 485	1 003
Summa tillgångar	10 685	10 409
Kapital	9 030	8 518
Avsättningar	461	709
Skulder		
Övriga långfristiga skulder	101	-
Upplupna kostnader	2	145
Oförbrukade bidrag	107	54
Förutbetalda intäkter	984	983
Summa kapital och skulder	10 685	10 409

Tillgångarna består av fordringar på EU

Tillgångarna består huvudsakligen av Jordbruksverkets fordringar på EU för gårdsstöd som betalades ut i slutet av 2020. Upplupna intäkter avser förväntade inbetalningar där anspråk på en inbetalning inte är ställd. Upplupna intäkter ökade med 481 miljoner kronor under 2020, jämfört med föregående år. Dessa redovisades framförallt av Migrationsverket och Svenska ESF-rådet.

Skulderna består främst av förutbetalda intäkter

Förutbetalda intäkter för programperioden 2014–2020 redovisades av Jordbruksverket och Svenska ESF-rådet.

Jordbruksverket redovisar avsättningar för utestående revisionsärenden när ärendena inte kan redovisas som en skuld, på grund av osäkerheter kring belopp och utbetalningstidpunkt. Dessa avsättningar minskade med 248 miljoner kronor under 2020, jämfört med föregående år.

Svenska ESF-rådet redovisade en skuld som uppstod vid räkenskapsavslutet 2018/2019 och regleras först efter programavslutet.

Redovisning på statens budget – kassamässig redovisning

I tabell 4 redovisas utfall på anslag och inkomstitlar för EU-medel med delat förvaltningsansvar som bruttoredo visas på statens budget.

Tabell 7.4 Utfall på anslag och inkomstitlar för fleråriga budgetramen 2014-2020 (exkl. TEN-bidrag)¹

Tusental kronor

UO/Anslag		Utfall 2020	Utfall 2019	Akkumulerat för programperioden
04 1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	94 721	77 874	297 489
08 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	132 430	118 875	590 630
09 4:7	Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt 2014-2020	9 867	10 154	54 205
14 1:6	Europeiska socialfonden för perioden 2014-2020	917 311	831 746	4 238 970
19 1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020	1 166 457	1 298 451	5 516 379
23 1:10	Gårdsstöd m.m.	7 188 846	7 361 832	47 429 251
23 1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	142 796	167 876	897 612
23 1:13	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	151 107	193 132	627 886
23 1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 830 119	3 067 970	14 348 954
Summa anslag		13 633 654	13 127 910	74 001 376
Inkomstitlar ²				
6111	Gårdsstöd	7 288 280	7 176 905	46 253 329
6113	Övriga interventioner	116 363	122 035	837 442
6115	Djurbidrag	-	-	337
6119 ³	Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	-115 611	135 725	614 384
6125	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014-2020	3 468 206	2 359 276	12 352 201
6214	Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2014-2020	103 230	143 480	555 911
6314	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	1 449 104	791 712	5 558 788
6414	Bidrag från Europeiska socialfonden 2014-2020	1 008 869	1 123 347	4 328 298
6911	Övriga bidrag från EU	627 719	590 563	2 844 245
Summa inkomstitlar		13 946 160	12 443 043	73 344 935
Saldo		-312 506	684 867	656 441

¹Under 2020 har 318 miljoner kronor från fonden för ett sammanlänkat Europa utbetalats till Trafikverket för finansiering av projekt inom de Transeuropeiska transportnätverken (TEN). TEN-medel redovisas inte i tabellen eftersom dessa medel är undantagna från bruttoredovisning på statens budget.

²Under 2020 har 0,8 miljoner kronor återbetalats från inkomsttitel 6124 till Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007-2013 och 39 miljoner kronor har återbetalats från inkomsttitel 6213 till Europeiska fiskefonden 2007-2013.

³Under 2020 har kursförlust på 120 tusen kronor redovisats mot inkomsttitel 6119.

EU-finansierade bidrag på statens budget ökade

Totalt ökade utgifterna för EU-finansierade bidrag som redovisades mot anslag på statens budget med 506 miljoner kronor under 2020. Dessa utgifter består till största delen av jordbruksstöd, som ökade med 522 miljoner kronor jämfört med 2019.

Bland övriga utgifter redovisade i första hand Svenska ESF-rådet stödet från ESF, som ökade med 86 miljoner kronor under 2020. Stödet från AMIF ökade med 13,5 miljoner kronor och stödet från ISF ökade med 16,8 miljoner kronor. Däremot minskade stödet från ERUF med 132 miljoner kronor.

Inkomsterna på statens budget ökade

Inkomster av EU-medel på statens budget ökade med 1 503 miljoner kronor jämfört med 2019. Inkomsterna från jordbruksfonderna ökade med 923 miljoner kronor och inkomster från ERUF ökade med 657 miljoner kronor.

Inkomster från ESF har dock minskat med 114 miljoner kronor, jämfört med 2019.

7.4 Uppskattad felnivå i EU programmen 2016–2020

I Tabell 5 nedan redovisas ESV:s uppskattade finansiella felnivå för de svenska programmen med delad förvaltning. Felnivån är en beräkning av det belopp som inte borde ha godkänts för utbetalning från EU-budgeten, eftersom pengarna inte har använts i enlighet med EU:s regler. Det är varken ett mått på oegentligheter eller bristande måluppfyllelse. Ett exempel på ett typiskt fel är att den förvaltande myndigheten har betalat ut stöd för verksamheter som inte är stödberättigande. Ett annat vanligt exempel är att stödmottagare har fått ersättning för inköp av tjänster, varor eller investeringar som inte följer reglerna för offentlig upphandling.

I sin roll som nationellt revisionsorgan för EU-medel granskar ESV årligen alla de fonder och program som finansieras via EU-budgeten och förvaltas inom delad förvaltning. ESV:s årliga rapportering omfattar ett uttalande om förvaltningen är tillförlitlig och om de kostnader som ansvariga myndigheterna redovisar till kommissionen är lagliga och korrekta. Väsentlighetsnivån för finansiella fel är fastställd av kommissionen till 2 procent. Enligt ESV:s beräkningar har felnivåerna i Sverige legat under väsentlighetsnivån de senaste åren för huvuddelen av programmen. Årets revisionsresultat visar dock att två av de svenska programmen har en felnivå över 2 procent. De två programmen förvaltas av Polismyndigheten

respektive Jordbruksverket. Kontrollerna hos de ansvariga myndigheterna har därmed inte fångat upp briserna på ett effektivt sätt.

Ansvariga myndigheter redovisar sina utgifter gentemot EU under en period på tolv månader. Redovisningsperioden sammanfaller inte med kalenderår och skiljer sig även åt mellan fonderna. Redovisningar för perioderna 2016/2017–2019/2020 avser årliga redovisningar som hör till den fleråriga budgetramen 2014–2020. Felnivåerna avser finansiella fel innan ansvariga myndigheter korrigerat sina räkenskaper med hänsyn till de fel som ESV identifierat i sitt revisionsarbete.

Tabell 7.5 Uppskattad felnivå för de svenska EU-programmen (2016-2019), procent

Fond	Program	Redovisningsperiod			
		2019/20	2018/19	2017/18	2016/17
Europeiska socialfonden (ESF)	Nationellt program	0,22	1,89	0,03	0,02
ESF och ERUF	Lokalt Ledd Utveckling inom ESF och ERUF	2,41	0,00	0,17	0,00
Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD)	Nationellt program	0,13	3,35	0,00	0,04
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)	Nationella program 1-9	0,77	0,07	0,28	0,03
	Botnia Atlantica	0,01	0,29	0,05	0,15
	Nord	1,40	0,17	0,15	0,09
	Sverige Norge	0,78	0,00	0,00	0,10
	Öresund Kattegatt Skagerak	0,24	0,20	0,37	0,22
	Norra Periferin	0,01	0,02	0,00	0,81
Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF)	Nationellt program	0,00	0,47	0,00	0,00
Asyl- migrations- och integrationsfonden (AMIF)	Nationellt program	0,03	0,01	0,06	1,50
Fonden för inre säkerhet (ISF)	Nationellt program	4,67	0,09	0,00	0,00
Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ)	Garantifonden IAKS ¹	0,25	0,10	0,02	0,17
	Garantifonden ej IAKS				1,74
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)	Landsbygdsutvecklingsfonden IAKS	0,58	3,44	0,00	0,07
	Landsbygdsutvecklingsfonden ej IAKS	1,40	0,06	1,73	1,52

¹ Den uppskattade felnivån avser hela garantifonden för redovisningsperioden 2017/2018, 2018/2019 och 2019/2020 eftersom andelen medel inom ej IAKS var av mindre omfattning under dessa perioder.

Bilaga 1 Ordlista

Anläggningstillgång

Tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Det är avsikten med innehavet, och inte tillgångens natur, som är avgörande för om tillgången ska klassificeras som anläggningstillgång eller omsättningstillgång. Med stadigvarande bruk eller innehav avses tillgångar som innehas i mer än ett år. Anläggningstillgångar delas upp i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar.

Anskaffningsvärde

Utgiften för en tillgångs köp eller tillverkning. I anskaffningsvärdet ska räknas in samtliga utgifter för att få tillgången på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen.

Anskaffningsvärdemetoden

En metod som används för att redovisa och värdera anläggningstillgångar i balansräkningen. Metoden innebär att en anläggningstillgång initialt tas upp till anskaffningsvärdet. Det bokförda värdet minskar sedan löpande under tillgångens nyttjandeperiod med avskrivningar och nedskrivningar. Se även Kapitalandelsmetoden.

Anslag

Utgiftspost på statens budget som riksdagen fattar beslut om. Riksdagens anslagsbeslut innebär att regeringen bemyndigas att under viss tid och under vissa villkor använda anvisade medel till de av riksdagen angivna ändamålen. Anslaget anvisas av riksdagen till regeringen. Därefter tilldelar regeringen anslagsmedel till myndigheter. Regeringen kan underindela anslagen i anslagsposter och delposter. Samtliga anslag i statens budget är ramanslag. Se vidare Ramanslag.

Anslagsbehållningar

Kvarstående anslagsmedel på ramanslag vid budgetårets slut. Se vidare Ramanslag. Totalt tilldelade medel beräknas som summan av anvisade medel enligt statens budget för ett aktuellt budgetår och kvarstående medel från tidigare år, s.k. ingående anslagsbehållningar. De tilldelade medlen kan förändras under budgetåret, dels genom anvisade eller minskade medel på ändringsbudget, och dels genom indragningar enligt regeringsbeslut. I budgetpropositionen och vårpropositionen görs en prognos över förändringen av anslagsbehållningar för de kommande åren. Detta redovisas under posten Minskning av anslagsbehållningar.

Anslagskredit

Ett tillåtet överskridande på ett ramanslag som förs över till kommande budgetår och som därmed minskar totalt disponibelt belopp. Se vidare Ramanslag.

Anslagssparande

Outnyttjade medel på ramanslag, som inom vissa gränser får överföras till kommande budgetår. Se vidare Ramanslag.

Ansvarsförbindelser

Befintliga förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras, eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Ansvarsförbindelser benämns i vissa fall eventalförpliktelser, bl.a. i flera internationella redovisningsrekommendationer, men detta har inte alltid exakt samma betydelse. Ansvarsförbindelser redovisas "inom linjen" i (anslutning till) balansräkningen men de tas inte med i balansräkningens beloppskolumner och räknas inte in i balanssumman. Garantiåtaganden utgör de största ansvarsförbindelserna i staten.

Avgift

Ersättning som betalas för en motprestation. Om inget annat har beslutats ska avgifter inom staten beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader, såväl direkta som indirekta (full kostnadstäckning).

Avsättning

Post på balansräkningens skuldsida för förpliktelser som är osäkra till belopp och/eller tidpunkt då de ska infrias. Detta till skillnad från poster som redovisas som skulder, som i princip är säkra såväl till belopp som till tidpunkt för infriande.

Balansräkning

Dokument i årsredovisningen som visar den redovisande enhetens ekonomiska ställning på bokslutsdagen, uttryckt i tillgångar, skulder och kapital. Tillgångs- och skuldsidans summor är lika stora.

Beredskapstillgång

Tillgång som innehas för civilt eller militärt beredskapsändamål. Tillgångar för civilt beredskapsändamål kan utgöras av t.ex. läkemedel och räddningsutrustning.

Beställningsbemyndigande

Tillstånd som en statlig myndighet behöver för att få ingå ekonomiska åtaganden som kommer att belasta framtida anslag.

Bidrag

Ersättning som lämnas eller mottas utan direkt motprestation. Däremot kan villkor finnas för erhållande av bidraget. I statlig redovisning sammanfaller begreppet vanligen med transferering. Se även Transferering.

Bokföringsmässiga grunder

Princip som innebär att inkomster och utgifter hänförs (periodiseras) till den räkenskapsperiod de hör till och intäkts- respektive kostnadsförs. Avgörande är när en prestation utförs eller när resursförbrukning sker, inte när den faktureras eller regleras likvidmässigt.

Bokfört värde

Det värde som en tillgång eller skuld är upptagen till i balansräkningen. Det kan avvika från marknadsvärdet eller anskaffningsvärdet. Bokfört värde benämns i vissa sammanhang som redovisat värde.

Bruttonationalinkomst (BNI)

Summa av bruttonationalprodukten och faktorinkomster till och från utlandet, t.ex. löner, aktieutdelningar, räntor.

Bruttonationalprodukten (BNP)

Värdet av alla varor och tjänster som produceras i ett land under ett år.

Bruttoredovisning

Redovisningsmetod som innebär att inkomster och utgifter, intäkter och kostnader eller tillgångar och skulder redovisas var för sig, dvs. de kvittas inte mot varandra. Motsatsen är nettoredovisning, vilket innebär att endast skillnaden mellan respektive begreppspar redovisas, dvs. de kvittas mot varandra. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto.

Budgeteringsmarginal

Skillnaden mellan statens utgiftstak och de takbegränsade utgifterna i statens budget och ålderspensionssystemet. Se vidare Utgiftstak för staten och Takbegränsade utgifter. Denna marginal utgör en buffert för högre utgifter än beräknat. Under den period som utgiftstaket omfattar kan såväl den samhällsekonomiska utvecklingen som konsekvenserna av redan fattade beslut bli annorlunda än vad som förväntats. Det kan t.ex. bero på högre arbetslöshet, lägre BNP-tillväxt eller högre utgifter till följd av beteendeförändringar.

Budgetunderskott

Ett negativt saldo i statens budget som uppkommer då utgifterna är större än inkomsterna. Ett budgetunderskott är per definition lika med statens lånebehov. Se vidare Statens budgetsaldo.

Budgetöverskott

Ett positivt saldo i statens budget som uppkommer då inkomsterna är större än utgifterna, vilket innebär att staten kan amortera på statsskulden. Se vidare Statens budgetsaldo.

Derivatinstrument

Ett samlingsnamn för ett flertal olika finansiella instrument som bl.a. används av Riksgäldskontoret för att hantera kurs- och ränterisker avseende statsskulden. Vanliga derivatinstrument är optioner, terminer och skuldbytesavtal (eng. swaps).

Effektivitetsrevision

Riksrevisionens granskning av effektiviteten i den statliga verksamheten. Granskningen ska främja ett effektivt verkställande av politiska beslut och användande av skattemedel.

Eget kapital

Skillnaden mellan det bokförda värdet av tillgångarna och skulderna i en balansräkning, dvs. nettoförmögenheten eller kapitalbehållningen. Det egna kapitalet i ett företag består av det kapital som ägarna satsat med tillägg för vinster och avdrag för förluster som stannat i företaget. I årsredovisningen för staten benämns det egna kapitalet Nettoförmögenhet.

Ekonomisk händelse

Alla förändringar i storleken och sammansättningen av statens/myndigheternas tillgångar, skulder eller kapital. Dessa förändringar beror på statens/myndigheternas ekonomiska relationer med omvärlden, såsom in- och utbetalningar samt uppkomna fordringar och skulder. Ekonomisk händelse kan jämföras med begreppet affärshändelse som används i näringslivet.

Eliminering

Ett moment i upprättandet av en konsoliderad redovisning/koncernredovisning. I årsredovisningen för staten innebär eliminering att fordringar och skulder samt transaktioner mellan myndigheter (även affärsverk) liksom därmed sammanhängande orealiserade vinster tas bort för att ge en rättvisande bild av statens ekonomiska resultat och ställning.

Finansiell anläggningstillgång

Anläggningstillgång som utgörs av t.ex. aktier, andra andelar och obligationer där syftet med innehavet är varaktigt. Se även Anläggningstillgång.

Finansiellt sparande

Skillnaden mellan reala inkomster och reala utgifter för respektive sektor i nationalräkenskapssystemet. Den offentliga sektorns finansiella sparande, dvs. sparandet för staten, kommunerna och ålderspensionssystemet, är ett viktigt mått i den ekonomiska politiken. Se vidare Överskottsmål.

Finansieringsanalys

Dokument i årsredovisningen som visar tillförda och använda medel i statens verksamhet. Finansieringsanalysen visar hur statens likvida ställning på total nivå, dvs. statens nettouplåning, har förändrats under året. Förändringen delas in i avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Se vidare Statens nettouplåning.

Fordringar

Post på balansräkningens tillgångssida. Fordringar delas upp på kortfristiga och långfristiga. Kortfristiga fordringar är fordringar som förfaller inom ett år. Långfristiga fordringar utgörs av fordringar som förfaller efter mer än ett år.

Förutbetald intäkt

Inkomster från varor eller tjänster som bokförts under året men som ännu inte levererats till köparen. Beloppet tas upp som skuld i bokslutet för att intäktsredovisas kommande år när prestationen utförs.

Förutbetald kostnad

Utgifter för varor eller tjänster som bokförts under året men som ännu inte levererats från säljaren. Beloppet tas upp som tillgång i bokslutet för att kostnadsredovisas kommande år när prestationen erhålls. Exempel är hyror som ofta betalas kvartalsvis i förväg.

Förenklad substansvärdering

En värderingsmetod som innebär att tillgångarnas bokförda värde reduceras med skuldernas bokförda värde. Substansvärdet blir därmed detsamma som företagets bokförda egna kapital enligt balansräkningens ekvation.

God redovisningssed

Utgångspunkt för bokföring som finns uttryckt i lagar, förordningar, övriga regeringsbeslut samt av ESV utfärdade föreskrifter och allmänna råd och utfyllande tolkningar av dessa bestämmelser.

Immateriell anläggningstillgång

Anläggningstillgång som saknar fysisk substans. Det är huvudsakligen utgifter för utveckling samt licenser för datorprogram och liknande rättigheter som tas upp (aktiveras) som immateriella anläggningstillgångar i balansräkningen. En av förutsättningarna för att aktivera dessa utgifter är att de beräknas bli av väsentligt värde för verksamheten under kommande år. Se även Anläggningstillgång.

Inbetalning

Ekonomisk händelse då pengar överförs från en ägare till en annan. Den kan avvika från tidpunkten för intäkt eller inkomst.

Indragning

Åtgärd enligt vilken regeringen får besluta att medel på ett anvisat anslag inte ska användas. Bestämmelser om detta finns i budgetlagen (2011:203) och anslagsförordningen (2011:223).

Inkomst

En ekonomisk händelse genom vilken ett värde av finansiell natur tillförs myndigheten. Till skillnad från intäkt kan inkomst avse flera redovisningsperioder och behöver inte öka myndighetens/statens nettoförmögenhet. Begreppet används i vissa fall som ett sammanfattande begrepp för statens intäkter, inkomster och inbetalningar.

Inkomsttitel

Inkomstpost på statens budget där myndigheten redovisar inkomster (i generell mening, dvs. även intäkter och inbetalningar) som den inte själv får disponera, exempelvis skatter. På inkomsttitel redovisas sådana statsinkomster som inte är specialdestinerade för en viss verksamhet utan kan finansiera vilka utgifter som helst.

Inleverans

Att mot inkomsttitel och/eller till statens centralkonto i Riksbanken redovisa respektive betala medel som inte får behållas av myndigheten. Vanligen avser det inbetalning av skatter, överskott från verksamheten eller offentlighetsliga avgifter.

Interna mellanhavanden

Transaktioner och andra poster (fordringar, skulder etc.) inom exempelvis en koncern. I årsredovisningen för staten är interna mellanhavanden de transaktioner och andra poster mellan de myndigheter som ingår i den beslutade avgränsningen av staten.

Intäkt

Det bruttoinflöde av ekonomiska fördelar eller servicepotential som uppstår i verksamheten under en period och som ökar myndighetens/statens nettoförmögenhet. I relation till begreppet inkomst kan intäkt ses som inkomsten hänförd till den tidsperiod under vilken den har upparbetats eller blivit intjänad, dvs. periodiserad inkomst.

Kapitalandelsmetoden

En av flera metoder för att konsolidera dotter- och intresseföretag. Enligt kapitalandelsmetoden redovisas en investering initialt till sitt anskaffningsvärde. Det bokförda värdet ökas eller minskas därefter med företagets vinster eller förluster, för att avspegla myndighetens andel av företaget. Se även Anskaffningsvärdemetoden.

Kassamässig redovisning mot statens budget

Redovisningsprincip som innebär att redovisning mot anslag och inkomstitlar på statens budget görs vid betalningstillfället.

Kassamässig korrigerig

Skillnaden mellan å ena sidan saldot mellan anslag och inkomstitlar på statens budget och å andra sidan saldot mellan ut- och inbetalningar på statens centralkonto i Riksbanken. När redovisning mot anslag görs kostnadsmässigt eller utgiftsmässigt kan kassamässiga korrigeringar uppkomma mellan månader och år, om tidpunkten för redovisning mot anslag inte sammanfaller med betalningstidpunkten. För anslag kopplade till ett räntekonto, vilket gäller de flesta förvaltningsanslag, påverkas posten i stället av skillnaden mellan redovisning mot anslag och anslagsmedel överförda till räntekontot. En kassamässig korrigerig uppkommer även när tidpunkten för redovisning mot inkomstitel inte sammanfaller med betalningen. Vidare förekommer transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomstitlar och omvänt, som leder till kassamässiga korrigeringsposter. Utfallet av den kassamässiga korrigeringen räknas fram som en restpost, men det går att urskilja och även göra prognoser på vissa delposter.

Konsolidering

Del i upprättande av en koncernredovisning. Konsolidering i staten innebär att myndigheternas resultaträkningar och balansräkningar läggs samman, efter det att de interna mellanhavandena mellan myndigheter eliminerats.

Kostnad

Kostnad är en utgift som redovisas i den period den förbrukas, dvs. en periodiserad utgift.

Löptid

Den period under vilken en skuldförbindelse gäller.

Medgivet överskridande

Rätt att, med vissa begränsningar, överskrida ett anvisat anslag. Se vidare Ramanslag.

Nationalräkenskaperna

Ett internationellt jämförbart system för statistisk redovisning av hela samhällsekonomin som tas fram enligt regler som är gemensamma inom EU. Ekonomin delas upp på olika sektorer såsom staten, kommunerna, hushållen och företagen. Nationalräkenskaperna används bland annat för beräkningar av BNP. Se vidare Bruttonationalprodukten (BNP).

Nettoförmögenhet

Skillnaden mellan statens tillgångar och skulder. Om statens skulder är större än tillgångarna innebär det att nettoförmögenheten är negativ. I näringslivet motsvaras nettoförmögenheten av eget kapital.

Nettokostnad för statsskulden

Kostnad för förvaltning av statsskulden, enligt Riksgäldskontorets definition. I nettokostnad för statsskulden ingår finansiella kostnader och intäkter i Riksgäldskontorets in- och utlåningsverksamhet.

Omsättning

Ett företags totala försäljning under en viss period (exklusive moms). I staten menas vanligen de totala intäkterna från skatter (på myndighetsnivån anslag), försäljning, bidrag och andra intäkter.

Omsättningstillgång

Tillgång i balansräkningen avsedd att omsättas i verksamheten, antingen genom försäljning eller förbrukning. Omsättningstillgångar är oftast avsedda att innehas kortare än tre år.

Option

Ett finansiellt instrument som ger rätten att köpa eller sälja en underliggande tillgång vid en framtida tidpunkt till ett i förväg bestämt pris. Se även Termin.

Periodavgränsningspost

Skuld- eller fordringspost som periodiserar utgifter eller inkomster till kostnader eller intäkter vid avslutningen av en redovisningsperiod. I årsredovisningen för staten består periodavgränsningsposterna av upplupna och förutbetalda kostnader respektive intäkter samt oförbrukade bidrag.

Periodisering

Fördelning av utgifter och inkomster till den period då resursen förbrukats (kostnad) eller då prestationen utförts (intäkt).

Premieobligation

Typ av obligation utgiven av staten (Riksgäldskontoret). Den utgör en kombination av en obligation och en lottsedel där ränta betalas ut i form av vinster.

Ramanslag

Anslagstyp som innebär att kvarvarande medel får överföras till påföljande år som anslagssparande och att anslaget får överskridas genom utnyttjande av anslagskredit. För myndigheterna är storleken på tillåtet anslagssparande och anslagskredit begränsad genom generella regler och särskilda beslut.

Realekonomisk fördelning

Fördelning av utgifter i konsumtion, investering, ränta och transferering. Syftet med den realekonomiska fördelningen är dels att ge underlag för nationalräkenskaperna, dels att bättre kunna analysera statens budget. De statliga inrapporteringskoderna (S-koderna) utgör basen för den realekonomiska fördelningen.

Redovisning mot anslag och inkomstitlar

De utgifter myndigheterna har redovisat mot anslag respektive de inkomster de har redovisat mot inkomstitel. Begreppen utgifter och inkomster har här en generell betydelse. Redovisning mot anslag och inkomstitlar kan avse såväl kostnader/intäkter som utgifter/inkomster och även betalningar. Se Utgift respektive Inkomst.

Resultaträkning

Del av årsredovisning som i sammandrag visar hur kostnader och intäkter fördelar sig på olika poster och ett saldo av dessa. Saldot benämns årets överskott/underskott och är inget mått på effektivitet eller måluppfyllelse.

Revisionsberättelse med standardutformning

Revisionsberättelse med standardutformning lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt gällande regelverk och att årsredovisningen ger en rättvisande bild.

Revisionsberättelse med reservation

Revisionsberättelse med reservation lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen innehåller felaktigheter som är väsentliga (enskilt eller sammantaget), men som inte är av avgörande betydelse för årsredovisningen. Detta kan bero på felaktig eller utebliven information som kan leda till att en beslutsfattare riskerar att fatta felaktiga beslut baserat på informationen i årsredovisningen.

Revisionsberättelse med avvikande mening

Revisionsberättelse med avvikande mening lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen innehåller felaktigheter som är väsentliga (enskilt eller sammantaget), och som har en genomgripande påverkan på årsredovisningen. Detta kan bero på felaktig eller utebliven information som kan leda till att en beslutsfattare riskerar att fatta felaktiga beslut baserat på informationen i årsredovisningen.

Revisionsberättelse där revisorn avstår från att uttala sig

Revisionsberättelse där revisorn avstår från att uttala sig lämnas när Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis och bedömer att möjliga effekter och oupptäckta fel kan vara både väsentliga och genomgripande.

Revisionsberättelse med upplysning

Riksrevisionen lämnar en revisionsberättelse med standardutformning men vill ändå genom upplysningen lyfta fram viktig information som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter (även affärsverk), statliga bolag, vissa fonder och eventuellt andra låntagare, som utgör en post på utgiftssidan i statens budget. Posten ingår tillsammans med posten Kassamässig korrigerigering i statens budget för att budgetsaldot ska motsvara statens lånebehov med omvänt tecken. Se även Kassamässig korrigerigering.

Räkenskapsår

Den period som en årsredovisning omfattar vilken normalt utgörs av 12 månader. Statens räkenskapsår sammanfaller med kalenderår.

Rättvisande bild

Årsredovisningens delar ska ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och den ekonomiska ställningen. I normalfallet förutsätts att information som lämnas med tillämpning av god redovisningssed också ger en rättvisande bild.

Rörelseresultat

Resultat i ett företag före finansiella poster, bokslutsdispositioner och skatt.

Skuld

En befintlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars reglering förväntas leda till ett utflöde av resurser. Skulderna i statens konsoliderade balansräkning visar statens förpliktelser mot andra. Skulder är i princip säkra till sitt belopp och tidpunkten för infriande, till skillnad från poster som redovisas som avsättningar.

Skuldbytesavtal (eng. swaps)

Ett derivatinstrument som används av Riksgäldskontoret för upplåningen i utländsk valuta eller för förvaltning av kronskulden. Swapptransaktionerna innebär att Riksgäldskontoret byter kronor mot utländsk valuta och under swappavtalets löptid erhåller fast ränta i kronor och betalar rörlig ränta i utländsk valuta (kron/valutaswappar). Därutöver kan swappar användas för att byta räntevillkor, till exempel från fast till rörlig ränta. Se även Derivatinstrument.

Skuldskötselinstrument

Statsskulden mäts inklusive skuldskötselinstrument, dvs. de derivat Riksgäldskontoret använder i statsskuld förvaltningen. Se Derivatinstrument.

Statens budget

En plan för huvuddelen av statens inkomster och utgifter avseende ett budgetår (tidigare benämnd statsbudgeten). Statens budget består av anslag, inkomstitlar samt Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost, vilket sammantaget ger statens lånebehov. Riksdagen fastställer budgeten och anvisar medel till regeringens förfogande för olika ändamål under anslag. Ofta används statens budget och dess saldo för att beskriva statens verksamhet. Anslagsmedel kan även anvisas och minskas på ändringsbudget under löpande budgetår i samband med den ekonomiska vårpropositionen respektive budgetpropositionen.

Statens budgetsaldo

Skillnaden mellan inkomster och utgifter på statens budget, vilket överensstämmer med statens lånebehov (med omvänt tecken). En kassamässig korrigeringspost på budgetens utgiftssida gör att denna överensstämmelse uppnås. Om saldot är negativt föreligger ett budgetunderskott och därmed ett lånebehov, vilket ökar statsskulden. Ett positivt saldo, vilket är detsamma som ett budgetöverskott, innebär en amortering av statsskulden.

Statens lånebehov

Statens behov av att låna pengar under en viss period. Summan av alla kassaflöden till och från staten kallas nettolånebehov. Nettolånebehovet överensstämmer med statens budgetsaldo (med omvänt tecken). Detta åstadkoms genom att en kassamässig korrigeringspost och Riksgäldskontorets nettoutlåning ingår i statens budget. Staten måste även låna för att betala tillbaka lån som löper ut. Summan av nettolånebehovet och förfallande lån kallas bruttolånebehov. Se vidare Statens budgetsaldo.

Statens nettouplåning

Statsskulden (exklusive orealiserade valutakursförändringar) och statens övriga upplåning. Värdeförändringar hänförliga till statsskulden omfattas inte av detta begrepp. Ett negativt saldo innebär att staten har gjort en nettoamortering. Saldoraden i finansieringsanalysen i årsredovisningen för staten visar förändringen av statens nettouplåning under året. Se även Finansieringsanalys.

Statliga affärsverk

Myndigheter under regeringen med affärsdrivande verksamhet och större ekonomisk rörelsefrihet än vanliga statliga myndigheter. År 2020 fanns tre affärsverk: Luftfartsverket, Sjöfartsverket samt Svenska kraftnät.

Statliga kreditgarantier

Ett statligt borgensåtagande som oftast gäller såsom för egen skuld. Med det menas att borgenären (långivaren) kan kräva att skulden ska betalas av borgensmannen (i detta fall staten) utan att först kräva betalning av gäldenären (låntagaren). En kreditgaranti är kopplad till en viss kredit.

Statsobligation

Ett räntebärande värdepapper som ges ut av Riksgäldskontoret. Räntan på statsobligationer är fast under hela löptiden och betalas ut en gång per år. Det finns nominella och reala statsobligationer. De reala statsobligationerna är skyddade mot inflation. De har en fast real ränta plus en ersättning för den faktiska inflationen under värdepapperets löptid.

Statsredovisningen

Den centrala redovisningen för staten (tidigare benämnd riksredovisningen). Informationen används för att kunna planera, följa upp och styra den statliga verksamheten. Statsredovisningen ligger till grund för årsredovisningen för staten inklusive utfallet på statens budget, men även för statistik om statens finanser och budgetprognoser.

Statsskulden

Summan av samtliga lån som tagits av Riksgäldskontoret för statens räkning. Riksgäldskontoret förvaltar statsskulden. Upplåningen på den svenska marknaden sker främst i form av statsobligationer, statsskuldväxlar och premieobligationer. Den utländska upplåningen sker huvudsakligen via skuldbytesavtal (kron/valutaswappar). Även upplåning via statsskuldväxlar i utländsk valuta (commercial papers) och direkt på utländska kapitalmarknaden förekommer. Statsskulden påverkas förutom av statens budgetsaldo, även av orealiserade valutakursförändringar, tillfälliga placeringar samt direkta nedskrivningar vid inleverans av statsobligationer.

Statsskuldränta

Räntan på statsskulden. Räntorna på statsskulden redovisas i huvudsak kassamässigt (vid betalning) på statens budget. Förutom den kassamässiga redovisningen mot anslag, redovisas räntekostnader enligt bokföringsmässiga grunder i resultaträkningen i årsredovisningen för staten. Skillnader uppstår mellan dessa redovisningsmetoder beroende på bland annat orealiserade räntor, valutaförändringar och kursdifferenser. Utgifterna för statsskuldräntorna ingår inte under utgiftstaket.

Statsskuldväxel

Räntebärande värdepapper med kort löptid som Riksgäldskontoret ger ut. Statsskuldväxeln har inga räntebetalningar under löptiden. Avkastningen är skillnaden mellan slutbetalning och det pris som statsskuldväxeln har köpts till. Normalt är löptiden tre, sex eller tolv månader.

Takbegränsade utgifter

Summan av alla utgifter inom det fastställda utgiftstaket. De takbegränsade utgifterna omfattar dels utgifterna på statens budget (utgiftsområde 1–27) exklusive statsskuldräntor (utgiftsområde 26), dels utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De takbegränsade utgifterna avser faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att myndigheternas utnyttjande av anslagsbehållningar och anslagskrediter ingår.

Termin

Ett finansiellt instrument som ger skyldighet att köpa och sälja en underliggande vara vid en framtida tidpunkt till ett i förväg bestämt pris. Se även Option.

Tilldelade medel

Summan av ingående anslagsbehållningar, statens budget, ändringsbudget, indragningar och omfördelningar. Se vidare Anslagsbehållningar.

Tillgång

En resurs som en myndighet eller staten har kontroll över till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar eller servicepotential i framtiden.

Tillgängliga medel

Summan av tilldelade medel, anslagskredit och medgivet överskridande. Se vidare Tilldelade medel, Anslagskredit och Medgivet överskridande.

Transferering

Överföring av ekonomiska medel för statens räkning utan krav på motprestation men vanligen enligt vissa villkor. Transfereringar i staten utgörs främst av utbetalningar av bidrag och försäkringsersättningar.

Underliggande saldo

Statens budgetsaldo justerat för tillfälliga och extraordinära händelser. Det finns ingen entydig metod att definiera vilka transaktioner som ska klassificeras som tillfälliga eller extraordinära. Därför är det väsentligt att samtliga sådana poster specificeras i utfallsredovisningen. Exempel på en sådan händelse är en försäljning av statligt aktieinnehav.

Uppbörd

Betalning som statlig myndighet mottar för statens räkning och överför till statens centralkonto utan att disponera. Uppbörd är till allra största delen skatter och ska redovisas mot en inkomsttitel på statens budget. Se även Inkomsttitel.

Upplupen intäkt

Intäkt som avser tjänster som utförts eller varor som levererats under året, men inte fakturerats senast vid ett visst datum i samband med årets slut (brytdag). Sådan intäkt tas upp i resultaträkningen med motposten upplupen intäkt i balansräkningen.

Upplupen kostnad

Kostnad för t.ex. varor och tjänster som mottagits under redovisningsperioden, men där man inte fått fakturan, senast vid ett visst datum i samband med årets slut (brytdag). Ett annat exempel är skuld till personalen för inarbetad semester. Sådana kostnader tas upp i resultaträkningen med motposten upplupna kostnader i balansräkningen.

Utbetalning

Ekonomisk händelse som avser själva betalningstransaktionen, dvs. när ersättning utges. Den kan avvika från tidpunkten för kostnad och utgift.

Utdelning

Den del av ett företags vinst som delas ut till ägarna.

Utgift

Ekonomisk händelse genom vilken ett värde av ekonomisk natur lämnar myndigheten, vanligtvis i form av det ekonomiska värdet av de resurser som anskaffas. Utgiften uppstår vid anskaffningstillfället, vilket i normalfallet likställs med den tidpunkt då faktura mottas för en levererad vara eller tjänst. Till skillnad mot kostnad kan en utgift avse flera redovisningsperioder och behöver inte minska myndighetens/statens nettoförmögenhet. Begreppet har även en generell betydelse och används i vissa fall som ett sammanfattande begrepp för statens kostnader, utgifter och utbetalningar.

Utgiftsområde

En indelningsgrund för anslagen i statens budget. I budgeten finns 27 utgiftsområden vilka är reglerade i riksdagsordningen. Varje anslag på statens budget ingår i ett utgiftsområde.

Utgiftsramar

Ramar för utgiftsområden på statens budget som beslutas av riksdagen inom den s.k. rambeslutsmodellen, vilket är en ”uppifrån- och nedmetod” för budgetering. Den innebär att riksdagen i ett första steg tar ställning till utgiftstaket, därefter utgiftsramar för de 27 utgiftsområdena och slutligen de enskilda anslagen.

Utgiftstak för staten

En högsta nivå för statens utgifter för ett visst år som normalt fastställs tre år i förväg av riksdagen. Skillnaden mellan utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna utgör budgeteringsmarginal. Utgiftstaket för staten beslutas i nominella termer och tar hänsyn till en viss beräknad prisutveckling under perioden.

Valutaresev

De tillgångar i utländsk valuta som omedelbart kan disponeras för betalningar till utlandet. Sveriges valutaresev förvaltas av Riksbanken.

Valutarisk

Risken för förändringar i växelkursen på den aktuella utländska valutan mot den svenska kronan.

Årets över- eller underskott

Den sista raden i statens resultaträkning, som visar skillnaden mellan redovisade intäkter och kostnader. Motsvarande uppgift finns i balansräkningen i noten till rubriken Nettoförmögenhet.

Årlig revision

Riksrevisionens granskning av årsredovisningar och underliggande redovisning i syfte att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Granskning görs även av om ledningens förvaltning står i överensstämmelse med tillämpliga föreskrifter och särskilda regeringsbeslut. Riksrevisionen lämnar varje år revisionsberättelser avseende myndigheterna till regeringen och revisionsberättelse avseende årsredovisningen för staten till regeringen och riksdagen.

Återanskaffningsvärde

Den utgift som skulle uppstå för en tillgångs förvärv eller tillverkning om anskaffning skulle ske vid räkenskapsårets utgång.

Ändringar i statens budget

Ändring av budgeten som riksdagen beslutar om under pågående budgetår. Riksdagen kan besluta om en ny beräkning av statens inkomster och om nya eller ändrade anslag för innevarande år. Detta sker som regel i samband med riksdagens beslut om den ekonomiska vårpropositionen respektive budgetpropositionen. Se vidare Statens budget.

Överskottsmål

Budgetpolitiskt mål för den offentliga sektorns finansiella sparande.

Bilaga 2 Statliga myndigheter m.m.

I de konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen ingår samtliga myndigheter, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen med undantag för Riksbanken och allmänna pensionsfonderna samt premiepensionssystemets tillgångar och skulder inklusive avkastningen på dessa medel.

Dessutom ingår Riksbankens grundfond och fonder och andelar som redovisas av myndigheter enligt ovan. Andelar i hel- och delägda företag och fonderna tas inte upp separat i denna bilaga. Information om andelarna framgår i not 26 medan de viktigaste fonderna framgår i not 42.

De myndigheter som ingår i årsredovisningen för staten finns med i nedanstående förteckning. Eftersom förteckningen anger de myndigheter som de finansiella dokumenten omfattar, ingår inte nämndmyndigheter och liknande vars ekonomiska utfall redovisas av en annan myndighet.

A

Affärsverket svenska kraftnät
Allmänna reklamationsnämnden
Arbetsdomstolen
Arbetsförmedlingen
Arbetsgivarverket
Arbetsmiljöverket

B

Barnombudsmannen
Blekinge tekniska högskola
Bokföringsnämnden
Bolagsverket
Boverket
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten

C

Centrala studiestödsnämnden

D

Datainspektionen (myndigheten byter namn den 1 januari 2021 till
Integritetsskyddsmyndigheten)
Delegationen mot segregation
Diskrimineringsombudsmannen
Domarnämnden
Domstolsverket

E

E-hälsomyndigheten
Ekobrottsmyndigheten
Ekonomistyrningsverket
Elsäkerhetsverket
Energimarknadsinspektionen
Etikprövningsmyndigheten
Exportkreditnämnden

F

Fastighetsmäklarinspektionen
Finansinspektionen
Finanspolitiska rådet
Folke Bernadotteakademin
Folkhälsomyndigheten
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande
Fortifikationsverket
Forum för levande historia
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försvvarshögskolan
Försvarmakten
Försvvarunderrättelsedomstolen
Försäkringskassan

G

Gymnastik- och idrottshögskolan
Göteborgs universitet

H

Havs- och vattenmyndigheten
Högskolan Dalarna
Högskolan i Borås

Högskolan i Gävle
 Högskolan i Halmstad
 Högskolan i Skövde
 Högskolan Kristianstad
 Högskolan Väst

I

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
 Inspektionen för socialförsäkringen
 Inspektionen för strategiska produkter
 Inspektionen för vård och omsorg
 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
 Institutet för rymdfysik
 Institutet för språk och folkminnen

J

Justitiekanslern
 Jämställdhetsmyndigheten

K

Kammarkollegiet
 Karlstads universitet
 Karolinska institutet
 Kemikalieinspektionen
 Kommerskollegium
 Konjunkturinstitutet
 Konkurrensverket
 Konstfack
 Konstnärsnämnden
 Konsumentverket
 Kriminalvården
 Kronofogdemyndigheten
 Kungl. Biblioteket
 Kungl. Konsthögskolan
 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
 Kungl. Tekniska högskolan
 Kungliga slottsstaten
 Kustbevakningen
 Kärnavfallsfonden

L

Lantmäteriet
Linköpings universitet
Linnéuniversitetet
Livsmedelsverket
Luftfartsverket, affärsverk
Luleå tekniska universitet
Lunds universitet
Läkemedelsverket
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län

M

Malmö universitet
Medlingsinstitutet
Migrationsverket
Mittuniversitetet
Moderna museet
Myndigheten för arbetsmiljökunskap
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för digital förvaltning
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Myndigheten för kulturanalys
 Myndigheten för press, radio och tv
 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
 Myndigheten för stöd till trossamfund
 Myndigheten för tillgängliga medier
 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
 Myndigheten för yrkeshögskolan
 Mälardalens högskola

N

Nationalmuseum
 Naturhistoriska riksmuseet
 Naturvårdsverket
 Nordiska Afrikainstitutet
 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (myndigheten startade den 1 januari 2020)

P

Patent- och registreringsverket
 Patentombudsämnden
 Pensionsmyndigheten
 Polarforskningssekretariatet
 Polismyndigheten
 Post- och telestyrelsen

R

Regeringskansliet
 Revisorsinspektionen
 Riksantikvarieämbetet
 Riksarkivet
 Riksbankens grundfond
 Riksdagens ombudsmän, JO
 Riksdagsförvaltningen
 Riksgäldskontoret
 Riksrevisionen
 Rymdstyrelsen
 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
 Rättsmedicinalverket

S

Sameskolstyrelsen
Sametinget
Sjöfartsverket, affärsverk
Skatteverket
Skogsstyrelsen
Skolforskningsinstitutet
Socialstyrelsen
Specialpedagogiska skolmyndigheten
Spelinspektionen
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
Statens centrum för arkitektur och design
Statens energimyndighet
Statens fastighetsverk
Statens försvarshistoriska museer
Statens geotekniska institut
Statens haverikommission
Statens historiska museer
Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten
Statens institutionsstyrelse
Statens jordbruksverk
Statens konstråd
Statens kulturråd
Statens maritima och transporthistoriska museer
Statens medieråd
Statens museer för världskultur
Statens musikverk
Statens servicecenter
Statens skolinspektion
Statens skolverk
Statens tjänstepensionsverk
Statens veterinärmedicinska anstalt
Statens väg- och transportforskningsinstitut
Statistiska centralbyrån
Statskontoret
Stockholms konstnärliga högskola
Stockholms universitet
Strålsäkerhetsmyndigheten
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)
Svenska institutet

Svenska institutet för europapolitiska studier
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges lantbruksuniversitet
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden
Säkerhetspolisen (redovisas i begränsad omfattning)
Södertörns högskola

T

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
Tillväxtverket
Totalförsvarets forskningsinstitut
Totalförsvarets rekryteringsmyndighet (myndigheten bytte namn den 1 februari 2021 till Totalförsvarets plikt- och provningsverk)
Trafikanalys
Trafikverket
Transportstyrelsen
Tullverket

U

Umeå universitet
Universitets- och högskolerådet
Universitetskanslersämbetet
Upphandlingsmyndigheten
Uppsala universitet

V

Verket för innovationssystem
Vetenskapsrådet

Å

Åklagarmyndigheten

Ö

Örebro universitet
Överklagandenämnden för etikprövning
Överklagandenämnden för studiestöd

ESV gör Sverige rikare

- Vi har kontroll på statens finanser, utvecklar ekonomistyrningen och granskar Sveriges EU-medel.
- Vi arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna.